

KAREL MAHKOTA

KRONIKA
PEVSKEGA ZBORA
GLASBENE MATICE
V LJUBLJANI
1891-1941

II. del ♦ 3. knjiga

KAREL MAHKOTA

KRONIKA

PEVSKEGA ZBORA GLASBENE MATICE
V LJUBLJANI

1891 - 1941

II. DEL

OD KONCERTA DO KONCERTA

I. KNJIGA

31

Prvi podeželski koncert pevskega zbora Glasbene Matice se je vršil 5. januarja 1930 v Št. Vidu nad Ljubljano, nato 19. v Hrastniku, 2. februarja na Viču, 9. v Celju, 8. marca v Mariboru, 9. v Ljutomeru in Ptuju, 16. na Jesenicah, 6. aprila v Škofji Loki in 4. maja v Novem mestu. Povsod se je vršilo najprej kratko predavanje o naši poti in njenih uspehih, nato se je izvajal pod Poličem francoski turnejski spored. Občinstvo je sprejelo prav povsod zbor z največjim zanimanjem in hvaležnostjo. Predvsem velja to za Hrastnik in Ptuj. Tudi

ocene so bile izredno laskave, le pri celjski je bilo zapisano v Slovincu 11. februarja: "Razvajeno uho je le s težavo preneslo spored, ki po večini ne odgovarja sodobnemu glasbenemu okusu. Ta opazka je bila le nadaljevanje Vurnikovih napadov na Glasbeno Matico in pevski zbor v Slovincu in Dom in svetu. Teh napadov je bilo cel kup in so se strnili v naslov "Pravda p miški". Dolgo je potreboval glavni odbor, da je ojunačil in primerno odgovoril na vse napade, ki so bili naslovljeni na koncert Glasbene Matice, kakor se je Vurnik zaničljivo izrazil o naših ustanovah. Prav primeren odgovor pa je dal tudi pevski zbor sam. Dne 27. marca bi moral zopet nastopiti v Radiu in na sestanku 26. marca so soglasno sklenili, da ne morejo sodelovati v podjetju, katerega lastnica je prosvetna zveza, ki spada v koncert takozvanega katoliškega svetovnega nazora, katerega časopisa Slovenec in Dom in svet omalovažujeta in stalno napadata po svojem referentu, dr. Stanku Vurniku, pevski zbor in vse delo Glasbene Matice.

V ostalem so se vršili po povratku iz Francije še naslednji zborovi nastopi: dne 6. marca 1930 je sodeloval na proslavi 80-letnice rojstva prezidenta Masaryka v Operi in 14. marca v Drami kot glavni prireditelj Domjaničeve proslave. Peli so pod Poličem Josefovičevo "Zdravo Marijo" za moški zbor in Lajovčev "Lan" za mešan zbor. Obe na Domjaničevo besedilo. Ta akademija je bila pripravljena po inicijativi zagrebških Slovencev in je veliko pripomogla do zopetnega zbižanja med Zagrebom in Ljubljano vsaj na kulturnem polju. O nastopu je napisal Adamič v Slovenskem Narodu: "Matični pevski zbor, neverjetno priden in žilav, je v moškem zboru zapel Jozefovičevo "Zdravo Marijo", odlično kompozicijo moderne smeri ter v mešan zboru prisrčen, globoko občuten Lajovčev "Lan". Hrvatje - glasbeniki in kritiki so nam Slovencem pred nekaj leti zamirili, da komponiramo hrvatske tekste, še belokranjskih nam niso marali priznati, češ, naj ostanemo doma, kjer jih ne razumemo. Konstatiram, da morda razen Širole, ni Domjanića nihče

ta večer tako iskreno in izčrpno komponiral, kakor Lajovic z "Lanom" in "Mesečino", pa tudi nihče tako toplo interpretiral."

Redni zborov koncert se je vršil 11. aprila 1930 in tokrat s tako modernim sporedom, kakor še nikoli. Nastopilo je v Unionu pod vodstvom Mirka Poliča 105 članov ter 66 orkestra. Besedo sta imela Slavenski in Vycpalek.

Prodaja prve dni ni bila preveč ugodna in to je dalo bivšemu pevcu povod, da je napisal 10. aprila v Jutru sledečo notico: "V petek se bo vršil veliki koncert pevskega zbora Glasbene Matice, na katerem se bo izvajala nadvse zanimiva Štolcerjeva "Balkanofonija" in mogočna kantata češkega skladatelja Vycpaleka za soli, mešan zbor in veliki orkester "O poslednjih stvareh človeka". Izvedba teh del zahteva mnogo truda in vztrajnega, večmesečnega dela. To mi je znano iz razgovorov s sodelujočimi.

Ko sem kupil danes v Matični knjigarni vstopnice za ta koncert, sem videl na svojo žalost, da je prodana komaj tretjina sedežev, in to navzlic že več tednov trajajoči prav dobri reklami. V dno duše sem užaloščen nad to brezbriznostjo ljubljanskega občinstva! Pevski zbor se trudi mesece in mesece, njegov dirigent žrtvuje svoje najboljše moči, orkestraši se vživljajo v svojo nelahko vlogo, sedaj pa pride zavedna, napredna in tako zelo kulturna Ljubljana ter jih pusti na cedilu. Pozabljeno je, da se stavlja pevski zbor na razpolago pri vseh mogočih in nemogočih prireditvah. Pozabljeno je, da je nesel slavo slovenskega imena v tuje države - rajši gremo na pol litra vina, ali pa poslušamo koncert po radiu doma! Ali nas res ni sram, kulturnih Ljubljančanov in Ljubljančank, ki smo celo zadnji kopec zamorcev dopolnili skoraj docela? Ali nam je v resnici več ležeče na raznih požiralcih ognja, kakor pa na resnem umetniškem izvajanju! In vi, pevci, moji bivši pevski tovariši, ali imate res še toliko idealizma, da navzlic brezbriznosti občinstva, vztrajate na svojem idealnem trudu, ki ga more plačati edinole pozornost in priznanje za Vaše pri-

reditve?! Ali smo v Ljubljani res še tako daleč, da morajo člani in članice pevskih zborov sami prodajati vstopnice, da bodo njihove prireditve količkaj obiskane!? To je sramotno in žalostno, vendar se mora enkrat povedati. Kdo se bo še trudil, ako ne dobi zasluženega priznanja!

Hočem pa biti pravičen. Precej krivde na naših žalostnih razmerah nosi tudi del naših kritikov, ki dostikrat iz posebnih ali političnih razlogov, devajo kulturno delovanje naših pevskih društev v nič. Končam naj. V petek dober obisk, po koncertu pa poštena kritika!"

Pri kritiki je bil odmev sledeč: Adamič v Narodu: "Po silno naporni, a v vsakem oziru tako plodoviti francoski turneji, v dobi svojih podeželskih koncertov, se je pevski zbor Glasbene Matice sestel k novemu delu ter v neverjetno kratkem času postavil včeraj na oder koncert, ki je pevski zbor znova utrdil v poziciji načelnega, pa tudi najnaprednejšega našega glasbenega voditelja. Včerajšnji koncert je bil najtemeljitejši in najtehtnejši dokaz, da so vsi očitki, ki smo jih že dalj časa slišali in čitali v nekaterih temnih potih, neosnovani in celo zlobni. Obenem pa je bil ta koncert tudi višek glasbenih prireditev v tekoči sezoni. Koncert se je vršil pred razprodano koncertno dvorano, kar dokazuje, da tudi očitanja, ki so bila zapisana na rovaš brezbrizne publike, niso bila osnovana. Koncert je vodil ravnatelj opere g. Mirko Polič, sodelovala pa sta operna pevca: gđc. Majdič Vera (sopran), g. Pavel Grba (bariton), operni orkester, pomnožen z gojenci državnega konservatorija in člani vojne muzike ter mešani zbor Glasbene Matice. Na sporedu je bila znamenita "Balkanofonija" Josipa Štolcer - Slavčenskaga ter kantata "O poslednjih stvareh človeka" češkega modernista Vladislava Vycpaleka."

Nato govori o orkestralni točki "Balkanofonije" in nadaljuje: "Vycpalekova kantata "O poslednjih stvareh človeka" je bila že delj časa na koncertnem programu pevskega zbora Glasbene Matice. Pripravljaj se je za njo že direktor M. Hubad.

Slučajno sem se mudil ravno one dni na Čehoslovaškem, ko se je kantata iznova izvajala v Pragi. Čital sem o nji v vseh listih najlaskavejše ocene. Grandiozno delo, jih po vsej pravici zasluži. Zasnovano je na narodnem tekstu in na narodni muziki, seveda stilizirani in v sodobnem duhu izkoriščeni. Delo doseže nepozaben vtis. Morda je orkestrski part mestoma premasiven, pregromek, tako, da so zlasti ženski glasovi tu pa tam tonili v njem in v mogočnem njegovem polifonskem morju, toda sila dojma, ki ga napravi na poslušalca kompozicija, očituje velikega komponista, odličnega mojstra. Vsi: orkester, solista, zbor in vseh teh voditelj, gospod Polič, so dosegli v izvajanju kantate močan, trajen umetniški uspeh ter bili deležni nedeljenega priznanja in ogromnega aplavza hvaležne publike."

Škerjanc pravi v Jutru o zborovem nastopu: "Pevski zbor Glasbene Matice je s tem koncertom pokazal, da sloves, ki ga uživa v inozemstvu, ni neupravičen ter da pomeni odvišen, vedno agilen in sposoben faktor v našem glasbenem življenju. Njemu in njegovemu pevovodji je mogoče že čestitati, in, ako so moje besede zanj kaj merodajne, bodriti ga k nadaljnemu delu v dosedanjem pravcu.

Koncert je bil jako dobro obiskan in publika ni štedila z aplavzom. Dirigent Polič se je moral večkrat zahvaljevati za ovacije in je prejel lep venec. Uvodoma je predavalá izčrpno o skladateljih in skladbah sporeda prof. Slavko Osterc. Spored je bil oddajan po radiu tudi v tujino ter ni dvoma, da je bil naši reproduktivni glasbi v čast. "

In dr. Vurnik piše v Slovencu med drugim: "V petek 11. t.m. je bil v Unionu koncert Glasbene Matice. Nastopila sta mešani zbor Glasbene Matice in pa zelo pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnatelja Poliča. Sodelovala sta operna pevca Majdičeva in Grba.

Na sporedu sta bila Josipa Štolcerja Slavenskega "Balkanofonija" za veliki orkester v sedmih stavkih in pa Vycpalekova kantata "O poslednjih stvareh človeka". Ta zelo moderni program je ugodno presenetil in privabil zelo številno

poslušalstvo. Pred koncertom je skladatelj S. Ostero govoril o programu.

Balkanofonija je niz tehle stavkov: Srbski ples, Albanski ples, Ples turških dervišev, Grška pesem, Romunski ples, Moja pesem in Bolgarski ples. Izvajala se je še v raznih mestih Evrope in tudi v Ameriki. Delo se naslanja na folklor in spretno izrablja eksotični kolorit ljudske glasbe raznih balkanskih plemen. Glasba spada stilno v okvir "čiste glasbe", odlikuje jo sijajna invencija in neka barbarska zamahovitost in drzovitost, samoniklost koncerta, ki je Štolcerjeva odlika, poleg tega ritmična iznajdljivost. Verujem, da mora takšna pestrost napraviti močan vtis, posebno če jo je zamislila močna glasbena potencia, vendar folklor pa čista glasba nimata več kdove kakšne bodočnosti danes, ko hočemo od glasbe, kakor od vse umetnosti zopet nazaj stari "kaj".

Vycpalekova kantata po letnici nastanka ravnotako, kakor tudi "Balkanofonija" ni najnovejša skladba, po stilu pa jo moremo uvrstiti prav v vrsto skladb, ki dihaajo duh današnjih dni. Avtor je zbral refleksiven tekst brez čustvene in slikajoče navlake ter ga oblekel v večinoma izrozito linearno obleko, stremeč po idejnem "izrazu". Glavno vlogo ima zbor, nositelj ekspresije, orkester ima malo samostojne govornice, Razen v par intermecih, ki še hočejo buditi rahla občutja, je orkester "spremljač" v podrejenem smislu in se zelo često poslužuje tudi melodičnega materiala, ki ga prinaša zbor. Pri tem gre tudi za tematično pletivo, ki je izrazito simbolnega pomena.

Obe deli smo prvič čuli in moramo biti izvajalcem zanje hvaležni. Če bi saj pet takih koncertov imeli na leto, takšnih, ki bi nas podkrepljavali glasbeno v današnjem svetovnem naziranju in v današnjem estetskem in kulturnem duhu, pa bi ne bili naši ljudje s svojim glasbenim okusom tako zaostali. Ravno v glasbi moramo Slovenci iztisniti iz sebe več, kakor je mogoče, ker na drugih poljih težko, da bi mogli kaj prida pomeniti. Glasba ni luksuz in zabava glasbenikov - otrešimo se te prastare vraže! Glasba mora biti faktor, kulturni motor

med drugimi kulturnimi motorji, ki grade sodobno kulturno stavbo, pridonašajo k sodobni kulturni vsebini in zadoščajo sodobne kulturne potrebe. Naj bo poleg tudi starejša glasba še na svetu, toda ne samo ta, zakaj nihče izmed nas ne čuti danes več tako, kakor so čutili naši stari očetje....

Izvedba je bila sicer z ljubeznijo pripravljena, skrbno izbran velik izvajalni aparat. Pevski zbor je glasovno na višini, orkester bi bil pa moral v kantati znatno vstopiti v ozadje, tako pa je često udlašil pevsko besedo, ki je k umevanju glasbe tu absolutno potrebna, da jo razumemo, zakaj vsa ta glasba ima svoj smisel le kot izraz tekstovega duhovnega in idejnega pomena."

Iskreno pa se je zahvalil za izvedbo Vycpalek sam.

Matica je bila vesela, da so dohodki 16.977.- din kri-li stroške 16.279.- din.

Nadaljni zborov nastop je bil 10. aprila na galeriji mestne posvetovalnice v počastitev umrlega srbskega patrijarha Dimitrija in koncert 14. maja 1930 v veliki filharmonični dvorani na čast udeležnikom kongresa slovanskih geografov in etnografov. Zapeli so 12 slovenskih zborov pod vodstvom M. Poliča. Časopisi so beležili ta nastop v svojih poročilih o kongresu in pravijo: "Koncert mešanega zbora Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča je trajal dobro uro in je potekel brez odmora. Pevci in pevke so bili iz orno nastrojeni in zbor je pel z lahkoto in polnostjo, ki se je očividno dojmila tudi gostov, tako da je bil aplavz od točke do točke burnejši. Na koncu je moral zbor dodati še zrinajsto točko . Pel je povečini narodne pesmi, ki so zapustile v gostih, kakor so nam nekateri zatrjevali, izredno močan vtisek," in v drugem poročilu berem: " Sinoči je priredila ob 20.30 Glasbena Matica gostom pevski koncert, ki je uspel nadvse šljajno. Razigrani so bili zlasti Čehi, ki so venomer trdili, da je Matica to pot prekosi-la celo svoje petje na turneji po čehoslovaški republiki."

Ko je praznoval ljubljanski vladika, dr. Anton Jeglič,

svojo 80-letnico, se je pridružil naš moški zbor ljubljanskim pevcem in mu zapel 28. maja 1930 podoknico. Dan za tem je nastopil mešani zbor samostojno na svečani akademiji škofu na čast v Unionu ter zapel Gallusova madrigala "Ave Marija" in "Laus et perennis gloria".

Zborov redni letni občni zbor se je vršil 16. junija in pevski zbor je štel v minoli sezoni 137 pevcev in pevk, na koncu sezone pa 116. Zbor je imel v minolem letu 24.240.77 din dohodkov ter 21.099.50 stroškov in želeli so si čim manje priložnostnih nastopov, zato pa tem več pravih umetniških koncertov po Poličevim vodstvom, ki je ob tej priliki razvil bogat spored svojega bodočega dela pri zboru.

Dne 27. junija 1930 so prinesli naši dnevniki naslednje poročilo: "Enemu najstarejših ljubljanskih prebivalcev in prvemu svojemu slovenskemu župani g. Petru Grasselliju se je Ljubljana snoči dostojno oddolžila. Ob pol 9. je priredil zbor Glasbene Matice pod oknom Grassellijevega stanovanja uspelo podoknico. Ljubljansko občinstvo pa je tej podoknici prisostvovalo v veliki množici, med katero je bilo opaziti prav mnogo starejših osebnosti našega javnega življenja."

Pevski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom g. Juvanca zapel troje lepih pesmi, primernih za tako priliko: Aljaževo "Divno noč", Vilharjevo "Našo zvezdo" in pa Ipavičevo "Domovini". Med petjem je odšla deputacija Glasbene Matice čestitat Grasselliju kot edinemu še živečemu ustanovitelju Glasbene Matice in njenemu vnetemu pospeševatelju. V deputaciji so bili predsednik Glasbene Matice, dr. Vladimir Ravnihar, predsednik pevskega zbora Silvan Pečenko in podpredsedniva pevskega zbora, ga Klementina Hrovatinova. V imenu Glasbene Matice je izrekel čestitke g. Grasselliju dr. Ravnihar, g. Grasseli pa še je še prav čvrsto in krepko zahvalil in s tem dokazal, da si je ohranil svežost duha in živahnost besede še v svoja visoka leta.

Po končani podoknici je pričelo občinstvo vzklikati "Živel Grasseli" in mu prirejati ovacije. G. Grasseli sam, ki je podoknici prisostvoval z okna, pa se je ginjeno zahvaljeval."

Za tem so imeli v svoji sredi angleške pevce, člane 11 angleških pevskih zborov, ki so potovali po naši državi in koncertirali. Matični zbor jih je sprejel ob prihodu, jim pred začetkom njihovega koncerta v Filharmoniji, 20. avgusta, zapel angleško himno in na komersu v Zvezdi vrsto naših umetnih in narodnih pesmi. Gostje so hvalili pevski interes našega občinstva in lepoto naših krajev. Po časopisnem zatrdilu je opravil naš zbor vzorno svojo nalogo.

Isto pozornost so nudili Matičarji svojim bratom - rudarjem iz Francije, ko so bili koncem avgusta in začetkom septembra na obisku v svoji domovini. Pri odhodu so jim izročili 11 zabojev slovenskih leposlovnih knjig, ki so jih za nje nabrali v Ljubljani.

x

x x

Novo sezono 1930/31

je začel pripravljati zbor 3. septembra 1930. in ravnatelj Polič je povedal svoj spored: Berlioz "Faustovo pogubljenje" en večer, na drugem pa poleg domačih in jugoslovanskih á-capella zborov še Szimanovskega "Nočni spev" ali Kfička "Izkušnja v puščavi". Skušnje so potekale v redu in z dobrim obiskom, in 18. oktobra 1930 se je vršil v Hubadovi dvorani zborov družabni večer, na katerem so izročili diplomu častnega članstva Črnku, Rapetu in Mahkoti in 17. novembra 1930 so proslavili v kazinski dvorani 40-letnico pevskega udejstvovanja svojega prezaslužnega pevca Janeza Završana in v posebno njegovo počastitev so dovolili, da se je imenoval njegov kvartet: Pelan oba Završana (sin in oče) ter Skalar - Kvartet Glasbene Matice. Na tem večeru je, kakor pravil L.M. Škerjanc v Jutru: "priljubljenost pevcev in osobito jubilanta, pokazal mnogobrojni obisk interesirane publike, ki je do zadnjega kotička napolnila svečano razsvetljeno dvorano. S posebnim elanom je kvartet prednašal obsežni spored, ki je podal najznačilnejše pesmi te glasbene

panoge. Na sporedu so bile skladbe skladateljev: Ipavca, Maška, Hajdriha. Aljaža, Foersterja, Jenka, Pirnata, Svetka, Deva itd. Tako je dal spored tudi kronološko dokaj popoln pregled slovenske kvartetske literature.

Na široko se je razpisal Slovenski Narod in Osterc zaključuje svoje poročilo v njem z naslednjim odstavkom: "Kvartet je kolosalno upet in glasovi precej izenačeni. Dinamika izdelana v podrobnosti, ritmično so vsi štirje popolnoma doma, malenkostne intonacijske difference so regulirali hitro in precizno."

Kmalu nato je vezala dolžnost zbor na Novinarski koncert, dne 1. decembra 1930, na katerem je nastopilo, pod vodstvom L. Zepiča, ki je nadomeščal obolelega Poliča, 116 članov in članic. O nastopu pravi Škerjanc v Jutru: "Radi nenadne obo-
lelosti opernega ravnatelja g. Mirka Poliča, je prevzel vodstvo Matičnega zbora g. Ljudevit Zepič, ki je izborna naštudirani točki: Adamič "Zabučale gore" in Hubadovo priredbo narodnega "Potrkanega plesa", privedel do odličnega uspeha, ki si ga je mešani zbor Glasbene Matice svest pri vsakem svojem nastopu."

In Adamič je trdil v Slovenskem Narodu, "da je zapel pevski zbor Glasbene Matice oba zbora z veliko finoseo, kakor zna le on!"

Slovenec je zapisal svoje poročilo z odstavkom: "Matični zbor se je kakor vedno obnesel in vzorno podal obe skladbi."

9. decembra 1930 je bil zborov redni koncert^{/in} pod Poličem izvedli prvič veliko Berlizovo delo "Faustovo pogubljenje".

Slovenec pravi: "Glasbena Matica je priredila to sezono že drugi večji koncert, na katerem nam je podala v torek 9. t.m. Hektorja Berlioz slovito legendo za soli, zbor in orkester, z naslovom "Faustovo pogubljenje".

Berlioz ima, čistokrven romantik, v času romantike svojevrstno mesto, ki se pa zdi čudashko bržkone le njegovim sodobnikom. Nam, današnjikom, se vidi, da je njegov ogromni

genij posegel daleč preko svoje dobe in ta govori modernemu času, zakaj marsikaj je povedal, kar so šele davno po njegovi smrti spoznali za novo skladatelji našega veka. Legenda ima podnaslov "dramatična", kar tudi je, ima pet delov, deloma povzetih po Goethejevem "Faustu" in pomeni vsebinski niz vseh mogočnih naravnih in fantastičnih doživetij od ljubke lirike pomladnih občutkov do prve ljubezni, pa vseskozi ogromno skalo do demonske slike pekla in pogubljenja. V silovitih kontrastih je nanižal skladatelj ogromno čustvene vsebine, vito delo, ki ga vsebinski in formalno označuje silno ostra karakterizacija, originaliteta in fantastična drznost, ki v svojem času nima nobene primere.

Delo je izvajal operni orkester, pomnožen s člani Orkestralnega društva in konservatoristi, pomnožen zbor Glasbene Matice in solisti: Zlata Gjungjenac (Marjetica), Robert Primožič (Mefisto), Gostič (Faust) in Petrovčič (Geder). Dirigiral je ogromno delo s poglobljenjem in elanom direktor Polič. Solisti so svoje vloge prav lepo rešili. Zelo obširno svojo vlogo je odpel g. Gostič s krasnim tenorjem in doživetjem, izvrsten je bil tudi Primožič v karakterizaciji Mefista. Krasni sopran Gjungjenacave in njeno lirsko poglobljeno prednašanje, sta storila svoje v prosep dela. Zbora je bilo slišati malo manj, ali uvežban in siguren, kakor nekdanje čase. Imel pa je tudi silno težko nalogo. Orkester je svojo nalogo precizno rešil.

Vsakogar veseli, če vidi na odru tolik aparat. Kaj vse lepega in aktualnega bi se dalo s tem aparatom napraviti... Naj bi še večkrat nastopil in nam podajal svetovna dela in ne pozabil tudi na moderno, ki je producirala lepo vrsto uspeh oratorijev in drugih vokalno . instrumentalnih večjih skladb."

Škerjanc piše med drugim v Jutru: "Glasbena Matica je postavila za izvajanje tega dela na oder ogromen aparat, sestojč iz štirih solistov, celotnega mešanega zbora Glasbene Matice in z Orkestralnim društvom Glasbene Matice ter s kon-

servatorijskim orkestrom pomnoženega opernega orkestra. Da je ta aparat brezhibno funkcioniral, gre zasluga obzirnemu in temperamentnemu vodstvu opernega ravnatelja M. Poliča, ki je položil vso pozornost in ves zanost v delo. Njemu so sledili solisti: Zlata Gjungjenac-Gavella, Josip Gostič, Robert Primožič in Anton Petrovčič, ki so vse svoje partije odpeli na najbolj zanimiv način, pevski zbor je svoj mali delež obvladal s sigurnostjo, ki smo jo od njega vajeni in ki ga napravlja dragocenim našim koncertnim faktorjem; orkester pa, ki je bil sestavljen ad hoc, se je odlikoval osobito v samostojnih točkah, medtem ko se je sicer popolnoma znal podrediti pevcem.

Obsežna unionska dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena in občinstvo ni bilo samo pazljivo, ampak tudi hvaležno in oduševljeno. Dirigentu so bili poklonjeni venci, solistom šopki cvetja. Koncert je prinesel Glasbeni Matici novih laborik in ne dvomim, da uspeh v Zagrebu, kamor se napoti prihodnji teden, ne bo zaostajal za uspehom v Ljubljani."

Adamič v Slovenskem Narodu: "Zbor pa je, črpajoč iz mnogoletne, mojstrske Hubadove vokalne šole, bil na višku. Prehvaliti zlasti ni dovolj zvočnosti, homogenosti in točnosti moškega zbora, ki pa ga je znal Berlioz tudi imenitno pisati. A tudi mešani zbor je bil vzoren in izvrstno naštudiran.

Izvedba dela je v resnici v veliko čast Glasbeni Matici, vsem izvajaleem in dirigentu, kajti izvršili so z njo res eminentno kulturnen in umetniški čin.

Žal, da mi čas in prostor ne dopuščata izčrpnjčšega poročila, žal tudi, da zamoremo slišati delo samo enkrat (na vsak način se mora Glasbena Matica potrđditi, da se delo ponovi (kajti koncertov v taki meri in kvaliteti smo krvavo potrebni in smo za nje globoko hvaležni, kar je včeraj velikanska množica poslušajočih z neskončnimi aplavzi tudi primerno manifestirala.

Glasbena Matica z dirigentom g. Poličem gre lahko brez skrbi s "Faustovim pogubljenjem" v Zagreb".

Koncert je dal v Ljubljani 21.422 dohodkov, ki so ravno krili stroške.

Kar je Adamič napovedal se je v resnici tudi zgodilo in "Faust" je bil izvajan v Zagrebu že 16. decembra 1936². Celo-ten aparat, 121 zbor, 66. orkestra in 4 solisti, kakor v Ljubljani, le mesto obolele Gjurgjenac je prevzela sopransko vlogo v zadnjem hipu gđc. Vera Majdičeva, se je odpeljal ob 12. uri iz Ljubljane in prispel ob 5. uri popoldne, po 20 letih, zopet v Zagreb na koncert, ki se je začel ob 20. v svečano razsvetljenem gledališču.

Iz obširnih zagrebških ocen naj navedem samo par odstavkov. Kritič, dr. Krenedić, piše v Novostih: Maši gosti, kiji su sa velikim elanom nastupili u kazalištu u izvedbi Berliozovog "Fausta" potpuno su nas zadovoljili u vokalnom djelovima. Nastupili su sa mešovitim zborom, koji broji oko 120 pjevača. S tim brojem pjevača postizali su veoma lijepe zvukovne efekte. Forte njihovog zbora je neusiljen i mekan, i piana su kraj sve glomaznosti ovog vokalnog aparata fina. Tehnika zbora je također na vrlo velikoj visini. Njihov dirigent g. Mirko Polić je i ovaj ^{put} uvjerio, da je muzičar odličnih kvaliteta. Kompoziciju je potpuno proučio i uživio se je u suptilnost in genijalnost te kompozicije. Orkester, jako je bio pojačen, nije bio sorazmeran ni sa gledišta kvalitete in kvantite, sa odličnim vokalnim korpusom Glasbene Matice. Možda su baš ona pojačenja kazališnog orkestra iz Ljubljane bila na štetu tehničke i artističke orkestralne izvedbe. U cjelini pak uspeh nije izostao, jer se je vidjelo, da je djelo zaista dobro uvježbano. Da su g. Poliću stajali na dispoziciju bolji instrumentalisti, bio bi umetniški uspeh mnogo veći. Još jedan put moramo pohvaliti vanrednost vokalne reprodukcije, koja je zbilja znak velikog mara in požrtvornosti pjevačkog zbora Glasbene Matice."

Jutarni list je prinesel med drugim: "Ljubljanska Glasbena Matica u veliko nas je zadužila. što nas je upozнала ovim djelom. Naročito nas je zadužila u time, da je došla k nama, da nam pokaže svoju umetnost. Forma, u kojoj nam je

Glazbena Matica izvela veliko Berliozovo djelo, zaslužuje u punom opsegu oznaku: kulturno. Osjeća se, da je društvo uložilo mnogo solidnog in predanog rada u pripravu djela, te da se radilo umjetničkom ambicijom. Na izvedbi sudjelovalo je blizu 200 izvadjača, od kojih su svi bili nadojeni jednom željom: služiti stvari najboljim silama. To je ujedno karakteristika ne samo Glazbene Matice, već i cijelog kulturnog života slovenske metropole. A kad je tako veliki umjetnički aparat povjezan jednom zajedničkom misli, onda i rezultati moraju biti dobri. Svi sudjelujući Glazbene Matice postigli su taj dobri rezultat jednakim težnjama. I zato oni dijele zaslužen uspjeh na sasvim jednake dijelove.

Nad cijelom izvedbom vladalo je poput dobrog duha ravnatelj opere Mirko Polič. Taj umjetnik prikazan je već više puta našoj javnosti s tako dobre strani, da nam gotovo i nije moguće ništa novog o njemu kazati. Za one, koji poznavaju Poliča, nije on ovom izvedbom storio ništa neobična in neočikavana. On je ovdje ostao onaj isti Mirko Polič, koji ni u jednom djelu ne poznaje polovičnosti, i koji se u svaki rad ulaže absolutnom samozatajom i idealizmom. Tako je Polič i za Berliozovo djelo dao sebe, svoji bezprimernu marljivost, energiju, svoj mladenački temperament i svoje muzikalne sposobnosti. On je i ovo djelo izradio enako savjesno i pošteno, kako to čini sa svima ostalim djelima, jer on drugčije ni ne može. I zato imađe Polič varđa i velike i dobre umjetničke uspehe.

Zbor i orkestar ispunili su posvema svoju zadaču. Na žalost, Slovenci ne poznaju u tančine akustične odnose naše pozornice, pa su smjestili svoje pjevače suviše u pozadinu. Zato akustički efekat nije bio uvijek idealan. No, ni to nije moglo pomutiti povoljan utisak izvedbe."

Isti dan je prinesel "Obzor" iz peresa L. Šafranek - Kavića. Med drugim pravi: "Izvedba Glasbene Matice s pojačanim orkestrom ljubljanske opere bila je na vrlo zamjernoj umjetničkoj višini. Direktor Mirko Polič je jednako odličan organizator i dirigent, koliko je savjesni, ozbiljni i marljivi umjetnik.

U dugotrajnom intenzivnom radu svladao je sve teškoće, koje zadaje studij tako golemo dimenzijoniranoga, kompliciranoga i protencijoznoga djela. Sa suverenim savladanjem materije i dubokim razumijevanjem za stil i sadržaj ravnao je dir. Polič s ovom u cijelosti odličnom izvedbom, koja bi sigurno djelovala još sjajnije i briljantnije, da smo je slušali u kojem akustički boljem prostoru nego je to naše veliko kazalište kot koncertne postave. Zagrebačka filharmonija spasila je ovi sezonu time što je nakon mnogih loših izkustava i neuspjelih pokušanja napokon napustila kazalište kao najslabije od sviiju mogućih riješenja. Samo materijalni razlozi mogli bi donekle opravdati činjenicu, što se je ljubljanske goste unatoč svemu tome dalo koncertirati i teatru.

Mješoviti pjevački zbor Glasbene Matice, ne samo što je brojčano jak, nego razpolaze i kvalitativno s dobro izbranim, školovanim glasovima, ima homogenost zvuka, odličnu dinamičku i ritmičku disciplinu. Sve teške zadatke, koje stavlja avtor primjerice, fugu na "amen", kopuliranje vojničkog i dječakog zbora, triumf demona, otkupljenje Margarete, ali i sva osjetljiva recitativna mjesta riješio je zbor precizno, zvučno efektno i plastično, riješio u najboljoj formi. Kao zbor bio je i orkestar najsolidnije naštudiran i pokazao se je doraslim svome zadatku, u Rakoczi - maršu, plesu silfida, paklenskih scenama razvio je lijepi stepen zvučnosti i afekta i ako je upravo zvuk orkestra bio najviše tangiran slabom akustičnošću prostora. I zagrebačka filharmonija nikad nije mogla doći do pravoga djelovanja dok je svirala na pozornici kazališta. Dobrodošli ljubljanski gosti polučili su pred punom kućom zasluženi veliki umjetnički uspeh, dirigent, solisto, zbor i orkestar bili su burno aklamirani ne samo nakon pojedinih djelova, nego i neposredno nakon pojedinih naročito uspjelih točaka."

In zagrebški Morgenblatt pravi: "Zbor Glasbene Matice je veliko, polnozvočno, vedelja do petja prežeto telo. Sveži glasovi so doneli izvrstno. Umetniška disciplina je karakteristična tega zbora. Visoka stopnja tehnične izvežbanosti pride posebno

do izraza pri sijajni intonacijski preciznosti. Tako opremljen je rešil ta zbor sinoči svojo veliko in težko nalogo na način, ki zasluži najvišje priznanje."

Z veliko pozornostjo so sledili našemu zagrebškemu nastopu tudi ljubljanski dnevniki in zvesto beležili zborove in Poličeve uspehe.

"Fausta" so dali v Ljubljani še enkrat, in sicer 11. januarja 1931 v unionski dvorani in Slavko Osterc pravi o ponovitvi: "V nedeljo popoldan smo slišali to monumentalno Berliozovo delo drugič. Prav, da je Matica koncert ponovila. Prišlo je mnogo glasboljubečega občinstva z dežele in ti bodo najboljša reklama za popoldanske koncerte, ki bodo v bodoče gotovo še bolje oviskani. V primeru s prāmijero je bila repriza zelo dobra, le šibkeje zasedena godala so minus. Zbor je bil še boljši nego zadnjič, menda je bolje izpočāt. Isto moram priznati vsem solistom: Gostiču, Primožiču in Petrovčiču. Gostič, ki je bil zadnjič videti nekoliko indisponiran je pri reprizi jemal višine igraje in je posvetil največjo pažnjo prednašanju. Namesto Gjunggjenačeve smo slišali Majdičevo, ki ji partija Margarete leži na moč. Frazirala se je lepše kot Gjunggjenačova in me je njeno petje zadovoljilo nad pričakovanje. S tem aparatom bi si želel slišati Janačkovo "Glagolsko mašo".

Po teh uspehih so se pokazala v zboru malenkostna nesoglasja. Starejši člani ženskega in moškega spola so bili malo užaljeni, češ, da je na novo vstopivša mladina, ki še ni bila preizkušena, takoj nastopila na javnem koncertu. Zborov predsednik jim je zato sicer zelo previdno bral levite in zahteval, da so pevci, stari in mladi, popolnoma enakopravni, da velja v umetniškem oziru brezpogojna pokorščina ravnatelju Poliču, v administrativnem pa zborovem vodstvu. Tako je ostalo, čeprav so mladi tudi v poznejših letih slišali še kako podobno opazko na svoj račun.

Redni letni občni zbor Glasbene Matice, dne 7. februarja 1931, je izvolil dr. Vladimir Ravniharja društvenim častnim članom, ker je takrat preteklo 40 let, odkar sta bila

oče in sin društvena predsednika. To prilikó je porabil pevski zbor, da mu je iz hvaležnosti izročil na družabnem sestanku po občnem zboru, v usnje vezan album s podpisi vseh članov.

8. marca 1931 je bil zopet župni koncert in zbor je nastopil pod Poličem s Kogojevo "Barčico" in Slavenskega "Voda zvira iz kamena". O nastopu je zapisal Adamič: "Nastopil je pevski zbor Glasbene Matice s pevovodjem Mirkom Poličem. O izvajanju Glasbene Matice pač obširneje govoriti ni na mestu, ker njen nastop presega vsako prazno hvalo. Z njim je Glasbena Matica kronala prvi del koncerta, ki ga je sijajno zaključila in mu dala takorekoč svoj imprimatur."

Od januarja 1931 dalje se je pripravljál zbor na proslavo 80-letnice skladatelja P.H. Sattnerja in izvajal na koncertu v Unionu, dne 12. marca 1931 pod vodstvom Mirka Poliča jubilentovo kantato "Oljki". Koncert je bil prvotno določen za 24. marec, a so ga morali opraviti preje na ljubo Mariborčanov, ki so prišli v Ljubljano z oratorijem "Vnebovzetje Blažene Device Marije".

Proslava je imela velik uspeh, počastitev sivolasega skladatelja je bila nadvse slovesna, prisrčna ter polna hvaležnosti z vseh strani. Uspeh izvedbe je bil pravtak in Adamič je zaključil svoje poročilo v Slovenskem Narodu: "Na naj-slovesnejši in najkrasnejši način se je Glasbena Matica z večerajšnjim svojim slavnostnim koncertom oddolžila možu, ki je vse svoje življenje posvetil narodu, slovenski muziki, predvsem pa še Glasbeni Matici, ki ji je izročil vsa svoja velika dela. Če je kdo zaslužil tako odlično počastitev, tako vse obče gromko priznanje, je to Sattner. Naj mu da usoda doživeti še mnogo častitljivih, brečnih let!"

Slovenec pravi: "da je zbor svojo nalogo precej dobro rešil, dasi je bil proti koncu že čutiti utrujen" in

Slavko Osterc v Jutru: "Ves muzikalni aparat je vodil operni ravnatelj in dirigent Mirko Polič. Prvo točko sporeda, Beethovnovó tretjo "Leonoro" &ouverturo), je izvajal

orkester sam, sledil je slavnostni govor in nato Sattnerjeva kantata v treh delih. Ves glasbeni spored je bil pripravljen solidno. V razmeroma zelo kratkem času so izvajajoča dela naštudirali in le Železni volji ravnatelja Poliča in sodelujočih se imamo zahvaliti, da še je koncert, dne 12. t.m., že mogel vršiti. Izvedel sem, da bodo kantato ponavljali tudi z dinamiko itd. vse v redu."

Po koncertu je dobila Glasbena Matica naslednje skladateljevo pismo: Nameral sem 80-letnico praznovati v skrajni tihoti in hvaležnosti do Boga, ki mi je naklonil to milost, a prišlo je drugače. Glasbena Matica je sklenila, da izvaja ob tej priliki mojo kantato "Oljki 2" in lepšega vezila mi ni mogla dati, ker smatram "Oljko" za svoje najboljše glasbeno delo. Vprizoritev se je izvršila s takim vsestranskim sijajem, da se ne morem dosti toplo zahvaliti. Kar morem, storim. Slavni Glasbeni Matenci, solistom in pevskeemu zboru, zlasti pa g. ravnatelju Mirku Poliču, se za ves trud in sijajno izvršitev bajiskreneje zahvalim in sklenem s srčno željo, da Glasbena Matica lepo uspeva in tudi nadalje visoko dviga prapor slovenske glasbene kulture. - Pater Hugolin Sattner.

"Oljki" je bila ponovljena 19. marca 1931 kot popoldanski koncert.

Na odborovi seji, dne 17. marca 1931, so sklenili, da se začno vaje za kantato "Izkušnja v puščavi", ki traja 20 minut, ostali del koncerta pa se izpolni s simfoničnimi skladbami, kot četrti simfonični koncert po nalogu Filharmonične družbe. Poliču sta deloma pomagala korepetitorja dr. Švara in Zepič. Določili so pa tudi turnejo v Split, Dubrovnik, Kotor, maja meseca, če bo dovolj prispevkov s strani zborovah članov k stroškom. Zahtevali so po 300.- din od onih, ki so bili na turnejah in po 600.- din od ostalih. Pot pa je padla v vodo. Vabljeni so bili tudi na svečanosti v Sombor, pa se vabilu niso odzvali, ker so se sami pripravljali za Matične jubileje.

1. aprila 1931 je bil ponovno v Ljubljani dr. Kneblovski iz Varšave in zbor mu je priredil prijateljski sestanek "Pri Sokolū" in pevskemu društvu Mokranjac iz Skoplja, ki je koncertiral v Ljubljani 13. aprila 1931, so poklonili album Slovenije, ki ga je izdala Glasbena Matica ob priliki turneje po Franciji,

Iz tega časa imamo novo zborovo sliko fotografirano, dne 28. aprila 1931 na dvorišču realnega poslopja v Vegovi ulici.

Pevski zbor je sodeloval na tretjem simfoničnem koncertu v Unionu, dne 1. maja 1931 pod vodstvom ravnatelja Poliča. Koncert je bil skupna zadeva gledališke uprave in Glasbene Matice. Prvi del sporeda je bil instrumentalen in ga je vodil Niko Štritof.

O tem nastopu je poročal Adamič v Slovenskem Narodu, dne 2. 5. 1931.: "V drugem delu je pod vodstvom ravnatelja Poliča izvajal tri moje legendice ženski zbor, ki so predvsem namenjene mladinskim zborom meščanskih in srednjih šol ter domačemu orkestru. Zato ne stavijo težjih zahtev na nikogar, so napisane čim najbolj preprosto in so zato kaj lahko izvedljive. Presenetilo me je izvajanje s tako velikim in odličnim aparatom, ki je seveda male krhke stvarice izlahka zmagal ter jih podal, da bi jih boljše seveda ne mogel nihče. Za ljubeznivo, nadvse skrbno in prelepo izvajanje se moram tudi tem potom ravnatelj M. Poliču in krasnemu ženskemu zboru Glasbene Matice najpristrčneje zahvaliti."

Koncert je zaključila verska kantata za soli, mešan zbor in orkester Kričke "Skušnjava v puščavi" na biblijski tekst. Težišče kompozicije leži v orkestru, ki ima popolnoma samostojno vlogo in mnogokrat prekinja delo z daljšimi ilustrirajočimi stavki. Tudi Krička ume smotreno graditi, iz temnih početkov narašča do silnega, himničnega konca, ki zagradi z neverjetno silo. Mešani zbor sicer nima kompliciranejših naloge, vendar stavi zlasti na razsežnost visokih glasov velike zahteve. Zbor je bil dovršeno naštudiran, odlikuje ga jasna zvočnost, točna dikcija in absolutna sigurnost. Solistom so v delu odmerjene manjše epizodne partije in so jih vsi trije odpeli nadvse pohvalno. Zlasti se nam v ge. Bernot - Golobovi odkriva čimdalje bolj velika, odlična altistka, ki se ji obeta najlepša bodočnost. Najbolj razveseljivo pa je še to, da smo si vzgojili že toliko in tako dobrega solističnega naraščaja, da nam ni treba iskati pomoči na drugih mestih. S svojim tretjim simfoničnim koncertom in srečno rešitvijo najširše kolaboracije

vseh naših resnih in velikih glasbenih organizacij so izvajalci opetovano dokazali, da se naše glasbeno delovanje čimdalje bolj razširja in dviga, in to tako, da lahko z največjo smelostjo pogledamo v široki svet."

Škerjanc pravi v Jutru 4. 5. 1931: "Drugo polovico sporeda so uvedle tri Adamičeve legende, prvotno intencionirane za mali zbor in mali orkester, iz zborke "Za mlade pevce". Naivna, religiozna mistika, ki odlikuje narodna besedila teh pesmi, je dobila svoje ojašenje v Adamičevi kompoziciji. Morda bi bil efekt večji, ako bi bile skladbice izvajane v manjšem aparatu, tako njih priprostošt ubija množina izvajajočih. Rad bi jih čul v zasedbi, ki jo je prvotno zamislil skladatelj.

Višek večra je bila kantata češkega mojstra Jaroslava Kričke: "Skušnja v puščavi". Poleg mojstrskega obvladanja kompozicijskih doktrin in instrumentacije, ki ga očituje ta skladba, jo odlikuje tudi globoko občutje. Po kompozicijski tehniki bi bilo Kričko uvrstiti med zmerne moderne; vpliv Rusov in deloma tudi Italjanov je mestoma znaten in dasi melodična linija ni bogve kaj razvita, jo da skladatelj z virtuozno roko privesti do eksaktičnih viškov. Dasi cela skladba ne navaja nobenega hitrega stavkam je vendar vseskozi zanimiva in vse preje, kot dolgočasna. Pri tej izvedbi so se odlikovali predvsem dirigent, operni ravnatelj Mirko Polič, ki je znal suvereno voditi velik aparat, dalje solisti, zbor in orkester.

Publika je vse navzoče nagradila z bogatim aplavzom, dirigentu Poliču je bil poklonjen šopek. Četudi obisk koncerta ni bil tak, kot bi ga dela in izvajanje zaslužila, je vendar dokazal, da imamo v Ljubljani še dokaj stalne koncertne publike, ki zna ceniti delo in ki ne štedi z zasluženno pohvalo."

V Slovincu 6. 5. 1931 je bila sledeča ocena zborovega nastopa: "Adamič je to pot pokazal tri narodne legende za dvo- in troglasni ženski zbor s spremljavo malega orkestra. Adamič je našel v sebi sodobni etos, reakcijo materjalizmu. Izbral je tri duhovne legende in jih večinoma enoglasno tolmačil, spremljava ima subjektiven in simboličen značaj. Neizmerno

preprosta je kantilena - kdo bi slutil, da bo Adamič kedaj pisal take reči? Ali je izraza polna in zraven slovenskaga. "Starček" je biser, tudi "Jezus mašuje" - on je zgradil sosodni etos!

Krička je bil za ljudi, ki ne dajo toliko na ušesni, kot smiselni in srčni efekt, višek večera, "Skušnja v puščavi" se zove ta kantata, za soli, mešan zbor in orkester. Tekst sv. pisma je libret, orkester ravna s simbolično tematiko (Bach) v smislu duhovnega doživetja, ki nima z ušesnim ugodjem nič skupnega. Kakor smo lani z veseljem čuli Vycpalekovo kantato, amo sedaj prislunili tej duhovni glasbi našega časa.... s čistim priznanjem. Zbor večinoma enoglasno poje svetopisemski tekst o Jezusovih skušnjavah, zlasti triumf vzdržnosti. Krička je rabil melizem, ponavljanje teksta, enoglasje v orkestru za moderne idealistične namene, izžval je eminentno duhoven efekt.

Hvaležni smo operi, Matici, pa požrtvovalnemu Orkestralnemu društvu za ta sodobna ugodja! To je etos sodobnosti - proč z materjalizmom v glasbi!

G. Štritof je sijajno pomogel k uspehu Osterca. Pri Glazunovu je spočetka malo pretiraval, pa mu končno ni preostalo več možnosti dinamičnega stopnjevanja. Isto se je zgodilo g. Poliču pri Krički. Ostalem je orkester izborno delal, zbor Matice pa - odvadite se strašnih, nevokalnih sf - je dal vse, kar je zmogel. Dajte nam še sodobnih programov!"

Na koncert se je simpatično ozrl tudi Prelovec v Jugoslovanu 5. 5. 1931.

Člani zbor (30) so se udeležili odkritja Fleišmanovega spomenika v Beričevem, dne 7. junija 1931 in nastopili v skupnem moškem in mešanem zboru in 21. junija 1931 je sprejel zbor z vso pozornostjo člane pevskega zbora Echo iz Krakova, ki je koncertiral v Ljubljani.

Dne 28. junija 1931 je odkrila Glasbena Matica v Cerkljah pri Kranju spominsko ploščo skladatelju Davorinu Jenku, kamor se je odpeljalo 86 članov pevskega zbora, ki so peli ob odkritju in pri obisku Jenkove rojstne hiše v Dvorjah pri

Cerkljah. Slovenec je grajal sklep Glasbene Matice, da se je spominska plošča zidala v hiši v Cerkljah, v kateri je Jenko bival zadnja leta svojega letovanja na Gorenjskem. Vzrok je bil ta, da je bila ta hiše preje last Davorina, je v sredini večjega kraja in ob glavni cesti. Jenkova rojstna hiša pa je v stranski vasi ob cesti, brez vsakega prometa in se je vedelo, da bo v kratkem porušena. Spominska slavnost je v vsakem pogledu uspela. Navzočega je bilo ogromno naroda ter zastopnikov oblasti iz Ljubljane in Beograda. Pobudo za to je dal Ivan Hribar, ki je izročil Glasbeni Matici 15.000 din za postavitev Jenkovega spomenika v Ljubljani in Matica je odkrila najprej ploščo v Cerkljah po načrtu prof. arh. Josipa Plečnika in naslednje leto spomenik v Ljubljani. O vsem so izšla v naših dnevnikih obširna poročila.

Redni letni občni zbor pevskega zbora se je vršil 30. junija 1931 ter položil račun za sezono 1930/31, v kateri je delovalo v zboru v začetku 131 članov in vztrajalo do konca sezone 130. Na koncertih je nastopalo od 115 do 121 članov. Govorili so tudi o zborovi 40-letnici, ki se bo proslavila prihodnje leto skupno z društveno 60-letnico.

V počitnicah je sprejel in pogostil naš zbor člani akademskega pevskega društva Obilić iz Beograda, ki so bili en večer v Ljubljani; moški zbor pod vodstvom Ferda Juvanca je sodeloval na Levstikovi proslavi v Velikih Laščah, dne 26. julija 1931 in pri odkritju Miroslav Vilharjevega spomenika v Platinini, dne 9. avgusta 1931, 27. in 28. avgusta so počastili na Skaručni Hubada ob njegovi 55-letnici.

x

x x

Za sezono 1931/32

so na predlog zborovodje M. Poliča omejili splošen sprejem novih članov v zbor ter sklenili, da sprejmo le kakega posebno kvalificiranega pevca za izpopolnitev glasov, in to vsled priprav za jubilejne koncerte ob 40-letnici pevskega zbora in 60-letnice Glasbene Matice. Polič je razvil, dne 1. septembra

1931 na odborovi seji in zborovem sestanku, katerega se je udeležilo 82 članov, svoj koncertni načrt: Sattnerjev koncert novembra ob 80-letnici, 16. decembra zborov jubilejni koncert s slovenskim modernim koncertom, v marcu 1932 vokalno - instrumentalni koncert s psalmom in novim izvirnim delom, ki bo prejelo razpisano jubilejno nagrado. Ta načrt se je spremenil, oziroma dopolnil na sestanku za sestavo jubilejnega sporeda, dne 9. in 10. septembra 1931 takole: 29. novembra Sattnerjev koncert, 1. decembra interna proslava zborove 40-letnice in otvoritev prenovljene Hubadove dvorane, okrog božiča vokalni koncert in o binkošti 1932 prireditve I. slovenskega glasbenega festivala ob 60-letnici Glasbene Matice. To se je tudi izvršilo poleg koncertov drugih domačih izvajalcev, ki so bi okvirjeni v proslavo.

Dne 6. septembra 1931 je sodeloval moški zbor z ostalimi ljubljanskimi pevci pri odkritju spomenika kralja Petra I. pred magistratom in na predvečer pri podoknici pri županu in banu, mešani zbor pa 7., 8. septembra 1931 pri predstavah "Slehernika" na Kongresnem trgu in moški zbor dne 28. novembra 1931 pri podoknici P. H. Sattnerja.

Ko se je vršila 29. novembra 1931 v dvorani Trgovskega doma žalna svečanost za pokojnim dr. Edvardom Slavikom, predsednikom podružnice Glasbene Matice v Trstu, je sodeloval oddelek moškega zbora pod vodstvom F. Juvanca.

Uvod v jubilejno leto je bila interna proslava 40-letnice Hubadovega dela pri zboru Glasbene Matice, ki se je vršila 30. novembra 1931 zvečer v nanovo urejeni pevski sobi št. 14, ki se je od tega dne dalje imenovala Hubadova pevška dvorana.

Emil Adamič je opisal ta večer v Jutru 6. 12. 1931: "Na predvečer 1. decembra je priredil glavni odbor Glasbene Matice v novi preurejeni pevski dvorani družabni večer, na katerem je hotel počastiti 40-letnico delovanja svojega prezasluženega pevovodje g. Mateja Hubada ter 40-letnico obstoja svojega zbora v obliki, kakoršno ima ta naš prvi pevski zbor danes.

Glavni odbor je na prijateljski večer povabil razen gospoda Mateja Hubada in vseh svojih častnih članov, tudi vse one delavce Glasbene Matice, ki so pred 40. leti peli pri zboru. Vabilu so se odzvali še čvrsti in vztrajni gg.: Josip Maier, Alojzij in Maks Lilleg, Josip Kosem, Anton Dečman in dame: gge. dr. Gregoričeva, prva predsednica ženskega zbora, Zamidova, Ferjančičeva, ki je še danes po 40 letih članica pevskega zbora in ga. Katinka Furlanova, več iz te stare kremenite garde pa je poslalo pismene pozdrave in opravičila.

Ravno pred 40-letji, t.j. 30. novembra 1891 se je tedanji gojenec dunajskega konservatorija, mladi Matej Hubad, na nujno povabilo Glasbene Matice pripeljal v Ljubljano ter 1. decembra nastopil svoje mesto kot učitelj na glasbeni šoli ter dirigent pevskega zbora Glasbene Matice.

V krasno prenovljeni pevski dvorano so se zbrali najodličnejši domači glasbeni delavci v prazničnem razpoloženju. Uvodno besedo je povzel predsednik Glasbene Matice, gošpod dr. Vladimir Ravnihar, ki je pozdravil vse navzoče, obrazložil pomen večera ter tako g. M. Hubadu kot pevskega zboru čestital k častitljivi 40-letnici. V znak počaščenja svojega najdoličnejšega moža, čigar glasbeno kulturno delo je dalo našemu glasbenemu pokretu odločilno smer in zdravo bodočnost, je glavni odbor sklenil preimenovati sobo št. 14 za vse čase v Hubadovo pevsko dvorano, kar je potrdil tudi z umetniško dovršenim napisom. V daljšem govoru je nato opisal delovanje najbolj zaslužnega moža Glasbene Matice, Mateja Hubada, predsednik pevskega zbora g. Silvan Pečenko ter odkrilj doprsni bronasti kip Mateja Hubada. Kip je krasno in izredno posrečeno umetniško delo kiparja Lojzeta Dolinarja. Razumljivo je, da je po tem svečanem aktu planila vsa dvorana v neskončen aplavz in do solz ginjen pevski oče Hubad od ganotja ni mogel spregovoriti besede. Nato je obema jubilentoma čestital predsednik Orkestralnega društva Glasbene Matice g. dr. Ivan Karlin, v imenu Hubadove pevske župe dr. Anton Švigelj; tajnik Glasbene Matice Karl Mahkota je postal v markantnih potezah historijati Hubadovega in zborovskega

dela v dobi 40 let, v imenu stare pevske zборе je nadalje še govoril Maks Lilleg, banski šolski nadzornik Rape, g. Peruzzi in končno je seveda mladeniško razigrano vzbujal spomine in se zahvaljeval sam Matej Hubad.

Po svečanem delu večera se je oglasila ubrana pesem in pričela se je v novi Hubadovi dvorani živahna zabava."

S posebnim člankom je počastil zbor Glasbene Matice in Mateja Hubada v Jutru 12. 12. 1931 Anton Lajovic. Riše dobo Hubadovega vstopa v naše glasbeno življenje, ki je takoj krenil v smer čiste umetnosti in ga konča z naslednjimi konstatacijami: "Ustvarjajoč tako vsenarodne kulturne dobrine, je Glasbena Matica s svojim duhovnim vodjem na glasbenem polju doprinesla v skupni slovenski narodni fond kulturnih vrednot tudi s svoje strani dragoceno glasbeno doto. S tem je pomagala ustvariti ono zakladnico nadstrankarskih narodnih dragotin, brez katerih se noben narod ne more po pravici imenovati narod.

Idoč pa iz neznantih konservativno neinteresiranih prilik in trdo bijoč se za svojo samolastno, a svetlo pot s političnimi strankami, ki je vsaka hotela kulturno prizadevanje usmeriti v svoj strankarski tir in še bolj premagajoč strupeni hlad tradicijonelnega ljubljenaskega kulturnega indiferentizma, je bilo voditelju treba elementarno podporne in vitalno nezlomljive energije, da je mogel ostati zvest direktni, a tako raskavi in strmi poti čiste glasbene kulture."

Isti dan je izšel v Slovenskem Narodu članek o zunanji preureditvi poslopja Glasbene Matice in parka pred njo.

Morda, da ne bo odveč če ob tej priliki omenim, kako je prišlo do teh del. Vegovo ulico so krasno uredili leta 1929, ko so postavili Ilirski spomenik. Ni pa še bila urejena trata pred poslopje Glasbene Matice, ki je nekako kar izginilo poleg mogočne fasade deželnega dvorca. Dr. Žirovnik je sprožil misel, kako bi se dal mal zunanji povdarek tudi naši, sicer tako skromni hiši. Spomnil se je, da leži za opernim poslopjem osem kosov nabrežinskega marmorja, ki so preje tvorili rampo pred vhodom v opero. Mislil, sem, da bi kazalo tudi pred našim

glavnim vhodom napraviti malo rampo, ker je svet itak precej padel proti cestnemu nivelu. Naprosil sem tehnični oddenek Ban-ske uprave, da nam te kamne proda in po naklonjenosti gospodov inženirjev, jih je Matica dobila v dar z utemeljitvijo, da slu-ži vse njeno delo javnosti in bo tako kamen zopet prešel v jav-ne namene. Ko smo imeli kamen, sem šel k prof. Plečniku in ga prosil za majhen načrt, kako bi se to uredilo. Pa pride prof. Plečnik, kakor običajno tudi sedaj s popolnoma drugačnim pred-logom, ki je šel v dve smeri. Povdariti poslopje Glasbene Mati-ce in ga tako nekako vzdigniti iz bližnjega okolja ter urediti svet pred poslopjem v mal park. Za poslopje je predlagal veli-ki balkon na štirih mogočnih stebrih. Kamne pa je porabil za podstavke spomenikov ob robu parka. Iz prvotno nameravanih šest spomenikov jih je postalo osem, kolikor je bilo kamnov na raz-polago. No, in dobre volje Glasbeni Matici v tem pogledu ni manjkalo. Poleg prof. Plečnika ima največ zaslug za ureditev prostora pred Glasbeno Matico, bivši magistratni gradbeni di-rektor ing. Prelovšek, ki je moral včasih premostiti mnogo te-žav, da se je dobilo dovoljenje in denar za vsa dela v zvezi s parkom iz mestnih blagajn. Žalibog moram pripomniti, da dela v vseh detajlih niso bila izvršena po zamisli mojstra Plečni-ka, predvsem kar se tiče zasaditve raznih plezalk, ki bi mora-le popolnoma pokriti oba požarna zidova poslopja Glasbene Mati-ce, stebren ki nosijo balkon ter okrogli stolp sosednje hiše. Sadike so bile že posejane, a so se posušile in za nove žal ni bilo skrbnjeno. To pa je treba urediti v bližnji bodočnosti, da dobi lepa misel mojstra Plečnika tudi tu pravo in celotno lice.

Na jubilejnem koncertu pevskega zbora v Unionu, dne 4. januarja 1932, je nastopilo pod Poličevim vodstvom 106 čla-nov zbora.

O koncertu je napisal L.M. Škerjanc v Jutru: "Zborov sedanjí vodja, operni ravnatelj M. Polič, ki je zbral kot slav-nostni pregled nekakšen pregled glavnih in najuspešnejših zbo-rovih pesmi v kronološkem redu. Prvo mesto je torej pripadalo

Gallusu, in rekel bi, tudi po umetniški vrednosti, saj predstavljajo njegove motete in madrigali nele naše, temveč svetovne vrednote prvega reda. Žal, da je od Gallusa do prvega našega skladatelja (na tem sporedu Leban) prevelik skok: kontrast med vzneseno in vso rafiniranostjo primitivno Gallusovo moteto in Lebanovim, sicer tudi preprostim, a tako namenoma primitivnim zborom, je velik. Seveda pa je razumljiv v historičnem smislu in ga je treba tudi iz tega vidika oceniti, pravtako, kakor nekatere naslednjih pesmi, ki smo jih že večkrat ali manjkrat čuli. Zastopani so bili skladatelji: Nedved, Foerster, Ipavec, Jenko.

Od živečih smo čuli tri pesmi Adamiča, pač nesporno našega najplodovitejšega zborovskega skladatelja, ki je ravno v tej izbiri pesmi pokazal tako velika nasprotja med komponiranjem nekoč in sedaj; če namreč primerjam njegov *Scherzando* in pa "Primer", ki je del triptika in spisana v strogem duhu madrigala. Tu je videti da išče Adamič docela nova pota naši zborovski glasbi; ali jih je že žadel, ne moremo presojati po zgolj eni pesmi krajše oblike; mislim pa, da bo njemu najlažje jih najti, sodeč po njegovem izredno finem čutu za zborovsko petje in komponiranje. Nadalje je prispeval S. Premrl dve občuteni pesmici; "Pojdimo spat" in "Tri kaplje krvi" za ženski zbor s spremljevanjem klavirja. Pravtako P.H. Sattner tri iz zbirke mladinskih, na kojih kvaliteto sem že ob izidu na tem mestu opozoril in ki so bile deležne največjega uspeha. Nadaljne pesmi, Pavčičeve "Žabe", Lajovčev "Pomladni spev" in pa "Zeleni Jurij" so bile že mnogokrat izvajane. Posebno poslednja, ki jo odlikuje izredno sveža melodika in ki vsebuje obenem nekaj zelo dramatičnih akcentov, je sigurna uspeha ter jo moram šteti med najuspešnejše zborovske skladbe, nele naše, temveč jugoslovanske literature sploh. Nadalje so bili zastopani dr. G. Krek z drubnim mešanim zborom, kakor "Bela golobica". S. Osterc z "Oče našom", in M. Kogoj z "Barčico". Medtem ko se prvi giblje po preprosti poti, se druga dva poslužujeta najmodernejših sredstev, Osterc v linearnem, Kogoj bolj homofonem smislu. Tako je spored segal od prvih početkov naše zborov-

ske literature tja do najmlajših in je bil v tem oziru pravi pregled dosedanjega dela na zborovskem polju. Zaključna točka je bila posvečena narodni pesmi, od katerih smo čuli Hubadovo "Je pa davi slanca pala", Kogejevo "Stoji, stoji mi polje", Maroltovo "Pojdem v rute" in Devovo "Majolko". Da so izzvale navdušenje v publiko, ni treba posebej omenjati.

Ves spored je na odličen način naštudiral in vodil ravnatelj M. Polič, ki je pred nekaj leti prevzel od mojstra Hubada vodstvo tega zbora in ga obdržal na višini, do katere se je bil zbor povzpel v teku treh decenijev izredno plodovitega Hubadovega vodstva. To ni bila lahka naloga in zbor ima vzroka dovolj, biti hvaležen svojemu vodji. Svojo hvaležnost mu je na tem koncertu tudi dokazal s poklonitvijo krasnega šopka. Pred glavnim odmorom so poklonili zboru in njega dirigentu zastopniki raznih pevskih društev in drugih korporacij, na čelu jim predsednik Jugoslovanskega pevskega saveza, dr. Švigelj, ki je imel kratek nagovor. Tudi ravnatelj državnega konservatorija in Glasbene Matice, obenem duša vsega zborovskega življenja pri nas, Matej Hubad, je z nekolikimi besedami očrtal zborovo sestavo, njegovo dosedanje delo in ga bodril k nadaljnjemu. Njegovemu nagovoru je sledil dolgotrajen aplavz. Zboru so bili poklonjeni razni veni in trofeje.

40-letnico svojega delovanja je pevski zbor Glasbene Matice proslavil na kar najslavnejši in primerni način ter mu ob tej priliki in k temu uspehu čestita tudi - L.M.Š.

Dr. Vurnik je tudi ob tej priliki napisal v Slovencu napisal oceno v resnici na svoj način, kar dokazujejo prve njegove besede, ki ne morejo prikriti njegove nejevolje nad Glasbeno Matice. "Koncert Glasbene Matice. V ponedeljek, 4. t.m. je bil v Unionu dobro obiskan koncert Glasbene Matice, ki proslavlja 40.letnico obstoja, menda zbora. Nekam čudno dirnejo te proslave zaprašenih pevskih jubilejev v času, ko vlada okrog nas nesreča, brezposelnost in gladna beda 1..... Pa tudi ljudje hočejo to imeti.

Program je bil zelo obširen, 25 pesmi 17 skladateljev, nekam historično nanizanih od Gallusa preko Lebana, Nedveda

Foersterja, Ipavca, Jenka, Adamiča, Premrla, Sattnerja, Pavčiča, Kreka, Lajovca, Osterca, Kogoja, Hubada, Marolta in Deva. Umetnostno zelo hvaležni taki retrospektivni programi niso, so pa včasih, če so dobro sestavljeni, vsaj poučni. Program nam je pokazal veležalostno vrzel, ki zeva med Gallusom in 19. stoletjem v naši glasbeni zgodovini; zgodovinarji jo bodo morali zamašiti in spraviti na dan še zakopane zaklade 17. in 18. stoletja, da bo mogoče v bodoče razvoj v celoti prikazati.

Med izvajanimi skladbami je napravil velik vtis seve Gallus (Nolli laudari, Ave Maria), popularni Nedvedov "Planinski raj",; od Foersterja bi bilo vzeti kaj drugega kot "Ljubica". Sveža je bila naivna, pristrčna lirika Premrla (Pojdemo spat, Tri kaplje krvi), otrški svetli humor Sattnerjevih "Dedek Krim", "Gorske pripovedke" in "Kapelica". Efekt so napravile Pavčičeve naturalistične "Žabe" s klavirjem in harmonijem, močni Lajovic (Pomladni spev); od modernih smo čuli Adamiča (tri skladbe), Kogoja in Osterca. Substilno in detajlno je prečutena Kogojeva "Barčica", res poetično delo; Osterčev "Oče naš" je poln kontrapunktičnih umetnin v svoji kompoziciji, ki imitira po odstavkih in zaključí s fugatom na Amen; nima pa posebne religiozne prepričevalnosti in notranje vsebinskega efekta. H koncu smo čuli še štiri narodne v obdelavah.

Matični zbor je glasovno izvrsten, zlasti ženski del ter basi. Dirigiral je vse skladbe ravnatelj Polič^s, katerega pojmovanjem vokalne interpretacije se pa ni mogoče strinjati. V glavnem se mu gre za jarko dinamiko in zlasti pretirano deklamacijo, ki s svojimi sekajočimi sf odbija. G. Poliču se je to v našem listu često povedalo, pa brez uspeha."

Zunanjo plat pri koncertu je točno omenil v svoji oceni Adamič v Slovenskem Narodu:

"Kakor je bilo pričakovati in kakor je pevski zbor Glasbene Matice to tudi seveda brez vsakega dvoma zaslužil, je bil poset koncerta odličen. Dvorana Uniona polna, kot že davno ne. Program koncerta je obsegal 25 skladb za mešani, moški in

Ženski zbor á capella in s spremljevanjem klavirja. Bila je torej revija slovenske zborovske muzike od Gallusa do danes, seveda, davno še neizčrpana, toda vendar v svojih tipičnih predstavnikih posameznih razdobij. Zbor je vse skladbe odpel v širokem, skoro nepretrganem razmahu, do potankosti precizno, svest svoji slavni pevski tradiciji in sledeč svojemu pevovodji, Mirku Poliču, ki je položil v svoje delo vse svoje veliko znanje, vso svojo osebnost, vso svojo duhovitost. Občinstvo je spremljalo vsa izvajanja z napeto pozornostjo in toplim odobravanjem. Sredi koncerta je dr. Anton Švigelj, predsednik Hubadove župe, v imenu v nji včlanjenih zborov, posebno pa še v imenu ljubljanskih pevskih zborov, izročil ob asistenci vseh pevskih zborov pevskemu zboru Glasbene Matice in njega dirigentu vrsto krasnih vencev. Končno je tudi pevski oče Matej Hubad počastil svoj nekdanjik zbor z velikanskim dragocenim vencem. po dve in pol uri trajajočem koncertu se je dal zbor fotografirati, nakar se je vršil prijeten družabni večer, ki ga je otvoril predsednik Glasbene Matice, dr. Vladimir Ravnihar, s čestitkami zboru in njega pevovodji. Za njim je govoril v imenu mariborske Glasbene Matice, ravnatelj dr. Tominšek, nato v imenu Ipavčeve pevske župe Gašparič iz Maribora, dalje dr. Anton Švigelj v imenu Hubadove pevske župe, zastopnik celjskega pevskega društva, zastopnik kočevskih pevcev Trošt, g. Tomazin v imenu Šmartinskih pevcev, nato Zorko Prelovec, kot pevovodja Hubadove pevske župe, dalje še ravnatelj in jubikator Matej Hubad, za njim Mirko Polič in za zaključek predsednik pevskega zbora Glasbene Matice, Silvan Pečenko. Koncert so posetili mnogobrojni zastopniki pevskih zborov tudi iz podežolja, prispelo je veliko število brzojavnih in pisemenih čestitk in pozdravov.

Vsa prireditev je imela slavnostno lice ter je bila velepomemben začetek slavnostnega leta Glasbene Matice."

Dne 14. januarja 1932 je pel zbor na dobrodelni akademiji, ki sta jo priredila mestna občina in Rdeči križ, idejo za njo pa je dala naša pisarna. Pod vodstvom ravnatelja Poliča

Ženski zbor á capella in s spremljevanjem klavirja. Bila je torej revija slovenske zborovske muzike od Gallusa do danes, seveda, davno še neizčrpana, toda vendar v svojih tipičnih predstavnikih posameznih razdobij. Zbor je vse skladbe odpel v širokem, skoro nepretrganem razmahu, do potankosti precizno, svest svoji slavni pevski tradiciji in sledeč svojemu pevovodji, Mirku Poliču, ki je položil v svoje delo vse svoje veliko znanje, vso svojo osebnost, vso svojo duhovitost. Občinstvo je spremljalo vsa izvajanja z napeto pozornostjo in toplim odobravanjem. Sredi koncerta je dr. Anton Švigelj, predsednik Hubadove župe, v imenu v nji včlanjenih zborov, posebno pa še v imenu ljubljanskih pevskih zborov, izročil ob asistenci vseh pevskih zborov pevskemu zboru Glasbene Matice in njega dirigentu vrsto krasnih vencev. Končno je tudi pevski oče Matej Hubad počastil svoj nekdanjik zbor z velikanskim dragocenim vencem. po dve in pol uri trajajočem koncertu se je dal zbor fotografirati, nakar se je vršil prijeten družabni večer, ki ga je otvoril predsednik Glasbene Matice, dr. Vladimir Ravnihar, s čestitkami zboru in njega pevovodji. Za njim je govoril v imenu mariborske Glasbene Matice, ravnatelj dr. Tomišek, nato v imenu Ipavčeve pevske župe Gašparič iz Maribora, dalje dr. Anton Švigelj v imenu Hubadove pevske župe, zastopnik celjskega pevskega društva, zastopnik kočevskih pevcev Trošt, g. Tomazin v imenu Šmartinskih pevcev, nato Zorko Prelovec, kot pevovodja Hubadove pevske župe, dalje še ravnatelj in jubikator Matej Hubad, za njim Mirko Polič in za zaključek predsednik pevskega zbora Glasbene Matice, Silvan Pečenko. Koncert so посетili mnogobrojni zastopniki pevskih zborov tudi iz podeželja, prispelo je veliko število brzojavnih in pisemenih čestitk in pozdravov.

Vsa prireditve je imela slavnostno lice ter je bila velepomemben začetek slavnostnega leta Glasbene Matice."

Dne 14. januarja 1932 je pel zbor na dobrodelni akademiji, ki sta jo priredila mestna občina in Rdeči križ, idejo za njo pa je dala naša pisarna. Pod vodstvom ravnatelja Poliča

je zapel zbor najprej Sattnerjevo "V kripti sv. Cecilije" in v drugem delu več zborov za svetovni radijski prenos. Adamič pravi v Slovenskem Narodu 15. 1. 1932: "Orkestralnām izvajanjem, ki jo je temperamentno in z elanom vodil dr. Švara, je sledila skladba P. H. Sattnerja "V kripti sv. Cecilije" za mešan zbor s tenorskim solom (Gostič) in orkestrom. Skladba žal, ni zapustila močnejšega vtisa. Mislim, da temu ni bila toliko kriva nezadostna priprava pevskega zbora Glasbene Matice, kot neproblamatičnost in navidezna preprostost skladbe same, ki niti od poslušalca, še manj pa od izvajalca ne zahteva velike umetniške poglobljenosti. Moči jo je bilo odpraviti z malo gesto. Težka naloga je čakala pevski zbor in dirigenta, ravnatelja Poliča, v naslednjem delu, ki se je oddajal v okviru jugoslovanskega radio - prenosa na vse evropske postaje. V tem delu je mešan zbor odpel Gallusovo "Ave Mario", Foersterjevo "Ležal na mrtvaškem odru", Lajovčevega "Zelenega Jurija", z Bernot-Golobovo kot solistko, Osterčev "Oče naš", mojo pesem "Zaman pod oknom" ter Hubadovi narodni pesmi "Je pa davi slanica pala" in "Škrjanček poje", vse dovršeno in mnogo živahnnejšim in topljšim kontaktom s publiko, kot zadnjič. K sklepu je zapela Zlata Gjurgjenac ob spremljevanju klavirja (Niko Štritof) arijo iz "Gorenjskega slavčka" ter štiri prleške pesmi v priredbi Štritofa po zapiskih Stanka Vraza. Koncert je uspel kar najlepše ter so bila posamezna izvajanja deležna brez izjeme gorkega odobravanja s strani neverjetno mnogobrojnega občinstva. "

Slovenec 15. 1. 1932 piše med drugim: "Z zborom Glasbene Matice, ki je sledil in odpel pod Poličevim vodstvom Sattnerjevo najnovejšo kantato "V kripti sv. Cecilije" je prišla v dvorano potrebna pazljivost. Delo je marsikdo pričakoval v širši koncepciji. Pa ni. Mešan zbor, nekaj malega za tenor, vse podprto z orkestrom. Preprosto je besedilo, skromna, lepo ubrana glasbena interpretacija dahne na mestih s tako iskrenostjo, kakor jo zna napisati samo Sattner. Peli so malo rezervirano.

Za prenos po svetu je bilo določenih 7 pesmi matičnega

zadnjega koncerta. Če se nam nudi prilika, peti vsej Evropi, bi bilo treba vendar za ta namen morda revidirati spored in izbrati iz najboljšega najboljše, ali pa vsaj prav dobro. Vraga! kaj je res potrebno potreben že zopet Škrjanček za nameček, pa še v taki deklamaciji! Kar prhotal je in butal sem ter tja. Saj so ga v svetu gotovo že siti. Tudi sicer nas ni najbolje reprezentiralo pred svetom ono, do skrajnosti pretirano sekanje in trganje, kar zlogovanje besed. Bojim se tudi, da se ne bi drugi zbori, ki tako radi posnemajo boljše zборе, zlasti mestne navzeli tega sekanja. Škoda tega, ker zbor sicer zelo lepo, čisto zveni in morda je bil danes še v boljši formi, kot zadnjič pri koncertu."

Izšla pa je tudi druga ocena 17. 1. 1932, v kateri udarja kritik po Slavku Ostercu, od katerega so se izvajali trije stavki za orkester. No, Osterc ni bil tako pohleven, kakor Glasbena Matica in ni ostal dolžan odgovora. Odgovoril je tudi za zbor v Slovenskem Narodu 19. 1. 1932 in pravi: "Z enakimi kalibri, kakor na me, strelja seveda tudi na dirigenta pevskega zbora Glasbene Matice, opernega ravnatelja Poliča, in s tem na ves zbor. Kdor je slišal Glasbeno Matico le enkrat peti, si je v zadevi na jasnem. Kvaliteta zbora in njegovih sporedov, so priznali najdoličnejši glasbeniki v tujini in tudi vsi ostali kritiki doma. Anonimus in (V) pa negirata vse, dosledno vse!

Produktivni in reproduktivni umetniki se mi zde kot infanterija, ki je v prvih vrstah, ki streli naprej, kritiki pa kot artelerija, ki iz zaledja siplje granate na nasprotnika. Pa se je nešteto krat dogodilo, da so šle granate mimo cilja ali pa niso eksplodirale. Dogajalo se je pa tudi, da je streljala artelerija prekratko in zadevala v vrste lastne infanterije. In to je bilo najbolj fatalno."

Bila je ocena tudi v Jutru 15. 1. 1932, napisal jo je L. M. Škerjanc: "Sledila je druga slovenska noviteta koncerta, Sattnerjeva "V kripti sv. Cecilije". O muzikalnih kvalitetah dela, ki ga odlikuje vedno sveža invencija in preprostost, neizkanost v izrazu, sem na tem mestu obširneje poročal

ob priliki izdaje skladbe v založbi Glasbene Matice. Izvajanje, ki ga je vodil operni ravnatelj Mirko Polič, je bilo vestno, točno in temeljnemu, religioznemu nastrojenju dela primerno. Tenorist Gostič se je kot tenorist prijetno odlikoval, zbor pa je svojo nalogo rešil z njemu lastno sigurnostjo in zaokroženostjo tona. Pevski zbor Glasbene Matice je nato pod istim vodstvom zapel 7 pesmi s sporeda koncerta z dne 4. januarja t.l. Ker sem o tem že poročal takrat, mi ne preostane drugega, kot konstatirati, da je bilo izvajanje pravtako odlično, ako ne mestoma še dovršenejše kot takrat. Ta del sporeda je bil oddajen po radiu."

Rudi v tem slučaju se jasno vidi način in namen dela naše kbitike, ki je naletela na močan odpor pri vodilnih naših glasbenih kot kaže Lajovčeva diskusija o tej zadevi, dne 18. januarja 1932 v Hubadovi dvorani in hkrati izjava voditelja glasbenega sporeda naše radijske postaje, dr. A. Dolinarja. Vsi so edini v tem, da se je treba postaviti v borbo proti neopravičeni kritiki in ji odgovarjati, ne pa na vse vztrajno molčati, kakor je bilo dosedaj navada. Predvsem pa bo treba kbitike vzgojiti, saj jih danes nimamo.

Da se Glasbena Matica malo oddolži arhitektu Josipu Plečniku, je prosil glavni odbor pevski zbor, da je zapel 22. januarja 1932 podoknico Plečniku ob njegovi 60-letnici in ožji zbor je pel 23. januarja v Radio - Ljubljani Hubadove narodne.

Za jubilejno leto so naročili nove pevske znake, ki jih je zasnoval akademski slikar prof. Saša Šantel.

8. februarja 1932 se je vršil 60-letni občni zbor društva Glasbene Matice in v tajniškem poročilu je bil o zborovem delu sledeči odstavek, ki ga je priobčil tudi Slovenski narod 9. februarja: "Koncertno delo Glasbene Matice opravljajo trije faktorji, in sicer: Pevski zbor, ki ima 131 članov in članic ter je v 40. letih, brez manjših priložnostnih nastopov, priredil 225 velikih koncertov. Od koncertov je vodil enega dr. Gross, Matej Hubad 161, dr. Čerin 11, Štritof 5, Kumar 8 in ravnatelj Polič 39. Če samo malo pogledamo ogromno delo pevskega

zboru tekom 40. let in računamo, da zbor vadi vsako sezono 9 mesecev in če vzamemo na ta račun po 6 ur tedensko, je zbor vadil v 40. letih 10.000 ur, ali polnih 833 dni. Članski zapišnik vseh teh let pa beleži le okroglo 600 različnih imen, kar je dokaz pač najidealnejše vztrajnosti vseh članov, saj so še danes v zboru člani, ki pojejo pri Glasbeni Matici že 40, 36, 30, 26, 25 in 20 let."

Tako je bilo ob 40-letnici pevskega zboru.

Sredi meseca marca 1932 je bil gotov in točno določen spored Slovenskega glasbenega festivala in je bil priobčen v listih 25. marca 1932 in 30. marca 1932 je nastopil zbor zopet v Radiu - Ljubljana pod Poličem.

Jutro je prineslo 26. marca 1932 sledeči razpored: "Ob binkoštih prvi slovenski glasbeni festival. Mogočne glasbene prireditve v proslavo 60-letnice Glasbene Matice v Ljubljani - Odkritje osmih spomenikov jugoslovanskih glasbenikov.

Ljubljana 25. marca.

Za letošnje binkoštno praznike nam pripravlja Glasbena Matica izredna presenečenja. Že dalje časa vedo najbolj poučeni Ljubljančani, da bo proslavila nje 60-letnico taka, kakor je ni doslej priredilo še nobeno naše društvo; tudi v javnost so že prodrle vesti o nameravanem binkoštnem festivalu v Ljubljani. Umljivo je tedaj, da javnost napeto pričakuje, kaj nam pripravlja častitljiva Matica naših pevskih društev za svoj jubilej.

Velika noč je; priprave za binkoštno dni so v glavnih obrisih že zaključene. Naš urednik se je oglasil torej tam, kjer bo najsigurneje izvedel to, kar zanima naše čitatelje, namreč tam, kjer se stekajo vsi vozli nameravanih prireditev; pri ravnatelju K. Mahkoti. Ta neumorni organizator nas leto za letom preseneča z velikopoteznimi akcijami, najsibo kakšna turneja Glasbene Matice v inozemstvo, Napoleonova slavnost ali gledališke igre na prostem. On tudi zdaj dirigira priprave za prvi slovenski glasbeni festival v Ljubljani.

Kako torej?

Ravnatelj Mahkota govori o programu napovedujočih se

prireditve, kakor bi molil oče naš. Vse zna na pamet. Pogovarjava se v pisarni Glasbene Matice, v hiši, ki jo je zgradila Glasbena Matica kmalu po potresu in kjer so sedaj prostori našega konservatorija. Takole je dejal Mahkota za uvod:

Po vzgledu raznih nemških in posebej še praških festivalov se je Glasbena Matica odločila, da priredi v proslavo svoje 60-letnice prvi slovenski festival, ki bo posvečen izključno slovenski in pretežno sodobni slovenski glasbi. Svoj jubilej namerava proslaviti s pozitivnim delom in mu dati kar moči velikopotezen značaj. Na naših prireditvah bodo navzoči vsi zastopniki drugih slovanskih narodov; prišli bodo tudi povabljeni kritiki, vodilnih glasbenih revij, predvsem slovanskih, delno pa tudi francoskih in nemških. S tem, da jih seznanimo z našo glasbo, skušamo skladbam slovenskih komponistov utreti pot v svet. Še večjo važnost pa polagamo na to, da domačo glasbeno produkcijo čimbolj populariziramo tudi doma. To so poglobitve, dejal bi, idejne smernice.

Nato je Mahkota povdaryl, da ne gre samo za 60-letnico Glasbene Matice, temveč tudi za 50-letnico glasbene šole, ki je bila ustanovljena lo let pozneje, v septembru 1882.

Prve prireditve.

Dne 10. maja bo pričetek nameravanih slavnosti. Vrsto prireditev bo otvorila produkcija mladinskega zbora pod vodstvom prof. Šonca. Zbor bo pel slovenske zборе za mladino. Drugi del programa bo izpolnil Jerajev šolski godalni orkester, ki bo izvajal nekatera po prof. Jeraju prirejena domača dela, posebna atrakcija pa bo Bachov koncert za štiri klavirje in godalni orkester, ki se bo izvajal prvič v Ljubljani.

Pravi festival pa se bo pričel v petek, dne 13. maja s komornim koncertom v filharmonični dvorani. Program obsega Škerjanca, Lipovška in Osterca. Izvajal ga bo slovenski godalni kvartet konservatoristov iz šole prof. Šlaisa. Kot pevka bo nastopila altistinja Golobova.

Glasbena razstava.

V soboto, dne 14. maja ob 11. se bo otvorila razstava

ki naj pokaže razvoj glasbe pri nas od starih časov do danes. Građivo za to razstavo je zbral poseben odsek z dr. Josipom Mantuanijem na čelu; glavno delo pa je opravil predsednik tega odseka sam. Tu bo videti mnogo zanimivega od slavnih situl iz Vač preko Atilovega dvora, kjer so po nekem ohranjenem zapisku Slovenci plesali svoje plese tja v srednji vek, iz katerega vstajajo Lichtenstein, Wolkenstein, Ostrovrhar in drugi zgodnji pionirji glasbenega življenja na naših tleh. Potem bo lahko občinstvo sledilo prehodu v dobo večglasja, ki se je pri nas začela z Jurjem Sladkonjo in se razvijala preko genijalnega Jakoba Petelina Gallusa v dobo protestantizma, ki je bila izredno bogata za našo pesem. Dalje v protireformacijske čase, v Zoizov krog, ki prvim začetkom slovenskega zborovskega petja in od tod vse do današnjih dni. Karkoli se je ^{bo} očuvalo, vse bo razstavljeno. Poseben oddelek bo posvečen glasbeni šoli. Zabeležene bodo vse znane glasbene šole od 13. stoletja, ko se je prva na naših tleh pojavila v Mariboru, pa vse do danes: šole in njih učitelji, v kolikor so znani. V teku leta bo izšla v tisku podrobna slovenska glasbena bibliografija. Na razstavi bodo izloženi portreti vseh naših skladateljev, ki jih riše prof. Saša Šantel, skupaj preko 200 mož. 120 portretov je že sedaj dovršenih. Ta zbirka bo začela izhajati v posameznih svezkih po 16 portretov in bo skupaj tvorila Album slovenskih glasbenikov. Prvi zvezek predhodnikov je že pripravljen. Za okusno opermo jamči sloves Delniške tiskarne.

Razstava bo takisto zbrala vse slovenske gramofonske plošče. Glasbena Matica je stopila preko zagrebške Avtor - centrale v stik z vsemi tovarnami plošč v Ameriki in Evropi. Ta zbirka bo osnova stalnega arhiva, ki se bo redno izpopolnjeval z novimi ploščami. Pomembnejše se bodo izvajale za časa razstave.

Izšel bo tudi skrbno urejen razstavni katalog, ki bo podal ozek oris slovenske glasbene zgodovine.

Seja Vseslovenske pevske zveze.

V soboto, dne 14. maja ob 15. uri bo seja Vseslovenske pevske zveze pod predsednikom dr. Szurzinskega, poslanca sejma iz Poznanja. Pri seji bodo navzoči zastopniki Čehoslovakov, Poljakov in Bolgarov poleg jugoslovenskih delegatov. Istega dne ob 20. uri bo v Unionu simfonični in vokalno - instrumentalni koncert zbora Glasbene Matice. Izvajal se bo nova slovenska uvertura, ki bo dobila nagrado Filharmonične družbe, razpisano nalašč za to priliko. Dalje bodo na programu simfonične skladbe Bravničarja, Kogoja in Škerjanca, v vokalno - instrumentalnem delu pa skladbe Adamiča, Lajovca in Osterca. Dirigira ravnatelj Polič.

Pester program binkoštna nedelja.

V nedeljo, dne 15. maja bo ves dan zasedal kongres Jugoslov. pevske zveze, v kateri je včlanjenih preko 400 pevskih društev. Udeležijo se ga delegati iz vseh delov države. Ob pol 10. bo v frančiškanski cerkvi cerkven koncert pod vodstvom P. H. Sattnerja. Posebnost koncerta bo, da se bo - prvič pri nas - izvajal določeni koncertni program kar med službo božjo. Program bo obsegal maši P.H. Sattnerja in Stanka Premrla z orkestrom ter razne manjše cerkvene skladbe (Kimovec, Foerster). Mladi cerkveni komponist Tomc bo igral svojo fugo, ki je ena najveličastnejših skladb naše cerkveno - glasbene literature.

Ob pol 12. bo v Filharmoniji Gallusov koncert. Matični zbor bo pod vodstvom ravnatelja Poliča odpel deset Gallusovih madrigalov, ki so stari okrog 350 let, a so še danes biseri svetovne literature.

Ob 15. uri bo pred nunsko cerkvo izveden velik zborovski koncert. Nastopili bodo zbori: Hlahol iz Prage (130 pevcev), Lisinski iz Zagreba (80 pevcev), neki bolgarski pevski zbor - najbrž Stankovič in Slovenski učiteljski pevski zbor. Vsak bo absolviral svoj program. Ob sklepu^{se} bo pod vodstvom prof. Šesta uprizorilo drugo dejanje Savinove opere "Gospo-svetski sen", ki prikazuje ustoličenje slovenskih knezov na Gosposvetskem polju. Poleg opernega ansambla in solistov, sodeluje pevski zbor Ljubljanskega zvana.

Ob 20. uri bo v operi predstava Bravničarjevega "Pohujšanje v dolini šentflorjanski".

Kralj Aleksander Glasbeni Matici.

Na binkoštni ponedeljek, dne 16. maja bo ob 9. uri v Filharmoniji občni zbor Glasbene Matice, takoj nato pa slovesno razvitje zastave, ki jo bo podaril Njega Veličanstvo kralj Aleksander naši Glasbeni Matici za nje 60-letnico. Ob pol 11. uri, bo v Vegovi ulici odkritje osmih spomenikov jugoslovanskim glasbenikom, in sicer v tej vrsti: Matej Hubad, Fran Gerbič, dr. Benjami Ipavic, Vatroslav Lisinski, Jakob Petelin Gallus, Davorin Jenko, Stevan Mokranjac in P. H. Sattner. Od univerze do stopnjišča bo pet kipov, od tam naprej trije in dalje bo odprta pot bodočim. S temi spomeniki hočemo predvsem poudariti, da je izmed vseh umetnostnih panog glasba najbolj gojila jugoslovenstvo. Naši pevski zbori so že zgodaj peli srbohrvaške skladbe. Stevan Mokranjac je izšel prvič v tisku pri naši Glasbeni Matici, ki je na vseh koncertih doma in v tujini izvajala njegove skladbe. Lisinski, najboljši hrvatski skladatelj, je bil po očetu Hrvat, po materi Slovenec.

Poprsja bodo iz bronovine, visoka 65 cm, Zelo zanimiv je stari Gallus, Ipavec in Sattner sta prav častitljiva, Jenko pa je upodobljen v letih, ko je zložil "Naprej zastave Slave". Kipe je izredno plastično in umetniško izdelal naš mojster Lojze Dolinar.

Podbudo in prvi fond za to je dal senator Ivan Hribar, ki je ustanovil odbor za spomenik Davorinu Jenku; iz te akcije je nastala širša: poleg Jenka dobi spomenik še sedem njegovih tovarišev.

Tekme.

Ob 14. uri istega dne bo tekma slovenskih pritrkovalcev. Pritrkavanje je naša posebnost; pridejo pritrkovalci iz raznih fara, ki bodo tekmovali za pet nagrad na štirih novih zvonovih, ki so jih Strojne tovarne in livarne v Ljubljani ulile za romarsko cerkev na Brezjah. Zvonovi tehtajo 5196 kg.

Po tej tekmi bo še tekma pevskih zborov iz Dravske banovine. Doslej je prijavilo 17 članov Hubadože župe in 7 članov Ipavčeve župe. Program si izberejo zbori sami, posebna žirija pa ga bo razdelila v tri skupine in vsaka skupina bo nastopila za se.

Obeta se nam torej lepa manifestacija za našo kulturo in posebej še za našo glasbo, - je zaključil ravnatelj Mahkota, ter ob slovesu pristavil, da je že zagotovljena četrtinska vožnja."

Pri vsem tem je bilo veliko zborovega dela in dela nekaterih zborovih članov.

O posameznih zborovih nastopih je izšlo sledeče:

Jutro: "Osrednji koncert festivala Glasbene Matice se je vršil v soboto zvečer v veliki dvorani hotela Union pod naslovom "Simfonični in zborovsko - instrumentalni koncert". Ta prireditev je združila vse sodelavce in člane Glasbene Matice, njeno Orkestralno društvo, Orkester opere in orkester Državnega konservatorija, ki je izšel iz Glasbene Matice. Nadalje pa sta kot solista sodelovala Zlata Gjurgjenac Gavellova pri interpretaciji Premrlovih "Sionskih pesmi" in Josip Gostič, ki je pel tenor-solo v Lajovčevem "Psalmu".

Spored je obsegal same novitete. Na prvem mestu je bila izvajana Bravničarjeva uvertura "Slavicus hymnus" za veliki orkester in zbor, ki je zgrajena na Trubarjevem protestantovskem koralu "Jezus je od smrti vstal". Sledila je moja simfonija v enem stavku, ki sem jo dirigiral sam. Monsignor Stan-ko Premrl je prispeval k obletnici Glasbene Matice ciklus pesmi za sopran in orkester, od katerih so se izvajale tri, Marij Kogoj pa suito "Če se pleše", od katere smo čuli srednji stavek "chopiniana". Doslej našete skladbe so doživele to pot svoje prvo izvajanje. Naslednji dve, Bravničarjeva Slovenska plesna burleska in pa Osterčeva Suita "Trije stavki) pa so bile že nekajkrat izvajane z velikim uspehom. Prvo polovico sporeda je zaključila moja slavnostna uvertura, ki je tudi pri

tej priliki doživela svoj krst. - Druga polovica sporeda, pri kateri je sodeloval celokupni mešani zbor Glasbene Matice, je ponovil že izvajani in renomirani skladbi Emila Adamiča (dve legendi za ženski zbor) in orkester) ter Antona Lajovca Psalm 41 in 42 za tenor, zbor in orkester.

Dasi je bil spored precej dolg, je vendar zanimal zbog tolike raznolikosti v značaju avtorjev in pa zaradi izvedbe same. Vsi sodelujoči, oba solista, orkester in zbor, so bili pač v odličnem razpoloženju, kakršnega pač gotovo pri nas še ni bilo in so svoje delo dovršili preko mej običajne dolžnosti, tako, da so bila vsa dela izvajana na dovršen način. Vse točke (razen, kakor navedene, druge) je dirigiral operni ravnatelj Mirko Polič, ki je imel izredno težko nalogo, po značaju in vsebini tako različnim skladbam izklesati značajne poteze in jih približati publikii, in to nalogo je dovršil vzorno.

Ta koncert je bil, osobito v prvem delu, prvi, ki je imel samo originalna slovenska dela za orkester. Naša glasbena literatura, ki je bila predvojna v panogi orkestralne glasbe prava pastorka, je pokazala pri tem festivalu tako lep porasta v imenih glasbenikov, ki so posvetili svojo pažnjo orkestralni glasbi. Mislim, da je bil namen prirediteljice Glasbene Matice pokazati publikii in tujim gostom nekak prerez našega orkestralnega ustvarjanja, pri čemer seveda ta prerez nikakor še ni pregled vsega dela na tem polju. Koncert pa je pokazal obenem tudi nivo naše orkestralne produkcije in zborovskega petja. Po kritikah nedomačih glasbenikov (in bilo jih je navzoči precej), pa bomo spoznali lahko, kako naša glasba vpliva na del zunanjega sveta.

Koncert je bil odlično obiskan in unionska dvorana je bila mnogo premajhna, da bi vsebovala vse interente. Koncert so posetili tudi zastopniki oblasti z banom dr. Marušičem na čelu ter prosvetnih in kulturnih ustanov. Mnogo pa je bilo tudi tujih gostov in kritikov.

"Spominu Jakoba Gallusa". V nedeljo ob pol 12. uri opoldne se je vršil v dvorani Filharmonične družbe koncert pevskega zbora Glasbene Matice, ki je bil v celoti posvečen spominu prvega slovenskega glasbenika svetovnega slovesa, Jakoba Petelina, ki je zaradi tega tudi obsegal izključno le dela tega avtorja. Jakob Petelin - Handl - Gallus - Carniolus, je zapustil tako ogromno količino glasbenih umotvorov, da bomo lahko še desetletja črpali iz neusahljivega zaklada njegove muze.

Kratek pogled v to zakladnico nam je nudil nedeljski koncert. Pevski zbor Glasbene Matice, ki je tako številen, da zveni polno tudi pri mnogoštevilnih delitvah zbora, kakor jih zahteva polifonski stil a capella ustvarjanja, je podal v zares vzorni intonaciji in interpretaciji vrsto cerkvenih in posvetnih skladb našega slovitega predklasika. Za današnji nemirni čas docela neumljiva uravnovešenosť in umirjenost polifonskega načina ustvarjanja palestrinske dobe je prišla na tem koncertu do prave veljave. Te skladbe stoje izven dob: njihova vedkovitost je takorekoč njihova značajna poteza. K temu morda mnogo pripomore tudi latinski tekst, ki pa je (baš pri Gallusu) interpretiran živo. Spominjam le na moteto: Ubi Plato? kjer je skladatelj na uprav naturalističen način stopnjeval vprašanje smrtnosti vsega in kjer ponazoruje na programski način besedilo, osobito pri besedah: Ceciderunt in profundum ut lapides" - kjer je padanje v globino izklesano v sekundnih postopih vseh vseh glasov navzdol). Ali pa docela posvetni madrigali, kakor: Nestio cui sit amor" in pa "Nolli laudari"- pravzaprav muzikalni epigrami bronastega kova.

Pevski zbor Glasbene Matice je z iskreno udanostjo prenašal te skladbe, ki so pravi biseri naše zborovske literature, Smernice, ki jih je pokazal naši glasbi Gallus (dasi morda nehote), saj je živel svoj živ dan izven mej svoje domovine, so vsega vpoštevanja vredne in da so naši zborovski skladatelji pričeli tam, kjer je on nehal, bi imeli danes mnogo reprezentativnejšo zborovsko literaturo, ki ne bi bila

tako otrok vsakodnevnne menjave okusa in mode, kakor je sedaj. Našim skladateljem, ki se nameravajo v bodočnosti posvetiti zborovski glasbi, pa bi dal kot edino učilo in merilo v roke Gallusove motete in madrigale: tu je izhodišče.

Koncert, ki ga je vodil ravnatelj opere in vodja Matičnega zbora, Mirko Polič, je uspel sijajno in mnogoštevilno občinstvo, med katerim je bilo opaziti vse najznačilnejše reprezentante naših gostov, je sledilo vsem točkam z naraščajočim zanimanjem in tudi umevanje."

Narod: "V soboto zvečer se je v Unionu vršila glavna koncertna festivalna prireditev, simfonično - vokalni koncert pod vodstvom dirigenta ravnatelja Mirka Poliča in L.M. Škerjanc in s sodelovanjem združenih orkestrrov in Orkestralnega društva Glasbene Matice ter z ženskim in mešanim ženskim zborom Glasbene Matice, pri katerem sta sodelovala kot solista Gjungenac - Gavella in solist Gostič. Vsi festivalni koncerti, zlasti pa sobotni, so bili krasno obiskani. Koncert so posetili predstavniki oblasti in vseh naših kulturnih društev, tako mnogo inozemskih gostov in gostov iz Zagreba, Beograda ter drugih krajev.

Prve del koncerta je obsegal simfonično krajša in daljša domača dela najnovejšega datuma, tako obe, od Filharmonične družbe nalašč za festivalske svečanosti nagrajeni uverturi, Bravničarjeva "Slavicus hymnus" in Škerjancovo "Slovensko uverturo". Oba komponista sta se v svojih delih poslužila glasbenih citatov kot tematično gradivo za svoji predigri. Bravničar je v krepko in mogočno zgradbo vlil originalni Trubarjev velikonočni napev. Škerjanc pa koroško narodno pesem "Kje so tiste stezice". Obe skladbi sta dosegli velik, probojen uspeh. Škerjanc je nadalje sam dirigiral svojo simfonijo v enem stavku, ki predstavlja dosedaj edinstven glasbeni pojav te vrste v naši, ne baš bogati simfonični literaturi. Tudi s Simfonijo si je g. Škerjanc utrdil sloves komponista, ki ima izraziti smisel za pestro in duhovno instrumentacijo in za svojevrstne

samosvoje glasbene forme. Žal, da nismo slišali celega cikla "Sionski spevi" od Premrla. Vsled silno obsežnega sporeda je zapela ga. Gjungenac - Gavella samo tri speve, v katerih se zrcali preprosta, religiozna skladateljeva duša. Nekoliko fragmentarno je vplivala naslednja točka koncerta "Chopiniana" Marija Kogoja iz trodelne suite "Če se pleše". Zelo posrečeno "Slovensko plesno burlesko" Bravničarjeva, odlična dva stavka iz Osterčeve suite, kakor tudi moji dve legendici za ženski, oziroma mladinski zbor in orkester ter mogočni in na celem večeru najmočnejši Lajovčev Psalm, smo slišali že na prejšnjih koncertih Glasbene Matice. Vse skladbe so bile deležne močnega odobravanja. Koncert je dokazal naše stremljenje po širnem instrumentalnem ustvarjanju in je bil očitno mejnik nove, plodovitejše instrumentalno - vokalne dobe." -in

"Ob pol 12. uri se je vršil v Filharmoniji pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča Gallusov koncert, ki ga je izvajal mešani, pri nekaterih delih dvanajsterglasno razdeljeni pevski zbor Glasbene Matice. Pevski zbor je absolviral cel, iz desetih skladb sestoječi program, v eni imponirujoči potezi v odlični umetniški formi. S tem koncertom smo Slovenci končno veljavno dokumentirali našo voljo, da velikega mojstra Jakoba Petelina Gallusa smatramo za svojega. Vse pevsko - tehnično silno težke, kompozitorno komplicirane, krasno zveneče kompozicije je pevski zbor obvladal znamenito ter dokazal s tem koncertom, da je v resnici pevski zbor daleč nad vsemi drugimi našimi pevskeimi zbori."

Slovenec: "V soboto ob 8. uri zvečer se je vršil v Unionu simfonični in zborovsko - instrumentalni koncert, ki se je odlikoval po izredno pestrem in odličnim izvajanjem s člani Orkestralnega društva in konservatoristi, pomnoženega opernega orkestra. Kljub strogi kontroli pri glavnem vhodu v dvorano in pri obeh stranskih vhidih na galerijo, da se ne bi vtihovali v dvorano običajni zastonjkarji, je bil obisk rekorden. V častnem številu so se udeležili koncerta pradedstavniki našega javnega in kulturnega življenja, mnogo pa je bilo tudi vnanjih

gostov.

Prvi del koncerta je bil simfonični.

Po odmoru nam je ženski zbor Glasbene Matice s spremljevanjem orkestra z globokim občutkom zapel Adamičevi dve legendi: "Marija reši duše" in "Jezus mašuje". Celoten spored koncerta je bil zato izčrpan z Lajovčevim Psalmom (Koprnenje pregnanca po hiši božji). Pri izvajanju tega psalma so sodelovali tenorist naše opere, Josip Gostič, mešani zbor Glasbene Matice in orkester. Mojstrsko delo odličnega našega skladatelja je napravil na vse prisotne mogočen vtis. Solist Gostič se je to pot resno potrudil. Bil je izboren. Ker pa je bil koncertni program dokaj obsežen in je samo izvajanje Lajovčevega Psalma trajalo okoli pol ure, je bilo občinstvo proti koncu vidno utrujeno in le to je vzrok, da izvajalci niso bili deležni takega priznanja in ploskanja, kakor so ga zaslužili.

Na koncertu so bili prisotni vsi avtorji izvajanih skladb. Niso, kakor bi se spodobilo in kakor bi bilo pričakovati, sedeli na častnih prvih mestih v dvorani, marveč so se skorajda neopaženo skrivali po raznih kotičkih nekje v ozadju dvorane in na galeriji. Tudi znamenje slovenske skromnosti, kali?

Vsekakor je treba po tem lepo uspelim koncertu priznati, da je bil prvi slovenski glasbeni festival na dostojni višini."

Gallusovemu koncertu, ki je bil prav gotovo vokalni višek našega festivala, je posvetil Slovenec 20. 5. 1932 cel podlistek izpod peresa dr. Kimovca, iz katerega posnemam: "Niso ga mislili postaviti na višek vseh slavnosti, pa je le bil. Saj smo vsaj 20 let to pričakovanje v sebi nosili, tokrat pa je vnovič zažarelo v ožarjenem spoznanju: Gallus je najvišji vrh, ki ga je slovenski glasbeni duh dosegel. Kdor se kdaj do njega povzpne, bo med nami in pred svetom zelo velik. Kako plemenite so te skladbe, kako dovršene, kako čudovito klasično oblikovane. Poleg tega so glasovi tako spretno vodeni, da ob

samostojnih kontrapunktičnih postopih za naše, harmonično usmerjeno uho venomer nastajajo nepričakove nove harmonične tvorbe, ki prav pogosto na vso moč sodobno in kar - jugoslovensko zvene. Človeku se pri poslušanju venomer vsiljuje vprašanje, ali je vredno za njegov učinek toliko truda, toliko prevezanih harmoničnih sredstev, kakor jih danes rabimo, ko pa Gallus enako in še silneje učinkuje z neprimerno preprostejšimi, silno omejenimi, na prvi pogled kar skromnimi, bornimi sredstvi? Gotovo mu k uspehu mnogo pripomorejo razdeljeni zbori, ki menjaje se nastopajo: moški proti ženskemu, mešani zbor proti enemu ali več mešanim zborom. Saj tole prepletanje zborov in harmonično in dinamično pregnetanje, to se ob stiku zborov v zvoku venomer delajo nekaki krepki vozli, ob razmiku pa zopet nalahno razpletajo, že to samo je polno življenja in poslušalca sili k pazljivosti, še bolj polno in pazljivo vzbujajoče pa vplivajo polifonsko melismatična mesta, ko se vsak glas zase razživlja v živahnem, čustveno razgibanem pramenu, ki se v bežnem teku spleta v prečudno živ in pester venec. V taka mesta se mu glasovi navadno zgnetejo proti koncu, tako da konci navadno proti vsemu pričakovanju velikansko naraščajo. Že koj pri Oče našu v veličastnem Amenu zbora v silovitih vzgonih valovita drug proti drugemu in se ženeta proti višku. Pravtako mogočen konec imajo Ave Maria, Ubi Plato? in Nescio, cuid sit amor. Nadvse veličastna pa je končna Aleluja dvanajsterglasnega v tri mešane zборе razdeljenega moteta "Alelluia! Cantate Domino". Kakor morje hrumi in se zaganja. In tudi peli so tako, da je ta konec prišel do polne, veličastne veljave. Kakšen bi bil vtis če bi bili ti zbori ne bili razdeljeni samo glasovno namreč tudi prostorninsko. Saj te vrste skladbe naravnost zahtevajo in so zato pisane, da se zbori v prostori postavijo na določena mesta. Tako iz enega mesta proti drugemu valovi glasovno morje, se valovi zgrinjajo pa zopet raztekajo, da se pred poslušalcem venomer giblje in razgrinja bogato življenje, iz globin vroča prošnja neprestano trka na dobroto

božjega usmiljenja. Tako, da tudi glasba bogati kontrapunktični plastiki povzema mogočno, bogato členovitost stavbe, v menjavanju zboru in njih prepletanju pa begotno igro svetlobe in sence v živahni notranjosti - nezgrešljiv "pogosto" in "sontraposto" v glasbi.

O petju Matičnega zbora, ki je to težko nalogo z navdušenjem prevzel in dosegel obilo zasluženega priznanja, smo bleščeče, veličastne konce že pohvalno povdarili. Lepo so zvenela melismatična mesta, kjer en zlog nosi celo vrsto tonov, mesta, kjer pevcu ^zmak^a besedi in se samo še čustvo razširlja in razvema. Manj dobra so se nam zdela silabična mesta, kjer vsak zlog nosi le po eno noto. Tam se pa zdi, da je pevodja preveč gledal na posamezno noto brez zveze z drugimi, tako da si sem ter tje iz teh posamič petih, z ničemer zvezanih not (n. pr. Media vita), kar nismo mogli sestaviti melodičnega poteka; mozaični kamenčki, vsak zase sicer točno izdelani, so bili predaleč vsak sebi in se niso hoteli ujeti v enoto, nepretrgano črto. Slišali smo marsikje le posamezne suite, ker se zlog ni držal zloga, marveč so bili vsi razdeljeni s presledki. Saj je odsekano petje včasih tudi leto, kakor se je n. pr. kar dražestno glasila stakatirana vrstica in "in saeculorum saeculo", ali mogočno, bolešno vprašanje "Queis scit an, detur eis requies?" Tu v teh hudih dvomih je tako pomišljanje v petju naravnost potrebno. Učinkovit je bil staccato na besedah "cum possis"; ta madrigal ("Nolli laudari") se je v celoti menda najlepše, najbolj vezano pel; melodična črta je bila tesno strnjena in se je ves čas lepo odražala. Pri njem smo posebno pozorno poslušali kontrapunktično delo, ki je do čuda polno zvenelo, dasi je bilo samo troglasno. Seveda smejo takile odsekani zlogi biti le izjema; pa še takrat z večjo skrbjo pripravljeni kot običajno peti; ne smejo biti predolgi, ne prekratki, ne pretrdi, ne premehki, ne preveč, ne premalo odločni; in ne preveč za povrstjo. Tako je n. pr. bi bili silno učinkovali, če bi se bila samo beseda "Mulieribus" tako pela.

Kar je bilo več, je bilo odveč in še onemu v škodo. Pravtako bi bilo čisto dovolj, če bi bili odsekani in potisnjeni samo trije zlogi v besedicah "nisi te"; beseda "Domine", ki ju sladi, bi se morale peti vezano, že samo iz potrebe po nasprotju, pa tudi zaradi motivno kontrapunktične jasnosti in preglednosti. - Saj ne vem ali je to zborova navada, ali je pevovalja ta nevezani način petja samo za te vrste glasbo imel primernejšega, kakor je n. pr. pred leti neki odlični zagrebški zbor v Ljubljani pel Palestrina: madrigale lepo, gladko vezane, naravnost vzgledno, sijajno; Mašo pa je vso razsekal, po vsaki noti posebej povdaril. Pa ni bilo dobro, mislim, da je ni vrste v glasbi, ki bi ne zahtevala točno vezanih zaporednih tonov, pa naj bo glasba vokalna ali pa instrumentalna. Če bi bil zbor vsa mesta vezal, kakor je nekatera, bi bil vtis, ki je bil že sicer velikanski, zlasti so bili konci tako dobro pripravljeni, še mogočnejši, še veliko silnejši. - Sicer pa moram reči, da smo zbor in pevovodjo in veliko požrtvovalno vztrajnost, s katero sta se morala na veliko, težko nalogo pripraviti, z obče-dovalnim priznavanjem gledati. Zbor je mogočen, lepo ubran, glasovi polni, morda moški še za poznanje gosteje in bolj kleno zvene. - Sicer pa naj imata zbor in pevovodja to zavest, da je Gallusov koncert med vsemi številnimi prireditvami, nudil obiskovalcem najvišji, najplemenitejši užitek. In če moremo Glasbeni Matici h kateri prireditvi čestitati, ji k tej najbolj iz srca."

Na drugorodne posetnike našega festivala je Gallusov koncert tako močno vplival, da sta dobila Polič in pevski zbor vabilo za deset velikih koncertov po Italiji od najznamenitejše glasbene ustanove "Sv. Cecilije" v Rimu.

Marsikaj, kar so kritiki omenili glede zborove izvedbe, je pojasnil ravnatelj Polič na zborovem sestanku, dne 30. maja in svoje gledanje in tolmačenje tudi utemeljil. Pripomnil, če bi združil naš zbor tehniko, kakor jo ima praški Hlahol z lepoto in milino svojih glasov, bi mu bil odprt cel svet.

Prvi slovenski glasbeni festival je uspel, kakor še nobena druga slovenska prireditev in pozabiti ne smemo treh naših sijajnih nositeljev koncerta slovenske pesmi na Kongresnem trgu. Bili so to: Hlahol s Prage, Lisinski iz Zagreba in Slovenski učiteljski pevski zbor, sestavljen iz vseh krajev Slovenije. To so bili trije močni glasniki slovanske pesmi, ki jih je v festivalnih dneh pritegnil Ljubljani ugled Glasbene Matice in ljubezen ter ponos do manifestacije slovenske pesmi.

Festival in glasbena ⁱⁿatrica sta odjeknila v festivalnih dneh in po njih izredno ^{močno} v časopisju vsega slovenskega sveta.

9. junija 1932 je sodeloval zbor pri podoknici Petra Grassellija ob njegovi 90-letnici in 13. junija se je udeležil sprejema francoskih bojevnikov v Ljubljani.

Redni letni občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice se je vršil 23. junija 1932. Povdarili so se uspehi jubilejnega leta in harmonija, ki vlada med glavnim odborom in pevskim zborom.

4. avgusta 1932 je spremil pevski zbor na njegovi poslednji poti k Sv. Križu skladatelja Oskarja Deva, bivšega svojega člana, ki je umrl 2. 8. v Mariboru.

Dne 14. avgusta 1932 je bilo zastopstvo pevskega zbora na proslavi skladatelja Petra Jereba ob 40-letnici pevskega društva "Lipa" v Litiji. S tem posetom je bila zaključena poslovna doba 1931/32.

x

x

x

Sezona 1932/33.

Prvi sestanek in vaja pevskega zbora v novi sezoni sta se vršila 2. septembra 1932, na kateri je razvil ravnatelj Polič svoj načrt za koncertno delo. Na željo glavnega odbora se bodeta študirala ^{stavarstva} ~~Slavenskega~~ "Simfonija psalma" in Szymanovskega "Nočni spev"; dalje Palestrinova "Missa Papae Marcelli", nov Gallusov koncert in za Novinarski koncert 1. decembra 1932 so najavili izvedbo Osterčeve "Celjske romance" če preskrbe novinarji operni orkester.

V novo sezono je šel pevski zbor s 109 člani, od teh je bilo 98 starih in 11 novih in prvo njegovo sodelovanje je bilo v prizoritvi "Slehernika" pred Nunsko cerkvijo, dne 7. in 11. septembra 1932.

Dne 12. septembra 1932 je spremil k Sv. Križu svojega častnega člana, nestorja takratnih slovenskih pevcev, Otona Pelana. Na isti poti je sledil 26. oktobra svojemu velikemu prijatelju, bivšemu odborniku glavnega odbora pisatelju Franu Milčinskemu in 11. novembra je položil v domačo zemljo, v rodnem Tuhinju pri Kamniku, tenorista, dolgoletnega pevca, Frana Matjana. Sredi oktobra je bilo zborovo zastopstvo na 50-letnici "Lire" v Kamniku in 24. oktobra 1932 so pozdravili v svoji sredi pevsko družino "Mokranjac" iz Skoplja.

14. novembra 1932 je bil že prvi zborov koncert v sezoni pod vodstvom Mirka Poliča v Unionu. Bil je pomemben, moderen slovanski večer in poročila o izvedbi govore:

Škerjanc v Jutru 16. 11. 1932: "Zvesta dolgoletni tradiciji je ljubljanska Glasbena Matica priredila v ponedeljek vokalno-instrumentalni koncert v veliki dvorani hotela Union. Koncert

je zbral vse ljubitelje glasbe in zborovega petja. Bil pa je še posebno zanimiv zaradi sporeda, ki je navajl poleg domačega dela, še Bravničarjeve uverture "Kralj Matjaž" in še dve veliki slovanski kantati: Szymanowskega "Tretjo simfonijo" in Stravinskega "Simfonijo psalmov".

Vsa tri dela so bila izvajana vzorno in v interpretaciji orkestra, ki je bil povečini sestavljen iz opernega orkestra ter pomnožen s člani konservatorisjeka orkestra, Orkestralnega društva in vojne muzike, torej zelo velik aparat, kakor ga v Ljubljani že redko zmoremo in ki ga je v njemu lastno jasnostjo, obzirno energijo in zanositostjo vodil dirigent Mirko Polič, kateremu gre glavna zasluga za uspeh koncerta. Mešani zbor Glasbene Matice, ki ga je otvorilo preko loo članov in članic je s tem nastopom, ki bo gotovo tudi ugodno odjeknil v tujini, - saj sta bili dve izvajani deli reprezentativni tudi za veliko mesto - znova dokazal svojo prožnost in umetnost za kulturno udejstvovanje, pravtako pa tudi orkester, čigar požrtvovalnost je tem vzornejša, čimbolj je širši publiki neznana.

Koncert je bil dobro obiskan; no, zaslužil bi še boljši poset. Publika je vsem točkam sledila z naraščajočim zanimanjem ter še je najbolj vživela (sođim pos plošnem vtisu in spontanosti odobravanja) pri Szymanowskem. Dirigentu je bil poklonjen tudi lep šopek. Glasbena Matica je na izredno muzikalen dogodek, ki ga je nudila s tem koncertom, lahko upravičeno ponosna."

[Ukmar v Slovencu 16. 11. 1932: "Vsa dela je naštudiral in glasbeno vodil operni ravnatelj Mirko Polič. Izvajanje ni zadovoljevalo. - Bravničarjeva uvertura je neproblamatična in ni težka, zato k izvedbi ni kaj omenjati. Drugače je s Szymanovskega Močnim spevom. To delo je radi harmonične in ritmične kompliciranosti tako polno težav, da se vriva vprašanje, če se, kajti delo ne spada med najboljše Szymanowskejeve stvari, sploh izplača. Izvajanje se je silno skladbi približalo, toda tehnično

je bilo pomanjkljivo. Zbor sam je bil sicer siguren, orkester pa močno neizdelan; celoten aparat je bil v medsebojnih odnosih omahljiv in zelo neelastičen. In vendar prav ta smer glasbe zahteva zaradi svojih občutenskih tendenc največ substilnih finisov v izvajanju. - Izvedba Stravinskega "Simfonije psalmov" ni bila točna. Da preidem tehnične netočnosti, moram ugotoviti, da stilno ni bila prav zajeta. Izvajana je bila kakor Nočen spev in vendar mu je popolno nasprotje. Tam gre za prelivanje barv in vzbujanje impresij, tu pa za dviganje izraznih ekspresij in idejno važnih mest. Treba je močne plastike in izrazite obdelave posameznih linij. Orkester mora v ozadje, ker je zboru podrejen. Tako jo je tudi na Dunaju podal berlinski dirigent Oton Klemperer. Tukaj pa je izvedba pogrešal preciznosti in jasnosti, bila je kot s pajčolanom zastrt obraz. - Kakor smo veseli dejstva, da nam je Glasbena Matica enkrat vendar nudila moderen program, tako moramo grajati površnost izvedbe. Kajti prav moderna, ki se sicer sigurno, vendar radi konservativnosti večine občinstva tako težko utira pot, zahteva za to posebne pozornosti in poglobitve."

Adamič v Slovenskem Narodu 17. 11. 1932 pravi glede Szymanowskega: "Solist, zbor, orkester in nad vsemi dirigent so si z odlično izvedbo "Nočnega speva" zaslužili ime najnaprednejšega, najmodernejšega našega glasbenega aparata. "Nočni spev" je izzval na večeru največ odobravanja" ter glede Stravinskega: "zato je bilo izvajanje "Simfonije psalmov" tudi eminentno važno informativno vzgojno delo Glasbene Matice. Saj "Simfonija" ni "vžgala" ni "navdušila", ni izzvala "gromovitih aplavzov", ker bi bil tak efekt naravnost nasproten glasbenim ciljem Stravinskega in moderne muzike sploh. Ta muzika pa je muzika meščanstva in intelektualstva in zato ne more biti muzika primitivnega, preprostega, kaktivnega človeka. S tem pa je že tudi zapisana njena bodočnost.

Glasbena Matica sme biti ponosna na svoj ponedeljski koncert, kajti postavila se je z njim na čelo vsem našim

sodobnim glasbenim stremljenjem."

Na pevskem sestanku 18. 11. je direktor Polič izrekel zahvalo vsem, ki so sodelovali pri tem koncertu in s tem dokumentirali, da hoče naš zbor gledati tudi naprej. Nato je rekel: "Pa tudi zboru koristi študij teh del, ker se privadi težji muziki, da potem tem lažje izvaja preprostejšo glasbo. Zbor je bil zvočen, orkester nas ni pokril. Ker sta bili dve deli struktivno zelo različni, smo obdržali zanimanje občinstva do konca. Izvajanje Stravinskega je bilo sigurno, izklesano, odločno, ker v delu ni osladnosti. Basi so bili pri vajah bolj zvočni, altii pa so bili to pot najboljši, - so pač posečali najbolj pridno vaje. Malenkosti niso škodile splošnemu dobremu vtisu, kakor je bila pavsem nova glasba pred 30.leti n. pr. "Missa solemnis", tako nam je sedaj nov Stravinski."

Ker se je hotel omejiti le na svoj resno umetniški študij koncertnih sporedov, je, kolikor je bilo mogoče, odklanjal priložnostne in skupne župne nastope in 3. decembra je na družabnem večeru v Hubadovi dvorani počastil v Hubadovi dvorani počastiti novejše in starejše svoje člane, dalje dr. Janka Žirovnika za 40-letnico njegovega dela v korist zboru z originalno plaketo v bronu, Karla Lasbacherja s Šantlovim portretom v olju, Klementino Hrovatinovo ter Ferda Juvanca in Andreja Rapeta s kitami cvetja.

Dne 16. januarja 1933 so obiskali Ljubljano slovenski pevci s Koroške in Glasbena Matica jim je pripravila vse, kar je bilo potrebno za njihov koncert in bivanje v Ljubljani.

Ko je praznoval ljubljanski Sokol, dne 21. januarja 1933 svojo 70-letnico, je priredila Glasbena Matica slavnostni koncert, na katerem je nastopil tudi mešan zbor pod vodstvom M. Poliča.

O nastopu pravi Adamič v Slovenskem Narodu 23. 1. 1933: "Koncert je zaključil mešani zbor Glasbene Matice pod vodstvom Nirka, Poliča, ki je v imenitni interpretaciji in v lepo izdelani obliki zapel mojega "Mladega junaka", živo razi-

granega "Zelenega Jurija" Antona Lajovca, vedno zanimivo drugo rukovet - pesmi iz Ohrida - Mokranjca in k sklepu groteskno "Jadovanko za teletom" Gotovca."

Ta spored je izzval v domačem krogu malo disonanco, ki je prišla do izraza na občnem zboru Glasbene Matice same, dne 23. 1. 1933. Člana kvarteta Glasbene Matice: Skalar in Završan sta interpelirala odbor, zakaj je nastopal na sokolskem koncertu Slovenski vokalni kvintet in ne kvartet Glasbene Matice, saj je bil koncert Matična zadeva. In menda brez potrebe so objavili člani kvarteta Glasbene Matice, dne 21. januarja 1931 vest, da se kvartet imenuje odslej Završarov kvartet. Odgovarjala sta na interpelacijo predsednik Glasbene Matice, dr. Ravnihar in zborov predsednik Pečenko. Če kdo, je zakrivil zadevo sestavljalec sporeda, in to je bil Mahkota.

Na naslednji zborovi odborovi seji 13. februarja 1933 so določili poseben odsek, ki naj bi skrbel za to, da bi bila članom zbora na razpolago glasbena knjižnica in čitalnica, da si pridobe čimveč glasbenega znanja.

23. februarja 1933 je zbor poslušal, potom radia v Hubadovi dvorani, iz Prage izvedbo Beethovnov "Misse solemnis", ki jo je sam pripravljajal za začetek aprila in za maj so določili zborov izlet z avtobusom na Koroško, in sicer dopoldne preko Jezerskega do Celovca, po kosilu v Št. Janžu pri Rožu, kjer bi se vršil sestanek s koroškimi pevci in bi naš zbor zapel nekaj zborov. Povratek preko Ljubelja v Ljubljano. Izlet je moral radi političnih dogodkov izostati. 12. marca 1933 je sodeloval pevski zbor na župnem koncertu v Unionu in zapel pod Poličem Gallusovo "Ave Mario" in Gotovčevo "Jadovanko za teletom". Nastopilo je 80 pevcev.

Po 31. letih je postavil ravnatelj Polič z zborom na koncertni oder zopet Beethovno "Misso solemnis", dne 3. aprila 1933. Koncert je bil v resnici velik dogodek in iz ocen naših dnevnikov posnamem:

Adamič v Slovenskem Narodu 4. 4. 1933: "Ponovno je

dokumentiral svojo umetniško zrelost in potenco dirigent, operni ravnatelj Mirko Polič z "Misso solemnis" včeraj v Unionu in ž njim operni orkester, pomnožen s člani konservatorijskega orkestra in orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice, solisti Gjungjenac - Gavella - sopran, Bernot-Golob Franja - alt, Gostič Jože - tenor, Betetto Julij - bas ter pevski zbor Glasbene Matice. Zanimivo se bo morda spomniti, da je mojster Hubad pred 32. leti postavil na oder ob priliki izvajanja maše osem solistov, ker je izvajanje dela tudi za soliste silno naporeno in je zato solistične parte delil.

Razmeroma hitro, po 35 do 40 vajah je Polič nastopil z "Misso solemni" na koncertni oder. Morda bi kdo drugi še sedel pri vajah, morda bi še vadil in pilil še in še. Toda nam je bilo za to, da dobimo koncert velikega formata, v širokopoteznem in imponirajočem izvajanju, kar je čez 170 članov broječi korpus, 105 pevk in pevcev, ostalo orkester, solisti, včeraj tudi v najvišji meri dosegel. Že pogled na razširjeni oder, na etažno, kvišku se spenjajoči se zbor, razdeljen v levi in desni kot odra, na v sredo plasirani orkester s solisti v ospredju, je mogočno imponiral. Dvorana je bila do zadnjega mesta razprodana. Ubranost občinstva svečana. Izvajanje je trajalo s pavzo med Credo in ostalimi tremi deli, približno dve uri. Poljubno pisana analiza maše, v ogromnem zvezku, je omogočila poslušalcem docela poglobiti se v veličastnost dela. Ni tu mesto, da bi se spuščal v podrobni opis izvajanja posameznih delov maše. Neizbrisno ostanejo n. pr.: sklepni del "Grolie s fuga", prekrasni srednji del "Creda" in kočna dvojna dvojna fuga, nedosežno lep Benedictus s solisti v kvartetu in celi ta del prepletajočim violinskim solom (koncertni mojster G. Trost) res ženialni "Agnus" in še nešteto drugih glasbenih biserov.

Glasbena Matica in vsi izvajajoči z dirigentom na čelu smo imeli včeraj svoj najčastnejši večer, ki bo ostal zapisan med najsvetlejšimi, kar jih zamoremo naštetiv dolgem

poteku svojega koncertnega delovanja.

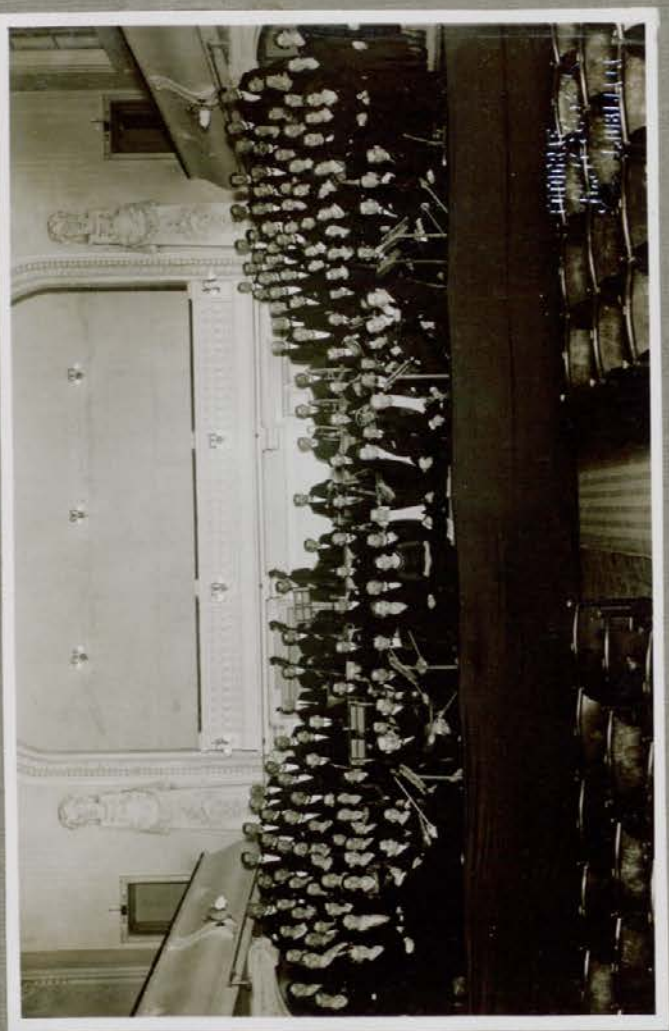
Velik trud, ogromna obsežnost dela, navdušeni sprejem in sijajno izvajanje diktirajo brezpogojno ponovitev koncerta."

L. M. Škerjanc 6. 4. 1933: "Izvajanje zgoraj navedenega korpusa je bilo vseskozi na jako visoki stopnji. Predvsem so solisti podali svoje, vse prej kot lahke partije, z dovršenostjo. Zbor, čigar naloga je, zbog krhkosti in ogromnih skladateljevih zahtev, ena najtežjih, kar jih prāmone svetovna literatura, je svojo nalogo izvršil superlativno. Originalna je bila ločitev zbora v dve skupini, ne kot odgovarjajoča dela, temveč glasovno v sopran - tenor in alt - bas. Pravtako kot je bila značilna postavitev orkestra. Vse priznanje gre tudi orkestru, ki je bil voljan v rokah dirigenta, na čigar ramah je slonel ves uspeh. Po pravici je bil ravnatelj Polič deležen navdušenega odobravanja mnogoštevilnega občinstva, kajti delo, ki ga je s tem koncertom napravil, je bilo veliko. Koncert sam pomeni lep datum v zgodovini Glasbene Matice ter ji bo vedno v čast.

Kot pripombo: uspeh bi bil nedvomno še vzvišenejši, ako bi dvorana imela neobhodno potrebne orgle, na katere je skladatelj pri tem delu polagal toliko važnosti, da je celo (proti takratnemu običaju) izpisal zanje ves part. Čas bi bil, da si unionska dvorana, ki bo vendarle še dolgo, dolgo časa edina naša koncertna dvorana, nabavi za vsako oratorijsko delo nujno zahtevane orgle."

6. IV.

Ukmar v Slovenou: "Izvedba tega dela, v skupnosti zbora Glasbene Matice, štirih opernih solistov in pomnoženega opernega orkestra, pod vodstvom ravnatelj Mirka Poliča, je zelo lepo uspela in ji gre priznanje. Treba je vedeti, da stavi delo izvedbi izredne tehnične zahteve, ki se dajo v naših razmerah težko premostiti. Zato je pa tak uspeh tembolj hvale vreden. - Solisti so bili kvalitetni, vredni drug drugega in so učinkovali harmonično. Gavellova - sopran, je tu dokazala svoje sposobnosti tudi kot koncertna pevka. Priznanje ji gre,

da se je vživela v stil, ki odklanja dramatsko akceptiranje ter zahteva tekočo, vendar izrazno melodiko. Le vokalizacija je na ta način trpela. Bernotova (alt) je s sočno donečim glasom lepo uveljavila plemenito melodiko. Malce pomanjkljivo je bilo fraziranje v zvezi z dihanjem na melismatičnih mestih. Gostič (tenor) se je v skupnost harmonično izlival in zajemal v občuteno toploto izraza. Betetto (bas) je pristno poğajal in oblikoval glasbene misli in enotno zaključeval skupnost. Še premalo pa se je izogibal dramatičnemu poudarjanju. - Zbor je silno obremenjenost dostojno nosil. Bil je večinoma zelo siguran in tudi homogen. V svočnosti so edino soprani malo zastajali, kar pa ni čudno spričo izredno visokega melodičnega gibanja, ki je pri Beethovnu tako pogost. - Orkester je bil v svoji podrejeni vlogi skladen, tu in tam malo nečist, vendar enoten. Seveda je zopet motilo sorazmerno pomanjkanje kontrabasov, kar se je močno čutilo zlasti na mestih kot je konec Glorie, kjer nosijo proti celokupnemu aparatu kontrastno gibanje. Kajpak je tudi pomanjkanje orgel marsikaj odneslo od pravega vtisa (res je zadnji čas, da dobimo orgle v tej, pravzaprav edini naši koncertni dvorani). - Dirigent je ves ta aparat častno vodil. Usmeril se je bolj na glasbeno stran umetniške. Lepo je izdelal dinamiko, smiselno uredil fraziranje in tempe, prav izpeljal (le fuga v Credo je bila za spoznanje predolgočasna). Ko bi bila izrazitejša še plastika (zlasti v fugah) in akcentuiranje malo bolj zabrisano, bi bila izvedba še popolnejša.

Ta koncert je bil za naše razmere res velik glasbeni dogodek, ki zasluži priznanje. Udeležba je bila zelo številna in prav je, kot beremo, da bodo koncert prihodnji ponedeljek ponovili.

Ponovitev je bila 10. aprila 1933 z istim umetniškim uspehom, kakor trdijo kritiki. V zboru je nastopilo 100 članov in vadili so delo 47 pevskih vaj od 18. novembra dalje. Izvedbo "Misse solemnis" je omenil tudi nek nemški pridigar, član križarjev iz Badena pri Dunaju, med svojo pridigo v nedeljo 5.

aprila 1933 v ljubljanski križanski cerkvi ter blagroval Ljubljano, ki lahko v miru sprejema taka umetniška izvajanja.

Če se ozrem na finančen uspeh obeh velikih letošnjih koncertov, je imel koncert moderne glasbe 3.000 din deficita, Beethovnov pa 4.236 din prebitka pri 33.715 din dohodkov in 29.479 din stroškov za dve razprodani izvedbi. Vodstvo zbora je naročilo, da vsak član v svojem kraju pojasni dohodke in izdatke velikih koncertov, ker vlada splošno mnenje, da koncerti silno nosijo in da se Glasbena Matica kar poti v denarju.

V velikonočnih dneh je sodelovalo nekaj članov in članic v operi pri izvedbi Wagnerjeve opere "Parsifal", ki smo ga prvič slišali v Ljubljani po zaslugi in neizmerni požrtvalnosti in pridnosti ravnatelj Poliča.

Po praznikih so govorili o tekočem nadaljnjem delu in sklenili pripraviti Verdijem Requiem za bodočo sezono.

25. maja 1933 je sodeloval zbor na obletnici Vižmarskega tabora, ki je bil pomemben dogodek v času našega nacionalnega preporoda. Zbor je pel na taborskem mestu na Vižmarski gmajni in pozneje na sestanku na sokolskem prostoru v Št. Vidu.

Poslednji zborov nastop v sezoni je bil 2. junija 1933. na Gallusovem koncertu v ljubljanski stolnici. Ta koncert je bil zanimiv tudi vsled tega, ker so prvič izvajali Gallusova dela za tri ločene zборе tudi na treh stolničnih korih.

Pri kritikih je odjeknil ta koncert:

Adamič v Slovenskem Narodu 3. 6. 1933: "Pevski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom svojega dirigenta Mirka Poliča in s sodelovanjem orgelskega virtuoza Stanka Premrla včeraj zvečer v stolnici priredil cerkven koncert, ki je bil zelo častno obiskan, a bi na vsak način zaslužil še številnejšega poseta. S tem koncertom je pevski zbor Glasbene Matice dokazal, da je krepko, mladostno delaven. Imel je pravico, da bi se zadovoljil z enim samim velikim koncertom, na katerem je še

nedavno izvajal Beethovnov "Missa solemnis", kar je odtehtalo dva, tri koncerte običajne mere. Kljub temu ni nad doseženim uspehom sklenil križema rok, temveč se je nemudoma lotil novega dela ter podal včeraj zvečer osem, deloma osveženih, deloma na novo naštudiranih Gallusovih mnogoglasnih 4 capella zborov.

Nič ne de, da smo večino teh zborov opetovano že slišali: vsakokrat najdemo v njih nove lepote, vedno nas iznova prisili veliki mojster Gallus, da občudujemo svežost njegove invencije, virtuoznost glasovnih kombinacij, vzorno komponitorsko tehniko in močno neposrednost njegovega glasbenega jezika. Prav posebno globoko sta oplovala dva poslednja dvanajsterglasna zbora "Impetum inimicorum" in "Alleluia Cantate Domino", ki ju je zbor, deljen v tri dele, izvajal tudi na treh korih. Himnična sozvočja so napolnila cerkev uprav do vrha kupole in zagrnila zamaknjene poslušalce v celo veličastno zvočno morje. Izvajanja so bila, kakor smo to od pevskega zbora Glasbene Matice že vajeni, vzorna in so kazala veliko profinjeno pevsko kulturo tega našega vodilnega zbora. Kot odkrit prijatelj zbora pa svetujem vodstvu, da svoje vrste še ojači in pomladi z glasovnim naraščajem, ki bo prinesel še več nove svežine, novega zvočnega metala in živahne prožnosti. Vem, da je to pevski zbor Glasbene Matice vsikdar in vedno hotel, da ima v svoji sredi lep, upoln naraščaj, a kljub temu bi bil večji dotok novih sil še zaželen.

Dirigent g. Mirko Polič si je za svoj rojstni dan, - menda je danes - spletel novih lavorik. Njemu, kakor tudi zboru k lepemu koncertu iskreno čestitam."

Jutri 7. 6. pravi: "Gallusovi zbori so nam znani že izza festivalnega koncerta Glasbene Matice, kjer so bili žariščna točka vseh prireditev sploh. V svoji monumetalni arhitektoniki, asketskem vodenju glasov in tako izredno zvočnem zborovskem stavku ne morejo zgrešiti uspeha. Seveda jih more impretirati zbor, ki je tehnično tako na višku popolnosti, kot je ravno mešani zbor Glasbene Matice ljubljanske. Mnogokrat

deljeni zbori, imitatorično vođeni v posameznih skupinah, presenetljive, celotonske intonacije so težke, ki jim je kos gotovo le še naše udruženje. Zasluga njegovega dirigenta je, da so bila vsa dela interpretirana na tako popoln in adekvaten način.

Obisk koncerta ni bil ravno vzoren in bi koncert vsekakor zaslužil več pozornosti naše publike. Morda pa je temu krivo dejstvo, da smo vprav zadnji čas imeli jako dosti koncertnih prireditev, medtem ko so zimski meseči, ki bi bili po svoji naravi najbolj prikladni za koncertiranje, prešli v mrtvilo. Kakor čujemo, namerava Glasbena Matica z Gallusovimi zbori prirediti več podeželskih cerkvenih koncertov, kar je zelo pozdraviti še iz vidika, da bodo na ta način z deli našega največjega in svetovno priznanega skladatelja seznanjeni tudi po deželi in bo tako prodrla naša prva umetna glasba med ljudstvo."

In v Slovincu 7. 6. 1933: "V izvedbi je bilo mnogo lepega. Msgr. Stanko Premrl je svojo nalogo dovršil zopet, kot smo vajeni, z velikim razumevanjem in tehnično točnostjo. Zbor je pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča pokazal skupnost in enotnost. Zlasti za dosego tega, ni majhna težava, v izvedbi zadnjih del, v treh prostorno ločenih zborih pod enim dirigentom, ker stopa tu v oviro fizikalni zakon različne hitrosti zvoka in svetlobe. Tudi je bil zbor zvočno zlit in v podrobnih odtenkih lepo izdelan. Ne moremo se pa povsem zlagati z načinom interpretacije. Dejstvo je, da zahteva slednja za pristnost izredne poglobitve ne le v čisto glasbeno snov skladb, temveč tudi v mišljenje in čustvovanje časa, njihovega nastanka. Tu v izvedbi po mojem mnenju ni bilo popolne skladnosti. Podajanje je bilo preveč podrejeno okusu današnjega časa. Že ritem sam je bil za te ataktne skladbe malce preoster; dinakima preveč kontrastna; poudarki na posameznih zlogih premočni in sploh besede preveč zlogovane. Tako podrobno, pikantno izoblikovane detajliranosti ta glasba ne prenese. Njena glavna zahteva je šibkost; teči mora kot reka in se oblikovati v dolгих frazah, ki jih narekuje misel. Na drugi strani ta glasba ne prenese

tako naturalistične ilustracije. Njena osnova je religiozno doživetje. Glasbene misli, ki se oblikujejo nad besedilom, niso naturalistična ilustracija teh besed, temveč so izliv čustev, ki se rodi iz doživete pojmovnosti. Če hočeš najti v glasbi, ki stoji nad besedilom "ceciderunt in profundum ut lapides" ilustracijo fizičnega potapljanja kamna v vodno globino, si v zmoti enako, če v motiviki nad besedami "in saeculorum saecula" občutiš le ritmično, scherzozno poskakovanje. Poudarek je povsod na duhovnem izrazu, tedaj na izlivu glasbenih misli, ki jih je rodila žalost ali veselje ob razmišljanju minljivosti ali srečne onostranske večnosti. - To je bilo le nekaj površnih misli. Prava stilna reprodukcija pa zahteva še večjih globin, in priznam, da topoglobljenih še zlasti v od nas tako oddaljeno dobo ni lahko."

Na to Ukmarjevo razmotrivanje je omenil Polič pri prvi zborovi vaji, ko je govoril o zborovem nastopu, "da je taka kritika nesmiselna in da jo zamore napisati le oni, ki v glavi nima vse v redu." Pri tej priliki se je tudi mnogo razpravljalo, kako pritegniti v zbor čimveč mladih sil.

Po mišljenju glasbenega zgodovinarja dr. Josipa Mantuanija, je bil Jakob Gallus - Petelin, rojen v Ribnici leta 1550. Z ozirom na to se je odločila Glasbena Matica, da bo v letu 1933 vzdala kot tretjo ploščo slovenskim skladateljem Gallusovo ploščo v Ribnici. Radi te namere sem se oglasil neke nedelje pri ribniškem dekanu, znanem lokalnem zgodovinarju, Antonu Skubicu, mu povedal namene Glasbene Matice ter ga prosil sodelovanja, Nato mi pravi gospod dekan: "ravno sem Vam hotel pisati pismo, da opustite to namero, saj ni ugotovljeno, da bi bil Gallus Ribnčan." Nato sem odgovoril, da je to mnenje dr. Mantuanija, ki je zabeleženo na več krajih in da je pravzaprav vseeno če je to Ribnica ali kak drug kraj. Glavno je to, da je bil Gallus, kakor sam pravi, po poreklu Kranjce - Slovenec. Ko sem prišel čez kake tri tedne ponovno v Ribnico je bil gospod dekan popolnoma drugega mnenja in z največjim veseljem

povedal, da je našel Peteline v rojstnih knjigah ribniške fare do leta 1648 nazaj, ostali podatki pa manjkajo, ker so prejšnje krstne knjige ob nekem požaru zgorele. Rekel je, da je skoraj popolnoma določen prostor, kjer je stala Gallusova rojstna hiša in je prav, da je plošča vzdana prav na tem poslopju. Izjavil se je za vneto sodelovanje, da bo o tem napisal več člankov, ki so v resnici tudi izšli in imel je na našem koncertu, dne 11. junija 1933 v Ribnici v resnici lep in zgodovinsko bogato podprt cerkven govor, ki je bil potem priobčen v Sloven-
cu 18. junija.

Tako je prišlo do Gallusove nedelje v Ribnici

11. junija. Dopoldne je bila maša, pri kateri je pel Matičen zbor, ob pol 3. koncert Gallusovih skladb v izredno akustični cerkvi, po koncertu odkritje spominske plošče in nato javen koncert Matičnega zbora na trgu pred ribniško šolo. Vse pod vodstvom ravnatelja Poliča. Počastitev slavnega rojaka je imenitno izpadla in naši dnevniki so zelo mnogo pisali o tem. Tako n. pr. Slovenec, dne 17. junija izpod peresa skladatelja Matije Tomca: "Ob priliki odkritja spominske plošče Jakobu Petelinu - Gallusu v Ribnici, po vsej verjetnosti skladateljevemu rojstnemu kraju, se je vršil v dekanijiški cerkvi koncert njegovih skladb. Nastopila je ljubljanska Glasbena Matica, dirigiral je gospod ravnatelj Mirko Polič. Da se je koncert v vsakem oziru obnesel, k temu so pripomogli zlasti trije činitelji in mikavnost. Morda smo redkokje s tako sprejemljivim srcem prisluhnili njegovim skladbam, sladkim melodijam, kot ravno v njegovem rojstnem kraju. Veličina njegovega duha nam je stopila tukaj vse jasneje pred oči: Na eni strani preprostost podeželskega trga, ki je bil v Gallusovih časih verjetno še preprostejši, na drugi strani pa genij, ki nam ga je ta trg dal: ves glasbeni svet obsegajoč, s samozavestnim izrazom, podoben izklesanemu kipu, ki kljubuje stoletjem. Zdi se, kot bi z nekim pomilovalnim nasmehom zrl na nas, on, ki z absolutno gotovostjo in čudovito mirnim obrazom riše svoje jedrnate melodije, nam je dal slutiti, kako majhni smo v našem mirnem, hitro živečem času, ki danes proklinja to, kar je včeraj blagoslavljal in ki je žal tudi glasbi vtisnil svoj pečat. - Pa tudi občinstvo je bilo za izreden umetniški užitek hvaležno. Sploh je pred podeželskim poslušalstvom koncertirati hvaležnejše delo kot v mestu kje. Mesto je vsega prenasičeno. Komaj s cirkusko reklamo pripravljena prireditelja dviga iz mrtvila. Ne vem, kako bi se mesto obneslo, če bi se bilo treba z lojtrskim vozom tri ure daleč, v slabem vremenu pripeljati na koncert, kot smo to imeli priliko videti v Ribnici. Brez dvoma bo Glasbena Matica po dobljenih izkušnjah tudi v tej smeri

usmerila svoje delovanje in od bogato obložene mize deželi darovala vsaj nekaj drobtinic - končno je pripomogla k uspehu tudi izredno akustična ribniška cerkev. Zbor je stal v presbiteriju, kjer je bilo treba štediti s prostorom; pri deljenih zborih sta bila postavljena dva zbora na stranskih korih. Spored koncerta je bil isti kot v ljubljanski stolnici, le da je bil celoten vtis radi neštetihi okoliščin še globji."

Dne 19. junija 1933 se je vršil zborov redni letni občni zbor. Obširno je govoril o zborovem delu ravnatelj Mirko Polič ter razvijal svoje misli in nazore, kako se posvetiti izključno le umetniškemu delu in po možnosti opustiti vse manjše nastope.

16. julija 1933 pa se je vršil zborov izlet v Kamniško Bistrico in s tem je bila zaključena sezona 1932/33.

x

x x

Sezona 1933/34.

Prvi sestanek pevskega zbora v novi sezoni se je vršil dne 6. septembra 1933 in na njem so govorili o delovnem načrtu za leto 1933/34 in sicer:

Začetek decembra: Verdi "Requiem";

Februarja: Koncert domačih del;

Marca: Lajovčev koncert v Zagrebu;

Aprila: Koncertni teden: Verdi "Requiem",

Beethoven: Missa solemnis in 9. simfonija ter

Berlioz: Faustovo pogubljenje;

Maja: Aljaževa nedelja na Šmarni gori.

Spored vreden vsakega kulturnega središča in kaj se je izpeljalo?

Najprej je bil Gallusov koncert v farni cerkvi v Kamniku, dne 24. septembra 1933, z lepim uspehom in njegova ponovitev v ljubljanski stolnici, dne 4. oktobra, na korist poplavlencev.

Adamič je napisal o tem koncertu v Slovenskem Narodu

7. oktobra 1933: " Pevski zbor je vseh osem motet izvedel tako odlično in brezhibno, kakor znata to le on in njegove dirigent. Zbor je stal pred poslušalci, in ne v ozadju na koru, kakor doslej, in se je izkazalo, da je petje prišlo mnogo bolj do veljave. Nekateri trdote na preveč sekanih mestih bo vsekakor treba omiliti, ker se mi zdi, da niso popolnoma v skladu z duhom latinskega jezika in skladb samih, razumem pa tako, da je s sodobnim prednašanjem hotel dirigent približati dela Gallusa razumevanju našega časa. Vtis petja pa je bil silno močan in nepozaben."

Med tem je bil krst nove Lajovčeve dvorane v Matičnem poslopju v Gosposki ulici, dne 30. septembra 1933. V to dvorano se je naselilo Orkestralno društvo Glasbene Matice in Hubadova je bila vse večere v tednu rezervirana za pevski zbor, ki je dobil tako glede vaj nevezane roke.

Ob 40. letnici pevskega zbora je napisal Anton Lajovic v Jutru 12. decembra 1931 med drugim sledeči odstavek: "Bila je naša narodna sreča, da je natura obdatila našega Hubada z mogočnim, naravnost obrovskim telesom. Bilo je kot predznamenje in simbol za velike napore in naloge, ki mu jih je namenila usoda. Le tako mogočna fisis je bila sposobna držati vse one neskončno, vedno znova se huje ponavljajoče napore, izvajane na eni strani v plamtečem delu z zborom, na drugi strani v težavnem in mučnem odstranjevanju vseh mogočih zunanjih težkoč in zaprek našega tedanjega javnega življenja. Ne samo po svojem telesu in duhovnem licu, temveč še bolj po svojem življenjskem delu, bo Hubad ostal v templju glasbenega življenja eden izmed najmogočnejših vogalnih stebrov."

Ta steber se je umaknil z našega delovnega življenja in stopil v zatišje v svojem 67. letu po 42 letih izredno intenzivnega in uspešnega dela v našem glasbenem življenju. Razvezan je bil ravnateljskih poslov 5. decembra 1933. Njegov odhod pa je napovedalo Jutro že 5. oktobra z laskavimi besedami polnimi priznanja.

Dne 4. novembra 1933 se je vršil zborov izredni občni zbor, na katerem so izvolili častnim članom za 25-letnico neumornega in uspešnega dela v zboru, g. Milo Wohinčevo, dalje Drana Gruma in Ljuba Dermelja. Nato se je vršil zborov družavni večer, na katerem so povedali, da je Danica Pavčičeva že 30 let v zboru, da je Janez Završan že 60 let star in Karel Mahkota 50, stvari, v katerih se šele v zadnjih časih javno razpravlja, preje se jih je raje prikrivalo, No, pa tu se ni dalo po indiskreciji zborovskega vodstva, Predvsem so pozdravili vse nove zborove člane, ki jih je bilo 12. O poteku lepega večera, ki je močno pokazal iskreno medsebojno povezanost Matičarjev je prineslo Jutro 7. novembra 1933 dolg članek.

14. novembra 1933 je dirigiral v Unionu na povabilo Glasbene Matice simfonični koncert dirigent Vaclav Tallich iz Prage in članice pevskega zbora Glasbene Matice so ga med koncertom obsule s cvetjem.

19. novembra 1933 je počastil mešan zbor z žalno pesmijo pred magistratom zemske ostanke društvenega ustanovitelja in bivšega ljubljanskega župana Petra Grassellija.

Oddelek moškega zbora je sodeloval 30. novembra 1933 na Taboru pro proslavi obletnice ujedinjenja, pod vodstvom Ferda Juvanca.

Verdijev Requiem je bil izvajan 4. decembra 1933 v Unionu pod vodstvom ravnatelja M. Poliča. Bil je zopet velik umetniški uspeh dirigenta in zbora. Iz ocen posnemam:

Adamič v Slovenskem Narodu 5. 12.: "Glasbena Matica je včeraj zvečer v Unionu zbrala na močno povečanem odru, s katerega so končno vendarle odstranili dušeče zastore ter zamašili nad njim tudi zijajočo galerijo, celo armado sodelujočih, ki so izvajali znameniti, pred leti v Ljubljani ^{/z} že slišani Verdijev Requiem. Matični pevski zbor je zvišal vztrajno, idealno pevsko propagando, število svojih članov na več kot zaokroženo stotino, orkester je bil sestavljen iz orkestrov opere, Glasbene Matice, konservatorija ter vojaških godbenikov, sodelovali so solisti gospe: Zlata Gjungenac - Gavella (sopran),

Franja Golob - Bernotova (alt), gg. Svetozar Banovec (tenor) ter Julij Betetto (bas), grandiozno črno mašo je pa naštudiral in vodil operni direktor in dirigent pevskega zbora Glasbene Matice, gospod Mirko Polič. Bil je to obenem tudi 50. večji, torej jubilejni njegov nastop v okviru Matičnega zbora.

G. Polič je znal vse karakteristične lastnosti Verdijevega glasbenega genija poglobiti ter nam je s podrejenim silnim glasbenim telesom pripravil izreden, umetniški užitek, ki bo vsem poslušalcem ostal v globokem spominu. Morda bi zbor do poslednje izpiljenosti moral počakati na izvedbo še nekoliko časa, toda ljubše so nam bile malenkostne pegice, kako pa bi nam bilo ljubo premikanje koncerta v negotov čas, kakor je to bilo nekdaž. Prav nič manjši ni bil umetniški uspeh zato, Matica pa nam lahko da mesto enega koncerta v dveh letih, dva v enem letu ali pa še več.

Podčrtati moram zlasti probojnost zbora, homogenost orkestra kljub njegovi pestri sestavi, visoko pevskoumetniško višino solistov ter suvereno izvajanje cele izvajalske enote po dirigentu g. Poliču. Izvajanje "Requiema" nujno zahteva opetovano ponovitve. Sigurno bo napolnila dvorano Uniona iznova."

Škerjanc v Jutru 6. 12.: "Sinoči je izvajala Glasbena Matica v nabito polni unionski dvorani grandiozno delo giganta italjanske glasbe, Verdija. Korpus, ki je podal to umetnino, je bil sestavljen iz opernega orkestra, Orkestralnega društva Glasbene Matice in konservatorijskega orkestra; zbor je tvoril pevski zbor Glasbene Matice, solisti so bili: ga. Zlata Gjungenac - Gavella, ga. Franja Golob - Bernotova ter gg. Svetozar Banovec in Julij Betetto. Vse je vodil ravnatelj opere, g. Mirko Polič, Dirigent, solisti, zbor in orkester jamčijo že po svojih imenih, da je bila izvedba na višku, kakor ga dopuščajo naše razmere, in sicer v tehničnem in v prednašalnem smislu. Glavna zasluga gre seveda dirigentu, ki je do podrobnosti izdelal in izpilil skladbo v zboru, orkestru in pri solistih. Veliki lovorjev venec, ki ga je bil prejel, je bil zaslužen,

saj je Matica v Requiemom znova dokazala, da je v njegovih rokah še vedno isti edini zbor, ki more pri nas izvajati dela takih dimenzij. Zbo je odličen in docela kos nalogi. "

Ukmar v Slovencu 16. 12. 1933: "Bistveno stran monumentalne skladbe je pravilno dojel dirigent M. Polič, ki je vodil ponedeljski koncert in sestavil za izvedbo razsežen aparat, sestoječ iz številnega zbora Glasbene Matice, združenih orkestrrov opere, Orkestralnega društva in državnega konservatorija, podprtih še z vojaškimi godbeniki ter opernih solistov: ge. Gjungjenacove, ge. Golobove, g. Banovca in g. Betetta. Vsa ta razsežna skupnost je bila sposobna dvigati stopnjevana mesta do skoraj pretiranih silnih zunanjih učinkov.

V detajlnih obrisih je zbor pokazal lepo sigurnost in zvočno zlitost. Tudi plastičnost emitacijskih mest je bila to pot jasneje izdelana. V splošnem pa je bilo čutiti v izvajanju še neko težo in premajhno prožnost, kar izsiljuje mnenje, da bi bilo potrebno k večji popolnosti še nekoliko vaj.

Vsa skupnost pa je v glavnih obrisih dosegala prav zavzetno učinkovitost, zlasti na ekspanzivnih, v razdivjano moč tona pognanih mestih. V intimnejših odstavkih pa je mestoma zazevala vrzel z ozirom na podrobne muzikalne finese. Dirigent je vodil ves potek z vživetjem in ognjevitostjo."

Po koncertu so zboraši pri Sokolu proslavili 50. Poličev koncert v 5. letih z matičnim zborom.

Ponovili so Requiem 11. decembra 1933 v spomin padlih junakov ob 15-letnici našega osvobojenja, katerih se je v globoki in pomembni besedi spomnila pred pričetkom drugega dela članica drame, gospa Marija Vera.

O ponovitvi pravi Adamič v Narodu: "Tako pevski zbor Glasbene Matice, kakor solisti: ge. Gjungjenac - Gavella, Bernost - Golobova, gospoda Banovec in Betetto, orkester in dirigent g. Mirko Polič, so izvršili velik umetniški čin, ki bi bil vreden, da bi njega izvedbe bile deležni tudi poslušalci izven Ljubljane. Hočem reči, da bi smeli, ali bi lahko slišali

vsaj ponovitev Requiema tudi domači radioposlušalci, a ne samo domači, saj je odlična in reprezentativna izvedba svetovnoslav-nega dela bila vredna mednarodnega radioprenosa. Mislim, da bi ob takih prilikah ne smel biti merodajen strah pred radioprenosom zaradi par poslušalcev, ki bi koncerta ne posetili in ga raje poslušali doma. Mednarodni radioprenos bi ne dvignil samo ugle-da naše oddajne postaje, temveč glasbeno umetniški sloves cele-ga našega naroda."

Sicer je imel Requiem v našem dnevnem časopisju še en repek. L. M. Škerjanc je napisal v Jutru sledeči stavek: "Sv-bođomiseln, s cerkvijo vedno v opreki stoječi Verdi, je zložil Requiem iz svoje notranje religioznosti, ki je sovražna vsake-mu dogmatizmu." Nato je odgovarjal v Slovincu 12. 12. 1933 nek R. in trdil, da je bil Verdi globoko veren katoličan in Šker-janc mu je 14. decembra navdel v Jutru vire, iz katerih je po-snel svojo trditev. Drugih posledic ta časopisna praska ni ime-la.

Na odborovi seji, dne 14. decembra 1933, so sklenili, da radi preobilice dela opuste koncert slovenskih skladb in so šli takoj na delo za koncerta v Zagrebu in Beogradu in delni zborov nastop je bil v magistratni dvorani 19. decembra 1933 pri proslavi 100-letnice rojstva rodobjuba Jana Lege.

22. decembra 1933 je bil ponoven sestanek pevskega zbora. Po sestanku je predavala članica Mara Mohorčičeva o svo-ji turi na Matterhorn in silvestroval je zbor 31. decembra 1933 v Hubadovi dvorani.

Na povabilo Glasbene Matice sta koncertirala v Ljub-ljani, dne 19. januarja 1934, pod vodstvom rektorja Frana Lhot-ke, orkester in zbor zagrebške glasbene akademije. Mladi izva-jalci so bili gostje Glasbene Matice in pozdravil jih je zbo-rov predsednik Silvan Pečenko. Tako so se navezali stiki za skupen nastop ob priliki Lajovčevega koncerta v Zagrebu.

Pod vodstvom ravnatelja Poliča je sodeloval pevski zbor 27. januarja 1934 na Svetosavski proslavi na Taboru.

Na pustno soboto 10. februarja 1934 so se zabavali
zborovi člani v Hubadovi dvorani. Teden za tem se je slikal
pred muzejskim poslopjem

4. 2. 34

in kmalu nato so napovedali naši dnevniki, da bo ravnatelj g. Polič dirigiral Berlioza. Sledile so poljubno pisane analize znamenite umetnine "^uFaustovo pogubljenje" in koncert je bil v naprej razprodan za 5. marca 1934 v Unionu. Polič sam je imel 1. marca predavanje o delu v Hubadovi dvorani, ki se je napolnila do dobra. Tako je bilo vse pripravljeno, da se vzbudi interes za delo, ki je bilo vnovič na sporedu naših koncertov.

Uspeh je bil tudi to pot velik in iz ocen posnemam: Adamič pravi v Slovenskem Narodu: "Včeraj zvečer je Glasbena Matica v Unionu postavila na koncertni oder vse naše izvajalne glasbene sile: svoj pevski zbor: mešani, ženski in moški, okoli 130 pevcev in pevk, zbor, ki se je v zadnjem času neverjetno posvežil in pomladil, imponanten v svojem širokem, disciplinarnem nastopu in prepričevalnem v svojem pevskem izražanju, dalje obsežno orkestralno armado, sestojeko iz opernega, matičnega in konservatorijskega orkestra, štiri soliste: Vero Majdičevo, Josipa Gostiča, Marjana Rusa in Antona Petrovčiča, katerim vsem na čelu je stal operni direktor in dirigent Glasbene Matice, Mirko Polič. Slišali smo največje svetovno oratorijsko delo nove dobe, Hektorja Berlioza

dramatsko legendo za soli, zbor in veliki orkester "Faustovo pogubljenje". Glasbena Matica je to grandiozno kompozicijo najznačilnejšega francoskega romantika izvajala z mogočnim uspehom že pred tremi leti, jo sedaj nanovo naštuđirala ter pojde z njo v bližnjem času tudi v Beograd.

Izvajanje je bilo na najdostojnejši višini in le malo je bilo koncertov pri nas, ki bi presegali umetnostni nivo včerašnjega. Zbori, tako mešani, moški in ženski, so se izvajali jasno, izklesano, enodušno, sveže, zvočno. Zanimivi so bili vsi, a pravposebno je ugajal n. pr. takoj prvi, zbor kmetov in kmetis, velikonočni zbor, krepki pivski zbor, duhovita parsiflaža fuge na "Amen", v tretjem delu zbor gnomov in silf z zanimivim orkestralnim plesom silf, še zanimivejša kombinacija dveh različnih tem, vojaške in dijaške pesmi, takozvana "reunion de deux themes", Berliozu zelo priljubljena umetniška igra, triumf demonov itd.

G. Polič je vso izvajalsko maso vodil s suverensko roko, ki mojstrsko sugeriral svojo dirigentsko in interpretacijsko voljo ter pridigal sebi in Glasbeni Matici novo čast in slavo."

V Jutru je napisal L. M. Škerjanc 4. 3. 1934 glede zbora samo en stavek: Pevski zbor Glasbene Matice je bil odličen, kakor smo pri njem vajeni."

Vilko Ukmar je napisal oceno za Slovenca, ki je bila priobčena 10. marca, v kateri pravi: "Izvajanje je lepo vodil ravnatelj M. Polič, ki je sestavil ansambl iz pevskega zbora Glasbene Matice, opernega orkestra ter članov Orkestralnega društva in konservatorija; za soliste pa je izbral gdč. Vero Majdičevo (Margareta), g. J. Gostiča (Faust), g. M. Rus (Mefisto) in g. A. Petrovčiča (Brander). Ves potek izvedbe je kazal kar lepo sigurnost in je segal mestoma do mikavnih viškov. Obsežnosti in napornosti dela pa je bila vendarle žrtvovana marsikatera podrobnejša finesa, kar je spričo naših pesnih razmer le preveč razumljivo in kar podčrtava mnenje: raje malo izvrstnega kot mnogo povprečnega. Solisti so si naklonili s svojim

podajanjem ugodno sodbo. Gdč. Majdičeva zavzema kot koncertna pevka vidno mesto, ker zmore z lepim glasom in muzikalnim prednašanjem priklepati. Odlika g. Gostiča je v lirični mehkobi glasu, ki združena s toplim prednašanjem osvaja. G. M. Rus sicer po svojem močnem dramatičnem poudarjanju zmore najti boljšo možnost uveljavljanja v operi, kot na koncertnem odru, a mu tudi ne gre odrekati lepega uspeha; tudi g. Petrovčič je z izurjenim širokim in sočnim petjem lepo izpolnil svoje delo.

Koncert je bil za naše glasbeno občinstvo zopet svojevrstna posebnost in je zato dosegel nabito polno dvorano obiskovalcev, ki jih je lepa umetnina dvignila do pristrčnega priznanja."

Nastopilo je namtem koncertu 125 članov zbora in po mnenju drugih je bil ta večer najboljši del vseh izvajalcev.

Mestna občina je priredila 10. marca v Unionu svojo vsakoletno Dobrodelno prireditvev in v koncertnem delu je nastopil pevski zbor ter zapel pod Poličem 3 Lajovce in kakor pravi Narodov kritik 12. 3. 1934: "Samo ob sebi je umevno, da je Matični pevski zbor zapel vse tri skladbe: Bolest, Vodica čista in Napitnico, dovršeno in močno efektno."

Prihodnje dni je šel pevski zbor (124 članov) v Beograd, kjer je priredil dva koncerta. V nedeljo 18. marca 1934 je pel zjutraj pri maši v cerkvi "Kristusa kralja", popoldne ob 15. uri Gallusov koncert v Plečnikovi cerkvi pri očetih frančiškanih in zvečer ob 20.30 v Kolarčevi dvorani Berliozu z orkestrom kraljeve garde.

Slovenski listi so pisali enoglasno o triumfu, ki ga je dosegel pevski zbor Glasbene Matice v Beogradu in Jutro je napisalo še posebej, "da si sme Glasbena Matica zapisati oba beograjska koncerta na najodličnejši strani svoje zlate knjige."

Kaj pa Srbi? Sprejeli so zbor izredno simpatično, posebno še glasbeni in umetniški krogi.

Iz posameznih ocen navajam: Politika iz peresa dr. Miloje Milojevića: "Mešoviti zbor Glasbene Matice iz Ljubljane pokazao se potpuno dorastao za interpretaciju Berliozovega

"Prokletstvo Fausta". I soliste: gdža. Vera Majdič i gg. Goštič, Primožič i Petrovčič su u stilu interpretovali svoje interesantne partije. Orkestar "Kraljeve garde" bio je pred zadatkom, koji nije svakidašnji za njega i umeo je diskretno da se snadže u okviru akcenata Berliozovoga instrumentalnog stila. Napor g. Mirka Polića, da u nas oživi istoriju srca Gretice i Fausta, oživljenu prefinjenim muzičkim jezikom inspirisanoga Berliozom, krunisan je uspehom. Pred prepunom Dvoranom kulturne elite Beograda manifestovanje, tako, jedan muzički događaj, koji će ostati zapisan.

G. Polić je osetio sve prelive muzičkog izraza ove partiture, i umeo je sve svoje namere dirigenta, da prenese na izvođače. Na taj način hor je sa velikom gibkošću dao sve re-ljefe sadržaja, koji mu je Berlioz poverio: i diskretne akcente skrušene molitve, i sarkastični gest, i široki, gotovo naturalistički zamah, i tragično uzbuđenje, i svetlu radost punu topline, u uskršnjim scenama i u apoteozu Margareti.

U sferi romantične osećajnosti, i fantastike, i groze razvijale su te soliste, i zbor i orkestar sve akcente Berliozove muzičke interpretacije ovog sižea, postavljene na široku osnovu. Panteistički stav Berliozom, i sve ono čovečansko u njemu, što je tako intenzivno živelo i što je ozaravalo i mučilo dušu ovoga nesrećnog genija, bilo je realizovano u duhu autora. I Napočito je presićeni, razvijeni melos Berliozov bujao u interpretaciji ovih izvođača. Orkestar je bio u diskretnom skladu sa vokalnom celinom i solistički je briljantno ostvario Rakocijev marš i scene pandemoniuma, a umeo je da bude i transparentan u Igri silfa, i čudno gracioza u menuetu bića iz carstva Mefistofelovog.

"Prokletstvo Fausta" je kroz stihove ostalo najdublje urezano u duši onih, koji su doživeli njegovu odličnu interpretaciju, preksinoć."

Pravda 20. 3. 1934: "Hor Glasbene Matice nije samo najbolji vokalni ansambl kod nas - on, nesumljivo, spada u red najboljih mešovitih horova u Evropi, Sonornost, zvučna ujedna-

čenost i elastičnost odličnog ansambla je više nego izvrsna.

Dirigent g. Mirko Polič vođio je veliki ansambl i dao odličnu koncepciju celine. Pod njegovom palicom nije se mogao poznati orkestar Kraljeve garde. Elastičnost orkestra u dinamici i promeni tempa bila je prosto izenačujuća. Razume se, da bi beogradska filharmonija bila mnogo pogodniji ansambl za izvođenje ovog dela i njeno nesudjelovanje u muzičkom životu Beograda, koje traje već duže vreme, ne može se ničim opravdati.

Solisti g-dja Vera Majdič i gg. Josip Gostič, Robert Primožič i Anton Petrovčič obvladali su svoje partije muzikalno i sa puno smisla za stil.

U crkvi svetog Antuna priredila je juče popoldne Glasbena Matica duhovni koncert posvećen Jakuba Petelina Gallusa. Pod vođstvom g. Poliča perfektno je izvedena "Pater noster" za četveroglasni muški i ženski zbor zbor, "Ave Maria" i "Media vita" osmoglasni moteti, "E^{ce} quomodo moritur iustus", četveroglasni motet, "Ubi Plato?", osmoglasni motet, "Laus et perennis gloria", osmoglasni motet i "Impetum inimicorum".

Kosta Manojlović u Vremenu 20. 3. 1934: "Akustika u crkvi sv. Antuna nije, za sada još, idealna tako, da je snaga hora u f manje dolazila do izraza, dok je diskretnija tonska boja preovladživala. Zapažena je čista intonacija soprana, kao i većja snaga basova, dok je tenor manje dolazio do izraza. Ženski hor je čisto zvučan, naročito i piano, a veći dinamički efekt, kao i širi tonski zamah, pod gornjim akustičkim uslovima, nisu mogli u punoj meri, da se izraze.

Hor je najsočnije zvučao u "Vidite, kako umire pravednik". Naročito su i dinamički efekti ovde zapaženi prilikom ponavljanja, koje je dato piano: "Gde je Plato" zvučalo je, takođe, čisto i sonorno, naročito ženski hor, dok je muški bio manje rezonantan. U "Nemojte da se plašite" kraj je bio snažan ali manje soča u zvuku. Poslednja tačka "Leluja", na kraju, bila je neobično sonorna.

Hor Glazbene Matice u "Prokletstvu Fausta" zvučao je kudikamo snažnije, sveže i sugestivnije, nego u delima Gallusa.

Intonacija hora je zavidna. Časovi su snažni, uobličeni, tenori meki i resonantni (manje zvučni u vojničkom horu), dok je ženski hor, naročito soprani, svež i resonantan. Hor je naročito lepo dao: Lep je pastirček, Osana, Oj, to je slast (basovi naročito), fuga "Amen" u muškom horu snažno data, dok je dinamički i tonski naročito lepo dat hor "Spi, srečni Fauste". Hor vojnika sa temom, koja, donekle, potseća na temu od Gunca, bio je manje sonoran. Naročito je snažan utisak učinio poslednji hor. V dela sa unisonom basova, pračen, pri kraju, samo kontrabasima diskretno.

Orkestar Kraljeve garde, vođen sugestivnom i sigurnom dirigentskom rukom g. Mirka Polića uspeo je da omogući što uspelije izvođenje ovoga dela. Tu i tamo izvesne nečistoće u intonaciji gudača (početak) i drvenim nadoknađeni su pletom i zvukom u Rakocijevom maršu, dinamičkom gradacijom i nian-sima na raznim mestima, kao i sledovanju dirigentskih intencija g. Polića. I ovom prilikom, g. Poliću treba odati vidno priznanje na njegovom umjetničkom vodstvu sigurno, autoritativnom i sugestivnom. Iskreno žalimo, da g. Polić nije ostao u Beogradu, a on je već u njemu bio i radujemo se kada ga možemo sa Glasbenom Maticom, koju on umetnički vodi, pozdraviti na koncertnom podijumu u Beogradu. Glazbenoj Matici, prema kojoj je beogradska publika ukazala svoju punu pažnju, - kao i južnoslovenski pevački savez i pevačka društva "Stanković" i "Obilić", koji su im predali vence - i g. Mirku Poliću puno priznanje."

Beograjsko francosko glasilo Echo de Jugoslavia je reklo, "da je zbor precizen, ansambl, ki je zmožen podati vse finese in ki se je povzpел na prvo mesto evropskih zborov."

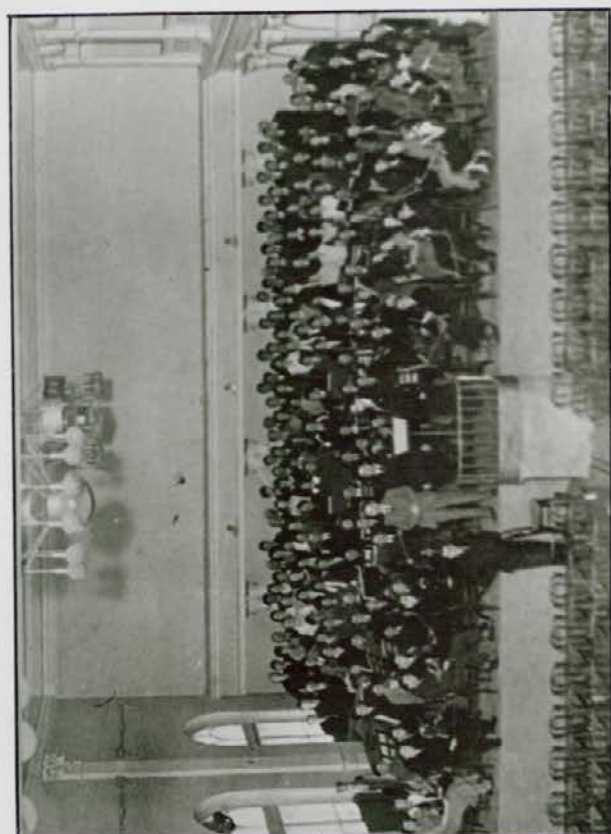
Tako je izzvenela druga zborova pot v Beograd.

26. marca 1934 je imel zbor zopet žalostno pot. K. sv. Križu je spremil svojo bivšo članico in odlično solistko Matičnih koncertov g. Miro Dev - Costaperario.

30. marca in 1. aprila 1934 je del zbora pomagal pri Parsifalu v operi.

4. aprila 1934 je koncertiral v Ljubljani zbor Smetana iz Prage, ki je našel topel odmev pri našem občinstvu, Glasbena Matica jim je šla v vsem na roko.

Točno po načrtu je bil aprila zbor tudi v Zagrebu in priredil dva koncerta: 14. zvečer Lajovčev koncert v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda

in 15. v prvostolni cerkvi Gallusov koncert. Lajovčev koncert se je vršil kot skupna prireditev zagrebškega Slovenskega kluba in Glasbene Matice in bil deležen največje pozornosti tudi od hrvatskega bana dr. Perovića.

Zagrebški listi so mnogo in simpatično pisali o Lajovcu, Gallusu in Glasbeni Matici pred in po koncertu.

Novosti pravijo 20. 4. 1934: " U Antonu Lajovcu Slovenci su našli muzičara, koji je u svojim djelima skupio sve bitne oznake i značajke slovenačke rase. On u svojoj muzici govori sasvim zapadno - evropskim jezikom, njegova djela nose obilježje jednog zasebnog i jakog, skroz subjektivnim i individualnim gledanjem na svijet prožetog umjetnika.

Izvedbom Lajovičevih djela dokazala je Glasbena Matica ponovno svoje najviše pjevačke i umjetničke kvalitete, o kojima je ovdje suvižno, da se napose govori. Pod dirigiranjem g. Mirka Polića sva su djela - naročito a capella zborovi - bila izvedena virtuosno, a tehnički i muzički u uzornom obliku.

Idući dan poslije podne održala je Glasbena Matica duhovni koncert u prvostolni crkvi, koji je bio posvećen u glavnome djelima Jacobuca Gallusa - Petelina, jednog od najznačilnijih kompozitora u sklopu velikih majstora polifoničara XVI. stoljeća. Čuli smo u uzornoj stilskoj reprodukciji, koja je jedino bila ometana već poznatim slabim akustičkim prilikama naše katedrale, u glavnome one iste genijalne mnogostruke i mnogoglasne mješovite zborove Gallusove, koje je Glasbena Matica prije dvije godine, a prigodom slovenačkog muzičkog festivala u Ljubljani, interpretirala. U tehnički još više dotjeranoj formi, a u iznašanju i oblikovanju pojedinih muzičkih fraza i u pojedinostima još preciznije izradjenije, sva su ova djela iz opsežnog Gallusovog "Opus musicum" - a bila izvedena, da ne more biti bolje. O životu, radu i djelima ovog majstora duboko proosjećane religiozne muzike, koji je bio rodnom iz Ribnice, govorio je stručno i znalački mons. Janko Barle, Mons. Stanko Premrl poznati slovenački kompozitori i regens chori,

istaknuo se kao vrstan organista izvodeći djela slovenačkih kompozitora crkvene muzike. Zagrebačka prvostolna crkva bila je puna predanih poslušaca, koji su najvećom pažnjom prisluškivali zvucima Gallusove uzvišene i kao iz granita isklesane muzike, koja je živo odjeknila ispod posvećenih kupola i gotskih lukova katedrale."

Jutarnji list 22. 4. 1934: "Nakon praškog pjevačkog zbora "Smetane" i umjetničkog doživljaja, kojeg nam je pružilo prefinjeno i savršeno muziciranje sočnih muških glasova, imali smo u subotu prilike, da u velikoj dvorani Glazbenog zavoda pozdravimo glavnog reprezentanta slovenske vokalne tvorbe, veliki mješoviti pjevački zbor ljubljanske Glazbene Matice.

Nastup tog velikog zbora najbolje je dokazao, koliko Slovenci usavršuju i koliko su se već izgladili u reproduciranju starijih i novijih slovenskih vokalnih djela, i sa koliko poezije djeluje pjevanje njihovih do u tančine izbalansiranih i izjednačenih glasova. Fortissimi tog glomaznog zbora ječe poput jakih tonova orgulja a pianissimi se provlače dvoranom i dočaravaju svu liriku i romantične štimunge poput jednog jedinog glasa. Za vrijeme celog koncerta nikad nisu soprani, kojima uvijek prijeti za opasnost uslijed svijetle boje glasova, reskim tonovima nadvisili ostale glasove, što više efekat kojeg su ženski glasovi postizavali svojim visokim dobro maskiranim tonovima (Kopftone) bio je zaista malo remek - djelo.

Bilo je bezuvjetno, da se od ostalih vrlina, koje treba imati jedan prvorazreda svjetski pjevački zbor, barem tih nekoliko vršina izrijeком spomene. Sve ostalo, posjeduje zbor Glasbene Matice u tolikoj meri, da nam je zbilja drago, da možemo konstatirati, da i Slovenci imaju pjevački zbor, koji se može mirne duše staviti u bok ostalim našim i inozemnim pjevačkim zborovima.

Zborom je dirigirao i zbor je uvježbao direktor ljubljanske opere i bivši dirigent zagrebačke opere Mirko Polič. Sigurno i svjestna velike odgovornosti ruka puna dirigentskog verva vodila je zbor u okviru direktiva, koje su taj zbor dovele do tog visokog umjetničkog stupnja na kojem se sada nalazi

i prema tome uz muzikalne i disciplinarne pjevače glavna zasluga za uspjeh ide dirigenta Mirka Poliča.

Duhovni koncerat, kojeg je Glazbena Matica priredila u katedrali u nedjelju 15. o. mj. u 6. sati poslije podne bio je u glavnom posvećen motetima slovenskog kompozitora iz XVI. stoljeća Jakoba Petelina - Gallusa, savremenika Palestrine. Nije stoga ni čuđa da su mu kompozicije radjene u stilu Palestrine, što više posjeduju i onu talijanski lakoću a konciznošću i pro-
vadjanjem tema mogu služiti kao uzorcikontrapunktičkog stila. Zbor je pod dirigiranjem Mirka Poliča svužio jednako dobro kao i dan prije. Izvedene su još kompozicije za orgulje od Ignata Hladnika, Emila Hochretera i Stanka Premrla. Tu je svoju kompoziciju svirao msgr. Premrl na orguljama muzikalno i u dotjeranoj formi. Katedrala je bila dosta dobro posjećena."

Obzor 17. 4. 1934: "Veliki i solidno izobraženi zbor Glasbene Matice ljubljanske je već po svojoj tradiciji najpozvanija korporacija za to, da reprezentira umjetničko stanje slavenske, vokalne glasbe. Posljedna priredba toga zbora - dva festivala - održana u Zagrebu (Hrv. glazbeni zavod 14. IV. i prvostolna crkva 15. IV.) dala je potpuni dokaz za ispravnost takvog shvaćanja umjetničke misije zbora Glasbene Matice. Kao vrijedna umejtnička propaganda za djela jednog vokalnog klasika iz XVI. stoljeća, te za stvaranje savremenog kompozitora g. Lajovicam zaslužili su koncerti Glasbene Matice punu pažnju naše muzikalne publike.

Svoju namjeru je potpuno ostvario zbor, na čelu sa svojim savjesnim dirigentom g. Poličem i ostalima solistima. Preostaje još, da se osvrnemo na djela i izvedbu.

Festival g. Antuna Lajovica je dao pregled njegovih starijih i novijih kompozicija, od romantično - impresionističkih zborova, preko zborova u narodnom stilu i lirike za glas i klavir, do većjih djela za orkestar, te zbor, solo i orkestar. Dug i predug program za jedno koncertno veće, htjeo je obuhvatiti čim više djela, da prikaže autorova nastojanja čim vjernije i potpunije.

Izvedba zborava, izuzevši nekoliko "operski" nemogućih "sforzata", bila je dotjerana i stilski čista.

G. Polič, direktor opere u Ljubljani, koji je vodio izvedbu ove kompozicije, mnogo je zadužio autora. Mirna i pouzdano sigurna izvedba je njegova zasluga.

Pažljivo složen program moteta Gallusovih bio je dobro gradiran, izveden mirno, zvučno i efektno. Odlične kvalitete zbora Glasbene Matice su tu došle do izražanja, a s njima zajedno i požrtvovalnost te muzikalnost dirigenta g. Poliča.

Šteta je, da je između genijalnih moteta uvršteno u program ono izvanstilsko i neinteresantno "orguljanje". Autori tih kompozicija za orgulje, njihov interpret i blizina Gallusovih moteta teško su se podnosili. Jasno je, da je pobijedio Gallus, na štetu orguljaških umetaka, ali na sreću i uživanje one publike, koja je osjetila genijalnost polifonije Jacoba Petelina.

Akustika naše katedrale nije najpovoljnija za izvedbu a-capella kompozicija. Ipak: tko je osjetio lepotu te muzike, sačuvati će trajno poštovanje prema odličnim pjevačima ljubljanske Glasbene Matice."

In Morgenblatt 17. 4. 1934: "Na idealen način je interpretiral Polič s tem izvrstnim zborom Lajovčeve zборе." Dalje: "Izvrstno v stilu za dobro deklamaciju in vzvišenim izrazom je pel pevski zbor Glasbene Matice pod Mirkom Poličem previdno in sugestivno vođen, osmeroglasne motete in druge sijajne zборе, katerim je sledil najbolj znani in najgloblji Gallusov zbor "Ecce quomodo".

Slovenec 19. 4. 1934; je prinesel dopis iz Zagreba, ki pravi o naših koncertih: "V soboto in nedeljo smo imeli čast pozdraviti in slišati zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. Pa se slovenska javnost nedvomno zanima zato, kako je Zagreb sprejel in sodil slovenske pevce.

V soboto je bil sprejem. Bilo je lepo. Pozdravili so zastopniki raznih društev, v imenu Slovencev pa prof. dr. Zarnik. Bolj bi bili seveda zadovoljni, če bi videli pri tem sprejemu malo več hrvatskega občinstva, pa smo ugotovili, da je večina slovenska. Menda so nekateri kritizirali neke okoliščine

tega obiska in je zato hrvaška javnost le bolj ob strani gledala in prepuščala te zunanje slovesnosti organizatorjem.

Koncert v soboto zvečer je lepo uspel. Največ užitka so dale one točke, ki jih je pela Mezetova, posebno ona pesmica "Kaj bi le gledal".

Zbor je najbolj vžgal z "Zelenim Jurijem". Višek pa je bil dosežen v zadnji točki, ki ~~ja~~ bržčas po pravici uživa sloves najboljše Lajovčeve kompozicije. Dolgo pa je bilo - kar cele tri ure - kar malo preveč. Dvorana je bila dobro zasedena. Le na prvih, najdražjih mestih, je bilo videti nekaj praznih stolov.

Nedeljski koncert v stolnici je bil privlačna točka za ves Zagreb. Mislím, da sem blizu pravega, če trdim, da je bilo 1.800 poslušalcev. Zanimali smo se pač, kako znajo "za Petelinom" Ljubljánčani peti. In takole je sódila kritika: Pojo lepo, fino. Posebno zadnja dva komada sta bila toplo in melodijozno izvajana. Samo to je kritika oporekala: pozabili so, da je zagrebška stolnica velikanska in neakustična. Mesto piano, bi morali seči po forte, da bi napolnili s svojimi glasovi ogromne svode te prostorne in visoke cerkve."

Kakor po navadi je povedal svojo kritiko o zborovem nastopu v Zagrebu ravnatelj Polič na prvi vaji, dne 21. aprila ter konstatiral, da je zbor zelo dobro nastopal in močno zadovoljil zagrebške glasbenike,

Ko so položili 22. aprila 1934 k večnemu počitku na ljubljanskem polju P.H. Sattnerja je storil naš zbor svojo polno dolžnost in na vse načine pokazal svoje visoko spoštovanje in vso hvaležnost za one umotvore, ki mu jih je zaupal pokojni v izvajanje.

Koncem aprila so stopili v naš pevski zbor tudi člani Slovenskega vokalnega kvinteta: Štibernik, Jug, brata Petrovčič in Šulc.

Ženski zbor Glasbene Matice je nastopil pod vodstvom ravnatelja Poliča na proslavi Materinskega dne v Unionu, dne

12. maja 1934 in zapel trã Sattnerjeve zборе s spremljevanjem klavirja in Škerjanc pravi v Jutru: "da je zbor nastopil odlično, kakor se zanj razume in s hvalevredno pieteto nedavno preminulega skladatelja."

Dne 19. maja 1934 zvečer je pogostil zbor v Hubadovi dvorani prve bolgarske pevce, člane Plovdivskega pevčeskega društva, ki spo prišli na Slavčevo proslavo v Ljubljano.

Koncem maja: 20., 21. in 27. je sodeloval zbor zopet pri uprizoritvi "Slehernika" pred Mursko cerkvijo. Dne 19. maja 1934 je sodeloval zbor na proslavi 50-letnice prezidenta Čehoslovaške republike, dr. Otokarja Beneša. in 13. junija 1934 na komemoraciji za dr. Vaničkom, načelnikom vseslovanske sokolske zveze na Taboru.

Redni letni občni zbor je bil 25. junija 1934 z običajnimi poročili. Postavili so prireditveni odsek, ki bo skrbel za razne zborove prireditve, katerih čisti dohodki bi se stekali v potovalni fond. V ta fond naj bi šli tudi odstotki čistih dohodkov velikih koncertov, ki jih bo priznal zboru glavni odbor.

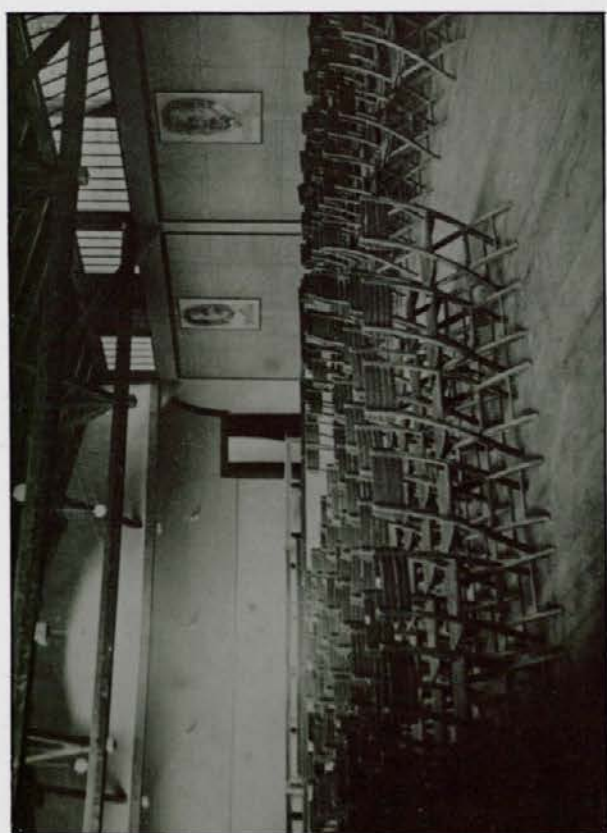
x

x x

Sezona 1934/35

je začela prve dni septembra in stala v znamenju zborovih koncertov po Bolgariji. Ugotovil se je stalež turnejskega zbora, okrog 80 oseb in skrbelo se je, da so v redu in uspešno potekale vse predpriprave.

V istih dneh je pripravljala Glasbena Matica veliko glasbeno razstavo na velesejmskem prostoru z ad hoc opremljeno koncertno dvorano,

v kateri se je vršil vsak dan koncert. Vrsto teh popoldanskih koncertov je zaključil pevski zbor, dne 10. septembra 1934 pod vodstvom ravnatelja Poliča in odpel vokalni spored, ki se je prehašal tudi po radiu Ljubljana.

Dva dni prej je nastopil pevski zbor na sokolškem letnem telovadišču v Tivoliju med prireditvijo Slovanskih plesov.

Dne 14. oktobra 1934 je bil v Radiu ponoven zborov nastop z Gallusovimi zbori. Vse tiste dni pa je sodeloval zbor pri vseh žalnih manifestacijah za pokojnim kraljem Aleksandrom I.

Na Vseh svetnikov dan, dne 1. novembra 1934 je nastopil mešan zbor v cerkvi Sv. Cirila in Metoda, ko so vzdicali in blagoslovili spominsko ploščo slovenskim skladateljem, ki so pokopani na starem pokopališču pri sv. Krištofu. Plošča se je postavila na pobudo Glasbene Matice in s sodelovanjem Cecilijene-ga društva.

Žalni koncert Glasbene Matice za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I., se je vršil 9. novembra 1934 v Unionu, pod vodstvom ravnatelja Poliča. V prvem delu so peli Hrističev "Opelo", drugi del koncerta je izpolnilo Orkestralno društvo Glasbene Matice pod vodstvom L.M. Škerjanca. O tem nastopu je pisal Slov-Narod 10. 11.: "Nato je v impozantni, stoglavi skupini nastopil mešani pevski zbor Glasbene Matice ter je pod vodstvom svojega dirigenta, opernega ravnatelja Mirka Poliča, umetniško dovršeno izvajal Hrističev "Opelo". Skladba je posvečena vsem, ki so izginili, umrli in se žrtvovali v vojnah za narodno osvo-bojenje v letih 1912 - 1918. To so žalni a capelli spevi na proslavne liturgične tekste za pokojnike, ki jih je komponist odel v širokopoteznem, resno-melodične molitvene izlive, izvirajoče iz tonalnosti in harmonij pravoslavnih cerkveno glasbenih obredov. Pevski zbor je turobno-svečane molitve izvajal z iskreno resnostjo, vidno ganjen in prežet z globoko žalostjo nad nenadomestljivo izgubo svojega vladarja in pokrovitelja, ki je Glasbeni Matici vedno, ob vsaki priliki izkazoval svojo visoko naklonjenost in podporo."

Jutro 13. 11. 1934: "Po govoru dr. Vladimira Ravniharja, predsednika Glasbene Matice, je nastopil v celoti mešan zbor, pod vodstvom opernega ravnatelja Mirka Poliča. Izvajal je ciklus žalnih spevov "Opelo" srbskega skladatelja Stevana Hristića. Kompozicijsko namero preproste skladbe so zložene na staroslovenske stihe in popolne mirnosti, vdanosti, obenem pa sile. Posvečene so spominu vojnih žrtev za narodno osvobodjenje in napisane takorekoč s srčno krvjo. Predvajanje pevskega zbora Glasbene Matice je bilo vzorno, impozantno in glasovno izenačeno, kakor smo vajeni le pri zboru Glasbene Matice."

In v Slovincu 13. 11. 1934 je napisal Vilko Ukmar: "Poleg vsebinsko izbranega govora, ki ga je v spomin na težko zgubo govoril dr. Ravnihar, je pevski zbor Glasbene Matice zapel pod vodstvom ravnatelja Poliča, prepričevalno žalno obredno skladbo, Hristićevo, naslanjajočo se po muzikalni snovi na starocerkveni izrazni način."

Bližal se je čas zborove poti po Bolgariji, za katero je iskra že dovolj časa tlela v pevskem zboru ter vzplamtela tedaj, ko so se poživile kulturne in politične vezi med Bolgarijo in Jugoslavijo ter padla stara sovraštva med Srbi in Bolgari. Tako smo dobili v Ljubljano iz Bolgarije prve goste o Binkoštih 1934, pevsko društvo "Rodna pesem" iz Plovdiva, ki ga je ustanovil prof. Bezenšek, ž njim več bolgarskih glasbenikov in med njimi prof. Brašovanov, ki je prinesel Glasbeni Matici povabilo Zveze bolgarskih pevskih zborov, da koncertira njen pevski zbor po Bolgariji.

Z ozirom na to sem dobil nalogo, da predložimⁱⁿ zborovi odborovi seji predlog za bolgarsko turnejo, kar sem storil 8. junija 1934 ter predlagal, da izvršimo na začetku nove koncertne sezone 1934/35, v času od 29. septembra do 12. oktobra 1934 koncerte v Sofiji, Plevni, Varni, Trnovem, Stari Zagori, Plovdivu in na povratku ponovno v Sofiji.

Z Bolgarsko sem nameraval povezati tudi zborov koncert v Skoplju.

Finančna plat turnje je dala sledečo sliko. Če se udeleži turneje 80 članov pevskega zbora bo stala vsa pot 76.000.- din. V kritje tega zneska sem računal 16.000 din prispevki zbora samega, 15.000 din podpora Filharmonične družbe in 45.000 din čistega od koncertov. Pripomniti moram, da je bilo valutno razmerje za nas zelo ugodno: 1 din = 2 Leva in so bile življenske prilike po Bolgarski zemlji zelo poceni.

Ko je s turnejo soglašal tudi glavni odbor, sem šel 19. julija na pot v Bolgarijo ter se vrnil v Ljubljano 11. avgusta 1934. Obiskal sem vsa mesta, ravnal se po navodilih predsedstva Zveze bolgarskih pevskih zborov ter navezal stike z lokalnimi faktorji, kjer sem bil izredno toplo in z velikim zanimanjem sprejet.

Po povratku sem izdelal natančen potni načrt in zastavil pot v obratnem smislu, kakor zgoraj omenjeno. Določeno je bilo: Sofija, Plovdiv, Stara Zagora, Trnovo, Varna, Šumen, Ruse in Pleven. Opustil sem misel glede koncerta v Sofiji, to pa z ozirom na občutljivost Bolgarov.

Ta načrt sem predložil 17. avgusta našemu vodstvu in imel isti večer pred zborom informativno predavanje s slikami o bolgarski turneji.

Pevski zbor je začel z vajami pod vodstvom Ljudevita zepiča že 18. julija 1934, in sicer predvsem radi novega Adamičevega zbora "Smrt carja Samuela", ki je bil nekako središče našega bolgarskega koncertnega sporeda.

Poznavajoč kolikor toliko bolgarsko literaturo in veljavo tamošnjih zborov, smo želeli uvrstiti v svoj spored večje, močnejše delo in za to naprosili brez kakih direktiv skladatelja Adamiča. Po par dneh je že prinesel tekst in zamisel skladbe, ki jo je potem sijajno izvršil v štirinajstih dneh. Snov je vzeta iz bolgarske zgodovine, delo pesnika Pagliaruzzija - Krilama, sijajno izpeljana in tako priporočljiva z vseh vidikov.

Zbor jo je na vseh enajstih koncertih sijajno izvajal, ob največjem zanimanju vse bolgarske javnosti.

Delo se je nadaljevalo, nastale so zadrege v Beogradu, prošnja glede znižane vožnje ni tekla tako, kakor smo želeli, bile so težave okrog potnih listov itd. Da pospešim rešitev, sem se odločil v prvih dneh meseca oktobra, da grem ponovno v Beograd na intervencije. Po ugodno izvešenem poslu v Beogradu, sem stopil s tiskovinami in drugimi stvarmi še v Sofijo. Tu me je zalotila zvečer, dne 9. oktobra vest o smrti kralja Aleksandra I. Takoj naslednje jutro sem stopil k Sujuzu (bolgarski pevski zvezi) in kar nakratko brez daljših premislekov predstavil turnejo na drugo polovico meseca novembra, t.j. šest tednov po narodnem žalovanju. Na licu mesta sem spisal pisma za posamezne kraje z novimi datumi in ponovno prosil za obljubljeno pomoč.

Tako je bilo v prvem trenutku vse zastavljeno in rešeno ter pozneje tudi v resnici izvršeno. Pri zboru se je delalo s polno paro in pripravljaval koncertni spored z, že nekako prirojeno, vestnostjo in natančnostjo. Z bliskovito naglico se je bližal določen dan odhoda proti Beogradu in Sofiji.

Tekom predpriprav se je zbor nekoliko povečal, štel je 88 članov in članic ter 7 zastopnikov, tako, da je odšlo 95 članov na pot in radi lažjega to pot ni bila določena kot koncertna obleka za dame narodna noša, temveč običajna črna.

V torek, dne 20. novembra 1934 je odpeljal ljubljanski brzec člane zbora z redkimi spremljevalci v dveh pulmanih proti Bolgariji.

V Beogradu, kamor smo prišli v sredo, dne 21. novembra zjutraj ob pol 8. uri, je imel zbor postanek do 11. ure, ko je odpeljal novi vlak dalje proti Nišu in Bolgariji. Člani zbora so porabili ta presledek vožnje za razne osebne obiske in ogled mesta, večja zborova deputacija

se je odpeljala z vojaškimi avtomobili iz Beograda direktno na Oplenac, položila na grob kralja Aleksandra I. venec Glasbene Matice, počastila njegov spomin s pesmijo, in odbrzela z avtomobili proti Mladenovcu, kjer se je ob 12. uri priključila ostali skupini, ki je z vlakom prišla iz Beograda in so potem skupno nadaljevali pot. Popoldne ob 4. je bil zbor v Nišu in ob 7. zvečer na zadnji jugoslovanski postaji v Caribrodu. Na prvi bolgarski postaji v Dragomanu je prejel zbor že prve pozdrave. Tu ga je čakala večja deputacija Zveze bolgarskih pevskih zborov in na peronu je zadonela iz naših grl bolgarska himna, katero so sprejeli navzoči Bolgari s toplim priznanjem. Deputacija štirih sofijskih pevskih zborov je vstopila v naše vagone in nadaljevala pot do Sofije. Vsak član je dobil na prsa bolgarsko trobojnico, listke za proste tramvajske vožnje po Sofiji in sladkarije. Ob 11. uri, po bolgarskem času, je zadonela v pozdrav veličastna jugoslovanska državna himna na sofijskem peronu, kamor je privozil naš vlak. Takoj po izstopu je zapel naš zbor "Šumi Marico". V imenu Zveze bolgarskih zborov je izpregovoril dobrodošlico zvezin podpredsednik, prof. Teofilov, in poleg nje ga je stal zvezni predsednik, slepi skladatelj Petko Stajnov. Zahvalil se mu je dr. Vladimir Ravnihar in navdušeni "živio!" in "ura" klici so pretrešali ozračje temne pozne noči. Pred kolodvorom je bila zbrana velika množica ljudi, posebno mladine, ki je sikreno vzklikala Slovencem. S kolodvora je odšel zbor v dva hotela sredi mesta, ki sta bila nekdanj last blejskega restavraterja in hotelirja Ivana Kende.

Četrtek 29. novembra 1934 dopolden smo predvsem posvetili ogledu mesta. Iz hotelov smo šli mesto mestnega kopališča, v katerem je naravna topla voda, v osrčje, nato proti katedrali Sv. Nedelje, si ogledali tam okoli in okoli pestro življenje sofijskega živilskega trga, ki je bil močno obiskan od okoličanov v narodnih nošah. Dalje smo si ogledali notranjščino gledališča, parlamenta, muzeja ter veličastne bazilike Aleksandra Nevskega, z vso njeno kolosalno notranjščino. Tu je odmevala Gallusova "Ave Marija". Pred katedralo smo si ogledali veličasten spomenik carja Aleksandra II., osvoboditelja

Bolgarov izpod turškega jarma. Tako je le prehitro potekel dopoldanski čas in ravnatelj Polič je že zahteval skušnjo v prekrasni in tudi zelo akustični dvorani oficirskega doma. Popoldne je bil kratek izlet s tramvaji v Bojano pod Vitošo, nato je sledila priprava za koncert, ki se je začel točno ob 20. uri in ga je prenašala tudi sofijska radijska postaja.

Na koncertu je bilo ogromno navdušenje. Dvorana napolnjena do zadnjega kotička od preprostega študenta do najvišje sofijske elite, je nadušeno ploskala slovenski pesmi, ki je ta večer slavila svoj pravi triumf. Bilo je mnogo pozdravov, cvetja in tudi daril.

Po koncertu je priredila Zveza bolgarskih pevskih zborov na čast slovenskim pevcem večerjo v dvorani hotela KO-OP. Večerje se je udeležil jugoslovanski poslanik Cincar Marković, novi bolgarski poslanik v Beogradu Dimo Kasazov, cela vrsta bolgarskih skladateljev, predstavniki vseh sofijskih dnevnikov, razne druge veljavne osebnosti ter zastopniki sofijskih zborov. Vrsto govor je otvoril skladatelj Petko Stajnov, kateremu se je zahvalil senator dr. Ravnihar. Takoj po tem govoru so vdi navzoči Bolgari konstatirali, da med Bolgari in Slovenci ni potreba tolmača, ker sta si jezika tako sorodna. Vrstile so se še nadaljne pozdravne besede z obeh strani in le prekmalu je zahteval čas počitek.

Drugo jutro, v petek 23. novembra 1934, smo nadaljevali z ogledom mesta, predvsem etnografskega muzeja, posetili pravoslavno duhovsko akademijo,

katoliške cerkve v ulici Lavele, kjer je župnikoval Slovenec, pater Zorman, ob pol 12 ke bilo kosilo in ob 1. je bil zbor zopet na kolodvoru, pripravljen za pot v Plovdiv. Na kolodvoru so se poslovili od zbora znameniti predstavniki in del gostov kaže naša slika, na kateri vidite tudi ministra Ivana Puclja,

ki se je v Beogradu priključil naši družbi in ostal med nami do Plovdiva, nakar se je s predsednikom dr. Ravniharjem vrnil v Beograd. Tako je bil sam priča, kako pomembne so naše turneje za narod in državo in se prepriča, da se ob raznih prilikah ni zastonj toliko trudil za Glasbeno Matico, ki mu je za vsa njegova posredovanja še danes iskreno hvaležna.

Pot iz Sofije proti Plovdivu se najprej dviga v serpentinah do najvišje ležeče postaje Bakarel, nato pa zdrči vlak navzdol v dolino reke Marice. Preje je bila narava pokrita s snegom, v dolini je popolnoma izginil, videli smo lepo obdelana polja, krasne sadovnjake in predvsem so nas zanimala riževa polja ob Marici. Mraz je nekako pojenjal, začutili smo pravo in notranjo srčno toploto, katero nam je dala predvsem šolska mladina, ki nas je z izredno prisrčnostjo pozdravila na postaji Belovo in tudi drugod. V Belovu so stopili v vlak zastopniki plovdivskih pevskih društev, nekateri med njimi naši dobri znanci iz Ljubljane in pozdravljanja ni bilo ne konca ne kraja. Prinesli so nam cigarete in druge dobrote in nismo se še prav zavedli njihove ljubeznivosti, smo že na novi točki zborove poti - v Plovdivu. Sprejema na tem mestu ni mogoče popisati. Peron, vsi hodniki in cesta daleč tja proti sredi mesta so bili prepolni občinstva. Igrale so vojaške in dijaške godbe, mesto v pripravljene vozove, je moral zbor peš v sprevedu med gostim špalirjem občinstva, prepevajoč bolgarsko himno, v mesto. Rož, ogromnih, prekrasnih krizantem, je bilo kar nastlano. Pot s kolodvora v mesto, ki traja nekako 15 minut, se je razvlekla na celo uro.

Tako je imel zbor le malo časa za koncertno pripravo, kajti že ob pol 8. uri je bila skušnja in ob pol 9. začetek koncerta v vojnem klubu. Dvorana je bila že par dni prej popolnoma razprodana in zato smo morali prirediti drugi dan dopoldne poseben koncert za mladino. Uspeh večernega koncerta, kakor v Sofiji. Navdušenja ogromno, pravitako tudi rož mesto vancev, kakor je to običaj v tamošnjih krajih.

Po koncertu banket, pri katerem je bilo navzočih nad 200 oseb. Govorili so župan advokat Božidar Zdravko, oblastni direktor Stojko Hristov, dr. Vladimir Ravnihar, minister Pucelj, prof. Teofilov, Emil Adamič in drugi.

Naslednje jutro, v soboto, dne 24. novembra smo si ogledati mesto pod vodstvom domačinov, odšli do Marice, na razna tepeta, od koder je prekrasen razgled na plovdivsko mesto, v katerem je deloval prva leta svojega bolgarskega bivanja naš rojak prof. Bezenšek, ki še danes živi v spominu hvaležnih in za njegovo delo navdušenih Plovdivčanov. Popoldne ob 3. je bil koncert za mladino, obiskali smo duhovno semenišče in cerkveni zbor Sv. Marine nam je priredil v svoji cerkvi ob 5. popoldne cerkven koncert, kjer se je zbralo toliko ljudstva, da se je naš zbor mogel komaj preriti v notranjščino. Zvečer ob 20. uri je priredilo Plovdivsko pevčesko društvo na čast Matičarjev zakusko po istem vzoru, kakor jo je njim priredila Glasbena Matica v svojih prostorih za časa njihovega obiska v Ljubljani. Bila je sicer obilnejša, a pravtako pristrčna, da so se ustavile skoraj vse ure in malokdo je našel v pravem času domov.

Če sem prej rekel "o pravem času- domov", sem omenil to radi tega, ker je moral zbor v nedeljo 25. novembra 1934. že ob 6. uri zjutraj na kolodvor.

Vlak je odpeljal iz Plovdiva ob pol 7. uri, zavil v širokem loku okrog mesta preko Marice proti pogorju Srednja gora, ki je pravzaprav že predgorje Balkana. Na postaji Orizovo smo čakali lo minut in morda se še kdo izmed vas spomni na okusne velike čevapčiče v velikosti najmanje polovico naše klobase, ki so jih tam pekli in prodajali po levu.

Ob pol 10. uri se je ustavil vlak na postaji Stara Zagora. Sprejem pravtako ogromen,

kakor v Plovdivu. Na kolodvoru in pred njim smo imeli štiri godbe, bilo je več pozdravnih govorov, za katere se jim je zahvalil zborov predsednik, ki je tu prevzel reprezentativno vodstvo turneje, Silvan Pečenko, kakor ga vidite na naši sliki. Veličastna povorka se je nato razvila do mestnega gledališča, kjer je pozdravil zbor z balkona podžupan Stare Zagore. Kosilo je bilo v občinskem domu, po kosilu pa dolga skušnja v dvorani, pri kateri je odpel zbor skupaj ves koncertni program, to pa zato, ker je dvorano napolnila šolska mladina, ki ni dobila vstopnic za večerni koncert ob 18. uri. Koncert je uspel v vsakem pogledu, zopet je bilo mnogo govorov in še več cvetja, nato oficijelna večerja v dvorani Mestnega doma, katere so se udeležili odličniki, med njimi mitropolit Pavel in oblastni direktor Varik Lečkov Vasilij. Oba sta imela krasne nagovore, v katerih sta poudarjala pomen našega prihoda za zbližanje dveh jugoslovanskih narodov. Med presledki je prepeval cerkveni zbor krasne bolgarske narodne pesmi, nastopali so solisti in godba, skupno pa smo zapeli bolgarsko himno in "Hej Slovani". Med večerjo je prejel zbor vabilo vojaške oblasti, da bi se udeležil njihove zabave; za kar pa se je moral žal zahvaliti.

Kolikor je bilo mogoče, se je vršil ogled Stare Zagore, deloma že popoldne med šolskim in večernim koncertom, deloma v ponedeljek 26. v prvih dopoldanskih urah. Bilo je krasno vreme in ko se je takoj po 9. uri začel odpravljati zbor proti kolodvoru, je že čakala šolska mladina s svojimi fanfarami ter spremila zbor do postaje, ki je bila polna ljudstva, da se poslovijo od dragih gostov.

Točno ob 10. uri je odpeljal vlak iz Stare Zagore proti nadaljnemu cilju - Carsko - Trnovo. Pri postaji Tulovo se odcepi stranska proga, ki pelje v Kazanlik, v dolino rožnega olja ter dalje proti znamenitemu Šipkapasu. Krasna vožnja gre v globoke zareze Balkana. Proga se strmo vzdiguje, prevozili 25 tunelov, iz vsakega se odpre nov pogled na serpentine, ki se vijejo pod in nad nami do postaje Kratsec, ki je navšja

točka na tej poti (800 m). V Krastecu je bilo ravno opoldne, smo dobili krasne pogačice s sirom, banjice imenovane, edinstveno bolgarsko specijaliteto. Od Krasteca dalje se spušča vlak v nižino, posamezne lepote in zanimivosti je tolmačil prof. Teofilov, ki je spremljal zbor in ob 2. smo bili že v velikem Trnovem. Tudi tu je bil velik sprejem z vsem pristnim navdušenjem in ker je postaja oddaljena 20 minut od mesta, se z vozmi odpeljali proti mestu ter izstopili pri pravkar odkritem spomeniku neznanemu junaku.

26-ХІ-1934г.
В.-ТЪРНОВО.

Tu je bil formiran spreved z godbo na čelu, spremljan od domačega društva Carevič. Ob vsej poti v mesto gost špalir, hiše v zastavah in iz oken se je vsulo cvetje na Matičarje.

Trnovo ima edinstveno lego. Mesto je razploženo po strmih poljih, okrog katerih se vije reka Jantra v čudovito slikovitih vijugah. Pogled se ne da opisati, iz daljave je tak, da si ni mogoče predstavljati širokih, lepih ulic, kakor so v osrčju, kjer je bil zbor nastanjen, deloma v hotelih, deloma v privatnih hišah. Zvečer je bil koncert v Mestnem gledališču, dvorana razprodana, žal slabo akustična, kljub temu je imel koncert velik uspeh in zbor je moral dodajati. Med koncertnim sporedom je pozdravil zbor na odru pravoslavni episkop, ki je v krasnih besedah podčrtal lep pomen zborove koncertne poti za zbližanje in spoznavanje vseh slovanov. Po končanem govoru je cerkveni dostojanstvenik zbor blagoslovi. Večerjo in drugi dan kosilo smo imeli v restavraciji hotela Car Boris. Tu je bil center in odtod so se vršili vsi ogledi mesta v torek 27. novembra 1934.

Popoldne ob pol 2. so zopet imeli besedo kovčki, prevzeli so jih pripravljeni vozniki in zbor je korakal peš na kolodvor, veseleč se krasnega zimskega dne. Pogledi pa so venomer uhajali nazaj in občudovali prezanimivo mestno lego ter obujali spomine na lepoto posameznih predelov, posebno še na edinstven nočni pogled iz restavracijske dvorane, globoko doli v prepad v strugo Jantre.

Takoj v začetku je proga zelo slikovita, pelje skozi dva predora pod mestom in preko dveh vitkih mostov čez reko Jantro, vselej z novimi pogledi na staro bolgarsko prestolico. Naposled nam je izginila lepa slika za ovinkom in polagoma smo zavozili na ravnino z rodovitnimi polji, vinogradi in travniki. Poti je bilo precej od 2. do 9. ure zvečer, torej časa v obilici in na pobudo Emila Adamiča so se napele vse pesniške žile v zboru, da bi napravile primeren tekst za potno geslo Glasbene Matice, podobno, kakor je bolgarska Rodna pesem. V kolikor je

to uspelo navajam tekst, ki je bil z združenimi močmi končno redigiran in uveljavljen: Pesmi rodne živi jek,

druží naj Slované v vek.

Takoj se je spravil Adamič na kompozicijo in skušnje so se začele kar v vagonu. Resnici na ljubo pa moram povedati, da se tekst in kompozicija nista bogve kako obnesla ne na poti, ne doma in so Matičarji vselej raje zapeli bolgarsko pevsko geslo, ki so se ga naučili po posluhu in ga prvo leto po povratku prepevali ob vseh mogočih prilikah. Žal je šel pozneje v pozabo.

Tako je tekel čas vožnje po bolgarski zemlji proti Črnemu morju. V temni, a zvezdnati noči so naenkrat zablestele luči Varne ob Črnem morju, vse je hitelo k oknom, da bi videli morje in ugotavljali, so, da je res črno. Kolesa so se polagoma zaustavljala in s perona se je že čula naša himna, katero je pel moški zbor bolgarskega pevskega društva "Morski zvuci". Zbor je izstopil, zapel "Šumi Marica" in nato bolgarski pevci svojo Rodno pesem, katero je že tudi naš zbor pomalem z njimi pel. Sledili so pozdravi, zahvale, množica je navzlic pozni uri vzklikala, se prerivala k našim kovčkom in jih odnesla na vozove pred kolodvorom. Po ureditvi v posameznih hotelih je bila kratka skupna večerja in nato potreben spanec za prihodnje dni.

Drugo jutro, v sredo 28. novembra, so bili usmerjeni koraki naših ljudi predvsem k morju, ki se je polagoma oprostilo poslednjih meglenih pegic ter se pokazalo v vsej svoji razkošnosti. Ogledali so se posamezni deli mesta, kopališče, pristanišče, akvarij, pred obedom je bila skušnja v gledališču in popoldne z avtobusi izlet ob obali do čarskega dvorca Eksimograd, ki je oddaljen 7 km od Varne in do samostana sv. Avguština še pet kilometrov dalje proti bolgarsko-romunski meji. Zvečer je bil v Mestnem gledališču koncert, katerega je posetilo zelo veliko občinstva in vsa suita bolgarskega kralja. Koncert je bil v umetniškem oziru prvovrsten in občinstvo je s toplim zanimanjem sprejelo vsa izvajanja zbora. Bilo je zopet mnogo cvetja, posebne pozornosti je bil deležen, kakor povsod

Popotno geslo Glasbene Matice

Emil Adamič 5./XII.34.

Močno

Moški zbor ali Ženski zbor

f *ff* *f* *ff* *mf*

Pe - smi rodne ži - vi jek dru - žinaj Slo - va - ne v vek, dru - ži
naj Slo - va - ne v vek, dru - ži naj Slo - va - ne v vek!

f *ff* *f* *ff* *mf*

poco rit.

f

Močno

Mešani zbor

f *ff* *f* *ff* *mf*

Pe - smi rodne ži - vi jek dru - žinaj Slo - va - ne v vek, dru - ži
naj Slo - va - ne v vek, dru - ži naj Slo - va - ne v vek!

f *ff* *f* *ff* *mf*

poco rit.

f

drugod , tudi tu skladatelj Emil Adamič, dober znanec bolgarskih glasbenikov.

Drugo jutro, v četrtek 29. novembra 1934, je bil odhod ob pol 9. uri iz Varne proti Šumenu. Pot je peljala mimo treh jezer, od katerij je Dojransko največje, dočim so naselja oddaljena od proge in točno ob 11. uri je izstopil zbor s svojimi spremljevalci v Šumenu, za Sofijo največjem bolgarskem vojaškem taborišču. Tu je bil zopet sprejem z vojaško godbo in dijaštvom, kateremu je sledil dolg sprevod v izredno zanimivo mesto. Na vsej poti je bil zbor predmet iskrenih pozdravov. Sprevod se je ustavil pred kinom Odeon, v katerem je bil večerni koncert in tu so že čakali bolgarski gostitelji, ki so odpeljali slovenske goste v svoja privatna stanovanja, kjer je mesto zelo revno na hotelih. Po obedu je bil ogled mesta, ki šteje 26.000 prebivalcev, od tega je še 7.000 pravih Turkov, ki živijo v svojem predelu mesta, ki je nadvse zanimiv in tipičen, vse življenje jim še teče po starem, starem tiru. Ostalo mesto je zidano v modernem smislu.

V dobro akustični dvorani se je zbralo, po zatrdilu domačinov, zvečer toliko občinstva, kakor še ob nobeni priliki. Predsednik mešanega zbora Rodni zvuci, je izrazil našemu zboru globoko priznanje, da se ni ustrašil tisočev kilometrov, ki nas medsebojno razdeljujejo in tudi žrtev, da se medsebojno seznanimo in si izmenjamo svoje največje bogastvo , narodno in umetno pesem. Bilo je cvetja v izobilju, po koncertu na večerji je moral zbor še in še prepevati, da so ga čuli tudi oni, ki niso mogli direktno na koncert v koncertno dvorano. Šumen je važno kulturno središče tega predela bolgarske zemlje, prebivalstvo izredno muzikalno in iz njegove okolice je izšlo največ bolgarskih skladateljev.

Prijetno se je spalo pri dobrih in postrežljivih Bolgarih, lahko se je spanec tudi nekoliko zavlekel, ker je bil napovedan šele za pol 10. uro odhod na kolodvor. Ob 10. je vlak potegnil po glavni progi do Kaspičana, nato pa naravnost

proti severu do Donave, kjer stoluje staro mesto Ruse ali kakor smo se učili o njem: Ruščuk. Zbor je izstopil na postaji malo pred 4. uro popoldne, bil zopet deležen iskrenega sprejema, nakar je bil razmeščen po hotelih. Ob pol 8. je bila v gledališču skušnja in ob pol 9. uri začetek koncerta. V vsem tem času je vladal čudoviti red, čeprav je imel zbor mnogo spremstva, ni bil prav nič sam in če je kdo hotel opraviti kako kratko pot, so se mu takoj stavili na razpolago dijaki, da so ga spremljali. Tolika je bila pozornost.

Ruse je znano muzikalno središče, v katerem deluje več zborov, Tako je bilo zbranih na kolodvoru 300 pevcev in 250 otroških grl, ki so zapeli nam v pozdrav himno "Hej Slovani!"

Koncert je bil v krasni dvorani mitropolitskega salona in vladala je nepopisana gneča. Po Adamičevi "Smrt carja Samuela", so stopili na oder v krasnih narodnih nošah zastopniki in zastopnice pevskih zborov: Sv. Georgijevski, Katedralski, Dobrudžanski in Rajčev Slavejko - izrekli iskrene čestitke in izročili zboru ogromne kite cvetja. Pri zadnjem delu koncertnega sporeda, pri narodnih pesmih - je z balkona deževalo cvetje na naš zbor. Po koncertu so bili za zbor pripravljeni avtobusi, ki so ga odpeljali v Vojeni klub na banket, pri katerem je igral vojaški orkester in so menjaje nastopali pevski zbori. Bilo je v resnici prisrčno in pozna rana je ločila zbor od svojih nedosežnih gostiteljev.

Sobota 1. decembra 1934 dopoldne se je vršilo ogledovanje mesta. Najbolj je zanimala vse Donava, ki je tu izredno široka in je nasprotna obal že romunska, ob 11. uri je bilo kosilo in malo minut pred 12. je odbrzel brzec z Matičnim zborom proti zadnji njegovi bolgarski postaji - Plevnu. Pred odhodom so se zbrali na kolodvoru pevci, mestni župan je poklonil ravnatelju Poliču kite cvetja, predsedniku zbora Pečenku krasne gusle z narodno ornamentiko, za ljubljanskega župana pa je izročil bogato puščico rožnatega olja.

Zborova pot od Ruse do Plevna je bila ena sama topla manifestacija za zbližanje južnih Slovanov. Vse postaje so bile

v zastavah, v Gornji Grahovici godba in pevski s sosednjega mesta Gabrovo, na postaji Levski zopet vojaška godba in šolska mladina in že zastopniki iz Plevna, ki so nam prinesli že vnaprej svoje pozdrave.

Vsi sprejemi so bili izredno prisrčni, a skoraj bi trdil, da je sprejem v Plevnu prekosil vse. Kar je moglo je prišlo na kolodvor in pohod v mesto je bil podoben hudourniku, kateremu se zaman zoperstavljaš. Vsi so povdarjali, da smo si Južni Slovani pravi bratje, da so vsa nasprotstva pozabljena za večne čase in da smo vsi Slovenci in Bolgari najbližji, ker se medsebojno popolnoma razumemo.

V Plevnu so mi vzeli vse delo iz rok, vse so opravili domačini pod vodstvom predsednika tamošnjega sodišča, niti hotelske razdelitve mi niso dovolili, temveč uredili vse po svoje in izvrstno.

Večerni koncert je uspel nadvse sijajno in morali smo ga ponoviti v nedeljo, dne 2. decembra dopoldne za dijaštvo.

Po koncertu je priredil komitet za sprejem slovenskih pevcev v salonu Vinarske šole prijateljsko večerjo, katere se je udeležila vsa pomembnejša Plevna. Zborov predsednik Pečenko se je spomnil našega narodnega praznika, ki ga praznujemo Slovenci na zgodovinskih dneh Plevna, od koder pravzaprav izhaja bolgarska osvoboditev, saj so bili tu najtežji boji s stoletnim zatiralcem. Govoril je ravnatelj Polič, govorili so Bolgari, bilo je toliko prisrčnosti, da je nemogoče popisati.

V nedeljo zjutraj, dne 3. decembra 1934, si je ogledal zbor, pod vodstvom domačinov, zanimivosti lepega mesta, šel na hribček Mrtvo dolino, kjer leži 30.000 ruskih junakov, ki so padli za svobodo Južnih slovanov. Moški zbor je zapel žalostinko na tem kraju, dve pa v krasnem mavzoleju, ki je postavljen v dokaz hvaležnosti svojim osvoboditeljem vsega bolgarskega naroda. Ogledali smo si tudi ruski muzej v Mestnem parku, ki se nahaja v oni hišici, kjer se je vršil sestanek med ruskim carjem Aleksandrom II. Osvoboditeljem in vrhovnim turškim poveljnikom Osman pašom.

Пленениятъ Османъ-Паша предъ Царь Освободителя въ
Плѣвенъ, на 29 ноември 1877 г.

Zvečer smo imeli nekako za sebe večerjo, po večerji je pozdravil zbor v svoji sredi še bolgarske goste, navezali so se novi stiki in nova prijateljstva in ob 1. uri ponoči je vlak odpeljal zbor po prekrasni dolini Iskra, katere pa si žal nismo mogli ogledati, v Sofijo, kamor smo prispeli ob 7. uri zjutraj. Tu so nas že čakali naši sofijski prijatelji, ki so predvsem prosili še za koncert v Sofiji in hkrati sporočili želje in prošnje nekaterih drugih mest, da bi tam koncertirali. Mala utrujenost, še več pa službene obveze v Ljubljani, so zahtevale kategoričen ne. Cel dan smo posvetili ogledu Sofije in njenih zanimivosti, zvečer šli v vlak, bili drugo jutro, v torek 4. decembra v Beogradu in zvečer ob 9. uri zopet v Ljubljani. Na kolodvoru je bil uradni sprejem in pozdrav Ljubljančano je zadonelo iz grl Matičarjev geslo bolgarskih pevcev, njihova Rodna pesem.

Bolgari se ponašajo z bogastvom svoje narodne pesmi, ki je izredno interesantna po melodiji, še bolj po svojem popolnoma svojevrstnem ritmu, kakoršnega ne najdemo v toliki meri in tako različnega v drugih literaturah, odnosno pri drugih narodih. Bolgari so na glasu tudi kot pevci izredno sonornih glasov, popolnoma sorodnih ruskim, v čemer smo se prepričali v Ljubljani, saj smo imeli v svoji sredi že šriti bolgarske goste. Zborovsko petje je pri njih močno razvito, imajo pa v prvi vrsti moške zборе in zato je imela Glasbena Matica s svojim mešanim zborom, povejmo kar odkrito, precej lažje stališče, da se popolnoma uveljavi. Z moškim zborom samim ne vem kako bi izpadla, če se smem tako izraziti, konkurenca.

Naš spored, ki ga je sestavil ravnatelj Polič, je obsegal tri Galluse: Laus et perennis gloria, Ave Maria, Ecce quomodo moritur iustus; Adamičevega "Mladega junaka", Lajovčeve "Bolest kovač", Lan in "Zeleni Jurij; Osterčev "Oče naš"; Gotovčevo "Jadovanko"; Slavenskega "Molitva dobrim očima" in Adamičevo "Smrt carja Samuela"; od narodnih pesmi so bile izvajane: Gor čez jezero, Je pa davi slanica pala in Škerjanček

poje žvrgoli - v Hubadovi harmonizaciji, Tomčeve: Svatske pesmi; Slavenskega "Voda z vira iz kamena" in Mokranjac II. rukovet. Spored je bil zanimiv, deloma tudi precej moderen in je vzbudil veliko zanimanje.

Bolgarski dnevniki so veliko pisali o Glasbeni Matici, predvsem o zunanji in notranji strani našega obiska. Vendar pogrešam tu pravih strokovnih kritik, kakor jih je zbor bil deležen drugod. Pretežno prevladujejo izredno simpatična poročila o našem bivanju, na koncertno izvedbo so se posebno ozrli le nekateri strokovnjaki.

Tako je napisal prof. Bojadžijev za sofijski "Lik" naslednjo oceno: "Pevski zbor Glasbene Matice je po svoji tehnični dovršenosti redek zborov aparat. Od vseh zborov, ki so gostovali v Bolgariji, pripada njemu palma prvenstva. Če se more o zboru trditi, da se je približal idealu popolnega zborovskega izvajanja, se more to reči o mešan^{em} zboru Glasbene Matice. Njegov koncert je dokaz, kako se rešijo na blesteč način vsi problemi zborovega petja. Posamezni odlični glasovi, ubrani v organsko zvočnost, so dali podlago, na kateri je mladi in temperamentni dirigent Mirko Polič z artističnim zamahom in velikim umetniškim okusom nanizal bisere pesmi starih in novih jugoslovanskih komponistov. Daleč prekašajoč vsa izrazna sredstva je ta zborovski aparat s svojo smelo muzikalno zamislijo prikazal posemsko formo na najdovršenejši način. Ravnovesje edinstvene zborove mase, obdarjene z različnimi glasovnimi tembri, vzdržuje visoko znanje odličnih zboristov. Jasnost v polifoniji, čistost harmonije, blest in globina odlikuje ta brezprimeren zborovski aparat. Muzikalna dinamična in agogična sredstva so izrabljena do maksimuma. Omemba vredno je sodelovanje dirigenta in zboristov, ki kot muzikalen seizmograf reagira na detajlno in najmanjšo muzikalno misel, ki jim jo vnaša njihov dirigent. Samo na ta način je mogoče predočiti vse bogastvo barvne skale nastrojenj, ki jih kažejo po harmonski obdelavi silno zanimive pesmi jugoslovanskih komponistov. Gostovanje Glasbene

Matice je pouk za naše mlado zborovsko delo ter za nacionalno in pesemsko tvornost."

Ženski list "Vestnik na ženata" v Sofiji je prinesel naslednje poročilo: "Prvi jugoslovenski zbor, ki je letos posetil Bolgarijo, je pevski zbor Glasbene Matice. Takoj je treba povedati, da je ta zbor presegel vsa naša pričakovanja. To je edinstven, prvovrsten zbor, zdravo discipliniran in njegovo izvajanje nosi pečat visoke umetnosti. Neomajna intonacija, lepo fraziranje, tenki dinamični odtenki - to so glavne oblike zbora Glasbene Matice. Visok umetniški nivo, na katerem se nahaja zbor, odvisi brez sumnje od njegovega vodje Mirka Poliča. Ne da bi razpolagal s posebnim glasovnim materijalom, dosega Polič najsmelejše glasovne sestave. On suvereno vodi svoje pevce in doseže z njimi vse, kar je treba za realizacijo svojih umetniških namenov. Mirko Polič ima pogoje za prvovrstnega zborovskega dirigenta."

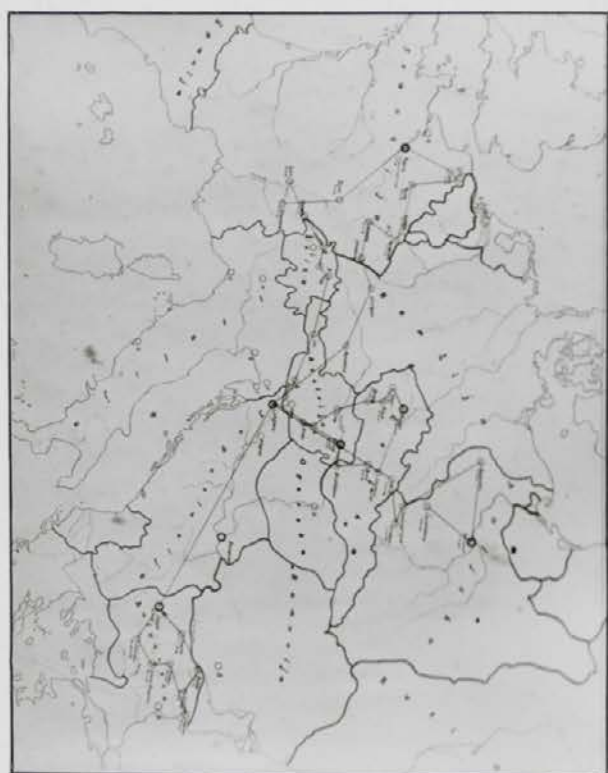
Nato poroča na splošno o sporedu in glede Adamičeve skladbe pravi: "Adamičeva balada "Smrt carja Samuela" je iz naše zgodovine, napisana špeciелno za Matične koncerte v Bolgariji, Kompozicija je dostojanstvena in zveni na nekih mestih velikopotezno. Gospod Adamič zasluži našo hvaležnost zato, ker je posvetil svojo pozornost za bolgarski sužet. Putuje skupno z zborom, bil je klican na oder in prisrčno aplavdiran od publike."

List "Utrina poveda" v Plovdivu je priobčil, dne 26. novembra 1934 med drugim sledeče: "Redko je imel Plovdiv čast čuti tako blesteče izvajanje koncert. Mojstrska izvedba vsega sporeda je zapustila v nas neizbrisen pečat. Odlično šolani glasovi so očarali s svojo toploto in popolnostjo in z idealnim ravnovesjem med posameznimi glasovi in postavljajo zbor Glasbene Matice na eno prvih mest med zborovskimi ansambli Jugoslavije. Strogo discipliniran zbor zveni orgelsko in v bogatih dinamičnih niansah se razrašča od idealnega pianissima do močnega fortissima. Talentirani dirigent Mirko Polič, velike muzikalne kulture in erudicije, kaže velik umetniški okus pri

izvedbi vsake pesmi. Poseben utis je napravila Adamičeva balada "Smrt carja Samuela", pisana v modernem stilu z mnogimi kontrastiranimi harmonskimi sredstvi, ki jih je zbor izvajal z velikim znanjem. Mnogo uspeha so imeli tudi ostali zbori, predvsem Lajovčevi, Slavenskega, Gotovca, ki imajo veliko umetniško vrednost. Predstavili so se tudi dobri solisti: Župan Poldaka, Štrukelj Milena in Petrovčič Tone. Iz vsega srca se moramo zahvaliti bratom Slovencem za to gostovanje in redko naslado, ki so jo nudili s svojim izvajanjem. Od njih se morejo mnogo naučiti pevci, dirigenti in komponisti."

Tako par bolgarskih ocen.

Doma so sprejeli poročila, ki so jih priobčevali v veliki meri vsi trije naši dnevniki z velikim zanimanjem in tokrat brez javne polemike.

Ob tej priliki se naj ozrem nekoliko na vseh pet velikih turnej pevskega zbora Glasbene Matice, ko se je glasila slovenska in jugoslovanska umetna in narodna pesem v mnogih pomembnih središčih srednje Evrope, med mejniki Varšave, Lille, Grenoble, Varna. Veliko truda je bilo treba za izvršitev vseh plemenitih namer, ki so pri tem delu vodile Glasbeno Matice z edinim ciljem: uveljaviti dela domačih komponistov v tujini in s tem dokumentirati muzikalno kulturo slovenskega naroda. Vse to se je posrečilo v obilni meri in predvsem radi tega, ker je imel zbor poleg sijajnega umetniškega vodstva: Matej Hubad in Mirko Polič, tudi člane izredne vestnosti, resnosti in predanosti za stvar. Vse drugo je stopilo v ozadje, tudi vsaka osebna zabava, samo, da je bil zasiguran umetniški uspeh koncerta. Potovali smo iz kraja v kraj, dostikrat s precejšnjo brzino in radi tega je padel včasih s strani posameznikov občitek na račun potnega maršala, da prehitro tira zbor od mesta do mesta. Verjemite mi, da to ni bila toliko njegova krivda, kakor krivda skromnih sredstev, ki so bila na razpolago celoti in posameznikom. Oblasti so nas premalo podprle. Če smo imeli primanjkljaj, smo ga tudi sami s svojim delom nadoknadili, tako, da nismo z nobeno potjo ogrozili računskega ravnovesja Glasbene Matice same. Po soglasni sodbi merodajnih, strogih, strokovnih činiteljev smo uspeli povsod in imponirali s sestavo in izvedbo sporeda, z disciplino in resnostjo, kakor smo pripravili in izvršili našo namero.

Še par števil. Vseh petih turnej se je udeležilo 513 oseb, od teh 475 pevk in pevcev ter 38 drugih udeležencev, v katerem številu pa je všteto reprezentativno, častno in stvarno vodstvo turnej. Na posamezne turneje odpade:

Jugoslovanska	zbor	129	ostali	11	skupaj	140
Šehoslovaška	"	110	"	7	"	117
Poljska	"	73	"	7	"	80
Francija	"	75	"	6	"	81
Bolgarija	"	88	"	7	"	95
zbor		475	ostali	38	skupaj	513

Vseh petih turnej se je udeležilo 22 oseb, štirih glavnih v inozemstvo pa 37 oseb. Povsod so bili: Bufon Elza, Hrovatin Klementina, Jakše Jožica, Jurca Iva, Kaliger Emilija, Mohorič Mara, Pavčič Dana, Počivalnik Anica, Vidmar Tončka, Veber Minka, Wohinz Mila, Zupan Poldka, Hočevar Janez, Lajovic Anton, Lasbacher Karel, Mahkota Karel, Pelan Vladimir, Petrovčič Anton, dr. Vladimir Ravnihar, Skalar Josip, Završan Janez in Zepič Ljudevit. V inozemstvu poleg navedenih še: Bufon Matilda, Ferjančič Julija, dr. Kreč Vladimir, Kremenšek Josip, Pleš Anton, Štrukelj Vojteh in Wohinz Ivan.

Vpoštevajoč vse to, je bilo le na ta način možno izpeljati vsako našo pot po načrtu in jo izvesti popolnoma do kraja, brez vsake lokalne trenutne pomoči v tujini, kakor se je to zgodilo nekaterim drugim, ki so se napotili v svet, opravili komaj polovico pota z lastnimi sredstvi in so morali domov s sredstvi države.

Zato imamo vsi brez razlike za ves ta trud tudi sijajno zadoščenje. Glasbeni Matici sta bila pridobljena v mednarodno muzikalnem svetu ugled in veljava, posamezniki so si močno razširili svoje znanje in poglobili razgledanost po božjem svetu. Marsikdo izmed nas bi ne videl vseh teh lepih krajev in ne bil imel toliko mošnih spominov, če ne bi bil član Matičnega zbora.

Po povratku iz Bolgarije so sklenili ponovno nabirati potovalni fond za bodoča koncertna potovanja in določili so svoje nadaljne redne nastope v Ljubljani in pričeli s študijem Gallusovih del za svetovni prenos po radiju. Govorili so o turneji po južni Srbiji in Grčiji, o Adamičevem koncertu in koncertu velikega vokalno - instrumentalnega dela. Ženski zbor je štel 62, moški 59, torej 121 članov.

Prvi interni zborov nastop je bil dne 14. januarja 1935 v Hubadovi dvorani, ko so bile posvečene nove orgle, kar je pomenilo nov napredek naše Glasbene Matice.

23. februarja 1935 so počastili na domačem družabnem

večer v Hubadovi dvorani 10-letnico vodstva prezaslužnega predsedovanja Silvana Pečenka, da mu pokažejo vsaj malo pozornosti in hvaležnosti za previdno in uspešno delo in pet dni za tem je bil v istih prostorih častni večer predsednika dr. Vladimira Ravniharja, ki je bil imenovan županom Ljubljane.

Dne 2. marca 1935 je pelo 93 članov v Hubadovi dvorani za svetovni radijski prenos slovenski spored pod vodstvom ravnatelja Poliča in 8. marca se je vršil slavnostni koncert v počastitev Masarykove 85-letnice v Unionu. Zbor je sodeloval pod Poličem in kritiki so napisali:

L.M. Škerjanc v Jutru: "Koncert je zaključil Dvořakov "Te Deum" za soli, zbor in orkester. To delo, ki ga odlikuje sveža vedrina, je bilo izvajano v vsem sodelujočem aparatu odlično in je doseglo velik uspeh."

In Adamič v Slovenskem Narodu: "Spored je zaključil Dvořakov samonikli, mogočni "Te Deum" za soli, zbor in orkester. Solista ga. Zvonimira Župevčeva in g. M. Rus, mešani zbor Glasbene Matice in orkester z dirigentom, so delu pripomogli do krepkega, slavnostnega uspeha, ki je vledostojno kronal pomembni, prazniški večer."

Par dni za tem, 11. marca 1935, se je oddolžila Glasbena Matica našemu narodno obrambnemu društvu Družbi Sv. Cirila in Metoda ter priredila za njeno 50-letnico koncert v Unionu.

O zborovem nastopu pod Poličem beremo:

Adamič v Slovenskem Narodu 12. 3.: "Prijetni, gladko potekajoči večer je zaključil pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Zapel nam je otožno "Gor čez jezero", nekoliko trpko primorsko "Stoji mi polje" v Kogojevi priredbi in lepo zveneče ter močno umetniško povezane belokranjske "Svatske pesmi" M. Tomca. Razume se, da je pevski zbor Glasbene Matice svojo nalogo izvršil kar najodličneje in s tem zaključil zelo posrečeni, prav domači koncert."

Jutro 13. 3.: "Zaključil je koncert pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Poliča, ki je vzorno inter-

pretiral zborovske priredbe narodnih pesmi. Tako je koncert najprimerneje počastil delo tako pomembne družbe, čije naloga ni danes nič manj aktualna, nego je bila od postanka dalje."

In Slovenec 16. 3. 1935: " V preteklih dneh se je vršil uspel koncert slovenske narodne pesmi v unionski dvorani. Na sporedu je bila izključno naša narodna pesem, in to v najrazličnejših predelavah. Izvedli so ta spored naši priznani pevci-solisti in pevski in instrumentalni ansambli: sopranistinja Pavla Lovšetova, baritonist Milan Jug, instrumentalno klavirsko spremljavo je oskrbel dr. Švara. Nadalje slovenski vokalni kvintet, orkester Glasbene Matice pod vodstvom prof. L.M. Škerjanca in pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. - Koncert, ki je bil zvezan s proslavo 50-letnice obstoja družbe sv. Cirila in Metoda, je imelo celo lep umetniški uspeh in izzval pri obilnem poslušalstvu mnogo navdušenega priznanja."

Dne 14. marca 1935 je koncertiral v Unionu zbor "Rodina" iz Sofije in bil gost Glasbene Matice. Koncert je imel velik uspeh in Škerjanc je napisal v Jutru: "Sprejem bolgarskih pevcev v Ljubljani in na koncertu v Unionu je bil tako prisrčen, kakor pač more naše mesto prisrčno sprejeti dragega gosta. Načujem se, da odhajajo od nas z istim navdušenjem in prijetnim občutkom, kakor so se naši Matičarji vračali iz Bolgarije."

12. aprila 1935 je spremil pevski zbor dr. Tumo k sv. Križu in ob tej priliki so prvič zapeli Adamičev zbor "Hribi še beli so" kot nagrobnico.

Ko so zborovali v Ljubljani 28. 4. 1935 jugoslovanski Rotarjevci, jim je zapel zbor pod Poličem v dvorani Trgovskega doma par mešanih zborov.

Dnevi od 10. do 12. maja 1935 so bili posvečeni spominu skladatelja Jakoba Aljaža. Dne 10. se je vršila Aljaževa akademija v veliki filharmonični dvorani in o njenem poteku je napisal Adamič v Slovenskem Narodu 12. 5. 1935.: "90 let je poteklo, odkar se je rodil triglavski župnik in slovenski pevec

Jakob Aljaž. In kmalu bo deset let v grobu. Njegov spomin, njegovo 90. obletnico rojstva je počastila Glasbena Matica kot skrbna varuhinja vsega, kar tvori slovensko glasbeno zgodovino z včerajšnjim pietetnim večerom v filharmonični dvorani, jutri pa bo Aljažu odkrila na slovesen način spominsko ploščo na Šmarni gori.

Mnogo, zelo mnogo občinstva se je zbralo včeraj v Filharmoniji: rajnki Aljaž je moral biti še v nebesih vesel te svoje mnogobrojne občine. - Akademijo je otvoril godalni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice pomnožen z gojenci drž. konservatorija pod vodstvom dirigenta prof. L.M. Škerjanca. Dirigentova skladba "Jadransko morje", ki smo jo slišali včeraj prvič, je komponirana z uporabo motivov istoimenskega, splošno znanega moškega zbora Antona Hajdriha. Prvi del "fantazija" (ne preludij), varira motiv, ki ga Škerjanc v čimdalje bolj razgiban polifonskem stopnjevanjem odlično zvenečem godalnem stavku svobodno in duhovito pripelje do drugega dela, do fuge. Ta je zgrajena na kratkem motivu ("ko so jadra njih ime" raste in končno izzveni v kombinaciji s prvim motivom v odlični sklepni kadenčni formuli. Ne baš lahka, a z odličnim spoznanjem godalnega stavka napisana kompozicija, pomeni dragoceno obogatitev tozadevne domače literature. Šantlova "Belokranjska serenada" v treh stavkih "Igraj kolo", "Al je trden ta vaš most" in "Zbirajmo fantiče" je v celoti in deloma že poznana ter očituje skladateljev izrazit smisel za lepo izdelane male formule. Zlasti drugi stavek je kabinetni košček intimno učinkujoče muzike. Manjka pa mi v vseh stavkih žive, tipične belokranjske folklorne note, ki ni izčrpna že z melodično motiviko. Najbolj se ji približuje še tretji, sklepni stavek. Da je orkester O.D.G.M. svojo nalogo popolnoma izvršil je samo po sebi razumljivo. Enako tudi ostali trije činitelji: mešani zbor G.M., moški zbor G.M. in Slovenski vokalni kvintet. Mešani zbor je pod vodstvom g. Mirka Poliča v prepričevalni, močno poglobljeni interpretaciji zapel tri Aljaževe zборе, in sicer: "Vjetega ptiča tožbo", "Siboto" in "Oj, zbogom ti planinski svet", moški zbor

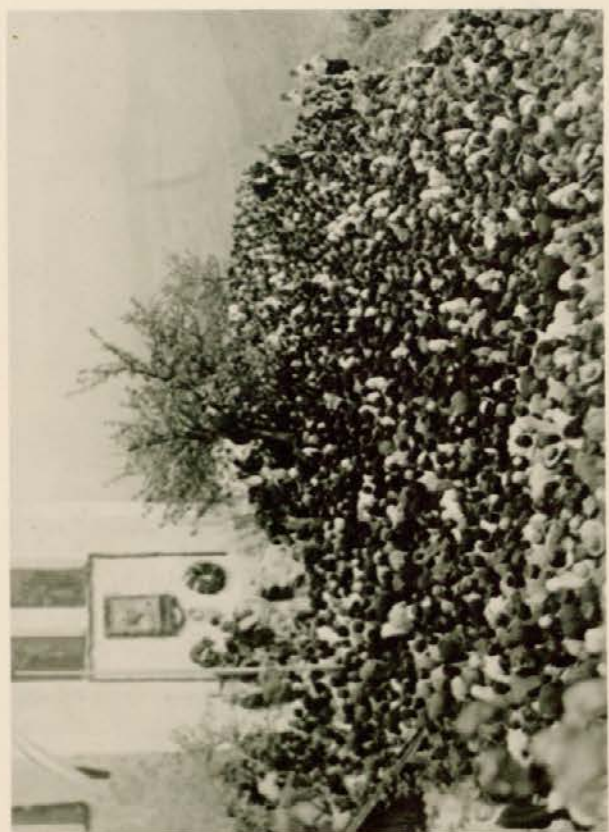
pa "Na bregu", najlepšo Aljaževo skladbo "Divna noč" ter široko popularno "Oj Triglav moj dom". Slovenski vokalni kvintet se je spominu nepozabnega župnika oddolžil z "Občutki" in s skladbo "Dneva nam pripelje žar". Svojčas so vse te pesmi tvorile železen repertoar slovenskih pevskih zborov. Brez njih bi pred 30., 40. leti ne imeli naši pevci kaj peti. Zrcalo so za melodično iskrenost in harmonično preprostost navdušene dobe in zato vse spoštljivosti vredne. Iz tega edino pravilnega vidika ocenjene so dragocena vrednota. Naslikale so nam Jakoba Aljaža kot širokopoteznega pevca, ki je dobro poznal glasbene potrebe svojega časa in ki jim je celo pogumno prednjačil. "Divna noč" n. pr. še danes zamore služiti kot vzor globoko občutene ubranosti v božji naravi.

Petje vseh treh glasbenih enot je v nekomplikiranih dušah poslušalcev toplo odjeknilo in vsi so lepa, skrbno in točno podana izvajanja živo zajeli. Po dostopu orkestra je prof. Janko Mlakar govoril o svojem duhovnem sobratu in prijatelju Aljažu. V šaljivi, duhoviti besedi nam ga je predstavil tako, da smo ga videli kar živega, porednega, neumorno delavnega, dobrega, zdravega in bolnega ter tudi na smrtni postelji v božjo voljo vdanega pred seboj. Opozoril je tudi na glavno delo pokojnika, na "Pesmarico", ki je tvorila temelj vsega, še nedavne- ga našega pevskega udejstvovanja. Res! Aljaž ni umrl!"

V Jutrovem poročilu se nahaja glede zborovega nastopa odstavek: "Pvski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom ravnatelja M. Poliča zapel dvakrat po tri Aljaževe pesmi homogeno in zvočno, kot smo to vajeni pri našem najrepreszentativnejšem mešanem zboru."

V Slovencu pravi dr. Vurnik: "Spored je nadaljeval pevski zbor Glasbene Matice, ki je pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča zapel več Aljaževih pesmi, in sicer v mešani glasovni zasedbi: Vjetega tiča tožba, Siroti, Oj zbogom ti planinski svet; v moškem zboru pa: Na bregu, Divna noč, Oj Triglav. Pevci so poleg polne ubranosti pokazali tudi precizno reproduktivno izdelanost, to pa točno v smeri dirigentovega pojmovanja."

V nedeljo 12. maja 1935 je bila slovesnost na Šmarni
gori

in na rojstnem domu v Zavrhu. Zbor je pel pri maši, pri odkritju spominske plošče, na koncertu Aljaževih skladb, za obzidjem Šmarnogorskega svetišča in popoldne pred rojstno hišo. O koncertu je poročal Slovenec 13. 5.: "Najprej je zapel mešani zbor Prosvetnega društva iz Gornjih Pirnič pod vodstvom g. Macarola "Oj planine" in "Cerkvico". Sledil je nastop moškega zbora Zarje iz Tacna pod vodstvom g. Premrla. Zapeli so: Zakipi duša in Na dan. Gospod Premrl je vodil tudi cerkveni zbor iz Šmartnega pod Šmarno goro, ki je zapel "Ne zveni mi" in "Domovini". Z globokim občutjem in z vso umetniško dovršenostjo je nato slovenski vokalni kvintet (gg.: Štibernik, Jug, brata Petrovčič in Šulo) odpel prekrasni skladbi: Občutki in Dneva nas pripelji zar.

Mešani zbor Glasbene Matice je pod vodstvom g. Poliča z vso rutino in dovršenostjo podal Ujetega ptiča tožbo in Siroto. Višek koncerta pa je bil, ko je moški zbor Glasbene Matice zapel Na bregu in najbolj priljubljeno Aljaževo skladbo "Oj Triglav moj dom.

Vse pesmi so vzbudile toplo in viharo odobravanje navzočega občinstva. Ves koncert je prenašala ljubljanska radijska postaja.

S tem je bil spored slovesnosti na Šmarni gori končan. Kratka spominska slovesnost je bila popoldne še pri Aljaževi rojstni hiši v Zavrhu na severnem vznožju Šmarne gore. Tam je bil nameščen v lipovino vrezan napis: "V tej hiši se je 5. julija 1843 rodil Jakob Aljaž."

Vse slavje je potekalo v najlepšem redu in bo gotovo v vseh udeležencih zapustilo iskren in nepozaben utis".

Razhod udeležencev je bil na vrtu Pri Kovaču v Vikračah.

Na zborovi odborovi seji 14. maja so govorili o izvedbi Beethovnovе "Misse solemnis" v Ljubljani 9. junija na skupnem koncertu na prostem z zagrebškim Lisinskim. Ta koncert bi se potem jeseni ponovil v Zagrebu. Žal, da se stvar ni izpeljala, ker prireditveni odbor za 85-letnico nadškofa dr. Antona Jegliča, za kar je bila izvedba mišljena, ni mogel prevzeti garancije glede obiska koncerta. Na Zagreb pa ni bilo mogoče misliti vsled zaostrenega političnega položaja, ki je trenutno nastal.

21. maja 1935 so bili v Ljubljani zopet gostje iz Bolgarije - mešani zbor iz Russe in naš zbor je bil prireditelj njihovega koncerta in gostitelj odličnih pevcev.

Na seji 13. junija 1935 so razvili delovni načrt za prihodnjo sezono in se pripravili za redni letni občni zbor, ki je najlepše potekel 17. junija 1935 in dan za tem se je vršil zborov peš izlet "V neznano" ali pozneje znano: Trzin, Dobeno, Ježica, Ljubljana, -

Tudi pri letošnji izvedbi Wagnerjevega misterija "Parsival", je sodeloval del zbora in zvesti so ostali tudi naši drami za "Slehernika" pred Nunsko cerkvijo, enkrat celo pri uprizoritvi ob 2. zjutraj.

x

x x

Sezona 1935/36

je začela 20. avgusta 1935 z vajami, ki so bile potrebne za naročen zborov nastop na Bledu ob priliki zborovanja Male antante, kar pa se ni izvedlo radi pomanjkanja primerne prostora za nastop in skoposti zunanjega ministrstva, ki je zahtevalo najprej v celoti matični zbor, nato pa samo ožji zbor in na to pevski odbor ni pristal. V določenem sporedu za novo sezono so nastale spremembe. Opustili so študij Beethovnovе "Mise solemnis" in Dvorakovega "Mrtvaškega ženina", ker sta deli v Ljubljani le peveč znani. Zato so določili: Liszt "Kristus", Slavenski "Religiofonija" in Osterc "Magnificat". Vmes se bo proslavila loo-letnica rojstva Davorina Jenka. Po tem delu je bila v načrtu

za maj 1936. Turneja v Južno Srbijo in Solun s koncerti v Beogradu, Kragujevcu, Kosovski Mitrovici, Skoplju, Solunu, Vele-su, Bitolju, Leskovcu in Nišu.

23. avgusta 1935 je bila pri zborovi vaji kratka komemoracija za pokojnim Franom Šuklejem, ki si je stekel za Matične dunajske koncerte največjih zaslug.

Na odborovi seji, dne 7. septembra 1935 je izvajal ravnatelj Polič, da mora biti v delu sistem za redno in stalno delovanje ter smer v umetniškem pogledu. Na zbor se stavijo velike zahteve, taditega mora biti zbor kompleten ter brezpogojno polnoštevilen pri pevskih vajah. Treba se je pa tudi izogniti presiji po v naprej določenih datumih za koncerte. Iz šestletne prakse pri zboru je prišel do spoznanja, da je vsako popuščanje v tem pogledu kvarno, tako za dirigenta, kakor tudi za zbor in izvajanje samo in zato je stavil naslednji predlog: vsak glas naj se zase organizira kot celota, v kateri bodo imeli reditelj, njegov namestnik in po potrebi še en ali dva člana popolno avtoriteto z ozirom na obisk vaj in na pridobivanje novih članov. Noben glas zbora se ne sme občutno skrhati, ako kdo odpade, mora na njegovo mesto stopiti takoj nov član, za kar naj skrbi že vnaprej takozvana "trojka" posameznega glasov, da ostane stalež zbora kompleten in kvaliteta na umetniški višini. "Trojke" glasov morajo imeti v evidenci dobre pevce, s katerimi v slučaju potrebe predlože kompletiranje glasov, poleg tega pa skrbeti za obisk vaj s stalno kontrolo in rigoroznim opominjanjem zamudnikov. Ako reditelj ne more prisostvovati vaji, mora svojo službo brezpogojno predati namestniku, ta pa tretjemu zaupniku, če bi bil sam zadržan. Člani "trojke" naj bodo v vseh zadevah glasov temeljito poučeni, naj bodo med seboj v stalnih stikih, v nujnih slučajih tudi z dirigentom in odborom. Priznavam, da nam program izvajanih del ni vedno všeč, a vpoštevati moramo vse momente, ki ustvarjajo naš položaj in kar zahteva od nas javnost. Ako mi ne bomo delali, bodo prišli drugi na naš položaj. Značilnosti na glasbenem polju moramo

podčrtati in soustvarjati v sodobni muziki. Ne sme se v zboru ponoviti demonstracija, ki so jo uprizorili bekateri člani pri izvajanju Stravinskega in Szymanovskega pred leti. Disciplina v zboru je prvi pogoj, zato naj se upošteva in izvede moj predlog.

Tako Polič. Vse ni šlo točno po njegovem, a dobra volja in skrb sta vladali med vsem članstvom.

Da bi bili med seboj čimbolj povezani, so sklenili prirediti vsak mesec zborov družabni večer z različnimi zabavnimi in umetniškimi spoređi, kar bi izvajali člani in zborovi prijatelji, dalje mesečno po en nedeljski peš izlet itd. Prvi tak izlet je bil 25. septembra 1935 na Sv.Goro pri Litiji in prvi družabni večer 5. oktobra 1935 v Hubadovi dvorani, ki pa ni uspel, kakor se je pričakovalo.

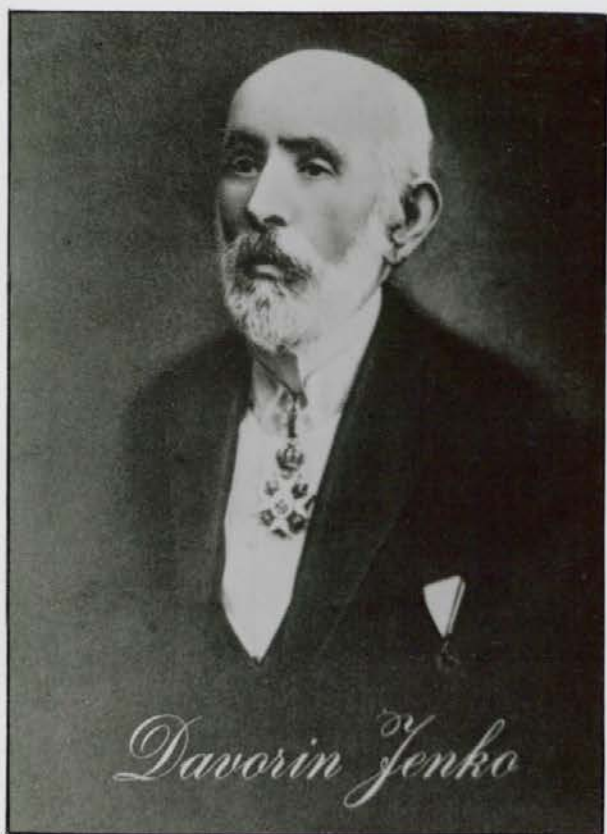
Ko je priredila Glasbena Matica 6. oktobra 1935 Koroški dan kot prireditev svojega Folklornega instituta, je zbor sodeloval pri izvedbi Štehvanja in Koroške občeti popoldne, dočim je dopoldanski nastop preprečila silna nevihta.

9. oktobra 1935 je bila na Kongresnem trgu žalna manifestacija za pokojnim kraljem Aleksandrom I., pri kateri je sodeloval tudi naš zbor kot član Hubadove župe.

Poličeve "trojke" so v začetku delale in so precej uspele glede točnosti v zboru.

20. oktobra 1935 je bil drugi pešizlet na Polževo.

Tako se je bližal prvi zborov koncert Jenkováh skladb za 100-letnico skladateljevega rojstnega dne 8. novembra 1935 v filharmonični dvorani. Proslava Davorina Jenka,

ki je trajala 3 dni od 8. do 10. novembra, je imela širši obseg in sta bila zastopana tudi Pančevo in Beograd po posebnih odposlancih. Akademija se je 9. novembra ponovila za šolsko mladino. O njej piše Adamič v Slovenskem Narodu 9. 11. 1935: "Včerajšnja slavnostna akademija se je vršila v Filharmoniji. Njen spored je bil sestavljen samo iz skladb pokojnika, in to iz najrazličnejših panog njegovega glasbenega ustvarjanja. Slavnostno akademijo so posetili predstavniki vseh naših javnih oblasti in kulturnih ustanov. Ostalega občinstva, pa v sramoto mu bodi povedano, ni bilo toliko, da bi zasedlo celo majhno filharmonično dvorano. Prvi del akademije sta zaključila moški in mešani zbor Glasbene Matice. Zapela sta vsak po dve skladbi. Prvikrat smo to pot slišali državno himno v resnično dovršeni koncertni obliki. Drugi del sporeda sta tvorili dve Jenkovi uverturi za orkester. Tako "Poter", kakor "Srbkinja" predstavljata - ne smemo nikdar pozabiti, da datirajo Jenkove skladbe iz časov pred 50 in več leti - dvoje serioznih del polnih sveže invencije, ki slone na narodnih, srbskih glasbenih motivih. Jenkova muzika zveni sočno in najde včasih prav krepke in dramatične akcente. Orkester je vodil prof. L.M. Škerjanc. Mešani zbor je nato izvajal pod taktirko M. Poliča znani zbor čiganoc iz Jenkove spevoigre "Vračara" ob spremljevanju orkestra in končno v Poličevi udarni instrumentalni priredbi na šo ognjevitno budnico "Naprej zastave slave".

Vse skladbe, zlasti pa tri, ki jih je izvajal mladinski zbor, "Kam", ki ga je pel Gostič, moškega zbora pesem "Na moru", mešanega "Bogu in rodu" ter "Bože pravde" ter celi drugi del sporeda, je občinstvo z največjim zanimanjem poslušalo in burno aplavziralo. Skoro vse skladbe so bile izvajane prvovrstno in brezhibno-

Jenkova muzika ima v sebi kljub rijstni stoletnici njegovega očeta toliko življenske sile, toliko tople krvi in zdravega mozga, da bo med narodom še živela, ko pa nas drugih morda ne bo že davno več ne duha ne sluha."

Iz Jutrovega obšitnega poročila posnemam: "V petek

zvečer je bila v filharmonični dvoranislavnostna akademija v spomin Davorina Jenka. Lepa udeležba je pokazala, da je občinstvo razumela prikupni namen prirediteljice. Akademiji so prisostvovali številni reprezentanti naših oblasti in korporacij. Srbska kraljeva akademija v Beogradu, katere soustanovitelj in prvi član je bil Davorin Jenko, je bila zastopana po svojem prvem članu, univ. prof. dr. Radojčiću. Tudi Pančevo, v katerem je slavljenec uspešno začel delovati med Srbi, je bilo zastopano. Slavnostna akademijo je otvoril moški zbor Glasbene Matice z Jenkovo znano "Molitvijo". O Jenku je govoril stolni dekan in kanonik dr. Frančišek Kimovec. Pri izvajanju nadaljnjega programa, ki je obsegal same Jenkove skladbe, so sodelovali mladinski zbor, solist Gostič, orkester in mešani zbor Glasbene Matice. Posebno učinkovita, prav mogočna je bila zadnja točka: skupni zbor je pel s spremljevanjem orkestra himno "Naprej zastave slave". Pevske zборе je vodil ravnatelj M. Polič, orkester, ki so ga tvorili člani Orkestralnega društva Glasbene Matice, konservatoristi in člani opernega orkestra, je dirigiral L.M. Škerjanc, šolski zbor Glasbene Matice pa Viktor Šonc. Skrbno pripravljeni in odlično izvajani koncert je bil najdostojnejša počastitev Jenkovega imena in ostane vsem udeležencem v lepem spominu.

Popolnoma primerno in prav je bilo, da so v soboto ponovili ta koncert za srednješolsko mladino."

V Slovenca je napisal poročilo Vilko Ukmar, ki pravi: "Glasbena Matica ljubljanska je iz pravilnega spoštovanja do velikih mož, ki jih je glasbenemu svetu rodila slovenska zemlja, priredila slavnostno akademijo v počastitev spomina slovenskega skladatelja Davorina, ali bolje, Martina Jenka. Na tej akademiji nam je bilo predstavljenih mnogo skladateljevih del v različnih priredbah - mladinski zbor, samospevi, moški zbori, mešani zbori, orkestralna dela in zbori z orkestrom. Iz vse te slikovite vrste skladb je mogel zaživeti pred nami Jenko in njegova tvorna sila, čeprav v zelo omejenem smislu, kar to,

kar smo slišali, je komaj dober odstotek vseh skladb, ki jih je zložil silno plodovit skladatelj.

Moški zbor Glasbene Matice je pod vodstvom M. Poliča podal tri zборе (boljše Molitev in Na moru, kot Vabilo), pa zvok ni tako poln in čist, kot celi mešani zbor, čigar podajanje dveh a capella zborov (Bogu in rodu, Bože pravde) in dveh zborovskih skladb s spremljavo orkestra (Zbor ciganov iz spevoigre "Vračara", "Naprej zasteve Slave"), je dobilo pod vodstvom M. Poliča vse več zvočne moči in vsebinske prepričevalnosti."

V nedeljo 10. novembra je bil odkrit Jenkov spominski steber pred hišo v Kolodvorski ulici, kjer je Jenko umrl.

Po Poličevem mnenju je zvenel na Jenkovi proslavi odlično, moški manj in se mu pozna, da pride redko do samostojnih nastopov.

10. novembra 1935 je spremljal moški zbor mater pesnika Otona Župančiča na njeni poslednji poti k sv. Križu.

Na družabnem večeru, dne 16. novembra 1935 je razvil Mahkota svoje misli o delu Pevskega zbora od Jenkove do Foersterjeve proslave 1935 - 1937. in 21. novembra 1935 je zbor ponovno nastopil v Radiu Ljubljana.

Točno leto dni po Matičnem koncertu v Sofiji, je prinesla cerkveno-glasbena revija Sv. Cecilija v Zagrebu daljše glasbeno poročilo iz Sofije, ki pravi med drugim: "V novembru, mesec dni po odhodu Šaljapina iz Sofije, nas je posetila ljubljanska Glasbe Matica, ki je bivala v Bolgariji nad deset dni ter priredila koncerte v Sofiji, Plovdivu, Stari Zagori, Trnovem, Varni, Šumenu, Russe in Plevni z velikim uspehom in na zadovoljstvo vseh. Za zbor Glasbene Matice moram reči, da je triumfalno prepotoval Bolgarsko ter se povsod izkazal kot prvorazredni zbor. Od pevskih zborov, kar jih je dosedaj prišlo k nam (nekateri madžarski) pa beograjski Obilić in Stanković) nosi zbor Glasbene Matice palmo prvenstva. Dokazal je, da z lahkoto rešuje vse probleme glasbene umetnosti. Zborovodja M. Polič je s svojim velikim znanjem in umetniškim povdarkom izvel ter raztolmačil staro in novo glasbo v naše največje zadovoljstvo. Vse skladbe, ki so bile na sporedu, so močno ganile poslušalstvo ni bilo ne konca ne kraja. Manifestiralo je bolgarsko - jugoslovensko bratstvo na najprisrčnejši način in bivanje Glasbene Matice je ostavilo za nas vse neizbrisen in trajen vtisk. P.T. Velčov."

1. decembra 1935 je sodeloval pevski zbor pod Poličem na Novinarskem koncertu na Taboru.

Adamič je zapisal v Slov. Narodu: Po odmoru je napolnil naš strumni in neštetokrat z lavorikami ovenčani mešani pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja opere, g. Mirka Poliča. V najdovršenejši obliki je zapel ljubeznive in

zvočne Matije Tomca belokranjske narodne Svatske pesmi in impozantni zbor Davorina Jenka "Bogu in narodu" ter zbor ciganov iz spevoigre "Vračara" s spremljevanjem orkestra, ki je nadvse prisrčno, krepko in udarno zaključil srečno sestavljeno izvajano koncertno prireditev."

In Ukmar v Slovincu: "Pevski zbor Glasbene Matice je s svojim udarnim polno donečim petjem pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča izpolnil poslušalcem hrepenenje po zborovskem prepevanju in dobil od njih pohvalno priznanje."

Končno Jutro: "Kakor je orkester Glasbene Matice koncert visoko umetniško otvoril, tako ga je njen pevski zbor pod vodstvom dirigenta Poliča zaključil. Vsaka beseda o njegovem nastopu bi bila odveč: Glasbena Matica je ime, ki mu ni treba ne reklame in ne hvale. Čeprav bi ne napisali, se razume samo po sebi, da je tudi na sinočnjem koncertu doživela zasluženi vihar aplavza."

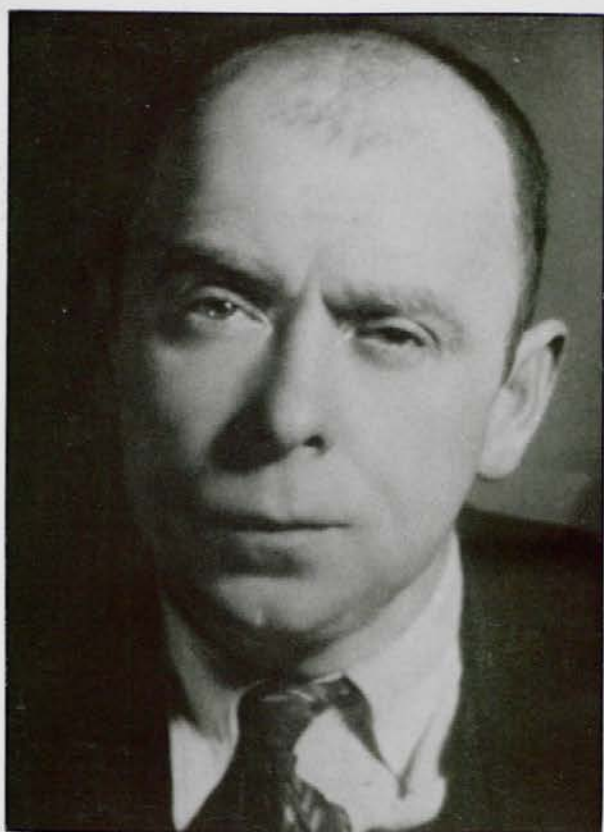
Po tem nastopu so 7. decembra 1935 Miklavževali v Hubadovi dvorani. Na tem večeru je pokazal član dr. Del Cott 35 karikatur članov in članic pevskega zbora z dodatnimi, tu pa tam malo zlobnimi verzi, kar je izzvalo mnogo veselja in odobravanja. Podoben večer je bil za Silvestrovo 1935.

13. januarja 1936 je imel pevski zbor Glasbene Matice goste iz Zagreba. Koncertirali so v Ljubljani Zagrebački madrigalisti in po končanem koncertu so jim priredile zborove članice v Hubadovi dvorani večerjo, ki je pravgotovo nadkričila vsako hotelsko postrežbo. Zborov prireditveni odsek je pripravljaj pustno zabavo za 22. februarja 1936 in na seji 20. januarja so konstatirali, da vsled denarnih težkoč ne bo izvedljiva turneja po Južni Srbiji. Stalež zbora je pokazal 142 prijavljenih članov, od teh jih nastopa in redno poseča vaje 105, 20 je opravičenih, 17 pa so pismeno pozvali na vaje.

Ves čas so tekale vaje med drugim tudi za nastop in izvedbo Lisztovega oratorija Kristus. Ko je bil izvajan ta oratorij pod vodstvom Feliksa Weingartnerja 22. januarja 1931 na Dunaju, je ves zbor poslušal njegov radijski prenos v

Hubadovi dvorani.

Popolnoma in koncertno pa so pripravili Osterčev
"Magnificat"

in Slavenskega Religiofonijo ter šli s temi deli na koncert dne 7. februarja 1936 v operno gledališče ob navzočnosti obeh skladateljev. Po koncertu so šli vsi člani zbora s skladatelji v Hubadovo dvorano, kjer se je vršil navzočim avtorjem na čast prijetni družabni večer, ki so bili s koncertno izvedbo zelo zadovoljni.

V kritiki je bil odmev sledeč:

Adamič v Slovenskem Narodu 12. 2. 1936. Najprej precej obširno analizira posamezna dela in konča: "Napornega in intenzivnega, a tudi hvaležnega sodelovanja vredno suito, je gospod Polič z vsemi podrejenimi silami izvršil, kar se da najodličneje. Glasbena Matica ni storila s svojim koncertom samo korak naprej, ampak pogumen skok v sredino vročega, borbenega glasbenega življenja ter tako ostala zvesta pobornica svojih avangardističnih načel.

Tudi ta koncert je marsikateri poslušalec prezrl. Prve tri, štiri vrste partetja, so nudile vse polno praznega. Res je pa tudi, da se koncert iz teh vrst le slabo posluša, manj pa imajo od tam ljudje celoten pregled sodelujočih v vso globino odra, ker je dištanca od gledalca - vsaj to hoče tudi videti, ne samo slišati - pa do njega prekratka in v ospredju odra so na stolah sedeli godbeniki in zapirali pogled v notranjost. Čimprej je treba pristopiti k preureditvi Filharmonije, da pridemo do dvorane, ki bo takih naših koncertov, kakor je bil ta koncert, vredna."

L. M. Škerjanc v Jutru 12. 2. 1936: pravi med drugim: "V petek je priredil pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske prvi letošnji veliki koncert, tokrat v opernem gledališču. Vprašanje prave, obsežne koncertne dvorane, je postal v zadnjem času pri nas nele pereče, temveč prav usodno za nadaljni prospek našega koncertnega življenja. Prav je, da se naša prva glasbena institucija zanima tudi za to vprašanje. Če so moje informacije pravilne, bomo imeli v Ljubljani po zaslugi Glasbene Matice kmalu odlično koncertno dvorano, ki bo lahko služila

svojemu namenu bolje od dosedanjih in ne bo treba predstavljati simfoničnih in zborovskih koncertov v gledališče, ki po svoji konstrukciji in namenu ni najbolj prikladno za tovrstne prireditve.

Spored tega koncerta je bil po imenih posebno pester in zanimiv. Značilno zanj in za vso našo. od romantike tako odvrnjeno dobo je dejstvo, da je obsegal razen v prvi, praviloma (sodim po opazki v izdaji) deset minut dolgi skladbi (Oster: Magnificat) samo skladbe ilustrativnega značaja, strogo programske vsebine. To dejstvo je v dobi stvarnosti precej presenetljivo; nobeno izvajanih del ni imelo čiste glasbene vsebine ali forme, vsako se je naslanjalo ali na besedilo, ali na izven glasbeno predstavo in opisovanje nemuzikalnih dogodkov. Poleg tega sta bili le dve skladbi pisani za zbor, ena je bila čisto orkestralna, ena solistična s spremljavo orkestra. Tako koncert pravzaprav ni bil izključno koncert pevskega zbora Glasbene Matice, temveč simfonično vokalni koncert, pri katerem je le orkester sodeloval pri vseh točkah. Navedenemu naslovu sta torej ustrezali v celoti le prva in poslednja skladba, (Oster: Magnificat in Štolcer: Religiofonija).

Da ni bilo Slavenskega

"Religiofonije", bi koncert kazal precej ubožno lice. To delo pa zasluži lavorike nele tega večera (to ne bi bila pretežka naloga) temveč eno prvih mest sodobne oratorijske kompozicije sploh. Ne da bi se hotel spuščati v pikolovstva in drobljenje podrobnih nesoglasij v koncepciji in predstavi skladbe, moram povdariti, da očituje to delo zdrelo mojstrsko kompozicijsko tehniško roko, velik vir izvirnosti v invenciji, tenkoslušen smisel za zvočnost in barvitost in mnogo sile, jakosti, poleta. Delo razpada na sedem poddelov in tvori z "Balkanofonijo" in (še ne dovršeno) "Heliofonijo" monumentalen ciklus oratorijsko-simfoničnega stila, v tem smislu podoben po osnovi Holstovi zgradnji "Planeti". Prvi del "Pagani" je divjaški in brezobziren v zborovskem partu, ki ga spremljata le saksofon in pauke. Težišče skladbe je v naslednjih stavkih "Židje", "Budisti", "Kristjani", "Mohamedanci", "Glasba" in "Himna delu". Največjo slogovno zaokroženost obenem pa tudi barvno ravnovesje očituje budistični del, medtem ko krščanski del nima prave religiozne prepričevalnosti. Seveda se v vseh teh delih ne očituje toliko vera, kot verski obredi, zato skladateljevemu mnenju, da je "glasba" šesta veroizpoved, ker se vse vere poslužujejo glasbe, manjka logične osnove in visi kot trditvev v zraku, ne da bi jo bilo mogoče količkaj podpreti. Gotovo pa je "glasba" credo skladatelja Slavenskega: le da bi zanjo želel nekoliko več plastičnosti v podajanju. "Himna delu" zaključuje kot živahen slavospev "radu, pokretu(kateremu?), životu", to v resnici veliko delo, ki ne dela časti le avtorju, temveč vsemu narodu. S tem delom se je dvignil tudi koncert na nivo, ki smo ga od koncertov Glasbene Matice bili vajeni.

Koncertno vodstvo je bilo v celoti v rokah ravnatelja Mirka Poliča, kateremu je verno sledil mešani zbor Glasbene Matice ter solisti: Franja Bernot - Golobova in člani Slovenskega vokalnega kvinteta: Milan Jug, Tone Petrovčič in Roman Petrovčič."

Ukmar je v Slovencu raztegnil svojo oceno na dva podlistka in glede izvedbe pravi: "Vsa opisana dela so bila izve-

dena solisno, čeprav še ne dovršeno. Do slednje stopnje je izvedbi branilo pomanjkanje dokončne opiljenosti in pa neka mlačnost, ki se je vseskozi javljala iz celokupnega podajanja, čeprav je dirigent napel vse svoje sile. Zato je igri nedostajalo življenja in izrazne napetosti. Vendar pa je slika podanih umetnin zaživela pred nami toliko pristno, da je bilo mogoče prodreti vsaj do bistvenih potez posameznih glasbenih likov. Ob navedenem pa se je vzbujalo še vprašanje akustike. Dvorana opernega gledališča, kjer se je koncert vršil, takim prilikam ne ustreza v polni meri, ker že itak nima najboljše akustike. Poleg tega pa je bil še zvok številnega in izvajajočega ansambla razbit, vsaj za določena mesta v dvorani. Vse kaže, da postaja vprašanje dobre velike koncertne dvorane v Ljubljani vse bolj pereče, in da bo treba resno misliti, kako se to vprašanje reši; problem, ki zahteva posebnega razglabljanja."

Slovenski dom 11. 2. 1936 je začel svojo oceno s sledečo konstatacijo: "V petek, dne 7. februarja nam je v opernem gledališču podal pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske s sodelovanjem operne altistke Franje Bernot - Golobove, članov slovenskega vokalnega kvinteta in pomnoženega opernega orkestra, obsežen, raznovrsten spored z modernistično tendenco. Spored, ki je obsegal le slovanske skladatelje, je vodil ravnatelj Narodnega gledališča M. Polič. Slišali smo "Magnificat" S. Osterca, "Brodnika" dr. Švare, "Železolitvarno" Mosolovo in "Religiofonijo" Slavenskega.

Zbor Glasbene Matice je s to izvedbo zopet sledil stopinjam, ki mu jih je izhodel bivši vodja ravnatelj M. Hubad. Če pregledamo danes sporede pretekle 40-letne dobe Hubadovega vodstva, najdemo v njih v pretežni večini sodobna dela iz slovanske literature. Petkov večer je pokazal, da je ta pot prava."

Ravnatelj Polič je nastop kritično ocenil doma med pevskim zborom, na prvi odborovi seji po koncertu, takole: Kritika o izvajanih delih in o reprodukciji se je povzpela do trditve, da to, kar smo na tem koncertu izvajali, ni bila muzika,

s čimer se je grobo blamirala ter ponovno dokazala, da Ljubljana res nima kritikov. O stilnosti koncerta: kolikor ljudi toliko stilov. Ako bi izvajali le enega skladatelja, bi bil koncert res stilen. Pa kritikujno sami sebe! Nas tepejo razmere, ko se moramo tik pred izvedbo boriti za dvorano, za vaje, za obisk vaj članov orkestra enkrat, drugič zopet zbora. Vsled tega nismo pri vajah nikoli čuli vsega na enkrat, temveč le po koščkih. Korpus zbora je bil za dane razmere prevelik, postavitvev neugodna, predaleč od dirigenta, akustika za zbor slaba, kar vse je deloma vplivalo, da smo izgubili nekoliko na svežini in vdarnosti. Osterčev Magnificat nam ni delal težkoč. Sploh je bilo vse prav dobro, vendar so se mi zdeli "Jevreji" v Religiofoniji najboljši, kar se tiče zbora in orkestra skupaj. Solistu Romanu Petrovčiču gre res vse priznanje in pohvala! Zbor se mu je lepo prilagodil. "Dudisti": solistinja je nekoliko prehitela.

"Kristijani" kljub dejstvu, da orkester nele ne podpira v tem delu zbora, temveč ga celo meša, niso trpeli. "Slava delu" je izzvenela nekoliko masivno in bo ta del skladbe Slavenski morda malo retuširal. Sicer pa je bil učinek velik. "Muslimani": očitek, da je bilo za p. n. tenorje premalo vaj, je pravilen, a krivi so tenorji sami, ker ne hodijo k vajam. Vendar je tudi tu tenor preplaval vse čeri. Solist (M. Štibernik), nad katerim sem že obupaval, je bil naenkrat zelo dober, kar gre zahvala L. Zepiču (aplavz), ki ga je učil neutrudljivo. "Pagani" so kočljivi, ker v skladbi sami ni povezanosti med zborom in suhim orkestrom in je ta del pisan malo manj izrazito. Medlost izvedbe tega dela pa ni pripisovati zboru, temveč solistoma (Jug, A. Petrovčič), ki sta se takoj pri prvih taktih zmotila v dolžini svojih fraz. Divergence ni bilo opaziti in celotnega vtisa ni kazilo. Šulc, ki se je hotel iznebiti sodelovanja, je lepo pripomogel A. Petrovčiču v nižjih legah."

Nato je govoril še o Lisztu in njegovem oratoriju "Kristus", ki je šel na delo.

Dne 22. februarja 1936 se je vršil Družabni večer v Hubadovi dvorani z zelo animiranim sporedom in dr. Dell Cott je nadaljeval branje svoje matične kronike v verzih.

Dne 27. februarja 1936 se je vršil v Hubadovi dvorani intimni koncert bolgarske glasbe, na katerem je sodeloval ožji zbor s 39 pevci in zapel pet mešanih zborov iz bolgarske literature. Koncert se je vršil v okviru bolgarskega tedna v Ljubljani. Poročilo v Slovenskem Domu pravi: "Koncertni del večera nas je seznanil z nekaterimi primeri najnovejše bolgarske glasbene produkcije. Prof. Pavel Šivic je igral na klavirju tri klavirske skladbe (Pančo Vladigerov, Mišo Teodorov). Štefka Korenčanova pa je pela v dveh nastopih 8 pesmi, ki je vse razen ene uglasil Dobri Hristov. Pozornost je vzbudil tudi nastop violinista prof. Leona Pfeiferja, ki je igral dve krajši violinski skladbi Panča Vladigerova. Vse točke je spremljal na klavirju Pavel Šivic. Učinkovit zaključek koncerta je tvoril nastop oddelka pevskega zbora Glasbene Matice, ki je pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča zapel zborovske skladbe Petka Stajnova, Bukorošljijeva, Ivana Hristova in Dobri Hristova, nazadnje pa himno "Šumi Marica", ki jo je občinstvo poslušalo stoje. Vse glasbene točke so vzbujale vidno zanimanje občinstva, ki je izvajalce nagradilo po vsaki točki z navdušenim aplavzom."

21. marca 1936 so se skromno spomnili v Hubadovi dvorani 40-letnice dunajskih koncertov. Na večer so povabili še vse takrat živeče pevce. Od 53 živečih "dunajčanov" se je udeležilo večera 41 oseb, sedanjih Matičarjev je bilo okrog 80 in vsi skupaj so podpisali pozdravno pismo ravnatelju M. Hubadu, ki je bil priklenjen na bolniško posteljo.

Za 6. aprila 1936 je bil določen koncert z izvedbo Lisztovega oratorija "Kristus" v Unionski dvorani. Koncert so morali odložiti za nedoločen čas, ker niso mogli doseči sporazuma glede sodelovanja godbenikov ljubljanske filharmonije. Zborovo in odborovo vodstvo je vodilo dolgotrajna pogajanja z zastopniki Podzveze, a vse zaman. Vzroki niso bili finančnega značaja, temveč prestiža Glasbene Matice, ker je Podzveza zahtevala od Glasbene Matice, da bi ona napravila posebno prošnjo na Podzvezo, da posreduje pri članih Orkestralnega društva

Glasbene Matice in gojencih konservatorija, da brezplačno sodelujejo pri tej izvedbi, na kar pa Matica ni pristala. Za Glasbeno Matico so vodili pogajanja: dr. Ravnihar, ing. Platner iz Orkestralnega društva Glasbene Matice in Betetto ravnatelj konservatorija. Po vseh teh neuspešnih pogajanjih sta seveda ostali samo dve možnosti za izvedbo: delo izvajati v cerkvi z orglami ali počakati, da se vrne operni orkester s turneje po Dalmaciji ter nanovo začeti s pogajanjem. Ravnatelj Polič je predlagal, da se izvaja Kristus v jeseni kot prvi koncert v prenovljeni veliki filharmonični dvorani z godalnim orkestrom in s pomočjo orgel, ki bi se prenesle iz Hubadove dvorane.

Zbor je svoje vaje nadaljeval z vežbanjem a capella zborov za nameravani II. slovenski glasbeni festival v letu 1937 in za eventualno turnejo po južni Srbiji, ki naj bi bila v jeseni 1936, a se je prijavilo premalo moških glasov in sodelovanja Slovenskega vokalnega kvinteta, ki naj bi nosil del sporeda, ni bilo sigurno.

Nadaljevali so pogajanja z zastopniki Ljubljanske filharmonije in dosegli sporazum, da smejo njeni posamezni člani tudi brezplačno sodelovati, člani opernega orkestra pa dobe dogovorjeni fiksni honorar. Precej dolga pogajanja so bila uspešno končana in izvedba "Kristusa" jeseni zagotovljena. Tako so šli z dobrimi poročili za bodoče delo na redni letni zborov občni zbor, ki se je vršil 22. junija 1936. Zanimivo je bilo poročilo ravnatelja Poliča o vseh težavah, zvezanimi z našim delom in o bodočih načrtih. Ponovil je svoj lanski predlog o "trojkah" v zboru in ga toplo priporočil v izvedbo. Na tem občnem zboru so izvolili gospo Julijo Ferjančičevo za njeno 30-letno delo v zboru častnim članicam pevskega zbora in določili, da bo jesenska izvedba "Kristusa" v počastitev Hubadove 70-letnice, katerega so obiskali na njegov rojstni dan 28. avgusta 1936 na Skaručni, kjer se je zbralo nad 70 Matičarjev s predsednikom dr. Ravniharjem na čelu. Zbor mu je ob tej priliki poklonil njegov portret - olje prof. Šantla. Nato je bila v Skaruški cerkvi maša, ki jo je bral dekan dr. Fran Kimovec

in peli Matičarji. Skupno kosilo je bilo pri Vodetu. S tem obiskom se je zaključila sezona 1935/36.

X

X X

Sezona 1936/37

se je začela na zunaj z Jenkovo proslavo v Cerkljah pri Kranju. Novi lastniki Jenkove domačije so podrli rojstno hišo Davorina Jenka in počastili njegov spomin s piramido, postavljeno na mestu rojstne hiše. S tem pa niso bili zadovoljni domačini in sklenili da postavijo sredi Cerkelj spomenik Davorinu Jenku. Zato se je osnoval poseben odbor, ki je to oskrbel in Glasbena Matica je dala odboru na razpolago original Jenkovega poprsja, ki ga je modeliral akademski kipar Lojze Dolinar po naročilu Glasbene Matice za grobnico skovanskih skladateljev pri sv. Križu s pravico, da si lahko naročijo odliv v bronu. To se je zgodilo in pevski zbor se je udeležil odkritja spomenika 20. septembra 1936 ter nastopil pod vodstvom ravnatelja Poliča pri ljudskem koncertu na dvorišču Jenkove domačije v Dvorjah pri Cerkljah.

5. oktobra 1936 so izvajali Lisztov oratorij "Kristus" v prenovljeni veliki filharmonični dvorani. Zbor je štel 98 članov in zvenel odlično, čeprav ~~ki~~ dimenzije dvorane niso odgovarjale številu nastopajočih.

Iz ocen posnamem:

Slovenski Narod 6. 10. 1936 iz peresa Emila Adamiča:
"V novi, povečani dvorani Filharmonije, ki ni prav nič svojih akustičnih prednosti pred vsemi drugimi našimi dvoranami izgubila je pevski zbor Glasbene Matice v družbi z Ljubljansko Filharmonijo priredil včeraj prvi letošnji koncert. Izvajal je obsežni Lisztov oratorij "Kristus", pri katerem so kot solisti sodelovali še: Zvonimira Župevc, sopran; Milena Štrukelj, mezzosopran; Anton Dermota, tenor; Aleksander Kolacio, bariton ter Tone Petrovčič bas. Številčno in zvočno nadvse imponirajoči aparat je vodil s suverenim obvladanjem in živo sugestijo operni direktor ter dirigent Glasbene Matice Mirko Polič. Predsednik Glasbene Matice, senator dr. Ravnihar, je v uvodnih besedah poudaril

pomen koncertne otvoritve nove filharmonične dvorane ter prenovljene filharmonične hiše sploh. Ta novi slovenski glasbeni dom je simbol neločljive sindioze treh glavnih činiteljev slovenske glasbene Umetnosti, Glasbene Matice, Filharmonične družbe in Konservatorija, ki v redko složnem sodelovanju dejujejo v naš glasbeni prospek in napredek.

Tako od solistov, zlasti pa od zbora in orkestra zahteva delo najvišjega tehničnega znanja, stroge discipline in najinteligentnejše interpretacije in ki jo je do dna izčrpal dirigent Mirko Polič. Zvočnost pevskega zbora je, vsled zelo mnogokrat preizkušenega sestava, odlična, dinamična skala vzor-na. Intonacijsko bi v a capella stavkih želeli morda še večje sigurnosti, vendar pa je kljub moteči pomoči harmonija boljše, da ostane zbor orientiran, kakor pa da preide pozneje v konflikt z vstopivšim orkestrom.

V splošnem je koncert dosegel svoj visoki umetniški namen in smejo biti na ta svoj veliki čin ponosi solisti, zbor orkester in v prvi vrsti pa mnogozaslužni dirigent Mirko Polič."

Jutro 10. 10. 1936: "Koncert se je vršil v novi dvorani Filharmonične družbe, o kateri krožijo sedaj najrazličnejše vesti po Ljubljani zaradi adaptacijskih prenovitev, ki jih je podvzela Glasbena Matica na pobudo in po načrtih arhitekta Jožeta Platnerja. Ker me dunajske operete v sladkobnih in sentimentalnih filmskih priredbah ne zanimajo, sem imel šele pri generalni vaji za "Kristusa" prvič priložnost, da se sam prepričam o resničnosti tako nasprotujočih si vesti, ki osporavajo ali povečujejo prikrojitev nove dvorane za koncertne svrhe. Pri tem sem bil nadvse prijetno presenečen. Ni mogoče zadržati trditve, da bi bila dvorana Filharmonične družbe s prenovitvijo izgubila svoje nekaj slavne akustičnosti, pač pa bi nasprotno prav lahko trdil, da je celo mnogo pridobila. Popreje ne bi bilo mogoče v ozkem okviru te dvorane prirediti simfonično ali celo zborovsko - instrumentalne koncerte ter smo imeli tudi pri manjših takih poskusih vedno toliko tehničnih, pa tudi zvokovnih neprilik, da je bilo nastopanje z orkestrom v

takratni dvorani riskantna in nehvaležna zadeva, ki se je je izogibal vsak dirigent. Danes pa vzdrži ravno dvorana zaradi smiselne akustične preureditve, ki temelji na kolikor možno točnih računih, največje koncerte, za kar je bila najlepši dokaz ravno zvočnost te prireditve. Da je zaradi adaptacij nekoliko spremenjena videzna zunanost dvorane, je samo po sebi umevno, čeprav je morda spočetka nekam suha napram prejšnji barvitosti. Toda to so le malenkosti, ki jih bo z lahkoto premostiti. V glavnem pa je pridobila Ljubljana z novo dvorano prvo pravo koncertno dvorano, ki bo lahko nadomestila nekdanjo unionsko."

Iz Slovenčeve (13. 10. 1936) - Ukmarjeve kritike - navajam: "Koncert je bil izveden v prenovljeni filharmonični dvorani. Odbor Glasbene Matice in Filharmonične družbe se je namreč iz upravičenega spoznanja, da nam primanjkuje velike koncertne dvorane, odločil predelati staro komorno filharmonično dvorano, ki je slovela po svoji iskreni intimnosti in občutljivi akustiki. Odkritosrčno pa moram reči (da se omejim na svoje lastno mnenje, čeprav nisem edini v tej sodbi), da je predelava ponesrečena. Arhitektu v priznanje je treba ugotoviti, da akustika ni prizadeta, saj v bolj grobem smislu ne. Toda s predelavo smo izgubili reš prvovrstno intimnost in toplo komorno koncertno dvorano, pa dobili za nadomestek drugo, ki se ji predvsem jasno pozna, da je predelana iz merkantilnih ozirov (saj so sedeži kar natrpani v njej) in je pri tem odbijajoče hladna in neprijazna (kot da je apriori namenjena kinu), kar vse gotovo ne more biti v prid umetniškemu doživljanju. Pri vsem pa z njo nismo nikakor dobili reprezentativne dvorane, prikladne za velikopotezne simfonične prireditve, ker je za take svrhe dani volumen izrazito premajhen, kar ne daje le poslušalcu občutka neprijetne in prisiljene utesnjenosti, temveč dejansko veliki ansamblu s svojim močnim zvokom pretirano bijejo v njej na uho, kot sem doživel na opisani izvedbi. Tako smo sedaj z dejstvom predelave ob izredno vrednoto, ki smo jo imeli v prejšnji, lahko rečem, svetovno priznani komorni koncertni dvorani, nismo pa vendar dobili velike reprezentativne simfonične dvorane, kar

bo ostal za nas Slovence še nadaljni problem. Mar ne bi bilo bolje v predelavo položen denar vložiti v fond za novo veliko dvorano, ki jo bomo itak morali prej ali slej dobiti?"

V Slovenskem domu 13. 10. 1936 je napisal oče Vodenšek ter jo zaključil takole: "Kar se tiče pevskega zbora Glasbene Matice, ne vem, ali je večji njegov renome, ali njegova ambicija: eno in drugo pa bi zahtevalo od njega, da bi zdržal nekaj kitic a-capella petja brez motečega intoniranja s harmonijem pred vsako kitico. Vsekakor nosi veliko krivde v tem, da ne more zbor doseči, kar bi morda rad, njegov dirigent. Njegova stvar bi bila tudi, da pazi na ravnovesje posameznih glasov (posebno v štiriglasnem koralu), kar bi dalo zboru večjo in polnejšo zvočnost. Priznati pa se mora, da je bil drugače zbor to pot tehnično pripravljen."

O prenovljeni filharmonični dvorani bomo govorili ob drugi priliki. Glasbeni Matici ljubljanski pa, ki ji nedelavnosti res ne moremo očitati, bi ob tej priliki njenega prvega nastopa v novi dvorani le želeli, da bi svojo delavnost obrnila včasih v koristnejše smeri. Predvsem bi jo moralo vedno in povsod voditi res iskreno stremljenje po kvaliteti, kar daje delu trajen uspeh; saj če se poganjamo za uspehom le radi uspeha, se rado zgodi, da ne dosežemo večkrat niti - trenutnega."

Da je izzvala ta kritika upravičeno ogorčenje, je lahko razumljivo. Namen je bil prozoren in je ta stran našega časopisja stalno in nameroma udarjala po Glasbeni Matici in dirigentu Poliču, dočim sami niso mogli pokazati nobenega pozitivnega dela na tem polju.

Po razumljivem prvem razburjenju sta šla Polič in njegov zbor mirno na delo za nadaljne njegove koncerte in ponovili so "Kristusa" 2. novembra 1936.

Vodenšek je napisal 4. 11. 1936: "Po vseh večjih evropskih mestih prirede navadno na Vernih duš dan večji orkestralni in zborovski koncert, večinoma je na programu kateri od mnogoštevilnih rekviijemov starejših mojstrov. Ne bi bilo napačno, če bi se ta navada udomačila tudi pri nas. Letos nam je na ta

dan postregla s koncertom Glasbena Matica, ki je ponovila Lisztov oratorij "Kristus", ki smo ga prvič slišali začetkom oktobra. O delu samem in izvajajočih smo že takrat obširneje govorili, danes naj le ugotovimo, da je bil pri ponovitvi celoten vtis koncerta ugodnejši. V kvintetu solistov sta se izvršili dve izpremembi: altovsko partijo je pela Golobova, tenorsko pa Gostič, ki sta oba svojo nalogo izvrstno rešila; ostali solisti so bili isti, kot na prvem koncertu: Župevčeva (sopran), Kolacio (bariton), Petrovčič (bas). Zvok zbora Glasbene Matice je bil nekam umerjenejši, intonacija boljša kot zadnjikrat, ravnatelj Polič se je viden trudil pokaati se od čimboljše strani. Publika, ki je v prav dostojnem številu posetila koncert, je z zanimanjem sledila delu.

Ukmar 5. 11. 1936: "Koncert, ki ga je vodil zopet ravnatelj opere Mirko Polič, se je vršil v novo predelani dvorani Filharmonije. O umetnini sami in podajanju sem podrobneje poročal že ob priliki prve izvedbe. Omeniti hočem le, da je bil celoten vtis te ponovne izvedbe boljši od prvega. Ne toliko v začetku, kjer še vedno strašila znana negotovost z vrhuncem v pretežnem a capellu zboru "Radostna maša" - in je morda vsled te negotovosti, morda pa tudi vsled razpoloženja celotni začetni izvedbi primanjkovalo izrazne moči, kar je izpodmikalo skrivnostni spoj med izvajalci in med dojemalci, da ni moglo zaživetiti zaželjeno razpoloženje pristnega umetniškega sožitja. Že v drugi tretjini pa je pričelo vsled nastalega spoja to razpoloženje rasti in tako je sledeči del umetnine segel vsestransko globlje v duševnost ter dal več užitka tudi z ozirom na zunanjo podobo, ki je dobila vse bolj trdne obrise. Tako je neglede na to, da si človek tu in tam želi več sorazmerne odtehtanosti tonske gmote z ozirom na povdarjenost, hitrost in jakost sploh, izzvenela poslej umetnina z zajemljivo prepričevalnostjo."

Jutro 7. 11. 1936: "Kakor prvič, tako je tudi drugi dvorana napolnila občinstvo skoraj do zadnjega sedeža, kar so omogočile znantno znižane ljudske cene. Izvedba je bila pod vodstvom ravnatelja opere Mirka Poliča, ki je tudi to reprizo

dela položil vse svoje znanje, ambicijo in temperament. Kot solisti so tokrat nastopili: sopranistka Zvonimira Župevčeva, altistka Franja Golobova, tenorist Jože Gostič, baritonist Aleksander Kolacio in basist Tone Petrovčič, ki vsi svoje partije odpeli na najboljši način. Zborovski part je bil v rokah našega zbora, ljubljanske Glasbene Matice, orkestralni part pa je absolvirala Ljubljanska Filharmonija. Ponovitev je bila deležna lepega uspeha in je bila v vsem adekvatna prvotni izvedbi."

Profesor praškega konservatorija in skladatelj Rudolf Karel je posetil 5. novembra pevske vaje in se zelo pohvalno izrazil o izvedbi "Krista", kateri je prisostvoval 2. novembra v Filharmoniji.

16. novembra 1936 se je vršil v unionski dvorani koncert Hubadove pevske župe v proslavo Hubadove 70-letnice. Pevski zbor je nastopil s 106 člani in Jutrov poročevalec pravi (20. 11. 1936): "Zaključek koncerta je bil pridržan pevskega zboru, ki ga je bil vzgojil jubilar in s katerim je dosegel svoje največje uspehe, ljubljanski Glasbeni Matice. Pod vodstvom Hubadovega naslednika, opernega ravnatelja Mirka Poliča, je mešan zbor Glasbene Matice, čigar prvenstvo napolju našega zborovskega udejstvovanja je nesporno in nedosegljivo, zapel Adamičevo zborovsko balado "Smrt carja Samuela" ter tri Hubadove priredbe, ki se štejejo med najpestrejšje, kar jih je napisal: koroško "Gor čez izaro", šegavo "Prišla je miška" in napitnico "Bratci veseli vsi". Danes kot nekoč so te pesmi zadovoljile in navdušile poslušalce ter najsrečnejše zaključile pristrčno in nepri-siljeno proslavo 70-letnice, čigar delovanje že zapustilo v našem glasbenem življenju neuničljive sadove."

Ukmar v Slovincu 19. 11. 1936: "Zaključno je nastopil mešan zbor Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta Mirka Poliča ter zapel tri narodne v obdelavi M. Hubada, ki so svoječasno pomenjale višek učinkovitosti; pred temi pa novo vokalno delo E. Adamiča "Smrt carja Samuela", ki je silno v učinku in v velikopotezni zamisli dosledno grajeno po trdnih zakonih pevske

umetnosti. Upamo, da bomo to delo slišali še ponovno ter bo mogoče o njem govoriti kaj podrobneje."

Vodušek je v Slovenskem domu 18. 11. 1936 koncert na kratko zabeležil in tokrat brez napada na Poliča in zbor, kar je tudi uspeh.

22. novembra 1936 je pevski zbor nastopil zopet v Radiu Ljubljana in 29. novembra je spremil na zadnji poti svojega zvestega člana Vinka Stegnarja. 5. decembra so miklavževali v Hubadovi dvorani in jutro sprejeli žalostno vest, da je zapisal svojo poslednjo pavzo z večno korono v ljubljanski bolnici naš najpopularnejši in najplodovitejši zborovski skladatelj Emil Adamič.

Z vso častjo in dolžnim spoštovanjem ga je spremil pevski zbor 8. decembra iz poslopja Glasbene Matice k Sv. Križu in v njegovo počastitev je priredila Glasbena Matica, dne 4. januarja 1937. v veliki filharmonični dvorani Adamičev spominski večer, na katerem so nastopili poleg Julija Betetta tudi Učiteljski pevski zbor, Slovenski vokalni kvintet, Trboveljski slavčki in pevski zbor Glasbene Matice. O tem nastopu pravijo:

Jutro 6. 1. 1937: "Pevski zbor Glasbene Matice - pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča - je z njemu lastno rutino in milino odpel "V snegu", toplo občuten in mehak zbor, o katerem si je Adamič želel, da bi mu ga peli na grobu. Takisto sta bila temeljito podana tudi "Mlad junak" in širokopotezna balada "Smrt carja Samuela", ki s svojimi ostanatnimi motivi na nekaterih posebno dramatičnih in epičnih mestih vprav kliče po obširnejših izraznih sredstvih velikega orkestra."

Slovenec - Ukmar 10. 1. 1937: "Zbor Glasbene Matice je pod vodstvom dirigenta M. Poliča nastopil kot prva izvajalska skupnost in izvedel je tri Adamičeve mešane zборе (V snegu, Mlad junak, Smrt carja Samuela), med katerimi je posebno močan tretji, ki je nastal v poslednjem času in je nekaka sinteza Adamičeve zbarske pesmi."

V Slovenskem domu pravi Vodušek 12. 1. 1937: "O pevskem zboru Glasbene Matice danes ne bomo govorili; tudi je na tem koncertu relativno še najbolje zapel. Pač pa je učiteljski zbor, ki je bil včasih nevaren konkurent Glasbeni Matici, danes po glasbenem oblikovanju in glasovnem materjalu (v ženskih glasovih) globoko pod nekdanjim nivojem."

Slovenski Narod 13. 1. 1937: "Po lepem komemorativnem govoru prof. Lipovška, v katerem je očrtal delo in pomen skladatelja, so nastopili naši priznani izvajalci zborovskih skladb: pevski zbor Glasbene Matice, ki je izvajal pod vodstvom g. M. Poliča "V snegu", "Mlad junak" in menda zadnje Adamičevo zborovsko delo "Car Samuel", ki je bilo napisano za turnejo Glasbene Matice po Bolgariji. Vse skladbe so bile tako dobro

naštudirane in podane, da so vnovič utrdile sloves tega našega najodličnejšega zbora."

Za jesen 1937, začetkom oktobra je bila določena turneja v Nemčijo, v glavnem z namenom, ponesti slovensko pesem rojakom, ki živijo v Nemčiji in tudi med Nemci afirmirati našo reproduktivno in produktivno umetnost, a so morali misel iz raznih razlogov opustiti.

31. januarja 1937 je Ljubljana manifestirala za jugoslovansko - bolgarsko pobratimstvo. Pri tem je sodeloval tudi pevski zbor v dvorani Trgovskega doma ter zapel pod vodstvom ravnatelja Poliča bolgarsko himno in Rodno pesem.

V istih dneh je oddalo zborovo vodstvo tiskarni rokopis Adamičevih 100 narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke za mešan zbor in moški, da so izšle v njegovi založbi.

Mislili so tudi na ponovno pot v Pariz, a ni bilo denarja za to. Poleg tega so tekale razprave okoli festivalnih koncertov in na družabnem večeru 13. februarja 1937. so razdelili svojim častnim članom: Ferjančičevi, Wohinčevi, Grmu, Dermelju, Pelanu - diplome.

9. marca 1937 so obiskali Ljubljano in naš zbor, pevci Rodne pesmi iz Sofije. Ljubljana je sprejela brate v resnici iskreno ter z vso pozornostjo. Naši članiso šli svojim bolgarskim znancem v vsem na roko. Dan za tem pa je pel zbor pod vodstvom Poliča pri pogrebu mons. Toma Zupana, nekdanjega prvomestnika Družbe sv. Cirila in Metoda.

15. marca 1937 se je vršil občni zbor Glasbene Matice in zbor se je udeležil polnoštevilno zborovanja matičnega društva. Pri pevski vaji naslednji večer je iskreno pozdravil svojega Poliča, ki se je vrnil iz Sofije, kjer je z velikim uspehom dirigiral koncert simfoničnih del jugoslovanskih skladateljev.

Dne 2. maja 1937 je zastalo srce ravnatelja Hubada, moža, ki je z brezprimerno požrtvovalnostjo in vestnostjo ter veliko umetniško sposobnostjo posvetil vse svoje delovno življenje Glasbeni Matici in njenim ustanovam. Glasbena Matica ga je

z vsem dolžnim spoštovanjem in veliko častjo spremila na njegovi poslednji poti k Sv.Križu ter ga položila v častno grobnico slovenskih skladateljev.

Še nikdar ni zapel pevski zbor Glasbene Matice s tolikim občutkom preprosto narodno "Gor čez izaro" kot ob grobu moža, ki ji je pripomogel do tolikih njenih uspehov.

Odhod Mateja Hubada v večnost je bil zabeležen s posebno žalostjo v vsem slovanskem svetu in 10. maja 1937 je pel pevski zbor v veliki filharmonični dvorani^v njegov spomin pod vodstvom Poliča, Mozartov² Requiem".

V Slovenskem narodu je napisal Fran Šturm 11. 5. 1937: "Izvedba Mozartovega "Requiema" je bila poverjena solistom: Župevčevi, Bernot - Golobovi, Banovcu in ravnatelju Bette-ttu, prof. Ravniku pri orglah, pevskeemu Zboru Glasbene Matice, povečanemu opernemu orkestru, in g. ravnatelju Poliču, ki je ves aparat sigurno vodil. Reprodukcijska poslednjega Mozartovega opusa, ki je v svoji prav nič Mozartovski trpkosti priča, kako težko se je trgal vedri mojster od življenja, je bila vsekoli umerjena k oblikovanju velikih blokov, ki so med seboj kontrastirali. Vsi sodelujoči so dali svoje najboljše, da je bilo delo v začetku in na koncu zanosito podano. Žal je dvorana Filharmonične družbe za tako velik aparat premajhna. Čimbolj je rastla dinamika, tembolj je trpela jasnost polifonih linij, dokler se ni na ff mestih izgubilo vse v motnjavi pevske in orkestralnih glasov. Prepričan sem, da bi manjša, komorna zasedba pripomogla k večji prozornosti in dinamični odtehtanosti reprodukcije, pa tudi solisti bi bolj plastično izstopili."

V Slovenskem domu Vilko Ukmar 14. 5. 1937: "Ta umetnina je bila za izvedbo dostojno pripravljena ter z resnobo in spoštovanjem podana. Dirigent je vodil z gotovostjo, s posebnim smislom za široke, v zvoku močno izražene misli in povezal v enotno pestro zvočno gmoto. Pevci - solisti so s primerno poglobljenostjo in v zmislu koncertnega podajanja oblikovali svoje melodične like in jih povezovali v lepo pisano tkivo. Pevski zbor je svoj del podal ubrano in v pravem sorazmerju glasov in motivov, pri čemer ni popustil, čeprav se je hotela mestoma zamajati zapletena zvočna snov. Čisto jasno in v pravem sorazmerju se je spajal s zborom lepo barvani zvok orgel. In

ker se je s celoto lepo zlival tudi orkester, ke izzvenela umetnina lepo in primerno svojemu značaju. Le tihe poglobljenosti in prave zamišljenosti je bilo manj in jo je prehudo nadomeščala neka trda doslednost, ki je nastala, ne vem, ali iz neupogljive volje, ki v zvezi s skrivno bojaznijo stremi po čim trdnejši ritmični in sploh zvočni ubranosti, ali pa iz zavestnega namena, ki izvira iz tako okrenjenega stilnega pojmovanja, ki pa utegne biti preveč hoteno in premalo občuteno. Za uvod je očrtal v izbranih besedah Marjan Lipovšek osebnost Mateja Hubada in njega pomen za slovensko glasbeno kulturo.

Koncert se je vršil v veliki filharmonični dvorani in je treba kot posebno razveseljivo dejstvo omeniti, pa naj bo vse že kakorkoli, da smo vendar enkrat tudi v Ljubljani doživeli donenje orgel v koncertni dvorani."

V Jutro L. M. Škerjanc 16. 5. 1937: "Levji del sporeda je bil poverjen pevskeму zboru Glasbene Matice, ki je nastopil v odlični formi. Mestoma zelo težaven part je bil podan z vso sigurnostjo in do potankosti izpiljeno. Posebno velika dvojna fuga, ki je trd oreh tudi za največje zборе, je prišla v takem podajanju do zadnje note točno. Vnema, s katero se je zbor lotil dela in ga izvedel do kraja, je bila vredna poemna prireditve in lahko je trditi, da je zbor s tem nastopom dokazal, da je danes kot kdaj prej zmožen izvajati velika oratorijska dela na adekvaten način.

Pri tem koncertu do prvič zadonele orgle v Filharmonični dvorani pod mojstrskim vodstvom msgr. Premrla. Ta sodelovanja "Kraljice instrumentov" je močno povzdignilo svečanost prireditve ter podkrepilo instrumentalno barvitost sicer skromno zasedene partiture."

Zelo značilno je opisal Hubada nek konservatorist, ki končuje svoj nekrolog: "Poleg svojega ogromnega znanja pa nam je dal tudi svoje srce. Z vsako težavo si lahko prišel k njemu. Vsak čas nam je bil, kjub svoji ogromni zaposlenosti na razpolago in skoraj nikoli nisi šel od njega nepotolažen. Revnejšim je

kupoval note, če je bilo treba tudi zdravila, podpiral jih je gmotno, kolikor je mogel, preskrboval jim zaposlitve, tako, da je bil v pravem pomenu besede oče svojih učencev. Še nam, ki smo prišli k njemu, ko je bil že bolan in slab, je dal ogromno. Kljub temu, da je bil bolan, je bil skrajno vesten in točen; zamudil ni niti ene ure. Če mu je pa bolezen nagajala, je vse izgubljene ure dvakratno nadoknadil in to še z večjo vnemo in večjo ljubeznijo, tako da nam je tudi v tem oziru lahko svetel vzgled.

Matej Hubad kot pevovodja, učitelj, svetovalec in ravnatelj zavoda, je bil vedno pripravljen za svoje delo doprinesti vsako, tudi najtežjo žrtev. Živel bo med nami in če bomo hodili po njegovih stopinjah ter poskušali dati svojemu jugoslovanskemu narodu vsaj delček tega, kar je dal on, se bomo najlepše oddolžili njegovemu spominu. "

In ocen izvedbe "Requiema" ste slišali, da so bile postavljene za ta koncert v dvorano matične orgle, in to na izrecno in ultimativno zahtevo ravnatelja Poliča z mnogimi posvetovanji sem in tja in tudi s stroški. Še več pogovorov pa je zahtevala negotovost sodelovanja orkestra. No, pa Matica je storila v vsakem pogledu svojo dolžnost, da dostojno počasti spomin svojega velikega moža in pevskega očeta.

Mozartov "Requiem" so nameravali ponoviti v nekaterih večjih podeželskih cerkvah, da bi vsaj deloma pokrili ljubljanski deficit, ki je znašal nad 6.000.- din, kar pa se ni izvedlo.

Hubadov spomin je počastila tudi Ljubljanska radijska postaja in zbor je pel 18. maja Hubadove harmonizacije slovenskih narodnih pesmi.

Na seji 11. maja 1937 so govorili o nadaljnjem zborovem delu ter študirali vokalne skladbe za Foersterjev koncert in prihodnji slovenski koncert. Malo pa so se pečali tudi z mislijo posetiti Trst in Gorico s turnejskim sporedom.

V juniju so zopet tekla pogajanja z Ljubljansko filharmonijo radi stalnih koncertov, ki pa niso imela pravega

uspeha, ker se je šlo predvsem za to, da bi imeli godbeniki zagotovljen stalni dohodek iz koncertov, katerega so itak imeli, saj so sodelovali le proti fiksnemu honorarju, ki ga je garantiral prireditelj koncertov. Sprejeli so tudi spored in sodelovanje pri proslavi Antona Forsterja ob 100 letnici rojstva.

Redni letni občni zbor pevskega zbora se je vršil 21. junija 1937, na katerem so mnogo govorili, predvsem Pečenko in Polič o naši publikii in kritiki ter nekaki krizi, ki je nastala glede poseta koncertov, Polič je tudi raztolmačil zakaj se je s toliko silo zavzel za orgle v koncertni dvorani. In prav je imel. Pri vsaki priliki so bile težave z orkestrom in orgle bi zamašile marsikatero luknjo če že drugega ne. Žal, da tokrat glavni odbor ni za stalno premestil orgle iz Hubadove v Filharmonično dvorano ter jih počasi od leta do leta izpopolnil v registrih. Danes bi imeli velik popolen instrument v koncertni dvorani, tozadevne izdatke bi že zdavnaj preboleli, imeli pa velik kapital v praktičnem in umetniškem pogledu. Na tem zboru je bil izvoljen častni članom pevskega zbora Ferdo Juvanec.

7. julija 1937 je prineslo Jutro izredno topel članek Antona Lajovca: Matej Hubad kot naroden delavec, ki ga konča z zagotovilom, da ne bo nikdar minila slava Hubadovega imena in spomina.

V počitnicah je zbral zborov tajnik štiri mešane kvartete, ki so vadili pod vodstvom Albina Lajovica, iz Adamičeve zbirke 100 narodnih pesmi. Ta šestnajstotica je nastopila 11. avgusta 1937 v Radiu, 15. na Golniku in Tržiču, 25. avgusta in 1. septembra 1937 ponovno v Radiu.

x

x x

Pevska sezona 1937/38

je začela z vajami, dne 2. septembra 1937 in 8. je sodeloval v zvezi z drugimi pevci pod Poličevim vodstvom pri odkritju Gregorčičevega spomenika na Napoleonovem trgu.

12. septembra je bila zborova deputacija v Litiji na

proslavi 50-letnice pevskega društva "Lipa" in 70-letnice njenega zborovodje, skladatelja Petra Jereba.

Na odborovi seji 13. septembra 1937 so govorili o eventualnih javnih nastopih ožjega zbora, o sporedu Foersterjeve proslave ter sklenili nastop na komemoraciji za pokojnim prezidentom G.T. Masarykom dne 17. septembra, ki se je vršil pod vodstvom ravnatelja Poliča. Peli so odlomke iz Mozartovega "Requiema".

V velikem obsegu se je vršila proslava 100-letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja -

od 7. do 20. novembra 1937 in zborov delež je bilo petje pri odkritju spomenika pred Matico in celotni koncert, dne 15. novembra 1937 v veliki filharmonični dvorani.

O koncertu so izšle ocene:

Slovenec 18. 11. 1937 - Vilko Ukmar: "Zbor Glasbene Matice se zdi, da je nekoliko osvežen, kar je privlačno še zlasti, ker se skušajo mlade sile bolj vzpeti k pravemu umetniškemu cilju. Od mešanih a capella zborov je bila podana najbolje "Ljubica", ki je dosegla relativno višek zborovske produkcije. V njej je zaživelo iskreno duševno razpoloženje, ki je narekovalo tudi zunanjo podobo in se z njo lepo zlilo v celoto. V kantati pa se je zbor preveč utapljal v bučnem orkestru (seveda ne po lastni krivdi), pri čemer je bil toliko zamegljen (tudi v besedah), da ni mogel vzbuditi pravega učinka. Pač pa je bil v elanu orkester, ki je posredoval bogate čutne pretrese in zvesto sledil dirigentu, ki je v tej smeri zlasti našel možnost lastnega umetniškega izživljanja."

Narod izpod peresa Frana Šturma opravi koncert na kratko in pravi: "Izvedba pod vodstvom g. Poliča je bila name-nu primerna, saj je bila vsa prirediteljev izraz pietete in priznanja možu, ki je položil temelje naši glasbi."

Sami so bili na koncertu malo razočarani, čeprav je po mnenju vseh lepo uspel v umetniškem pogledu. Dobro voljo je zmešal orkester. Z domačim orkestrom, kakor je bilo nameravano, ni šlo, zato so morali delati z opernim, kar pa je povzročilo okrog 6.000.- din izdatkov in pobralo ves inkaso.

Vsako bodoče veliko zborovo delo je bilo odvisno od končne ureditve razmerja med Glasbene Matico in orkestrom Ljubljanske filharmonije, odnosno Zveze godbenikov. Da olajšajo in pospešijo pogajanja, so iz taktičnih razlogov, da bi izvedli na koncertnem odru Bravničarjevo opero "Hlapec Jernej in njegova pravica", nakar bi šli na izvedbo Škerjančevega "Ujedinjenja", če bi ta načrt ne uspel, bi se lotil zbor izvedbe vokalnega koncerta z deli, ki so bila določena za nameravani

II. glasbeni festival, katerega je pa glavni odboi iz finančnih razlogov odložil. Ta spored bi potem porabili za podeželske nastope in misliti se mora tudi na koncerte po Dalmaciji in Južni Srbiji in pripravo za prihodnji svetovni radijski prenos junija 1938. To so bili načrti za bližnjo bodočnost.

Sezona 1937/28 pa ni bila naklonjena koncertom. Kar se je priredilo od naše strani in tudi od drugih ni našlo pravega odmeva. Poleg tega še ni bilo mogoče doseči sporazuma z orkestrom. Zato so računali le na vokalni študij in nameravali opustiti javne nastope v Ljubljani v tej sezoni. Mahkota jim je dal načrt za 14 zborovih koncertov v Nemčiji, ki so se ga oklenili in bi ga tudi izvedli če bi bilo dovolj sredstev na razpolago. Ta vest je zašla v časopise in prineslo jo je Jutro 23. 1. 1938: "Pevski zbor Glasbene Matice namerava prirediti v pozni pomladi, najbrže sredi maja, daljšo koncertno turnejo po Nemčiji. Nameravano turnejo je treba v prvi vrsti smatrati kot kulturnen obisk naših mnogoštevilnih rojakov - delavcev na Westfalskem. Pevski zbor želi vsaj na dveh ali treh krajih, kjer so v okolici večje naselbine naših rojakov, tako v Düsseldorfu, Essenu in Gladbecku prirediti nekaj koncertov, da bi tako spet močnejše splaketel duševno in kulturno vez med domovino in našimi izseljenci. Na poti na Westfalsko in nazaj pa bi se zbor ustavil v večjih mestih Nemčije (n. pr. v Monakovem, Frankfurtu na Meni, Koelnu, Berlinu, Dresdenu in Leipzigu itd.), kjer bi tudi izvajal svoje koncertne sporede in tako seznanil z našimi umetniki in narodnimi umetnimi pesmimi nemško občinstvo, ki ima zelo razvito razumevanje za zborovsko petje. Pravzaprav je bila ta turneja nameravana že lansko leto. Ko so bili namreč predlanskim na posetu v Jugoslaviji ter Ljubljani in na Bledu odlični nemški novinarji, se je med prijatelji Glasbene Matice in njimi, posebno še z njihovim vodjo, razvijal razgovor o eventualni turneji našega pevskega zbora. Zamisel so nemški novinarji zelo prijazno pozdravili in rađe volje obljubili svojo pomoč. Nameravana turneja bi se bila morala pripraviti in izvesti lansko jesen,

septembra ali oktobra. Ker pa je bilo nekaj težav in je ni bilo mogoče zadostno in pravočasno pripraviti, je bila turneja odložena na letos. Smatramo, da bi tudi vobče bilo ozračje letos ugodnejše za ta obisk, zato bo slovenska javnost gotovo radostno pozdravila podjetnost pevskega zbora Glasbene Matice, ki se želi zopet enkrat, kakor že tolikokrat v drugih državah, uspešno in častno predstaviti s svojim izbranim in ubranim izvajanjem tudi nemškemu narodu. Kakor čujemo so storjeni vsi potrebni koraki pri vladi in drugod, da se na odločujočih mestih pojasnijo vsi načrti v tem pogledu in da si zagotovi pevski zbor Glasbene Matice vsastrabsko soglasje in potrebno moralno in gmotno podporo za nameravano veliko koncertno potovanje." To vest je prinesel tudi 28. 1. 1938 Deutsches Volksblatt v Novem Sadu.

Namen pa se je moral tudi to pot opustiti, to pa zato, ker ni prejela Glasbena Matica, ne g. Josip Prunk, ki je za nas navezal na Bledu stike z vodilno osebnostjo tiskovnega in propagandnega urada v Berlinu nikakega odgovora. Najbrže se gospodje niso vrnili v Berlin s takimi poročili, kakor so bila pričakovana pred potovanje,

Tako je razumljivo, da se je lotila vseh nekaka malodušnost in vedno pogostejše se je čutilo, da se del javnega mnenja obrača proti pevskega zbor Glasbene Matice in nagiba za Akademski pevski zbor. Vse to je oviralo rešno koncertno delo tako, da je bil prvi javni koncertni nastop pevskega zbora šele 18. aprila 1938 in še ta v Postojnski jami. Koncert je priredil pevski zbor po lastni inicijativi in v zvezi z Zvezo za tujski promet v Ljubljani, kot izlet združen z obiskom Postojnske jame. Naši rojaki v zasedenem ozemlju so ga sprejeli z vidnim veseljem in navdušenjem. O nastopu so pisali naši dnevniki:

Slovenski Narod 19. 4. 1938: "Od vseh strani so prihajali naši ljudje, od blizu in daleč s Krasa, iz Vipavske doline in sončne Goriške, da čujejo našo pesem, lepoto našega glasu. Prihiti pa so tudi mnogi Italjani peš, z avtomobili in

posebnimi vlaki, tako, da se je pred jamo zbralo več tisoč ljudi. Ob 15.30 je priredila Glasbena Matica v krasno razsvetljeno podzemeljski dvorani pevski koncert. Prostrana koncertna dvorana je bila nabito polna, zbranih je bilo nad 2.000 poslušalcev in zavladala je popolna tišina, ko je stopil pred pevce dirigent g. Polič. Iz sto šolanih grl je zadonela naša pesem in mogočno vzvalovala v akustični dvorani, da so zadrhtela srca vseh. Zapeli so najprej Adamičevo "V snegu" in ko so izzveneli zadnji akordi, je sledil gromovit aplavz. Tudi mnogi Italjani so navdušeno ploskali. Matičarji so zapeli še 11 pesmi, od katerih je najbolj vžgala Schwabova "Zdrava Marija", ki so jo morali ponoviti. Poleg nje je najbolj ugajal spored narodnih pesmi, zlasti Hubadova "Je pa davi slanica pala", "Škrjanček poje", "Luna sije" in "Bratci veseli vsi", ko so naposled dodali še prekrasno "Gor čez jezero" se je orosilo marsikatero oko. Kot solistka je pela Poldka Zupanova, njen srebsni glas je krasno zvenel v akustični dvorani.

Čeprav je spored trajal dobro uro in je bilo v jami precej hladno, so ljudje vztrajali do konca in prirejali Matičarjem tako prisrčne ovacije, da so morali še nekaj točk dodati. Za naše ljudi onstran meje je bil to velik kulturni dogodek, ki ga ne bodo zlepa pozabili, pokazal pa je tudi tesno in živo povezanost naših ljudi z rodno grudo in materinim jezikom."

Jutro 20. 4. 1938: "Ob 3. popoldne se je zbral poleg stotin ljubljanskih izletnikov celotni zbor Glasbene Matice in je nastopil lepo urejeno pot do razkošno razsvetljene slavnostne dvorane. Tisoči in tisoči ljudi so bili že tamkaj zbrani. Bili so Kraševci, Istrani, od Benetk, Milana, Padove, pa narod, ki raste ob Pivki in Reki.

Ob pol četrti uri je zavzel svoj prostor direktor Mirko Polič na koncertnem podiju, kjer je že nekdanj kraljeval veliki italjanski skladatelj Mascagni. Nekam čudni občutki so bili prvotno za zbor in publiko nenavadni prostori. A čim se je

sprostila prva divota Adamičeva pesem "V snegu", čustveno in stilno podana, je bilo vse občinstvo, tako domače, kakor tuje, zavzeto. In kako tudi ne? Saj je bila naša Glasbena Matica na svojih nekdanjih turnejah vajena odličnih dvoran; tako veličastne, bele Smetanove dvorane v Pragi, bleščečega solnega prostora v Wielizki, Salle Gaveua v Parizu, amfiteatra v Reimsu, toda v tako naravni dvorani, kakor je nastopila to pot, ni imela še prilike. Že po prvi pesmi si je odlični zbor osvojil vse občinstvo. Izvajale so se še pesmi: Nedvedov "Nazaj v planinski raj", ki je doživel urnebesni plosk in obilo solza; "Pomladni spev" našega priljubljenega skladatelja A. Lajovica; mogočna "Voda izvira iz kamena" Štolcerja - Slavenskega; močno aplavdirana Gotovčeva "Jadovanka" in enako zavzete Tomčeve "Svatske pesmi". Vrhunec ter sprostitev tisočglave množice in zbora je bila dr. A. Schwabova "Zdrava Marija", čustveno podana in čustveno sprejeta. K čudovitem uspehu tega bisera slovenske pesmi je pripomogla solistka, naš škrjanček, g. Poldka Zupanova. Dolgotrajni, spontani aplavzi niso prenehali, nakar je moral zbor vsekakor dodati še eno kitico. Vžigale so nato še naše divne narodne pesmi "Je pa davi slanica pala", "Škrjanček poje", "Bratci veseli vsi" in "Luna sije", harmonizirani od našega nepozabnega slovenskega glasbenega vzgojitelja Mateja Hubada. Pobožna in priznavajoča množica se nikakor ni hotela raziti. Zbor je moral še dodajati in sicer po eno izmed najlepših narodnih "Gor čez izaro". Ko je Matični zbor s svojim umetniškim direktorjem Poličem odhajal s podija, so priznavali edinstveni uspeh tako domačini, kakor tankoslušni tujerodci.

Lepa pesem družijo vse ljudi dobrega in blagega srca. Odmev je bil srčen in nepozabljen."

Tržaški Piccolo je prinesel poročilo o zborovem postonjskem koncertu takoj po praznikih, v prevodu pa Jutro 24. 4. 1938: "Ob izrednem navalu občinstva se je vršil v notranjosti Postonjske jame napovedani koncert Glasbene Matice iz Ljubljane. Plesna dvorana jame, pripravljena za to priliko, je bila natrpana z obiskovalci, ki so prispeli iz vseh strani, posebno pa iz Slovenije v spremstvu slavnega zbora. Predpoldne

je prišla v Postojno skupina kakih 600 jugoslovenskih kolesarjev in prvi posebni vlak iz Ljubljane je pripeljal preko 1.200 oseb. V prvih popoldanskih urah je prišlo drugih 1.000 izletnikov s posebnim vlakom iz Maribora in Ljubljane. Številne skupine iz pokrajine in prav številni Postojnčani so izbrali to priliko, da obišejo na novo urejeno jamo. Zbor Glasbene Matice, ki je prišel v Postojno, potem ko je že bil na drugih koncertih v važnih evropskih naseljih, je izvajal obširni niz zborovskih skladb pod veličastnim vodstvom mojstra Poliča od ljubljanske opere. Sigurnost interpretacije, izredna zlitost glasov, ki jo je še bolj čudovito povečala akustika izredno originalnega ambianta, so izzvale močan vtis pri občinstvu, ki je izvajalcem neprestano viharo ploskalo in zahtevalo ponovitev raznih točk. Po koncertu, ki je trajal pol drugo uro, je množica s člani zbora nadaljevala ogled jame in bila navdušena od njene neminljive lepote."

V finančnem oziru je uspel izlet tako, da pevci niso imeli z njim posebnih stroškov. Naš namen peti svojim rojakom, pa je bil dosežen v polni meri.

2. maja 1938 je počastil zbor Hubadov spomin ob prvi obletnici njegove smrti z govorom dr. Ravniharja in kratkim koncertom v ljubljanskem Radiu.

Na seji, dne 7. maja 1938 so naročili Mahkoti, da pripravi načrt za koncertno pot v Trst, Gorico in Benetke, kar naj bi služilo, da se nekoliko poživí zbor. V ostalem so razpravljali o bodočem delu: proslavo ujedinjenja s Škrjančevim delom in Beethovnovó Deveto, ki bi jo izvajala zbora ljubljanske in mariborske Glasbene Matice skupaj ter o Lajovčevem koncertu marca 1939.

12. maja 1938 je prispelo v Ljubljano Plovdivsko pevsško društvo, ki je bilo sprejeto izredno iskreno. Ko so naslednji večer koncertirali v Unionu, jim je poklonil pevski zbor Glasbene Matice bronasto plaketo Dolinarjeve Gorenjke.

25. maja 1938 je bil ponoven zborov nastop v Radiu.

Isti dan se je govorilo na odborovi seji ponovno o

koncertih v Ameriki splomladi leta 1939. Vprašanje je sprožil ameriški časnikar Rems, ki je živel v Ljubljani in je bil v stalnem stiku z Ameriko. Ker bi stala za 50-članski zbor vožnja tja in nazaj 700.000 din, so sklenili, da počakajo definitivnega poročila iz Amerike, če prevzamejo rojaki te stroške. To je bilo zadnje vabilo našemu zboru za koncerte v Ameriki. Zamrlo je predvsem radi neodločnosti in radi prevelike skrbi, kako bo z dopusti z ozirom na šestčedensko odsotnost iz domovine itd. Če bi bili sami dovolj korajšni, bi tudi to izpeljali, kakor smo vse, kar smo resno zastavili.

Za pot v Trst, Gorico, Benetke so že bili določeni koncertni dnevi 17., 18. in 19. junija 1938 in dobili od mesta 10.000 din za to pot, a dovoljenja iz Rima ni bilo.

29. maja je bil ponoven zborov koncert v Radiu.

Mesto Russe ob Donavi je poslalo v Ljubljano pevski zbor Slavejkov in sprejel ga je naš zbor z vso pozornostjo, čeprav še dolgo ne tako, kakor so oni sprejeli naš zbor v svojem mestu pred štirimi leti.

11. junija 1938 je dobil svoje mesto v parku pred Glasbeno Matico tudi Emil Adamič. Spomenik mu je postavila Glasbena Matica iz čistega preostanka njegovega spominskega večera v Filharmoniji. Pevski zbor je ob tej priliki nastopil na župnem koncertu na terasi Vegove ulice in zapel samostojno pod Poličem "Zabučale gore" in Komarjevo ženitev", skupno z drugimi zbori pa "Molitev" in "Ecce dolor".

Vmes so študirali Deveto in Ujedinjenje, oboje za jesen, a razmere pri zboru Glasbene Matice mariborske so otežkočale nameravano skupno izvedbo in naš zbor se je odločil, da jo izvede sam v oktobru, 1. decembra 1938 pa Škerjančevo "Ujedinjenje" v Beogradu in predtem v Ljubljani.

Naš zbor so motile tudi razmere v Hubadovi župi in zato so sklenili, da v bodoče ne bodo več nastopali v skupnih zborih, katerim se ostali pevci odtegujejo in jih zanemarjajo. To je pokazal zadnji skupni nastop na Adamičevem koncertu.

Ko je praznoval Pančevski srbski cerkveni pevski zbor 100-letnico obstoja, je zastopal Glasbeno Matico skladatelj L. M. Škerjanc in na 75-letnici zagrebškega "Kola", zborov predsednik Silvan Pečenko v zvezi s skladateljem Lajovcem, ki je zastopal glavni odbor. Zbor je azročil "Kolu" Dolinarjevo plaketo Gorenjko.

27. junija 1938 je bil ponoven zborov nastop v Radiu in še isti večer se je vršil zborov občni zbor v Hubadovi dvorani. Dali so račun za leto, ki na zunaj ni bilo pestro in bogato, je pa pomenilo več v notranjem delu. Zbor je pridno vadil vokalno petje in popolnoma pripravil dva velika koncerta na jesen. Da ni bilo običajnih javnih nastopov so bile krive deloma razmere, deloma pa namen poglobitve študija in naštudiranje čim več sporeda za bodoče. Na tem občnem zboru se je zgodilo prvič, da sta bili vloženi za volitev odbora dve listi: oficijelna in lista takozvanih mladih ali nezadovoljnih.

V Celju so položili, dne 2. julija 1939 k večnemu počitku dr. Antona Schwaba,

avtorja "Zdrave Marije" in deputacija pevskega zbora je položila venec na njegov grob.

Ponovili so svoje napore, da bi dobili iz Rima potno dovoljenje za koncerte v Trstu, Gorici in Benetkah za prve dni oktobra, a zaman. S tem je končala koncertno zelo revna sezona 1937/38.

x
x x

Sezona 1938/39.

Dne 1. septembra se je nadaljevalo redno delo za sezono 1938/39 in zboru so javili bogat načrt za nastopajoče koncertno delo, ki so ga načrtno tudi izvedli.

Na proslavi kraljevega rojstnega dne, dne 6. septembra 1938 je sodeloval del zbora pri župnem nastopu pred magistratom in 15. ter 28. septembra 1938 sta bila zborovska radijska koncerta.

Na pevski vaji 20. septembra 1938 je razložil ravnatelj Polič svojim pevcem Škrjančevo

skladbo Ujedinjenje, ki jo je zbor pripravljaj. Namenili so jo za Novinarski koncert 1. decembra, a novinarji so se z bali stroškov in si preskrbeli lažji koncertni spored. Zato jim ni kazalo drugega kot študij pospešiti in iti že pred 1. decembrom z delom v javnost. Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev je vabil zbor na sodelovanje pri komemoraciji za blagopokojnim kraljem Aleksandrom za 9. oktobra. Zbor je svoje sodelovanje s kakim priložnostnim sporedom odklonil in zahteval orkester. Tega mu niso dali in močno zamerili zborovo zahtevo.

25. oktobra je bil ponoven radijski koncert in 7. novembra je bil napovedan slavnostni koncert Glasbene Matice v proslavo 20-letnice Ujedinjenja s prvo izvedbo Škerjančevega najnovejšega dela za soli, zbor in orkester. Listi so posvetili izvedbi največjo pozornost in prinesli več člankov v informacijo občinstvu o delu samem. Po koncertu pa so se močno postavili proti izvedbi dela listi iz Kopitarjeve ulice, in to radi teksta, v katerega so^{se} prav besno zagrizli: Slovenec, Slovenski Dom, Domoljub in tudi Slovenija.

Ocene v listih so bile sledeče:

Slovenski Narod 8. 11. 1938: "Pevski zbor Glasbene Matice in filharmonični orkester sta včeraj proslavila 20-letnico osvobojenja s slavnostnim koncertom, katerega program je otvorila L.M. Škerjančeva kantata za soli, zbor in orkester - "Zedinjenje". V svoji novi skladbi je L.M. Škerjanc uporabil kot vsebinsko podlago dva soneta iz Gradnikove zbirke "De profundis". Muzikalno obliko in vsebino zato določata deloma značilna soneta sama, od katerih govori prvi o bolečini in suženjstvu potlačenega naroda, drugi pa o osvoboditvi in pohodu kvišku, k soncu. Škerjanc je vsebino sonetov oblikoval muzikalno odgovarjajoče ter z izredno barvitostjo ilustriral razpoloženja: začel je s krepkim uvodom, ki ga je izvedel ves ansambl ter je z vprašanjem "Smo bratje", katerega je večkrat ponovil, nakazl vsebinski pomen prvega dela, ki naj odločilno reži problem v drugem delu. Orkester, zbor, soli se mešajo in menjavajo, zvoki se prelivajo v srbski kolo ter odtoč v idilično pesem o narodovi duši in njegovem življenju. V tem smislu se razpleta skladba ves čas, vedno vzporedno sonetoma, ki ju skladatelj še

razširja s programsko zajetim slikanjem pripadajočih nastrojenj. Prvi del je skladatelj še poglobil z Interludijem, žalno koračnico, posvečeno padlim junakom.

Glavna teža nove Škerjančeve skladbe sloni na sijajno izdelani tehnični strani: skladba ja arhitektonsko zanimivo zgrajena, stilistično enotna, ritmično dovolj razgibana, melodično in harmonično zlasti mestoma zelo polna, kontrapunktično živahna in odlično instrumentirana. Močan vtis večajo predvsem barvno pestri zvočki, ki se mešavajo v čudovit kolorit, kateremu je Škerjanc pravi mojster. Zdi se, da polaga prav v to stran mnogo važnosti in manj na strogi linijski potek. Pa tudi čisto muzikalno vsebinska plat se v glavnem odgovarjajoče prilagaja formalni, vendar je zelo izklesana formalna kompozicijska struktura zavoljo velike učinkovitosti včasih celo preglasila. V primerjavi vpliva je drugi del močnejši kot prvi, oba pa sta občuteno doživeta ter skupno s preludijem tvorita zanimivo ter kvalitativno visoko umetniško tvorbo. Zlasti je gibljev in zvoneč instrumentalni del, ki vokalnemu morda nekoliko prednjači. V celoti pa se oba primerno zlivata ter s tem dopolnjujeta formalno - vsebinski značaj skladbe, ki stavlja v tehničnem, kakor v interpretacijskem pogledu mnogo težkoč.

Dirigent M. Polič je skladbo zajel z velikim razumevanjem in jo zato predstavil v vzorni obliki; tudi tehnično sta bila orkester in zbor izdelana in lepo izravnana. Med solisti so prikazali precej zapletene kombinacije vseh možnosti solističnega kvarteta zlasti V. Heybalova, M. Kogejeva in J. Bettetto, pa tudi S. Banovec, ki pa je v višinah večkrat peroster. V splošnem so bili vsi izvajajoči uravnani ter so tako uspešno posredovali dostojen umetniški prikaz Škerjančeve kantate, ki jo je javnost sprejela zelo toplo in s priznanjem."

Jutro - dr. Birsa 9. 11. 1938: "Glasbenega bogastva te kantate pač ni mogoče predočiti v kratki časopisni recenziji. Omejiti se moramo na splošno značilnost in na izvedbo samo. Škerjanc je porabil obilico motivov in tem, ki so vsi izvirno njegovi, sami krepki, lirični izlivi, kakor je sploh široka

melodija njegova poglavitna moč. Presenetljiva je to pot njegova instrumentacija, ki je mestoma zlasti v nastopih godalnega orkestra vprav rafinirana. Nekateri strani te partitute so pač takšne, da jih podobnih še ni napisal slovenski skladatelj. Tako n. pr. kolo, žalna koračnica, pred tem še pastirska pesem, zlasti pa interludij. Četverospjevi v tej kantati so drobne umetnine zase. Pa tudi zborovske partije dokazujejo, da obvladuje Škerjanc vse njihove registre.

Delo je naštudiral ravnatelj Polič. Ni bila lahka naloga. Jesensko delo v Glasbeni Matici se je bilo komaj začelo, saj smo šele na začetku zimske sezone. V tako kratkem času izvežbati zbor s tako težko tvarino, je laskavo i za dirigenta i za pevce same.

Če so v ponedeljek pevci pri nekaterih točkah zlezli nekoliko navzdol, tega ni bilo ravno čuti. Saj se je to zgodilo tudi solistom. Znamenje pač, da je skladba v tonovskem načinu dokaj kočljiva. Solisti: Heybalova, Kogejeva, Banovec in Betetto so opravili svojo nalogo pač kot umetniki, ki so svojo moč izpričali tako na domačih, kakor na tujih odrih. Ugajal nam je ves kvartet, ki se je zlival v čudovito enoto tudi tam, kjer je pel brez vsake spremljave in je bilo treba prilagoditi glasove svojim partnerjem. V tem oziru je treba pohvaliti zlasti g. Betetta. Mestoma se je zdelo, kakor, da je četvorica teh pevcev vprav idealna enota.

Orkestralni part v splošnem ni bil težak. Škerjanc zna dosežati velike učinke tudi s preprostimi sredstvi. Nekaj težjih mest je orkester obvladal z lahkoto, posebno zanosno je pel v interludiju s svojimi široko razprtimi linijami. Kolo ritmično ravno ni lahko in je moral tudi tu dirigent g. Polič ves svoj neugnani temperament porabiti, da je spravil med igro srečno čez menjajoče se takte. Orkester je bleščal v vseh mogočih barvah in odtenkih, ponekod je zvenel že sladkobno, toliko je vanj natrpal svojega čustva skladatelj.

Prva izvedba "Zedinjenja" bo ostala dan, zapisan v anale mlade slovenske glasbe. Mogočna kantata si bo brez dvoma

utrla pot v še druge dvorane, doma in morda tudi v tujini. Če bi skladatelj strnil medigre in najmočnejše čisto simfonične odstavke v suito, bi močno olajšal tej svoji skladbi dostop v mednarodni svet."

Slovenec - Vilko Ukmar 11. 11. 1938: "Z ozirom na veliko zvočno nasičenost in težavno zapredenost, delo v izvedbi ni doseglo še prave umetniške stopnje, ker bi mu bila potrebna podrobnejša pripravljenost. Dirigentu je sicer po svojem homofonem značaju umetnina pristajala in je v njej lahko sprostil svoj posebni smisel za učinke sozvočij. Mestoma prenasilen zvok in pa premajhna arhitektonska plastika ter še preskromna poglobitev v stvar, pa so bile vendar pomanjkljivosti, ki so motile. Človek si resnično želi, da bi že enkrat zapustili preživelí okus, ki se naslaja ob živčni reakciji spričo zvočne moči in prelivanja akordov in bi si prisvojili smisel za vrednoto podrobnih, tenkih lepôt melodičnega oblikovanja in motivičnega sorazmerja ter za lepoto dosledne, jasne tonske zgradbe. Kajti v teh zadnjih svojstvih počiva prava in najgloblja lepota in če si hočemo izoblikovati visoko glasbeno kulturo, moramo za to zadnjo lepoto razviti v sebi čut in izdelati svoj okus. - V posameznem je zbor polno zvenel, - a lepše v nižjih kot v visokih legah; v velik prid bi mu bilo prečiščenje in pomlajenje. V splošnem je bilo podajanje gotovo, a mestoma ne čisto. Tudi solisti niso bili najboljše razporejeni in glasovno ne ravno spočiti. Basist Julij Betetto si je s svojim petjem, ki ga je pogmalo do dobra v višine, kljub temu najbolj izvalil priznanje; sopranistka Heybalova je bila v oblikovanju jasna, a v višinah z glasom samim, a manj s fraziranjem in pravitako tenorist Banovec. - Orkester pa je rešil svoj del solidno, s povprečno mero poglobljenosti."

Slovenski Dom 8. 11. 1938: " Zaradi precej kratkega pripravljenega časa izvedba "Zedinjenja" razumljivo tudi tehnično ni bila na posebni višini. Ne orkester, ne zbor tako nista mogla dati vsega tistega, kar zmoreta in znata. Zlasti nekaj zborovskih partij ni bilo dovolj trdnih; včasih so se zamajale prav občutno. Intonačno netočni altí in deloma tudi prvi tenorji

(ki so povrh v celotni barvi razkazovali še prav opazen spektrum) so že po nekaj taktih privedli do presenetljivih disonanc, ki so bile zlasti občutljive v velikih zaključnih akordih posameznih pevskih pasusov. Drugi tenor je bil dokaj bled in šibak, prvi bas odličen, skoraj nekoliko premočen, v celem pa najzanesljivejši in pevsko najzrelejši. Tudi drugi bas je svojo nalogo rešil povsem zadovoljivo, dasi v globinah, ki so dajale podlago in ton važnemu, novemu, soglasju, niso utegnili postaviti potrebnega, čvrstega temelja. Solisti: Heybalova, Kogejeva, Banovec in Betetto so se znašli v kvartetih, od katerih sta dva komponirana res čudovito. Toda kaj smo imeli od komponistovega kvarteta? Prav malo. Orkester je nekoliko šibkejše glasove prvih treh često preglužil, dela, ki ga v tem pogledu ni opravil, pa je opravil basist Betetto s svojim bučečim, okroglim, čvrstim in silovitim glasom, v katerem pa se zlasti v višinah že začelnja rahlo poznati utrujenost. Nekdanji dognanosti rutina več ne more pomagati do kraja. Solistične partije pa so vsi štiri je odpravili dovolj zanesljivo, tu pa tam celo odlično. Posebe pa se nad druge ni dvignil nihče.

"Zedinjenje" je dirigiral Mirko Polič v glavnem prav dobro. Bil pa je ponekod od sile suh, nekako odmažnjen od glasbe, s kretnjami, ki so bile bolj mehanične kot življensko impulzivne, pogosto tudi preko mere prepočasen in tog. Nekim partijam je s takim načinom odvzel vso užitost. Morda ne bi bilo krivo, če bi si upali zatrditi, da je za neizrazitost kvartetov odgovoren on, saj je vedel za glasovno mehko in šibkost treh solistov, - pa kljub temu ni niti nekoliko poskušal pridušiti orkestra. Kljub vsemu temu pa - zaradi naše dokaj maloštevilne tovrstne originalne glasbene literature - večer ostane pomemben kulturni dogodek." In nato nadaljuje glede Gradnikovega teksta: "Druga stvar pa je tekst, ki je navdušil L.M. Škerjanca, tekst, ki ga je bil napisal Alojz Gradnik, tekst, ki mu je za izvedbo pri proslavi našega zedinjenja dala imprimatur tudi pomembna slovenska muzična ustanova, Glasbena Matica. Zdi se nam

da je k tej stvari povedal prave glose pisec, ki je na četrti strani današnje številke "Slovenca" napisal med drugim sledeč odstavek: "Torej tako zedinjenje si je predstavljal pesnik Alojz Gradnik pred leti v zbirki "De profundis" in glasbenik Lucijan Marija Škerjanc mu je pritrdil z vso umetniško dušo in Glasbena Matica ga proslavlja za dvajsetletnico osvobojenja ter ga tako vsi trije pojo nam ubogim Slovincem kot ideal. Toda mi odklanjamo z vso močjo misel takega zedinjenja, ki nas žali v dno duše in zanika vsako našo samobitnost, vso našo zgodovino, našo vero in jezik. To je protinarodni duh, ki ne bi smel dobiti mesta na tako reprezentativnem mestu kot slavnostni program. Vse, ki smo ga poslušali je bolelo srce in smo se sramovali take slovenske proslave zedinjenja, ki nam jemlje vse in nas kulturno in narodno ponižuje. Škoda čudovite glasbe.

De profundis je vzel to misel pesnik in de profundis mu kličemo mi nazaj! Nočemo takega zedinjenja in to ni ideal Slovencev. Svoje hlapčevstvo postavljamo tako na piedestal in sami se klanjamo pred njim.

Kaj pravite: ali smo mogli bolj suženjsko proslaviti ta veliki dan?

Zakaj tako trošimo svoje umetniške, produktivne in izvajateljske moči?

Ta koncert v resnici pomeni samo zedinjenje Gradnika, Škerjanca in Glasbene Matice na platformi, ki je slovenskemu duhu nasprotna."

To so nadaljevali vsi imenovani listi na čelu Slovence 8. 11. 1938 pod rubriko "Kaj pravite".

Nato je izšla izjava L. M. Škerjanca, ki pravi: "V včerajšnjem Slovincu in Slov. Domu sta izšla dva članka o moji skladbi "Zedinjenje". Ker je bila vsebina obeh člankov, ki sta med seboj v nekem delu skladna, ravno na tistem mestu takšna, da bi mogla tega ali onega zavesti v zmoto, si dovoljujem pojasniti osnutek simfonične kantate "Zedinjenje". Pesnitev dr. Alojzija Gradnika, "Ujedinjenje", je izšla leta 1926 v zbirki "De profundis". Izbral sem si jo za besedilo svoje skladbe

zgolj z umetniškega vidika, ki je zame tudi edino merodajen, zaradi njene pesniške dovršenosti in močne dramatičnosti, ki se mi je zdela za celovečerno skladbo potrebna. Ni mi prišlo na misel, da bi kdorkoli mogel interpretirati skladbo kot politično, in mislim, da tudi potek kompozicije ne daje nikoder povoda za takšno domnevo. Do danes nisem v teku 25 let komponiral nobene politične pesmi in je tudi nikdar ne bom. Kdor se je količkaj zanimal za slovensko glasbo v zadnjih 20 letih, je lahko opazil, da nisem političen komponist. Smatram, da sem z gorenjo navedbo dovolj označil svoje stališče napram pesnitvi simfonične kantate (ne himne) "Zedinjenje" ter se v nadaljne morebitne debate ne bom spuščal."

Za Jutro je napisal poseben članek pod naslovom "Politična godba" dr. Kramer, a je bil zaplenjen.

Naša javnost v tem slučaju ni sledila mnenju dnevnega časopisja, odklanjala je tako pisanje in to tudi veliko političnih pristašev Slovenca. Glavni odbor je pojasnil svoje stališče v tem pogledu vsem merodajnim faktorjem z obširnim pismom in zahteval zaščite.

Škerjanc je nameraval ponoviti zbor v Mariboru in Celju, pa so z ozirom na kampanjo proti tekstom misel opustili in začeli pripravljati Lajovčev koncert.

Na odborovi seji 5. decembra 1938 so ugotovili, kakor berem v sejnem zapisniku: "da nastaja neka umetna gonja med takozvanimi "mladimi in starejšimi" člani zbora. Mlade inteligence v zboru naj bi bili člani veseli in jo ne zanemarjati s tem, da bi zametavali njih mnenja in nasvetov. Fluktuacija v zboru naravno sama izenačuje mlade in starejše, saj imamo n. pr. v razdobju enega desetletja le še okrog 30 udeležencev čehoslovaške turneje. Na same mlajše moči tudi ne more Matični zbor zidati, ker niso stalni in po absolviranju študija odhajajo na službena mesta izven Ljubljane ali se omože, poleg tega pa n. pr. letošnji mladi naraščaj po mnenju dir. Poliča ni prav dober. Mlajši tudi ne napadajo toliko starejših radi petja, a bolj radi neke nerazumljive sitnosti starejših napram mlajšim, kar je treba

energično preprečevati, da se družabno in pevsko amalgamirajo mlajši in starejši v isrekno Matično družino. Matični zbor je prešel v novo dobo s staro tradicijo ter ga je treba preleviti v novem duhu. Saj že tudi starejši polagoma prihajajo v nove razmere in nehote. Gl. Matica pred vojno ni imela paralele in ne konkurence, danes pa je okolica lahko izbirčnejša radi hiperprodukcije vsakovrstne muzike. Zavedati se moramo, da nismo profesionalna, amaterska - diletantska skupina. Način "driliranja" tudi morda iritira mlajše. - Tajnik je nanizal nekaj neprijetnih pojavov med članstvom glede prestopanja članov iz našega zbora v APZ, glede obiska vaj, govoric v nesoglasju med mladimi in starejšimi, vendar nas ti pojavi, ki so bili vedno v vseh zbrih, ne smejo plašiti ter nas delati malodušne. Da popravimo posledice oddelne kandidatne liste na zadnjem občnem zboru, je predložiti zboru, da delegirajo mlajši še enega zastopnika, ki bo kooptiran v odbor."

Miklavževali so v Hubadovi dvorani, dne 7. decembra 1938. Miklavž je bil Janez Završan in nagovoril zbrane v verzih.

19. decembra 1938 je bil častni večer Antona Lajovca ob njegovi 60-letnici in na tem večeru je tolmačil zborov predsednik g. Pečenko čustva in razpoloženja pevskega zbora ter izrazil občudovanje vseh pevcev do Lajovčeve skladateljske umetnosti. Zato so šli tudi z veliko ljubeznijo in udanostjo na delo za njegov koncert, ki so ga izvedli pod ravnateljem Poličem 6. februarja 1939 v veliki Filharmonični dvorani.

Narod je napisal o tem večeru 7. 2. 1939: "Po konservatorijski produkciji in radijskem večeru je proslavila 60-letnico velikega slovenskega skladatelja Antona Lajovca večeraj še Glasbena Matica s slavnostnim koncertom, na katerem so sodelovali: Julij Betetto, Ljudmila Polajnarjeva, Mešani zbor in Orkestralno društvo Glasbene Matice ter orkester Narodnega gledališča. Izvajali so izbor Lajovčevih skladb, ki bi naj nudile občinstvu globji vpogled v jubilentovo stvariteljsko delo.

Uvodno besedo je govoril M. Lipovšek, ki je globoko zasnovano podal temeljit prerez Lajovčevega glasbenega ustvarjanja in naglasil pomen njegovega dela za slovensko glasbo. Za tem sta ženski zbor in simfonični orkester izvajala "Gozdno samotno", eno prvih Lajovčevih skladb, v kateri je skladatelj že v začetku nakazal svojo bodočo smer ter ustvaril z njo mirno, nežno in po zvočnosti polno ter pestro kantato.

Razen tega je še simfonični orkester izvajal "Andante" in "Capriccio"; obe skladbi sta bogati ritmike in zanimivih harmonij ter nudita vsaka zase zaključen prikaz Lajovčeve stvariteljske sile, ki ji je vsiljiva zakonitost očitno tuja ter se predaja samostojnemu izrazu notranjih napetosti. Vprav ta poteza ostro karakterizira Lajovca kot skladatelja in mu daje še posebno vrednost. Julij Betetto je zapel z globokim občutjem ter fino oblikovanim tonom štiri Lajovčeve samospeve: "Iskal sem svojih mladih dni", hrepeneč in po razpoloženju vprav do najglobljih viter notranjega doživetja segajoč "Mesec v izbi", "Svetlo noč" in sintetični vsebinsko - oblikovno zaključeno ter kljub lirični mehkobi tudi viharo razgibano "Pesem starca". Betettova interpretacija je bila kot običajno mojstrska, pravitako tudi formalna stran izvedbe; izzvala je mnogo navdušenja, vsled česar je naš odlični pevec dodal še sanjavo "Serenado". S toplim priznanjem je občinstvo sprejelo tudi Ljudmilo Polajnarjevo, ki je zapela znane samospeve "Begunka pri zibelci", "Veter veje" in pestro ter doživljajski zelo močno "Kaj bi le gledal"; pevkin ton je lepo nastavljen in izravnal, interpretacija odlična in izraz poglobljen. Polajnarjeva razpolaga z zelo ugodno pevsko kvaliteto, ki jo je že danes uveljavila in ji obeta v bodoče lep uspeh in razvoj k vedno večji izoblikovanosti. Vse solistične točke je spremljal na klavirju pianist M. Lipovšek, ki se je enakovredno prilagodil obema pevcema ter zopet potrdil svoj sloves izvrstnega spremljevalca, pa tudi istočasno interpreteta. Končno je mešan zbor Glasbene Matice zapel vrstoizbranih zborov: "Bolest kovač", "Večerno pesem", "Napitnico", "Kroparje" in "Lan", s sopranskim solom

Ljudmile Polajnarjeve pa še "Zelenega Jurija".

Tako orkester, kakor tudi ženski in mešani zbor so pokazali vestno delo, vsled česar so bile orkestralne in pevske točke zelo enotne, interpretacijski in tehnično prav lepo izklesane. Posebej moram omeniti pevski zbor Glasbene Matice, ki je z izvrstnim podajanjem izredno verno prikazal predvsem "Bolest kovač", "Napitnico in "Zelenega Jurija". Vse orkestralne in pevske točke je odlično naštudiral in dirigiral Mirko Polič ter vlil v nje toliko dela, da jih je izrazil z vžitjem celotnega orkestralnega in pevskega zbora ter s tem močno pripomogel k enotnosti kvalitativne višine Lajovčevega umetniškega večera.

Celotni koncert je bil s kvalitativnega vidika zelo posrečena prireditev, tako s strani izvajanja, kakor tudi s strani izbora skladb, ki so uspešno posredovale mnogoštevilnemu občinstvu razumevanje v pomembni del slovenskega tvornega glasbenega življenja. Njegova važnost namreč ni bila le v čisto umetniškem, marveč tudi v glasbeno - vzgojnem pogledu, ki naglašja vrednost stilnih koncertov kot sredstva za temeljito spoznavanje določene stilne dobe ter njenega reprezentanta. Takšnih koncertov si še želimo v prepričanju, da bodo dvignili naše, dokaj zaspano glasbeno življenje in zopet polnili koncertne dvorane."

Dr. Birsa je zaključil svojo poročilo v Jutru 9. 2. 1939 z naslednjim stavkom: "Bil je kvaliteten večer, ki je na ta način kronal vse dosedanje proslave našega slavljenca."

V Slovincu 10. 2. 1939 je napisal zelo dolgo poročilo in oceno Vilko Ukmar in iz njega navajam: "Sporoč Matičnega koncerta je precej izrazito orisal to umetniško osebno podobo. Posnel jo je od pričetkov do zadnjih dokazov snovanja; obenem pa je predstavil tri veje, ki rastejo iz glasbeno ustvarjalnega debla: samospev, zbor, simfonična tvorba. Lepota in izrazno bogastvo samospeva, njega posebni smisel za pevsko melodijo in za vzbujanje izvirnih razpoloženj v klavirski spremljavi

. vse je v podanih skladbah zaživelo pred nami. V podajanju sopranistinja Polajnarjeve je prihajala do veljave melodična linija, ki ji je dajala lepota glasu poseben blesk; do pravega izraza je zlasti segla "Begunka pri zibeli", čeprav sta "Veter veje" in "Kaj bi le gledal" kljub nekoliko manjši zbranosti tudi zaživeli v svojih oblikah. - Z neko posebno poglobljenostjo, zavzetostjo in dejal bi ljubeznijo je zapel pet spevov basist Julij Betetto. Žamet glasu, jasna melodična črta, pretehtana dinamika, vse je vzbudilo, gnano od živega duševnega utripa, globoko umetniško ganotje in dalo spevom pravi izraz; morda najmočnejše v "Pesmi starca" ter v "Mesecu v izbi", a je težko trditi, da bi spevi "Iskal sem ...", "Svetla noč", "Serenada" iste izrazne višine ne dosegali. - Oba pevca s smislom za pravi estetski značaj umetniškega podpiranja spremljal na klavirju Marjan Lipovšek.

S posebno zbranostjo je predstavil pevski zbor drugo vejo skladateljevega dela. Dirigentova ognjevitost in volja sta zbor napela, da je sledil z nenavadno poslušnostjo in je dosegel izredno ubranost in zvočno ulitost. Ta zgoščena napetost je prišla v prid zlasti "Kroparjem" in pesmi "Bolest je kovač", kar je posledično ta dva zbora v učinku zelo dvignilo. Tudi "Zeleni Jurij" je doživel svoj zanos v tej razgibani in polni zvočni gmoti. "Lan" in "Večerna pesem" sta bila prikrajšana za ono široko, zlito in umirjeno zvenenje, ki se osvobodi snovnosti in dvigne človeka duhu nasproti; "Napitnica" pa je bila nekoliko prekapriciozna. - V "Gozdni samoti" je ženski zbor prikazal ono svojstveno idilo, ki jo je skladatelj iz močnega doživetja položil v umetnino; z več topline in mehkoobe bi se vtis poglobil. Orkester je podprl zbor v pravem ravnovesju.

Koncert je bil lepa manifestacija Lajovčevega umetniškega dela in hvaležne naklonjenosti glasbene javnosti, ki zna svoje delavce prav častiti."

Po koncertu so sklenili, da gredo z Lajovcem na podeželje in da bodo študirali še en vokalni spored.

Koncem januarja 1939 je minilo 10. let, odkar je vodil

pevski zbor ravnatelj Polič. Zato so mu iz hvaležnosti priredili, dne 11. februarja 1939 časten večer v Hubadovi dvorani, kjer so ga slavili kot najvernejšega Hubadovega naslednika. Govorniki so se ponosno ozrli nazaj na 10-letno umetniško dobo Poličevega dela pri pevskem zboru ter želeli njemu in zboru uspešno delo v bodočnosti.

27. februarja 1939 so spremili premnogi Matičarji na poslednji poti skladatelja Zorka Prevca, ki je bil pred leti zborov član, dolga leta pa zvest prijatelj.

Sedaj je nastopila doba Lajovčevih podeželskih koncertov in prvi je bil v njegovem rojstnem okolišu, v Litiji, dne 5. marca 1939, sledila sta dva koncerta, dijaški in večerni v Celju 13. marca, 1. aprila v Kranju, 16. aprila v Škofji Loki in 7. maja 1939 v Trbovljah.

Iz številnih dopisov v časopisju o teh koncertih navajam iz poročila o Kranjskem koncertu sledeče: "Zbor je temperamentno vodil ravnatelj opere g. Mirko Polič. Iz vsega podajanja je bilo razvidno, da pevci slede sleherni najmanjši dirigentovi gesti, da je notranja povezanost med obema zelo intenzivna, kar daje obema možnost do uspehov, kakršne dosega zbor Glasbene Matice ljubljanske. Sedaj sodeluje kakih 80 pev in pevcev. Glasovi so lepo upeti, zvene intonacijsko čisto, kar daje zboru ono prijetno kleno barvo. Tudi ritmično, dinamično kot artikulacijsko so na višku. Glasovno se odlikujejo zlasti soprani, dočim zvene moški glasovi ponekod malce šibko. Pedalisti kot tudi zborova solista so lepe pridobitve za zbor. Obema, tako dirigentu, kot zboru lahko čestitamo na zavidljivi umetniški višini."

Na odborovi seji 6. aprila so sklenili zahtevati od glavnega odbora, da pokrene korake, da dobi zbor dovoljenje za nameravane koncerte po Italiji, ker pričakuje naš živelj na stran meje želno naše pesmi.

Dogovorno s Slovenskim klubom v Zagrebu je priredila Glasbena Matica svoj prihodnji koncert v Zagrebu in predlagala

je, da se vrši v počastitev 70-letnice rojaka Janka Barleta, urednika glasbene revije Sv.Cecilija, dne 20. maja v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda. Spored je obsegal vrsto naših najboljših a-capella zborov. Koncert je uspel v vsakem pogledu in ocene so bile izredno laskave.

Novosti 22. 5. 1939: "Ugled, koji ljubljanska Glazbena Matica uživa ne samo u Jugoslaviji, nego i u inozemstvu, učinio je, da je sinoć, neposredno pred početak priredbe, velika dvorana Glazbenog zavoda bila gotovo posve ispunjena. Zapažena je i veći broj Slovenaca, koji žive u Zagrebu.

Pod ravnateljem g. Mirka Polića, ravnatelja ljubljanske opere, koš Matice otpjevao je prvu točku programa Lajovicevu kompoziciju "Bolest je kovač". Izvedba ovog djela bila je zaista na visini. Sve dionice, počevši od soprana, pa do basova, stvarale su harmoničnu cijelinu.

Time je zaključen ovaj uspjeti koncert, kojim je ljubljanski kor opravdao reputaciju, koju godinama uživa kao solidno in odlično muzičko tijelo."

Večer: 22. 5. 1939: "Mješoviti zbor Glasbene Matice kazao nam je svojim pjevanjem neobično visoki niveau reproduktivne umjetnosti. Njegov zvuk je impozantan, ali ujedno i skrajnje modulatoran; stroga so mu jednako vrijedni snažni i plemeniti "fortissimo", kao i najnežniji "pianissimo". Deklamacija teksta je jasna, a intonacija uzorno čista. Gotovo sve spomenute zborne kompozicije pretenciozne u svakom pogledu, postavljaju u intonaciju naročito teške zahtjeve. Čini se, da je upravo i postojanje zakovoga uzornog vokalnog ansambla, kao što je zbor Glasbene Matice pogodovalo slovenskim kompozitorima u stvaranju tako pretenciozni djela, koja sa svojim ritmičkom složenosti, melodijskim obratima i zvukovnim efektima približuje dapače instrumentalnome stavku.

Mirko Polić dirigirao je pravim umjetničkim vervom. Komplicirane zborne partiture Lajovica, Adamiča i. dr. Iznio plastično i u detalje izrađeno. Visoke kvalitete zbora Glasbene Matice jesu bez sumnje njegova ne mala zasluga; jasno je, da

je jedan od nužnih preduvjeta za to i razvidjena disciplina članova zbora!"

Hrvatski dnevnik 23. 5. 1939 hvali zborov nastop na tem koncertu z najlepšimi besedami in pravi na koncu svojega poročila: "Duša cijelog zbora bio je njihov požrtvovalni dirigent Mirko Polič, koji je najviše pridonio tome, da je izvedba umjetnički bila na visini."

Jutarnji list 26. 5. 1939: "Zbor Glazbene Matice ponovno osvijetlao si svoje lice pred našom publikom. Razumljivo je, da je zbor takovih vrlina i toli snažnih izražajnih mogućnosti ne samo dika, već i mezimče slovenskog naroda. Pjevači Glazbene Matice izvrsno su disciplinirani i razvijaju mekan, zaobljen i sočan zvuk. Harmonije su jim homogene, dinamika savršeno izradjena, tehnika disanja i pjevanja uzorna. Sve četiri dionice zbora imaju svoje vrijedne karakteristike: soprani su lagani i prodorni, ali nikad oštri, pa ni u najvišim položajima; tenori su mekani i nosivi i daju zboru jedinstven zvuk; altii su sonorni i razvijaju punoću, koja je kod zbora neobična; basi predstavljaju pouzdan fondument zboru, oni su zvučni i puni snage. Zbor je kokočom svladao sve osjetljive teškoće pojedinih skladba, intonirajući nekoje instrumentalno osjećanje nekoje instrumentalno osjećane fraze u Lajovicu i Koporcu čisto i tehničkom briljancem. Zaista bio je pun umjetnički užitak slušati takova pomno in dotjerano zborna pjevanje. U manjim solističkim dionicama istakli su se Polajnar Ljudmila i basist Tone Petrovčič.

Inspirator i dobar duh takove sjajne i uspjele izvedbe bio je dirigent Mirko Polič. On, već od prije poznat kao dirigent izvrsnih sposobnosti i izrazitog te zdravog muzikalnog osjećanja, dao je izričaju zbora biljeg jedinstvenog i svjesnog umjetničkog ktijenja i rada. Njegov savjestan i uvijek idealima nošen rad popraćen je uspjesima i zadovoljavajućim rezultatima. Iz svake se izvedene kompozicije osjeća, da su dirigent i zbor u predanom zajedničkom radu zrasli i da među njima vlada

razumijevanje i kontakt. Po tom sačinjava zbor i dirigent jednu nedjeljivu, zaobljenu i kongruentnu cjelinu.

Dupkom puna dvorana Hrvatskog glazbenog zavoda primila je nastup zbora Glasbene Matice oduševljenjem te je spontanim povladjivanjem dala oduška svom zadovoljstvu. Solisti, zbor i dirigent bili su srdačno slavljani.

Morgenblatt pravi 23. 5. 1939: "Koncert se je razvil v lepo manifestacijo slovenskega zborovega petja, ki ima ravno v Glasbeni Matici svojega častitljivega reprezentanta. Tehnično in muzikalno je dal zbor najodličnejše, predavanje je bilo stilno in vedno spremljano od kulture in okusa. Največji vtis so zapustila Lajovčeva dela, ki so izraz izredno močne umetniške osebnosti. Koncert je vodil direktor Mirko Polič. Neoporečno tehnična, kakor tudi občudovanja vredna muzikalna zborova disciplina, kar je dirigentova zasluga, morajo biti posebno poudarjena. Koncert je dokazal, da sta zbor in dirigent z ljubeznijo na delu."

Tako Zagreb in na binkoštno nedeljo, dne 28. maja 1939 je bil zbor ponovno v Postonjski jami. To pot pa ni šlo tako gladko kot prvič. V Postojno je šel zbor kot izletnik, a dovoljenja za koncert ni bilo iz Trsta. Na vse načine sem pritiskal v nedeljo dopoldne, da bi v poslednjem času še dobil koncertno dovoljenje, a nasprotovale so lokalne oblasti, ker so vedeli, da se pripravlja in zgrinja narod od vseh strani v jamo. Šel je tudi zbor in mesto v plesni dvorani se je postavil Polič s svojim zborom na Kalvarijo in okolo njega, pred njim in za njim pa na stotine naših ljudi, ki so ves čas šli za zborom in z neko posebno iskrenostjo sprejemali zborovo petje.

Eno značilnost pa moram omeniti. V koncertni dvorani v jami je bil postiran vojaški orkester. Zbor Glasbene Matice se je postavil poleg odra in ko je orkester končal svoj komad, je zapel zbor "Gor čez izaro", "Luna sije" in "Nazaj v planinski raj", ob silnem odobravanju občinstva in vojaških godbenikov. Takoj je ukazal kapelnik, da se godci umaknejo in prosil zbor, da na odru nadaljuje svoje sijajno petje.

Tako je bila navzlic vsem zaprekam dobro in uspešno opravljena tudi ta zborova pot. Pokazala pa je, kako bi se najbrže godilo zboru s strani italjanskih oblasti, če bi šel na daljšo koncertno pot po Italiji.

Da se izogne zbor raznim govoricam o koncertu v Postojni, ki so nastale v Ljubljani, je bilo izdano oficielno poročilo o izletu, ki je bilo priobčeno v naših dnevnikih 2. junija 1939: "Na binkoštno nedeljo so se po stari navadi zgrnile iz vseh strani ogromne množice ljudstva v Postojno in njene čudovite podzemske prostore. Vozili so posebni vlaki iz Ljubljane, Trsta, Udin, Pulja in Reke. Poleg tega veliko število udobnih avtobusov in nebroj privatnih vozil. V Postojni je vladalo navzlic skrajno slabemu vremenu izredno živahno vrvenje. Posebno mnogo je bilo v Postojni ta dan naših ljudi s Krasa in tudi od drugod. Vsepovsod se je slišala naša govorica, na uho je donela slovenska pesem, katero so z velikim veseljem in ponosom prepevali domačini.

Popoldne po 13. je šla vsa ta nepregledna množica proti janskemu vhodu, kjer je bila nekaj časa prava gneča in je trajalo skoraj dve uri, da so se vse te množice zvrstile pri vhodu. Tudi v jami je vladalo živahno življenje, tudi tu se je vsepovsod glasila naša narodna in umetna pesem. Med izletniki je bil tudi pevski zbor Glasbene Matice, ki je improvizirano nastopil, in sicer na dveh mestih, zapel nekaj najlepših zborov na Kalvariji in v veliki dvorani. Navzoči tujerodni posetniki so sprejeli naše petje z velikim aplavzom. Da je šlo to petje posebno k srcu našim rojakom, ni treba posebej omenjati. Pravega koncerta sicer ni bilo, a kar so peli, so peli spontano iz navdušenja nad nepopisnimi lepotami, ki jih skriva podzemski svet.

Matičarji so se zbrali zvečer na ^gtrgu samem, kjer so odpeli na zahtevo občinstva skoraj ves svoj koncertni program slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Vse se je izvršilo v najlepšem redu brez najmanjšega nesoglasja in ob velikanskem navdušenju.

Glasbena Matica je dobila povabilo, da koncertira ob drugi priliki ponovno v jamskih prostorih."

4. junija 1839 je bila zborova za 50-letnico Bralne-ga društva v Tržiču.

8. junija se je vršil zborov koncert pod vodstvom ravnatelja Poliča v zdravilišču na Golniku pri Tržiču in Jutro je prineslo 11. 6. 1939 poročilo o tem nastopu pod naslovom "Pesem - kapljice za zdravilo."

25. junija 1939 se je vršil zborov podeželski koncert v Št. Vidu nad Ljubljano.

48. redni letni občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice se je vršil, dne 26. junija 1939 z običajnimi poročili. Zanimiv je bil Polič s svojim ekspezejem za bodoče leto. Napovedal je Škerjančev "Sonetni venec", koncerta Savinovih in Pavčičevih skladb in koncert novih mešanih zborov. Vse delo naj gre za tem, da v vsakem pogledu pokaže rast pevskega zbora.

Naenkrat pa je zagrozila dirigentska kriza pri zboru. Ravnatelj Polič je bil v glavnem, po svojem poklicu, le ravnatelj opere, in to 14 let v mestu, ki zahteva od vsakega izredno mnogo in bodimo odkritosrčno, da se je držal v naših razmerah izredno dolgo. Priden kot mralja je repertorano močno povzdignil našo opero in ji dal v obilni meri vse svoje sposobnosti. Merilo za njen umetniški nivo ni bila zopet Ljubljana, ampak tudi tu gostovanja po jugoslovanskem jugu in primera z operama v Zagrebu in Beogradu. A vseeno je šlo nekaterim za tem, da se mora Polič umakniti, ker je že pač predčelno v Ljubljani. In mahnilo so ga v Beograd.

Kaj sedaj? Kriza se je reševala na vse mogoče načine. Glasbena Matica mu je ponudila vodstvo šole in druge namestitve, samo da ga pridrži v Ljubljani in zboru. Vlada ga je premestila k prosvetnemu oddelku v Ljubljani in ga nato dodelila v službovanje Glasbeni Matici. Beograjska opera ga pa je zahtevala za sebe, kot enega vodilnih dirigentov. Kakor ga je mikal zbor, ga je privlekla le opera, kar je popolnoma razumljivo. Odločil se je za Beograd, kjer si je pa izgovoril toliko prostega v

mesecu, da je lahko nadzoroval in vršil tudi delo pri zboru. Ta rešitev se je sprejela za dobo enega leta.

x

x

x

Sezona 1939/40.

S takimi pogledi so šli v negotovo sezono 1939/40 in začeli z vajami 5. septembra 1939. Pri vaji je bil še Polič in omenil je težave v novi sezoni, ko si bo moral zbor pomagati poleg njega še s korepetitorji, prvenstveno s Samom Hubadom.

18. septembra 1939 je sporočil ravnatelj Polič iz Beograda svoj predlog, da bi ponovili Škerjančevo "Ujedinjenje" v Beogradu 1. decembra 1939. Ta predlog so iskreno pozdravili in predlagali glavnemu odboru, da se izdela proračun za "Zedinjenje": 1. v Beogradu, 2. a capella koncert v Pančevu in 3. decembra a capella koncert v Beogradu, kar je bilo tudi sprejeto.

Sedaj pa težave. Direktor Polič, ki je bil v Beogradu je imel ves čas stike s predsednikom beograjske Filharmonije, dr. Wagnerjem in z zastopniki Filharmonije glede izvedbe koncerta. Filharmonija je skušala dobiti predvsem denarno podporo v znesku 20.000.- din iz ministrstva ter bi nato sama prevzela vse izdatke za izvedbo in narav⁴no tudi ves inkaso. Ker je bil koncert določen na dan narodnega praznika, so hoteli dati koncertu slavnostni značaj in pridobili so kraljevski dvor, da je sprejel koncert v svoj uradni spored. Uprava dvora je stavila pogoje, da naj bo orkester iz Beograda, solisti iz Zagreba in zbor ljubljanski. Tekla so pogajanja s solisti v Zagrebu: Križaj in Mitrović, Polič si je zasigural Rijavca in ker Zagreb ni mogel popolnoma ustreči našim željam, so se sporedno pogajali s Heybalovo in Kogejevo. Ko je prišel Polič 10. novembra 1939 k vajam v Ljubljano, še ni bila rešena prošnja za podporo in tudi ne za četrtinsko vožnjo. Beograd je po svoji stari navadi zavlečaval rešitve, zato so naročili Mahkoti, da gre 16. v Beograd na intervencije. Tik pred odhodom večernega brzovlaka je prišla brzojavka, da naj Mahkota ne odpotuje in

Polič je 18. novembra 1939 sporočil, da je dobila Filharmonija od ministrskega predsednika Cvetkovića obvestilo, da se naj iz političnih razlogov ne slavi narodnega praznika Zedinjenja niti s koncertom, niti z drugim vidnejšim povdarkom.

Glavni odbor pa je bil mnenja, da se koncert mora izpeljati radi ugleda in prestiža Glasbene Matice doma ter je naročil Mahkoti, da gre v Beograd in stvar na katerikoli način izpelje. Če bi ne bilo mogoče izpeljati "Ujedinjenja", pa vokalne koncerte v Beogradu, Kragujevcu, Pančevem, Zemunu in Návem sadu. Gospodje pri Filharmoniji so razumeli naš položaj in so nam šli tudi na roko. Obljubili so sodelovanje orkestra pod minimalnimi pogoji, opustili svoj ljudski koncert na isti dan in nam dali še 5.000 din podpore. Pregovorili smo tudi slovenske narodne dame, da so odpovedale svoj koncert, ki je bil določen za 8. decembra 1939 ter so se z največjo vnemo lotile dela za naš koncert, ki se je vršil na korist božičnega obdarovanja revnih beograjskih slovenskih otrok. Le na ta način je bilo mogoče rešiti koncert ter pripraviti za njega vse tekom enega tedna. Vse se je vršilo točno po načrtu in tudi beograjski slovenski otročiči so dobili od odbora Glasbene Matice 5.000.- din prispevka, ker to ni šlo iz koncertnega inkasa, ki je ravno kril vse izdatke.

O izvedbi ^vŠkerjančeve simfonične kantate in vokalnega koncerta, je napisal dr. Miloje Milojević v Politiki: "Zadovoljstvo je to bilo čuti v Beogradu Simfonisku kantatu "Ujedinjenje" istaknutog slovenačkog kompozitora L.M. Škerjanca, koji, kao kompozitor, i u celokupnoj jugoslovenskoj muzičkoj kulturi zauzima vidno mesto. Doživeti iskren pesnički izraz g. Gradnika, toga nosioca zdrave moderne poezije u Sloveniji, i misao koju je on proveo kroz svoja dva soneta (iz ciklusa De profundis); i doživeti zvučno ovaploćenje te misli kroz stvaralački duh i fantaziju Škerjanca. I sve to doživeti v ostvarenju jednog autoritativnog i velikog ansambla solista, hora i orkestra pod ozbiljnim umetničkim vođstvom g. Mirka Polića."

Muzika: " G. Mirko Polić, dirigent, sve strano se

zauzimao za delo. Njegovo rukovodstvo je bilo tako sigurno i u svakom pogledu valjano, da je nemoguće pretpostaviti, da je još koja lepota ostala neiznakažena. Široke pućinievске gradacije orkestra, nagle inceziје hora, lánearno preplitanje solističkih glasova, ukratko sve prostranstvo političkog tkanja kantate gonio je sugestivno i precizno g. Polič.

Mešoviti hor Glasbene Matice iz Ljubljane - o kojem ćemo kroz dva dana imati prilike, da ponova govorimo - čvrsto je i pouzdano nastupao, sa svom tehničkom maestrijom svojom, sa svim harmoničnim odnosima među glasovnim grupama, lepe, ujednačene zvučne boje. G-džica Hejbal, članica ljubljanske Opere i g-dja. Bojović, sa gg. Žarkom Cvejićem i A. Marinkovićem, članovima Beogradske opere, besprekorno su izvršili svoje zadatke. Jedan laki, svetli sopran, jedan zreli, topli alt, jedan izvanredno kantabilni, tamni, muževni bas i jedan mladi, sonorni tenor dopunili su sa čašću kolektivnu akciju muziciranja, u kome je lavovski deo posla ubedljivo savladjivao orkestar Beogradske Filharmonije."

V Pravdi 3. 12. 1939 piše Milenko Živković: " Hor Glazbene Matice odradio je besprekorno svoju partiju unoseći u pevanje iskreno oduševljenje. Glavna zasluga za uspelo izvođenje "Ujedinjenja" pripada, razume se, g. Mirku Poliču, koji je pouzdano imao u rukama celokupan izvodžački aparat. Orkestar Beogradske Filharmonije uzorno je savladao složeni sklop ovog domačeg dela. Od solista naročito ističemo svetli i poletni sopran i muzikalno fraziranje gce. V. Heybal, članice Ljubljanske opere, koju smo sada prvi put čuli, a želeli bismo je čuti i na beogradskoj operskoj sceni. I ostali solisti, gđja. Bojović i gg. Marinković i Cvejić bili su na visini svoga zadatka.

Na svom drugom koncertu hor Glazbene Matice izveo je "a kapela" program jugoslovenskih kompozitora. Iako nam ovaj program, skoro bez izuzetka, nije bio nepoznat, imali smo zaista veliko uživanje čuti ga u majstorskom izvedženju Glazbene Matice. Lajovic je s pravom bio zastupljen sa neg krasnih i u artističkom pogledu prvorazrednih horova (Bolest i kovač) Lan,

Napitnica, Kroparji i Zeleni Jurij). Od Milojevića je izvedena njegova emfatička "Vidovdanska pričest", a od prosto srdačnog romantičara Ferstera "Ljubica". Zatim su sledili horovi: naturalistička "Zadovanka za teletom" od Gotovca, skromno harmonizovana "rukovet" Tomcovih "Svatovskih belokranjskih narodnih", snažna tonska lamentacija "Voda zviru" Slavenskog i najzaj Mokranjčeva nenadmašna "Deseta" rukovet. Direktor g. Polič besprekorno je rešio sve vokalne - tehničke probleme svoga hora: ritam, intonaciju, fraziranje, dikciju itd. dajući izvodjenju živahnu pokretljivost i toplu osećajnost. Hor Glazbene Matice, kako je pokazivao izveran zamor od putovanja, bio je u punom i disciplinovanom skladu unoseći u program prisnu odanost i iskreno oduševljenje. Gca. Polajnarjeva, solistkinja prijatnog organa, zaslužuje takove pohvalu za svoju muzikalnu saradnju."

List Pančevačka nedelja je priobčil 10. 12. 1939 sledeće: "Redak nacionalni i kulturni događaj doživelo je Pančevo prošle subote, kada je primilo u svoju sredu najeminentnije slovenačko pevačko društvo, Glazbenu Maticu iz Ljubljane, koja prilikom svoje posete u Beogradu, nije htela da propusti, a da ne dodže i u naš Grad, u kome je njihov veliki sin, Davorin Jenko, otpočeo svoj rad na razvitku srpske vokalne muzičke umetnosti, kad je delao kao horovodža u Pančevačkom srpskom crkvenom pevačkom društvu."

Ljubljanski listi so pa pisali o triumfu Glasbene Matice v Beogradu in so prinesli izvlečke vseh beograjskih kritik.

Koncertne poti se je udeležilo 98 članov in članic pevskega zbora in bila je izvedena, čeprav pod najtežjimi okolnostmi v čast naše glasbene kulture. Stroškov je bilo 39.000, dohodkov pa 40.000 din.

13. decembra 1939 je nastopil zbor pod vodstvom Poliča v Ljubljanskem Radiu.

Nato je začel moški zbor s študijem Škerjančevega "Sonetnega venca", ki so ga izvedli 26. februarja 1940, ženski

zbor je med tem pripravljaj svoj repertoar za ženski in mešani zbor.

Za krstno izvedbo Škerjančevega dela je vladalo posebno med inteligenco veliko zanimanje. Analizi dela sta izšli v Jutru - dr. Birska, v Slovencu - Matija Tomc:

Ocene pravijo: Slovenski Narod 28. 2. 1940: "Koncert je dirigiral Mirko Polič, ki je skrbno in vestno pripravil vse vloge izvajalcev ter posredoval dokaj združeno enotnost. Poglobil se je v smisel Škerjančeve stvaritve in je z vidnim vživetjem ter ljubeznijo izklesal skladateljevo zamisel in jo prikazal v zelo dobri interpretaciji. Orkester sam se je potrudil in je bil tehnično odlično pripravljen; mestoma pa je bil premočan, da je zakril nele poedine soliste, marveč celo zbor, kar izrazu kajpada ni moglo koristiti. Med solisti je izstopil po sočnem, prodorno zvanečem in tehnično dovršenem glasu basist Julij Betetto, ki je svojo težko pisano vlogo podal estetski fino in zelo občuteno. Manj moremo kaj takega trditi o tenoristu Francu, ki se kljub svojemu krasnemu materjalu ni mogel prav uveljaviti; bržkone bo temu kriva glasovna utrujenost, ki se je zlasti poznala v visokih legah in pa lirično kultivirani glasovni zahtevki njegove vloge, ki jim glasovna utrujenost tudi ne more biti v prid. Izravnano je lepo izvedel svojo vlogo tudi tercet (Sladoljev, Petrovčič Roman in Tone). Moški zbor spočetka v intonaciji ni bil najsigurnejši, kasneje pa se je stabiliziral in svoje delo izvedel pravilno in estetsko oblikovano; med vsemi glasovi sta se najmanj uveljavila bas po intenziteti, tenor (prvi) po izdelanosti. Poslednji se mora bolj izravnano družiti s celotnim zborom, prvi pa mora biti močnejši, podrobnejše osnovan, kar bo enotnost zbora le povečalo. "

Jutro 29. 2. 1940: "Glasbena Matica se je oddolžila svojemu pesniku. Zasidrana v ospredje naše glasbene tvornosti in kumujoč vsakemu velikemu ustvarjalnemu podvigu je založila v kantato ves svoj trud, da jo predoči naši kulturni sredini, hkrati pa dostojno proslavi našega pesnika.

Pevski zbor se je to pot izpopolnil v svojih tenorskih

partijah in je zvenel zaokroženo, toplo, sočno. Tehnične, intonacijske težkoče je premagal z dolgotrajnimi vajami, na krstni izvedbi je tvoril ozadje mogočnih dogodkov.

Posebno zaslugo so si stekli sodelujoči solisti gg.: Betetto, Franci pa Sladovljec - Joči in oba Petrovčiča. Pri ravnatelju Betettu treba omeniti njegovo brezhibno petje (intonacijskih težkoč pri njem kot rutiniranem pevcu ni bilo). Iznenadil je s svojim sočnim glasom Franci, dasi so mu nenavadni intervali delali mnogo preglavic. Presenetljivo se je odrezal tercet, ki je imel med solisti najtežjo vlogo. Kar užitek je bilo poslušati te v splošnem uravnovešene pevce, gibajoč se v tesnem objemu, mnogokrat v dolgih zaporednih sekundah in vedno znova v melodičnem zanosu svojega, morda skladateljsko najbolj posrečenega parta.

Orkester je redkokdaj igral partituro, natrpano s tolikimi biseri orkestracije. Kakor, da so v njej posnete pridobitve mnogih, velikih sodobnih in polptzeteklih skladateljev svetovnega slovesa. A v orkestralno tehničnem oziru je bilo vedno tako, da so kasnejši gradili na pridobitvah prejšnjih. Škerjanc obvladuje orkestracijsko gmoto sedaj suvereno in lahko rečemo že tudi samoniklo. Njegov orkester je blestel v neznan-sko sladkih, mehkih, sanjavih barvah. Ljubljanska Filharmonija si je z izvedbo tega dela stekla mnovo priznanje. Seve duša izvedbe je bil ravnatelj Polič. Delo mu je bilo dokaj olajšano po raznih sodelavcih, ki so izvežbali i orkester i soliste, i zbor v dolgotrajnih vajah. Zaključno črto pa je potegnil sam. Če pomislim na pestrost kontrastov, na najraznovrstnejše taktne spremembe, mnogo vstopa, agogične pretenzije dela samega, ki se deloma vije v zategnjenih arijah, mestoma pa buči z divjo strastjo preko mnogih čustvenih strmin, razumemo, da je moral ves ta komplicirani aparat moral imeti svojega tankočutnega, a hkrati tudi odločnega, za celotno linijo odgovarjajočega krotitelja in vodnika. Tega enotnega koncepta ravn. Poliču ne manjka in njemu gre velika zasluga, da je delo doživelo tako

sijajno izvedbo, upošteva je pri tem kajpak razpoložljive sile, zlasti glede sodelujočih pevcev. Vsi so bili naši in dosegli smo z njimi trenutno najlepši uspeh. Če bi bil zbor povečan za dobro tretjino in še solisti nekoliko krepkeje v glasu (kot n. pr. Betetto), bi bila izvedba seve na absolutni višini.

S Škerjančevo kantato se pričinja nova doba naše glasbe. A prav zato in ker je delo tako tehtno, novotarsko, popolno, v svojem konceptu tako jedrnato, hkrati pa po svojem vtisu mogočno, kaže, naj ga Glasbena Matica po možnosti v najkrajšem času ponovi. Ne dvomim, da bo sedaj tudi širše občinstvo uzrlo v njej tiste neprecenljive vrednote, s katerimi je skladatelj obogatil našo glasbeno kulturo."

Slovenec 1. 3. 1940; izpod peresa dr. Voduška: "Izvedba "Sonetnega venca" je bila v splošnem dokaj površna; nismo se mogli ubraniti vtisu, da je bilo delo še premalo skrbno pripravljeno. Dirigent M. Polič ni utegnil, kot se je zdelo, z vso skrbnostjo izdelati orkestrske vloge, doseženo tudi ni bilo pravilno zvočno ravnovesje med orkestrom in pevci. Moški zbor Glasbene Matice se je resno oprijel dane mu naloge, vendar so mu očitno delale težave v intonaciji, ki jih v Škerjančevem delu vsekakor ni malo. Po zvočnem razmerju posameznih skupin pa nas predvsem ni mogel zadovoljiti: tenorske glasove je neprestano prekrivala basovska skupina, ki je edina imela homogeni skupinski zvok. Sunkovitost v prednašanju, pomanjkanje večjih, dinamično izdelanih linij, gre na račun dirigenta, ki ga je motila nekakšna nervoznost, da ni mogel najti pravega izraza, ki leži v Škerjančevi skladbi. Franci je imel kot solist posebno obsežno vlogo, njegov glas, vaje operne dramatičnosti, ni mogel prav prodreti v pravi mehki, boleči izraz njegove vloge. Betetto je sigurno in z močnim povdarkom odpel vlogo basovskega solista. Prav posebno težavno vlogo je dobro rešil tercet solistov (Slađoljev - Jolič, Roman in Tone Petrovčič) dasi je bila med njihovimi glasovi precejšnja nehomogenost v barvi in so tudi njih pevske linije vse prej ko pevne.

Ob ponovitvi koncerta bi se dalo pač marsikaj omenjenih nedostatkov odpraviti. Pa tudi Škerjančeva skladba sama nam dela vtis ne še popolnoma uravnovešenega dela; kot je vzel skladatelj za podlago prvo redakcijo Prešernovega "Sonetnega venca" (ne razumemo prav, čemu ne končne mojstrske oblike), se nam zdi njegova skladba nekako prva koncepcija tudi po glasbeni strani; morda bi ob razširitvi še bolj obdelal bogastvo glasbenega materjala, ki se nam zdi vsaj v vokalnem oziru za enkrat še ne izrabljeno."

Slovenski dom 27. 2. 1940: "Zbor Glasbene Matice je bil postavljen pred težavno vlogo; nekam palestrinsko učinkujoči part zahteva od pevcev kolosalne tehnične zmogljivosti, kočljiv je glas intonančno. Matični moški korpus očituje dva po kvaliteti za razred različna elementa: sposobni, krepki prvi in drugi bas ter bleđi, slabo oblikujoči in pravitako zveneči prvi ter drugi tenor. Zdi se tudi (zlasti ob začetku), da delo ni bilo pripravljeno toliko časa, kolikor bi bilo treba, saj se je marsikdaj močno čutilo "majanje". Za tri skupinske soliste je Škerjanč napisal imenitno, zlasti po svoji barvitosti pri izvedbi apartno, precej instrumentalno učinkujočo, na moč mikavno partijo: dokaj nesrečna sestava v barvi, močno različnih glasov (diskrepanca med tenorjem in basom, zlasti drugim) pa je pravo vredno v pomembni meri zakrila. Težko nalogo sta morala opraviti solista Franci in Betetti; zlepa ni bila kje za dva glasova pisana partija, ki bi zahtevala tolikšnega obsega. Ni čudno, če ne prvi ne drugi nista mogla docela zadovoljiti.

Dirigent M. Pilič je svojo nalogo izvedel z veliko ljubeznijo in prizadevnostjo, pa tudi z menjajočo se srečo in uspehom. Poslušalec je imel tu pa tam prav neprijeten dojem, da je svoje moč pogosto proti njihovemu boljšemu prepričanju poskušal voditi celo z napačnim impulzom. K sreči ta njegova prizadevanja na ves ensemble učinkovala sugestivno, čeprav so tu pa tam vanj prinašala nemir in negotovost."

Oglasil se je tudi Anton Lajovic v Jutru 7. 3. 1940, ki je posnel nekaj očitkov kritik ter nanje odgovoril.

Sonetni venec so ponovili za dijake 29. marca 1940 in o reprizi se je napisalo: "Osrednje vodstvo je bilo v rokah ravnatelja Poliča. Morda se mu je notranja povezanost te člensko tako raznovrstne kantate še bolj posrečila, kakor na premieri. Posebno drugo polovico je dirigiral zanesljivo, vplivajoč vsem izvajajočim lastno navdušenje za Škerjančevo delo. Zanesel je v delo silno potrebno metrično strnjjenost, ki je že za odrska dela toli potrebna, kaj šele za kantate. Tu tiči njegova še prav posebna dirigentska individualnost. Njegove izvedbe imajo kot celote svoj poseben lik in pečat.

Glasbeni Matiči je treba čestitati, da se je za delo zavzela z ljubeznijo in požrtvovanjem. Ta uprizoritev ne bo zadnja - o tem smo globoko prepričani. Napočil bo čas, ko bo slovenskemu umetniku dano zadoščenje in priznanje, kakor ga zasluži po svoji izredni darovitosti in svojem nenavadno globokem delu. Tedaž bodo tudi zasluge vseh, ki so to delo izvedli, stopile v pravo luč. Njihovo ime bo zapisano v zgodovino naših glasbenih podvigov, v letopisu našega glasbenega ustvarjanja. Ne bo dolgo, ko bo to delo prešlo v občenarodno last in ko bo Škerjančev izvirni koncert Prešernove poezije postal izraz našega pravega glasbenega festivala!"

Za kulisami se je začela kratka pravda, češ, da je Glasbena Matica podvzela to Škerjančevo delo Akademskemu pevske-mu zboru, za katerega je bilo napisano. Res je, da ga Akademski pevski zbor ni izvajal, ne vemo iz kakšnih razlogov in da je avtor naprosil Poliča za izvedbo.

Po tolikem trudu je jasno, da so želeli izvajati delo še kje drugje. Tekla so pogajanja z odborom Celjskega kulturnega tedna. Zbor je zahteval le povračilo vseh najpotrebnejših izdatkov, ki bi se krili iz nekoliko povišane vstopnine ali pa s pomočjo nekaterih prostovoljnih prispevkov. Ostalo naj pove notica, ki je izšla v Jutru: "Tudi Celjani so si poželeli, da bi bili deležni koncerta ljubljanske Glasbene Matice, Radi bi čuli Čajkovskega 6. simfonijo in Škerjančevo kantato "Sonetni venec". Pa se je odpravil predsednik nekega celjskega društva

v Ljubljano, da se pouči o stroških, ki bi nastali s takim gostovanjem. Ker bi moralo priti kar 116 oseb iz Ljubljane v Celje, bi bili stroški tako visoki, da bi jih Celjani brez kakih izrednih pripomočkov ne zmogli. Saj bi vstopnina pri najvišjih cenah znesla nekaj nad polovico, pa če bi tudi bila največja celjska dvorana razprodana do zadnjega kota.

Nekoliko žalosten se je vračal predsednik celjskega kulturnega društva iz Ljubljane v Celje. V vlaku se mu pridruži znanec in vpraša, kakšni so bili njegovi opravki v Ljubljani. Pa mu predsednik odkrije svoje malodušje:

- Vidite tako pač ni upanja, da bi se našlo kritje za primanjkljaj, ki bi nastal pri takem gostovanju. Nastop ljubljanske Glasbene Matice v Celju bi bil vsekakor eminentno kulturno poslanstvo, tofa kaj hočemo, stroški! -

Dobri sopotnik, (o katerem moramo kar brž povedati, da ni niti Celjan), se je za prireditev zanimal vedno bolj. Nasvetoval je to in ono. Menilje, da bi morali poleg javnih ustanov tudi bogatejši zasebniki podpreti tako prireditev. Naposled pa je storil nekaj nepričakovanega: segel je v žep in izročil predsedniku celjskega pevskega društva tisočak. Da, tisočak. Toda pod enim edinim pogojem: da ostane njegovo ime neimenovano!"

Dne 12. in 17. februarja 1940 sta se vršila redna letna občna zbora Filharmonične družbe in Glasbene Matice. Vsled sestave odborove liste je nastalo med Lajovcem in pevskim zborom neko nesoglasje, ki žal še danes ni poravnano.

Na odborovi seji 2. aprila 1940 so govorili o nadaljnjem delu, o skupnem nastopu zbora Glasbene Matice z zborom Glasbene akademije za izvedbo Dvorakove "Stabat mater" na prostem in izrazilo so željo, da bi se čimpreje rešilo pevovodsko vprašanje, ker je težko dirigentu Poliču voziti se pogosto v Ljubljano k vajam, čeprav je v tem pogledu žrtvoval ogromno časa in truda, a zbor mora biti v stalnem stiku s svojim dirigentom. Zato so sklenili pospešiti rešitev vprašanja, ker se je začel porajati slabši obisk pevskih vaj. Tipali so okrog Lipovška, Neffata, dr. Švare, Štritofa in Simonitija ter Šivica. Šli so

tako daleč, da so mislili če bi zagrebški rektor Lhotka prevzel zbor. Zbor sam pa je bil zelo zadovoljen s Hubadom. Vse so odložili do pogovora s Poličem. Zato so tudi odložili Stabat mater in se omejili le na manjše nastope.

26. aprila 1940 je vodil Polič zborov nastop na dobrodelnem koncertu mestne občine in zapeli so Milojevićevo "Vidovdansko pričest", Adamićevo "Komarjevo ženitev" in Lajovčevega "Zelenega Jurija".

Slovenec je zabeležil zborov nastop: "Pevski zbor Glasbene Matice je pel pod dirigentom Mirkom Poličem, žel obilo priznanja in moral še dodati."

In dr. Vođušek je konstatiral v Slovenskem domu: "Učinkovit je bil nastop pevskega zbora Glasbene Matice pod vodstvom Mirka Poliča. Poleg Milojevićeve "Vidovdanske pričesti", Adamićeve "Komarjeve ženitve" je posebno ugajala in navdružila prelepa Lajovčeva skladba "Zeleni Jurij", nakar je zbor dodal še narodno Hubadovo "Škrjanček poje".

2. maja 1940 je častitala zborova deputacija dr. Žirovniku k 60-letnici in 3. junija je zbor pismeno čestital zborovodju Poliču ob njegovi 50-letnici.

Vse je bilo pripravljeno. da bi se izvajal "Sonetni venec" v Mariboru 10. maja, a preprečila je vojaška oblast, ki ni dovolila potrebnega dopusta Sladovljevu, ki je bil na vojaških vajah ter bil potreben v solističnem tercetu.

Na odbori seji 4. junija 1940 se je razvila daljša debata o bodočem zborovem delu in Polič je izjavil, da se bo skušal polagoma malo razbremeniti v Beogradu ter bo tudi v bodoče na razpolago pevskega zboru. Ne more pa prevzeti odgovornosti za vodstvo vsega zborovega dela, zato se mora dati Samu Hubadu priliko za razvoj. Za jesen so določili Pavčičev koncert pod Hubadom, nato pa Gallusov festival ob 350-letnici rojstva in izvedbo vokalno - instrumentalnega dela iz svetovne literature. Stalni zborov korepetitor bo Samo Hubad.

12. junija 1940 je nastopil zbor v Radiu pod Samom Hubadom in 17. junija se je vršil zborov redni letni občni zbor.

Na tem občnem zboru je ponovil Albin Lajovic že v tretje svoj predlog glede dijaškega zbora, dalje glede izobraženosti podeželskih zborovodij in da se nastavi stalni zborov pevvodja.

x

x x

Za novo sezono 1940/41

so sklenili dogovor s Samom Hubadam kot namestnikom zborovodje in stalnim korepetitorjem zbora, dočim bi se službeno razmerje z ravnateljem Poličem uredilo s predsedstvom glavnega odbora. Z veseljem so pozdravili predlog društvene pisarne, da izvaja zbor ob 40-letnici smrti Verdija njegov Requiem v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu.

Z vajami so začeli 3. septembra 1940 pod vodstvom Ljudevita Zepiča, ki je bil že več kot 10 let vedno ljubeznivo na razpolago.

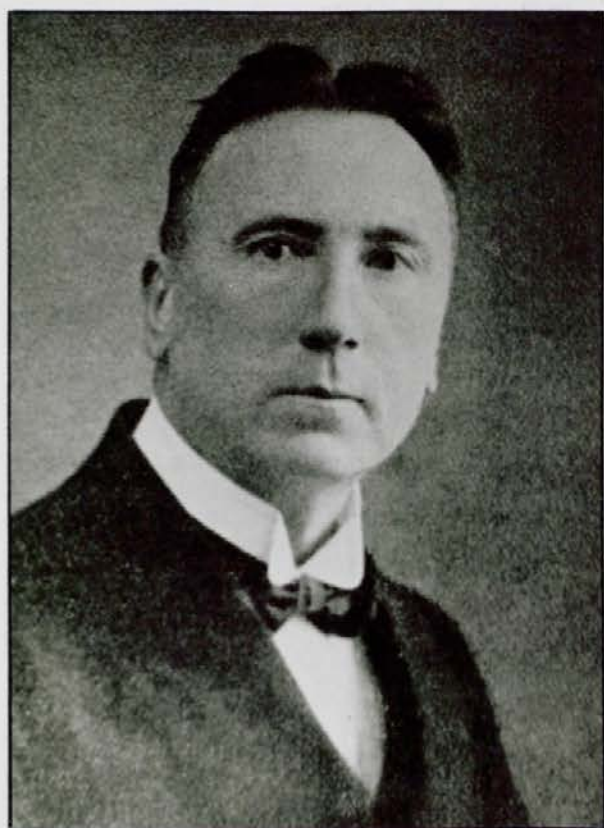
V zvezi z ljubljanskimi pevci je nastopil zbor 6. septembra 1940 v Zvezdi pri odkritelju kraljevega spomenika.

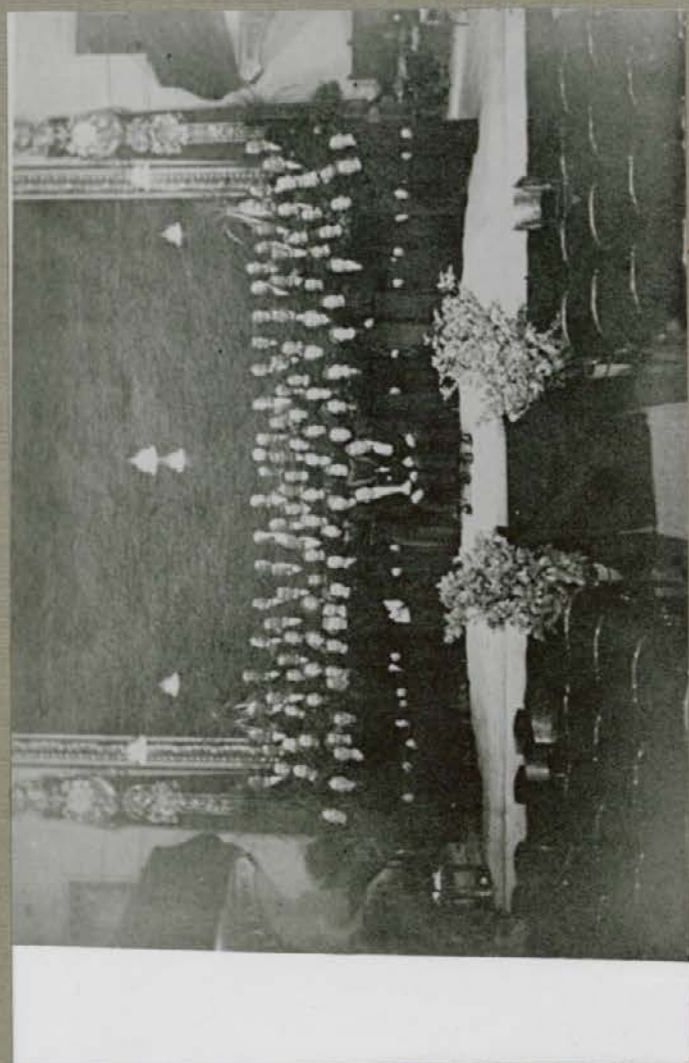
13. septembra 1940 so spremili pevci k sv.Križu zborovega častnega člana in bivšega svojega predsednika Andreja Rapeta in 7. oktobra svojega dolgoletnega blagajnika Karla Lasbacherja.

18. septembra 1940 je zbor nastopil pod vodstvom Sama Hubada ponovno v Radiu.

Točno mesec dni za tem se je vršil zborov nastop v veliki Filharmonični dvorani pod vodstvom Sama Hubada na Pavčičevem večeru.

O nastopu piše Slovenski Narod 19. 10. 1940: "Josip Pavčič

je kot slovenski skladatelj nedvomno v polni meri zaslužil, da mu je Glasbena Matica ob 70-letnici rojstva izkazala pozornost z včerajšnjim koncertom, obsegajočim izključno njegove skladbe. Ne nameravam na tem mestu natančneje razpravljati o njegovem življenjskem delu; kratko pa naj vendarle ugotovim, da so mnoge njegove skladbe, zlasti samospevi, po prisrčnosti doživetja, po globini in moči muzikalnega slikanja občutij ter po gradnji zelo kvalitativen doprinos slovenski glasbi neposredne preteklosti. Na včerajšnjem večeru je pregledno prikazal jubilentovo ustvarjanja prof. Marjan Lipovšek, sodelovali pa so v izvedbi programa: Pavla Lovšetova, Franja Bernot - Golobova, Slovenski vokalni kvintet in pevski zbor Glasbene Matice. Lovšetova je zapela interpretacijski zelo učinkovito in tehnično izdelano več samospevov, ki smo jih v njeni izvedbi že večkrat slišali (Ciciban cicifuj, Škrjanček, Mehurčki, Vesela pomlad, Uspavanka I. ter Vrabci in strašilo). Zanimala pa je zlasti Bernot - Golobova, ki se je po več letnem šutidju v Rimu vrnila zelo izpopolnjena. Njen glas je izravnal v vseh legah in zveni prodorno, s prijetno temno barvo; vsak ton zase zaokrožen v enakomernem razmerju do drugih, kar daje v celoti vseskozi dovršeno, estetskim principom odgovarjajočo linijo. Golobova predstavlja danes pevko prvega reda in prepričan sem, da bomo to lahko vsi ugotovili, ko jo boho slišali na opernem ali koncertnem odru v večjih vlogah. Na Pavčičevem koncertu je odlično zapela nekaj samospevov (Pesem, Uspavanka II., Ženjice) in več priredb slovenskih narodnih pesmi. Obe pevki je izvrstno spremljal na klavirju Marjan Lipovšek, ki ni bil le diskreten spremljevalec v običajnem smislu, temveč je z največjo poglobljenostjo izvedel svoj del in s tem poskrbel za estetsko zlitost solista in spremljevalca. Slovenski vokalni kvintet je prikazal "Kmečko balado" in "Deklico" prav lepo; kvalitativna glasovna neenakost poedinih članov kvinteta pa ovira enotna zaokroženost in s tem kajpada zmanjšuje celotni vtis. Končno je zapel pevski zbor Glasbene Matice, ki mu je dirigiral Samo Hubad, muzikalno zelo lepo izdelano: Jezdeca, Če rdeče rože zapade sneg, Njega ni; pri poslednji se je po

krivdi solista nekoliko dvignila intonacija, zaradi česar so nastale majhne intonativne motnje in je zvišana višina povzročila večjo ostrost ženskih glasov. V vseh ostalih pesmih, enako v "Žabah", ki jih je izvedel ženski zbor z Golobovo in spremljevanjem klavirja, je bila intonacija sigurna in pravtako vsa tehnična izvedba, interpretacija pa muzikalno zelo dojemljiva, predvsem po zaslugi mladega dirigenta, ki se je s prvim nastopom ugodno proslavil.

Pavčičev koncert je privabil mnogo našega občinstva in so bili vsi nastopajoči deležni iskrenega priznanja. Bil je lepa in potrebna slovenska kulturna manifestacija, tembolj dobrodošla v dneh, ko se moramo zavedati lastnih vrednot in ustvarjalnih sil.

Zborov nastop je ocenil Slovenski Dom: "Glasbena Matica je sinoči nastopila pod novim dirigentom Samom Hubadom, ki je prevzel očetovo dediščino in je bil to njegov prvi nastop. Matico smo po dolgem času slišali peti brez tistih priveskov, ki mu pravimo v družinskem krogu "krulba". Prvi nastop je pokazal, da se nam obeta izvrstni dirigent, saj je storil s prevzetjo dediščino, kar je mogel. Zadnji čas, da je to mesto prevzel človek, ki je za to. Pokazal je velik smisel za interpretacijo, dinamiko in oblikovanje glasovnega ravnovesja. Njegov prvi nastop je zapustil nadvse dober utis."

Jutro 12. 10. 1940: "Pevski zbor Glasbene Matice je, deloma ločen, deloma mešan, zapel več Pavčičevih skladb. Tako ženski zbor njegove "Žabe", pač slavljenčevo največje delo, ki bo priživel večino ostalega Pavčičevega opusa. Zbor je imel na čelu mladega dirigenta Sama Hubada. Za začetek je bil njegov nastop zadovoljiv. Seve bo treba še mnogo študija in tudi morda potovanja v tujino, da bo mogel v takšnem zboru, kakor so pevci Glasbene Matice, zavzeti mesto polnokrvnega artističnega voditelja."

Slovenec 22. 10. 1940: "Zbor Glasbene Matice je prvič vodil Samo Hubad. Presenetila sta oba. Zbor se je muzikalno po dolgem času dvignil do ravni nadpovprečnosti. Da ga je pa diri-

gent dvignil v tako kratkem času do tega nivoja, spričuje njegove zmožnosti in predvsem živo pojmovanje glasbene umetnosti. Napake in pomanjkljivosti, zaradi katerega je pešal umetniški uspeh zbora, so razvidne iz teh pozitivnih ugotovitev: dirigent je skladbo zagrabil kot celoto ter jo skušal poustvariti z nazornim izrazom v linearnem smislu s tem, da je polagal pozornost na oblikovanje fraz, pri čemer je upošteval dinamične agogične ter barvne vrednosti. Na teh elementih je gradil celoto, pri čemer pa je v smislu muzikalne zakonitosti zahteval od zbora odgovarjajoče podrejenosti. Ta zahteva omejitev individualnega udejstvovanja v dobro skupini, ki le kot taka predstavlja enega izmed činiteljev zbora. V tem smislu je skušal dirigent doseči zvočno homogenost skupin, odpravil je kričanje sopranov, ga uravnovesil z altom, ki je dobil svojo naravno silnost, posrečilo se mu je tudi doseči lepo barvo basa, dočim je tenor barvno neenovit; vzrok tiči v pomanjkanju glasov, na drugi strani pa v pomanjkljivi tehnični izvežbanosti. To zadnje se čuti v celotnem zboru. Dasi moram ponovno poudariti, da je zbor Glasbene Matice na tem koncertu pel, kakor ga že od Hubada sem nisem slišal, vendar ne trdim, da je to višek uspeha, temveč prav nasprotno; zelo razveseljiv in zdrav začetek poti proti umetniški višini, ki jo je že imel, seveda, če bo pripravljen slediti intencijam novega dirigenta, ki je pokazal znanje, sposobnost in še nekaj, kar ni dano vsakomur. svojstvo muzikalnega človeka - umetnika."

Dne 5. novembra je podzdravil zbor v Hubadovi dvorani člane beograjske Filharmonije, ki so koncertirali v Ljubljani in jim priredil v zahvalo za naklonjenost povodom lanskega koncerta v Beogradu, skromno zakusko s pristrčnim pozdravom.

Med tem časom so tekla pogajanja v Mariboru in Zagrebu glede izvedbe "Sonetnega venca". Prvi koncert bi priredili z Ipavčevo župo, drugega kot skupno prirediteljsko hrvatskega Filharmoničnega društva in v januarju 1941 tudi Verdijev "Requiem". Namere se niso izvedle. V Mariboru je bila težava radi dvorane in ker se je operni orkester izgovarjal na svojo pre-

zaposlenost. V Zagrebu smo pa vezali oba koncerta in ker je prevzel sodelovanje pri "Requiemu" Lisinski ter operni zbor, je zadeva padla v vodo. V ospredju pa je ostal "Requiem" v Beogradu in pripravili so sodelovanje pevskega zbora na proslavi 50-letnice pevskega udejstvovanja Janeza Završana.

7. decembra 1940 je bil v Hubadovi dvorani sestanek članstva pevskega zbora v obliki družabnega večera, na katerem so izročili diplomo častnega članstva Ferdu Juvancu.

Na seji 9. decembra 1940 je predložil Mahkota pismen predlog vseh prireditev v jubilejnem zborovem letu, ki se bo začelo 8. januarja in končalo 15. novembra 1941. Zbor je predloge sprejel in zastopal njihovo uresničitev v glavnem odboru.

16. decembra 1940 je sodeloval zbor z ostalimi ljubljanskimi pevci vred pri pogrebnih svečanosti za dr. Antonom Korošcem.

Dne 8. januarja 1941 ob začetku svojega 50-letnega jubileja je pisal zbor vsem živečim svojim prvim članom: Antonu Dečmanu, Josipu Mayerju, Josipu Capudru, Josipu Kosmu, Franu Tavzesu in Antonu Umbergerju, pozdravna pisma in 16. je nastopil zbor pod vodstvom Sama Hubada v Radiu v zvezi s predavanjem Karla Mahkote o prvem zborovem poslovnem letu.

Dne 21. januarja 1941 je prišel k zborovi vaji glavni odbor Glasbene Matice in v njegovem imenu je izrekel predsednik dr. Vladimir Ravnihar zboru najlepše čestitke k 22. januarju - dnevu obletnice konstituiranja prvega zborovega odbora pred 50. leti.

Zboru je čestital tudi odbor Narodne čitalnice ter mu v spomin na to, da je pevski zbor pravzaprav iz čitalniškega pevskega zbora, dal v varstvo svojo častitljivo zastavo, pod katero se je vzbujala pred 80. leti naša narodna zavest. Ob ravnavanju je bilo tudi pismo mestnega župana ljubljanskega, da bi priredil zbor začetkom februarja žalni koncert v počastitev spomina dr. Antona Korošca. Vabilu so se odzvali s pristankom glavnega odbora ter izvedli Verdijev "Requiem" 3. februarja 1941

v Unionski dvorani pod ravnateljem Poličem.

Časopisne ocene pravijo: Slovenski Narod 4. 2. 1941: "V počastitev spomina častnega člana ljubljanskega, dr. Antona Korošca, je bil včeraj izvajal sloviti Verdijev "Requiem", umetnina, ki se ji po globini izraza morejo sporejati le redke skladbe te vrste v svetovni glasbeni literaturi. Čudovite harmonizacije in melodije, nadvse zanimivo in smiselno glasovno prepletanje, kombiniranje poedinih izvajalnih članov, oblikovna izvedba, dinamične in agogične menjave, vse to je našlo v "Requiemu" genijalno oblikovanje in se zlilo v dovršeno umetniško celoto. Iz "Requiemu" diha neizmerno prostrano, v onostranstvo zagledano doživetje, ki mu beseda ne more označiti bistva, pa je našlo v Verdijevi glasi popoln izraz. Zlasti poedini deli prinašajo toliko občuteno bolečino ali blaženost, obup in prošnjo, da se zajedo prav v najtanjši plasti človekove duševnosti in poustvarja, kar je ustvaril veliki mojster. "Requiem" je vedno razodetje, naj ga poslušamo še tolikokrat. Vedno znova prepaja dušo in ji odpira pogled v skrivnosti, do katerih imamo dostop le malokdaj; prav zato se mogočni, veličastni učinek vsrka v nas toliko bolj živo in prepričljivo ter vodi v svet višjega in plemenitejšega življenja.

Poleg solistov sta izvajala "Requiem" pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske in filharmonični orkester. Solistična zasedba je bila odlična: sopransko vlogo je pela izrazito jasno in formalno precizno Gjungjenacova, altovsko Golobova, katere polno metalno zvoneči, izenačeni, ter kultivirani glas se posebno dobro prilega taki glasbi; tenorsko vlogo je pel Gostič, tehnično odlično izdelan in zlasti v višinah blesteč, basovsko Betetto, glasovno svež, prodorn ter vsestransko izvrsten. Kvalitativno so si bili vsi solisti v zelo lepem razmerju in so posebno v samostojnih zborih izoblikovali umetniško visoko stoječe estetske enote, ki so zapustile najgloblji vtis. Jasna artikulacija, vsebini prilagojeno in očitno doživljeno interpretiranje ter estetskim zahtevam odgovarjajoče glasovno fraziranje, je dalo njihovemu izvajanju in v skupnosti isti

značaj, ki ga "Requiem" od solistov za dosego zamišljene umetniške stopnje nujno potrebuje.

Pevski zbor Glasbene Matice je bil naštudiran vestno in je polagal veliko pozornost tudi na vsebinsko pravilni izraz. V splošnem je bil glasovno primerno izravnano, čeprav so ga tu in tam nekoliko motile poedine pomanjkljivosti (nesigurna intonacija v začetku, izstopanaj posameznikov), ki pa v celoti niso škodovali. Tudi orkester Ljubljanske filharmonije je bil tehnično in vsebinsko zelo skrbno pripravljen, kar velja prav posebej za godalni korpus. Še vedno pa so v našem najboljšem orkestru problem pihala in trobila, od katerih nekatera čisto motijo enotnost zaradi labilne intonacije, čemur bo eden glavnih vzrokov najbrž v kvaliteti instrumentov. Primerjalno so bili zbor, orkester in solisti v dokaj lepo izenačenem razmerju, ki je omogočilo ustvaritev umetniški dostojne in učinkovite celote.

Dirigent Mirko Polič, ki je "Requiem" ponovno vodil, se je v delo, ki nudi izredno mnogo interpretativnih fines in je prav zato za izvedbo zelo občutljivo, poglobil s potrebnim doživetjem ter ga je predstavil na kvalitativni izvajalni vsebini. Ponekod si zamišljam sicer večje širine izraza in bolj sproščenega dinamičnega poteka. Vendar je to stvar individualno pojmovanje interpretacije, ki je v Poličevi zamisli našla močan izrazni naglas ter je celotni izvedbi posredovala značaj resnega in vrednostnega umetniškega oblikovanja."

V Jutru 6. 2. 1941 je napisal L.M. Škerjanc med drugim: "Tako je tudi prav in jasno, da je bila pozornost poslušalstva ponedeljskega koncerta usmerjena na pevski delež celotnega dela. Bil je v najboljših rokah: solisti so tekmovali med seboj v plemenitem naporu, da privedejo delu kar največ bleska in učinkovitosti, zbor pa je bil homogen, kakor že dolgo ne in je prizval nazaj čase največje udarnosti in vzorne, v bistvu edinstvene popolnosti. Dinamično in deklamatorno je bil na višku ter so mu uspeli vsi pogosto nameščeni dramatični vrhunci. V solističnih, kakor ansamblskih točkah so se odlikovali solisti

ter tako soustvarili potrebne pogoje za zbrano dožemanje umetniških emocijskih vrednot prednašanega dela. Orkester je doprinesel zahtevano prilagodljivost in izstopal le v dramatično podčrtanih ali izpostavljenih mestih ter sledil prožno vodstvu dirigenta, čigar koncertrirana in suverena osebnost je miselno prevladovala v svojstveni, določene skladbine značilnosti podčrtvajoči interpretaciji. Tako je v celoti izvajalno telo bilo podrejeno umetnostni prednašalni predstavi in je v njeni službi dalo od sebe kar največ; zato smemo izvedbo Verdijevega "Requiem" na tem koncertu šteti med najuspelejše glasbene prireditve letošnje sezone in bi bilo le želeči, da bi višina te reprodukcije ostala tudi pri nadaljnjih koncertih, ki se napovedujejo.

Bilo bi krivično zamolčati ime tihega sodelavca pri gradnji prireditve, Sama Hubada, ki mu je v glavnem bil poverjen študij zbora in mu gre ob odličnem uspehu tudi mera zasluge."

Slovenec 5. 2. 1941: "Ljubljana je v ponedeljek zvečer počastila spomin svojega častnega meščana in voditelja Slovencev dr. Antona Korošca z veličastnim žalnim koncertom v veliki dvorani hotela Union. Čisti dobiček koncerta je bil namenjen akciji za zimsko pomoč in so bile prav zaradi tega vstopnice nekoliko dražje, kakor smo jih sicer navajeni. Kljub temu pa je že v predprodaji skoraj do zadnjega sedeža razprodana vsa dvorana. Na večer pa so mnogi odhajali z žalostjo, ker niso mogli dobiti niti najbolj skromnega mesta več, saj pa tudi ni nič čudnega, ker je bil za žalni koncert izbran Verdijev "Requiem", ki je bil izveden ob sodelovanju najboljših opernih solistov, pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice in velikega orkestra naše Filharmonije, pod vodstvom dirigenta M. Poliča. Na velikem in razširjenem odru je bilo kar težko razpostaviti tako veliko število sodelujočih. Na levi strani odra je bil postavljen na podstavku lep kip pokojnega dr. Korošca, mojstrsko delo mladega ljubljana in kiparja Janeza Weissa. Razumljivo je, da so na koncert, kateremu je dal karitativni namen še

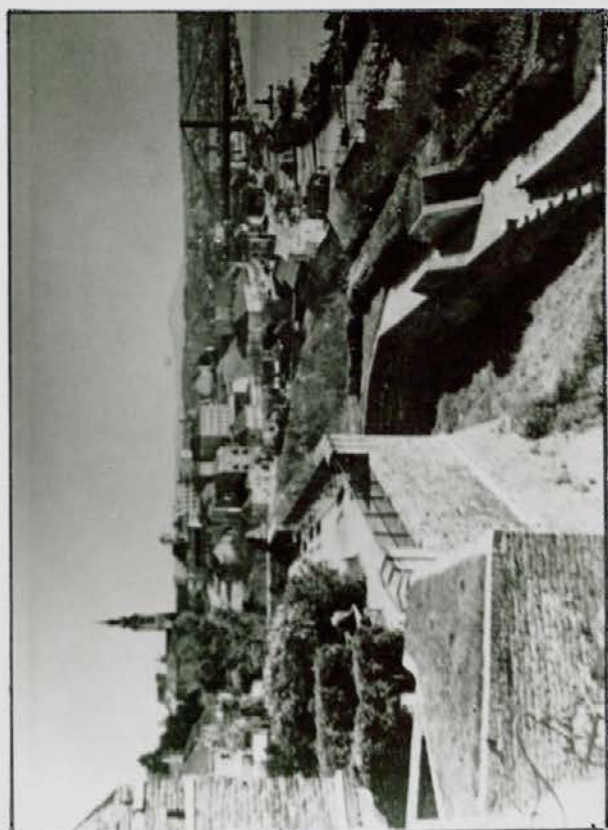
poseben povdarek, prihiteli najvidnejši predstavniki vsega našega kulturnega in gospodarskega življenja."

Slovenski dom 4. 3. 1941: "Dirigent se je potrudil. Videti je bilo, da je prvo skrb polagal na pravo ritmiko, ki naj bi se čim tesneje prilegala religioznemu značaju celotne skladbe, čeprav so bili neki odstavki preveč raztegnjeni.

Dinamika pa je bila dosti bolj šepava. Tu bo menda spet krivda v tem, da je bilo premalo vaj za tak obsežen korpus. (Med oklepaje: močno sem obžaloval, da je glavni motiv v molu spočetka - to je bil najlepši pianissimo - pokvarilo občinstvo, ki se ne more na koncertih navaditi na to, da je treba popolnoma utihniti, kakor hitro dirigent dvigne roko- !)"

Verdijev "Requiem" se je ponovil 9. februarja 1941. Izvajalo je delo 99 članov pevskega zbora.

Dne 23. in 24. februarja je bil pevski zbor zopet v Beogradu.

Prvi večer je bil na skupnem koncertu Beograjske filharmonije
in je Glasbena Matica izvajala Verdijev "Requiem",

БЕОГРАДСКА ФИЛХАРМОНИЈА
ГЛАЗБЕНА МАТИЦА ЛЈУБЉАНСКА

У НЕДЕЉУ, 23. ФЕБРУАРА 1941

ПОЧЕТАК У 20.45 ЧАС.

ДВОРАНА КОЛАРЧЕВЕ ЗАДУЖБИНЕ

ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ

КОНЦЕРТ

ПОВОДОМ 40-ТО ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ

ЃУСЕПЕ ВЕРДИ-А

ЦЕНА 2 ДИНАРА

drugi večer pa je dal zbor samostojen koncert v beograjskem Radiu Oboje pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića. Izvedbo velikega koncerta je omogućila Beograjska Filharmonija, ki je šla Glasbeni Matici izredno na roko s svojim izvrstnim 76 članskim orkestrom in dala po koncertu zboru bogat banket v Ratničkom domu.

V časopisju je izzvenel koncert:

Politika z dne 25. februara 1941 pravi: "Hor Glazbene Matice potvrdio je i ovog dana opravdinost ugleda koji uživa u čitavoj našoj zemlji. U manjoj meri amaterski nego možda i jedan dan domaći hor, u živoj formi i obdelanosti, kakve može, da očuva samo stalni i neumorni rad. Hor Glazbene Matice doneo je u Beograd za ovo gostovanje gotovu muzičku studiju vokalnog horskog parta Rekviema: to je studija korepetitora ovog zbora, g. Sama Hubada. Mehkota horskog tembra, složenost pevačkog nastupanja, prevashodna stilska zaokrugljenost i odmerenost izraza, koji nalaže delo jedne skroz uzvišene inspiracije, obeležja su vrednog i aktivnog ljubljanskog hora. Sigurnost predavanja horskog zvuka, jasnost fraziranja i visoko ukusna dinamička pokretljivost hora vidljivi su podaci o ozbiljnosti rada g. Hubada.

Dirigent g. Mirko Polić može staviti ovaj svoj posao u svoju reprezentacionu listu dirigentskih postignuća. Pitnička sigurnost sa kojom je vodio obe teške fuge ove partiture (osmoglasnu duplu fugu Sanktusa za dva hora i finalnu stava "Libera me", veličastveno oivičenu psalmodijskim parlandom solo soprana), visoko dramatična ekspresivnost kratkog i efektnog Alegro sostenuto stava sa heroldskim poklicem truda, u raspevanom i raznovrsnom drugom delu Rekviema ("Dis ire") i uopšte sva plastičnost i uskladženost tonske mase, - kao očigledni rezultat artikulacionih i stilističkih intencija dirigenta, koji ume i da modeliše stav i da tu modelaciju živo sprovede kroz složeni muzički aparat orkestra, zbora i solista, - odaju u g. Poliću dirigenta od znanja i muzikalne osetljivosti za unutarnji, čas bujno lirični, čas grandiozno dramatični puls ovog dela.

Solistički kvartet (g.Zlata Gjungjenac - sopran, Melanija Bugarinović - alt, Josip Gostič - tenor i Žarko Cvejić - bas) znatno je doprineo ekspresivnoj celovitosti i harmoničnosti monumentalnog Verdiovog Rekviema. Izvesna mera opernog karaktera njihova fraziranja uslovljena i samom prirodom dela, nigde nije prelazila stepen ukusnog i stilski ispravnog tumačenja, dok su pojedini stavovi solista čak pokazivali i onaj stepen produbljenosti koji izlazi iz okvira prosečne studije i odrade jednog solističkog parta u prostranoj i složenoj vokalno - instrumentalnoj partituri."

V Politiki je napisal oceno 27. 2. 1941 dr. Miloje Milojević in pravi: "Impozantni mešoviti hor Glasbene Matice iz Ljubljane - muzički ansambl izvrasnih kvaliteta, i u pogledu izrazitosti i kulture zvuka i u pogledu izrazitosti i kulture zvuka i u pogledu interpretacije, vanredno uskladženje i od osobite estetske draži - zadužio je prestonicu Jugoslavije već više puta, ostvarivši na podiju Kolarčeve zadužbine dela velikog obima i složnog vokalnog instrumentalnog sklopa; i koncertima a capella, ranije priređenim u "Manežu" i zgradi kod Spomenika, još za vođstva nezaboravljenog i idealnog zasnivača moderne muzičke kulture u Sloveniji Mateja Hubada, koji je uvek istupao sa punom ozbiljnošću i sa neobičnim pojimanjem prekaljenih umetničkih dužnosti.

Pa je sa istim pojimanjem i sa istom ozbiljnošću stupio i ove sezone pred prestoničku publiku - koja već davno predstavlja vernu publiku hora ljubljanske "Glasbene Matice", interpretujući, preksinoč Verdijev Rekviem, komponovan u spomen na Manconija i prvi put izveden 22. Maja 1874 u crkvi San Marko u Milanu.

Verdi, romantičarski usavršitelj dalekih tradicija italijanskog operskog stvaralaštva, umetnik, čija je ideologija bila isto toliko nacionalistička, koliko je značila i prirodnu konsekvencu stila italijanskog muzičkog stvaranja, od Napolitanaca do moderne nije imao naročito interesovanje za crkvenu muziku. Ali je i njoj u nekoliko mahova prilazio. Kao kompozitor

muzike te vrste on je ostao veran načelima čoveka - umetnika svega prožetog pozorištem, čime je, i tu pokazao, da je direkt-ni naslednik onih neapolitanskih operskih kompozitora koji su prilazili u komponovanju crkvenih tekstova, ali ne na osnovama tradicija rimske škole, već sa temperamentom i osećajnošću umet-nika očaranih pozorištem.

"Rekvijem" Verdijev, sačinjen iz sedam djelova, sočno je delo puno nijansa, od osećajnih melodijskih izliva do drama-tičnih uzmaha, slikovito isto toliko je na verdijevski način mu-zikalno, izgrađeno sigurnom rukom iskusnog majstora, i čini efekt, to je nesumljivo, ali efekt koncertnog tipa uz vrlo skromno iskorišćevanje gregorijanskog melosa. Nema u tom delu potrebne askeze, da bi bilo direktno ritualno. To su osetili svi, pri prvom izvodjenju u crkvi, i ono je u brzo prešlo u koncertnu dvoranu i ostalo je u njoj, kao blagodarno delo puno efekata, i vokalnih i instrumentalnih.

"Rekvijem" Verdijev nije nepoznat Beogradu, blagoda-reći prvom Beogradskom pevačkom društvu, kojega je pod vođstvom g. Predraga Miloševića izvelo. Ali taj "Rekvijem" je preksinoč u sočnijem zvuku zazvonio sa podiuma Kolarčeve dvorane. I uspeh je bio ogroman, za sve izvođače, soliste, hir, orkestar i di-rigenta.

G. Mirko Polić, prvi dirigent opere u Beogradu i stal-ni dirigent hora Glasbene Matice - u kome ima savesnog i pre-danog pomoćnika - korepetitora g. Sama Hubada, sina Mateja Huba-da - očigledno duboko oseća sve nijanse akcenata Verdijevog Rekvijema. Prisan odnos dirigenta prema toj muzici i ozbiljno pevačko tjelo sa kojim je tu muziku ostvario, naviknuto na siste-matski i pametan rad, učinili su da interpretacija bude na visi-ni, da postane primerna za horske ansamble.

G. Polić je sa punim uspehom držao sve konce velikog ansambla z svojim rukama i sa horom i solistima;gdama. Gjungenac i Bugorinović i gg. Gostičem i Žarkom Cvejićem, i kopletnim orkestrom beogradske filharmonije poživio je Rekvijem u svoj

njegovoj verdijeovskoj osebnosti; tu gotovo teatarski ustreptelu muziku.

Solistički kvartet je u finimi zvučnim nijansama, i sa osećanjem polifonije i razvojem njemu namenjenim i uvek psihološki produbljeno ostvario zamašan zadatak, koji mu je Verdi dodelio. I skladno su se slivale boje glasova solista u celinu solističkog ansambla; pri tome, čak, uvek su i individualno izraziti bili svaki glas po naosob: i sopran gdje. Gjunđjenac, i alt gdje. Bugarinović, i tenor g. Gostića (zašto ovog izvrnog umetnika nema više kao gosta na sceni prestovičke opere?) i glas Žarka Cvejića, našeg istaknutog basso - cantante. U odnosu prema horu solistički kvartet je bio na visini, bilo da se sav postavlja prema horu, bilo, da se pojedinci, kao solisti (u arioznim etapama) prema horu postavljaju.

A hor je zaista magistralno rešio sve probleme, naj-složnije u Br. 2 ove partiture (Dies irae), koji je u isti mah i najgrandiozniji, i u završnom delu (Libera me), ali i u trenucima prefinjenih akcenata ustreptale osećajnosti, na mahove polifono odradženih.

I orkestar je, podajući se intencijama dirigenta umeo, da bude autoritativen saradnik pri ostvarenju ovog impozantnog koncertantnog dela, radženog na katolički crkveni tekst.

Veliki uspeh. Ali i jedan redak muzički doživljaj, to je bilo izvođenje Verdijeovog "Rekvijema" pod voćstvom g. Polića, izvedenog od "Glazbene Matice" u Ljubljani, solista i orkestra Beogradske filharmonije. A to izvođenje imalo je i značaj komemoracije povodom četrdesetogodišnjice smrti genijalnog Verdija."

V Vreme je pisao 26. 2. 1941 Milenko Živković : "Izvođenje Verdijeovog Rekvijema pretstavlja uistini značajan podvig g. Mirka Polića, Glazbene Matice iz Ljubljane, solista pevača i orkestra Beogradske filharmonije. Mi ovo iskreno i radosno konstatujemo, priznajemo i naglašavamo. Ozbiljnu, temeljnu i znalačku studiju sa horom dao je izvrni korepetitor g. Samo Hubad, kome pripada veliki deo zasluge za uspeh Glazbene Matice.

Za svu onu plemenitost i kulturnu horskog zvuka i za fina dinamička niansiranja, koja nikad nisu bila sama sebi cilj, već su imala uvek dubokog psihološkog opravdanja, g. Polič ima, da zahvali svome odličnom pomagaču g. Hubadu, kao i inteligentnim članovima хора. Ali svakako da g. Poliću pripada glavna pohvala za konačan oblik interpretacije, koji je imao i stilske mere, i ubedljivog izraza i bujnog dinamizma."

Drugi radijski nastop pevskega zbora v jubilejnim letu je bil 27. februarja 1941, istotako povezan s predavanjem Karla Mahkote, iz zborove zgodovine. Zborovsko izvedbo je vodil Samo Hubad.

V počastitev Janeza Završana se je zbral pevski zbor, dne 8. marca 1941, v dvorani Trgovskega doma, ki je bila za ta večer mnogo premajhna, da bi udobno sprejela vse čestitke našega neutrudnega pevca. Pevskemu zboru so se pridružili: Slovenski vokalni kvintet, Trboveljski jazz kvartet in Završanov kvartet. Najprej je bil koncertni nastop vseh imenovanih, nato govori in končno prosta beseda zelo animirane množice.

Na občnem zboru Glasbene Matice, dne 22. marca 1941 so vsi Matičarji počastili svojega predsednika dr. Vladimirja Ravniharja, ki je bil skupno s svojim očetom Franom Ravniharjem 50 let predsednik Glasbene Matice. Gotovo edinstven primer v našem društvenem življenju. Občnemu zboru je sledil družabni večer v Hubadovi dvorani, na katerem je bil zbor zelo močno zastopan.

Tretji zborov nastop v Radiu, v zvezi s predavanjem Karla Mahkote o jubilejnim letu, je bil pod vodstvom Sama Hubada, dne 26. marca 1941.

Začetkom aprila je posegla svetovna vojna tudi v našo državo in ustavila vse nameravane zborove prireditve, ki so imele namen dostojno zaključiti prvo 50-letje njegovega dela.

x

x x

To življenje in delo se je razvijalo razmeroma zelo mirno in po večini brez večjih trenj, kar je bilo tudi popolnoma naravno, saj sta v glavnem oblikovala pravzaprav samo dva človeka: Matej Hubad in Mirko Polič, oba zvesto predana stvari, kakor so bili njima vdani vsi, ki so jima pomagali oblikovati naše pevsko življenje v minolih 50.letih. Pevci so nastopali v raznih dobah z različnimi pevskimi znaki.

Prvi po dunajskih koncertih je bil preprost svilen trobojni slovenski znak z napisom: Glasbena Matica.

Drugi je bil izvršen okrog leta 1908. v emajlu, po načrtih člana prof. A. Siča, in sicer na slovenskem polju v obliki polumeseca zlata lira z letnico, dočim je napis na pis na emajliranem slovenskem polumesecu, ob desni lire je zelena vejica z zlatimi žilami. Znak je bil za tisto dobo zelo lep, le malo prevelik.

Povojna doba 1920, je dala najbolj neokusen znak v emajlu v rumeni barvi z zlatom in zborovi člani so imeli še bolj neokusen privesek z napisom: častni član.

Za pot na Češko (1928) je dobil zbor nove znake v srebru, to je posnetek Dolinarjeve plakete, ki je bila v večjem formatu zborovo častno darilo češkim mestom.

Ob zborovi 40-letnici (1931) so dobili nov okrogel znak - črn emajl s srebrnimi črkami GML.

Za Bolgarijo je bil narejen nov ličen znak po načrtu prof. Saše Šantla, zlat emajl, velika črka G kot lira in droben napis.

Za 50-letnico je bil izdelan v srebru najbolj ličen pevski znak: violinski ključ in črki GM po risbi grafika Justina.

Glasbeni
Matice

Prvotni znak

Znak do leta 1920.

Znak ob 30. letnici

Znak za češko turnejo

Znak ob 40. letnici (1931)

Znak iz leta 1934.

Znak ob 50. letnici (1941)

Vsa ta izvajanja niso mišljena kot kritična razprava, temveč je v njih le zbrano gradivo, da bo olajšano delo poznejšemu, bolj spretnemu oblikovalcu zgodovine pevskega zbora. Navedbe so točne, brez samohvale in kolikor je hvale, je povzeta iz takratnih ocen.

Te ocene in uspehe je mogel doseči pevski zbor Glasbene Matice, ker so bili vsi sodelujoči, od zborovodje do najmlajšega člana pevske družine, prežeti z voljo: z vsemi močmi služiti slovenski pevski umetnosti, njenemu napredku in uveljavljanju.

V težkih dneh je začelo drugo zborovo 50-letje, moten je bil začetek, a volja trdna, da bo nova doba vodila Slovence v lepšo, srečnejšo bodočnost in da bo tudi ta doba našla pravitako vnete in požrtvovalne slovenske pevce - člane Pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske.

P o j a s n i l a

k slikam 3. knjige II. dela kronike.

Stran 472: Pevski zbor Glasbene Matice slikan ob svoji 40-letnici leta 1931. V sredini sedijo: zborovodja ravnatelj Mirko Polič, predsednik dr. Vladimir Ravnihar in ravnatelj Matej Hubad.

Stran 489: Kotiček pevskega zbora na glasbeni razstavi ob 60-letnici Glasbene Matice v ljubljanskem Narodnem domu.

Stran 503: Skladatelj Oskar Dev, rojen 2. decembra 1868 v Pladini na Notranjskem. Bil je učenec Glasbene Matice in je obiskoval pozneje, ko je bil vpisan na dunajski univerzi, glasbeno šolo Ambrosiusvereina. Po poklicu je bil sodnik. Dev je zelo dober skladatelj samospevov in zborov. Največ zaslug pa si je pridobil kot zbiratelj in harmonizator slovenskih koroških narodnih pesmi, ki jih je izdal v več zvezkih. Po pre-vratu je bil sodnik v Mariboru in je tam osnoval Glasbeno Matice z zborom in šolo. Umrl je 3. avgusta 1932 v Mariboru, pokopan pa je na ljubljanskem pokopališču.

Stran 511: Pevski zbor Glasbene Matice na odru inionske dvorane, dne 3. aprila 1933, ko je izvajal Beethovnov "Missa solemnis". Spredej sedijo solisti: Zlata Gjurgjenac - sopran, Franja Golobova - alt, Josip Gostič - tenor, Julij Betetto - bas, med njimi ravnatelj Polič, za njim operni orkester in na obeh skrajnih točkah člani zbora.

Stran 516: Slika predstavlja veselo družbo članov pevskega zbora, ko so bili v Ribnici ob priliki tamošnje Gallusove proslave.

Stran 524: Pevski zbor Glasbene Matice leta 1934, fotografiran pred muzejskim poslopjem.

Stran 525: Znameniti francoski komponist Hektor Berlioz, katerega delo "Faustovo pogubljenje" je izvajal pevski zbor.

Stran 531: Pevski zbor Glasbene Matice na generalni skušnji za Lajovčev koncert v Zagrebu v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda. Orkester tvorijo gojenci zagrebške Glasbene akademije. Pri pultu je ravnatelj Polič, v ospredju Anton Lajovic v svetlejši obleki. Pod odrom stoji rektor Glasbene akademije Fran Lhotka.

Stran 537: Koncertna dvorana v prostorih ljubljanskega velesejma, ki jo je priredila Glasbena Matica za koncerte ob priliki velesejmske glasbene razstave. Na stenah je viselo šest ogromnih portretov naših skladateljev, ki jih je nalašč za to priliko narisal akademski slikar Mirko Šubic.

Stran 539: Dva plakata ob priliki turneje pevskega zbora Glasbene Matice po Bolgariji. Prvi plakat s sliko je uradni matični plakat, drugi plakat v bolgarščini pa so izdali Plovdivčani.

Stran 541: Deputacija pevskega zbora Glasbene Matice, ki je položila zborov venec na grob kralja Aleksandra na Oplencu. To je bilo na poti v Bolgarijo.

Stran 543: Ko je bil pevski zbor v Bolgariji, si je ogledal razne zanimivosti, med drugim tudi pravoslavno duhovsko fakulteto v Sofiji. V parku je bil zbor fotografiran, v sredi rektor zavoda.

Stran 543: Naši razposajenci na ulici v Sofiji.

Stran 544: Pred odhodom zbora iz Sofije v Plovdiv so se poslovili razni bolgarski predstavniki od Matičarjev na Sofijskem kolodvoru. Na naši sliki vidimo od leve proti desni: mož z brado je Josip Prunk, četrti v ozadju Emil Adamič, pred njim profesor Teofilov - podpredsednik Bolgarske pevske zveze, za njim skladatelj Anton Lajovic, polkovnik Nejčev, jugoslovanski

poslanik Cincar Marković, bolgarski poslanik v Beogradu Dimo Kasazov, predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar, minister Ivan Pucelj, ki je spremljal zbor do Plovdiva.

Stran 546: Impozantni sprejem pevcev Glasbene Matice v Stari Zagori. Sprejema se je udeležilo več tisoč ljudi.

Stran 548: Pevski zbor Glasbene Matice pred spomenikom Svobode v Trnovem.

Druga zborova slika iz Trnova.

Stran 550: Komponirano potno geslo Glasbene Matice, skladba Emila Adamiča. EV

Stran 558: Zemljevid Srednje Evrope, na katerem so načrtane vse turneje Glasbene Matice.

Stran 560: Skladatelj Matija Tomc, duhovnik in profesor glasbe, je po zgledu Mokranjca povil v šopek belokranjske narodne pesmi, katere je naš zbor pod naslovom "Svatske pesmi" izvajal z največjim uspehom.

Stran 564: Slika nam kaže ogromno udeležbo okrog 3.000 ljudi na Šmarni gori ob priliki odkritja Aljaževe spominske plošče.

Stran 565: Ko je bila končana Aljaževa proslava na Šmarni gori in v Zavrhu, so se zbrali Matičarji na prijeten sestanek v gostilni pri Kovaču v Vikrčah.

Stran 568: Slika skladatelja Davorina Jenka je posneta z naslovne strani brošure, ki je bila izdana ob Jenkovi proslavi, to je ob 100-letnici njegovega rojstva.

Stran 571: Jenkov spominski steber v vrtu pred hišo v Kolodvorski ulici v Ljubljani, v kateri je Jenko umrl.

Stran 574: Skladatelj Slavko Osterc, zastopnik najmodernejše smeri v našem glasbenem življenju. Po poklicu je bil učitelj, dovršil kompozicijo na praškem konservatoriju, predvsem študiral poltonski sistem pri prof. Habi. Nazadnje je bil profesor na Državnem konservatoriju v Ljubljani.

Stran 576: Skladatelj Josip Štolcer - Slavenski, po poklicu pekovski pomočnik, eden najnadarjenejših modernih skladateljev Hrvatov. Doma je bil v Varaždinu, sedaj je profesor glasbe na Akademiji v Beogradu.

Stran 588: Emil Adamič, rojen 25. decembra 1877 na Dobravi pri Ljubljani kot sin ljudskošolskega učitelja. Dovršil je učiteljske v Ljubljani in konservatorij Tartini v Trstu, ko je služboval na tamošnji slovenski ljudski šoli. Družbe Sv. Cirila in Metoda. Pred Trstom je služboval v Zagorju ob Savi in v Kamniku. Med svetovno vojno je bil vojni ujetnik v Taškentu, kjer je bil ravnatelj tamošnjega konservatorija. Po prevratu je napravil leta 1922 na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani državni izpit iz glasbe in bil imenovan profesorjem na Državnem učiteljskem v Ljubljani. Kot skladatelj spada v krog "Novih Akordov", je bil izredno plodovit ter pri zborih in občinstvu najbolj priljubljen. Komponiral je samospeve, zборе, klavirske in orkestralne skladbe. Umrl je v Ljubljani 6. decembra 1936. Njegov življenjepisec je skladatelj L.M. Škerjanc.

Stran 591: Slika nam predstavlja pogrebne svečanosti za ravnateljem Matejem Hubadom, ki je ležal zadnji dan na mrtvaškem odru v poslopju Glasbene Matice v Vegovi ulici. Pred mikrofonom stoji hrvatski skladatelj dr. Božidar Širola, ki je govoril v imenu Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Stran 596: Skladatelj Anton Foerster, rodom Čeh, je bil predvsem organizator našega cerkvenega petja v ceciljanskem smislu, Napisal je ogromno skladb cerkvenega in posvetnega značaja, med drugim več kantat in opero "Gorenjski slavček". Nad 50 let je bil regens chori ljubljanske stolnice in kot učitelj petja na ljubljanskih srednjih šolah je vzgojil cele generacije naših zborovih pevcev. Umrli je v Novem mestu, pokopan pa je pri Sv.Križu v Ljubljani.

Stran 604: Skladatelj dr. Anton Schwab, zdravnik v Celju. Njegovo najpriljubljenejše delo je "Zdrava Marija" za sopran-solo in mešani zbor.

Stran 605: Skladatelj Lucijan Marija Škerjanc je prvi in glavni predstavnik naše simfonične glasbe. Izredno plodovit, ženijalen in vsestransko izobražen. Je redni profesor Glasbene Akademije in dirigent Orkestralnega društva Glasbene Matice.

Stran 634: Josip Pavčič, ljudskošolski učitelj, rojen v Velikih Laščah, zelo dober pianist, zato imajo njegovi samospevi najboljšo in najlepšo klavirsko spremljavo. Posebne zasluge pa ima, da je kot dober pedagog napisal celo vrsto zbirk, predvsem iz narodnega blaga za klavirski pouk. Matica je počastila njegovo 70-letnico s posebnim koncertom, ki ga je vodil Samo Hubad z zborom, kakor ga kaže druga slika pod to stranjo.

Stran 642: Pogled na Beograd s Kalimejdana, zadnja zborova pot pred začetkom druge svetovne vojne.

Stran 643: Naslovna stran koncertnega programa zadnjega koncerta pevskega zbora Glasbene Matice v Beogradu, na katerem je izvajal v proslavo 40-letnice smrti skladatelja Verdija njegov Requiem s spremljevanjem orkestra beograjske Filharmonije.

Stran 649: Zbirka pevskih znakov Pevskega zbora Glasbene Matice v kronološkem redu od preprostega prvega znaka do naj-novejšega ob zborovi 50-letnici, leta 1941.

Stran 650: Zaključna slika - portal Glasbene Matice, kakor ga vidi oko umetnika fotografa in ga srečno objame na ploščo.